

รายงานการสำรวจระดับประเทศ
เรื่อง ผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย
กลุ่มวัยรุ่น
รอบที่ 4 (พ.ศ. 2552)

ภายใต้โครงการ
International Tobacco Control Policy-Southeast Asia

ดำเนินการโดย
สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
ร่วมกับ
The Cancer Council Victoria, Australia
และ
University of Waterloo, Canada

สนับสนุนโดย
The US National Institutes of Health (NIH)
ร่วมกับ
Canadian Institute of Health Research (CIHR)

หัวหน้าโครงการวิจัย: บุปผา ศิริรัมย์

คณะวิจัย: ทวีมา ศิริรัมย์ บุปผา ศิริรัมย์ จรัมพร ให้ลำยอง
อารี จำปาภลาย ปรีญา เกนโรจน์ ธีรณัฐ ก้อนแก้ว

**ผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย
กลุ่มวัยรุ่น รอบที่ 4 (พ.ศ. 2552)**

Cataloging-in Publication Data

รายงานการสำรวจระดับประเทศ เรื่อง ผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบใน
ประเทศไทย กลุ่มวัยรุ่น รอบที่ 4 (พ.ศ.2552) / คณะวิจัย: ทวีมา ศิริรัศมี ... [และ
คนอื่น ๆ]. -- พิมพ์ครั้งที่ 1. -- นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2555
(เอกสารทางวิชาการ / สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ;
หมายเลข 393)

ISBN 978-616-279-044-7

1. การสูบบุหรี่. 2. พฤติกรรมการสูบบุหรี่. 3. วัยรุ่น. 4. วิจัย. I. ทวีมา ศิริรัศมี.
II. บุปผา ศิริรัศมี. III. จรัมพร ให่ล่ายอง. IV. อารี จำปากลาย. V. ปรียา เกนโรจน์.
VI. ธีรนุช ก้อนแก้ว. VII. มหาวิทยาลัยมหิดล. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. VIII. ชื่อชุด.

GT3021.T5 ร451 2555

พิมพ์ครั้งแรก มิถุนายน 2555

จำนวนพิมพ์ 500 เล่ม

จัดพิมพ์โดย สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170

โทรศัพท์ (662) 441-9666, (662) 441-0201 ต่อ 115

โทรสาร (662) 441-9333

e-mail : directpr@mahidol.ac.th

Website : www.ipsr.mahidol.ac.th

คณะวิจัยของโครงการ

ประเทศไทย

บุปผา ศิริวิศมี : หัวหน้าโครงการ และนักวิจัยหลัก	สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
ทวิมา ศิริวิศมี : นักวิจัยหลัก(ร่วม)	คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
จรัลพร ให้อภัยอง : นักวิจัยหลัก(ร่วม)	สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
อารี จำปากลาง : นักวิจัยหลัก(ร่วม)	สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
ปริยา เกนโรจน์ : นักวิจัย	สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
ธีรนุช ก้อนแก้ว : นักวิจัย	สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

ประเทศแคนาดา

Geoffrey T. Fong	University of Waterloo
Mary E. Thompson	University of Waterloo
David Hammond	University of Waterloo
Pete Driezen	University of Waterloo
Anne Quah	University of Waterloo

ประเทศออสเตรเลีย

Ron Borland	The Cancer Council Victoria
Hua Yong	The Cancer Council Victoria

ประเทศสหรัฐอเมริกา

Michael K. Cummings	Roswell Park Cancer Institute
Gary Giovino	Roswell Park Cancer Institute
Craig Steger	Roswell Park Cancer Institute
Hana Ross	University of Illinois

ประเทศอังกฤษ

Gerard Hastings	University of Strathclyde
-----------------	---------------------------

ประเทศมาเลเซีย

Maizurah Omar	National Poison Centre, Universiti Sains Malaysia
Rahmat Awang	National Poison Centre, Universiti Sains Malaysia

Foreword

It is again an honour to write a forward to this important report. The ITC youth survey is a cohort survey and because of the excellent retention rates that have been achieved is getting older overall. As youth is the main period of smoking uptake, this has resulted in the proportion of smokers increasing at each wave. This provides a unique opportunity to study the determinants of smoking uptake. However, it also means that the data cannot be easily used to track trends in tobacco use among young Thais in general.

Of particular interest in this report is data showing that the smokers had poorer mental health than the non-smokers. In future work, we will try to work out whether smoking is a response to feeling bad or whether smoking leads to feeling worse, or whether both effects occur.

There is also some good news. The rate of reporting smoking bans in their homes has increased and this is unlikely to be due to the older age of the samples. Also, knowledge of adverse health effects remains very high, although there are gaps in knowledge that, if corrected, may provide non-smokers with extra protection from temptations to try smoking. There is also strong awareness and positive reactions to anti-smoking advertisements and to the strong health warnings on packs.

The survey highlights problems with the ban on displaying tobacco products at point of sale. The current law allows for curtains or doors to cover the display, but does not mandate that the packs should not be readily observable when the doors/curtains are opened. Thus, every time a person buys tobacco, the display

၅

is opened and this draws attention to what is there. Further, there is the possibility of the display being left open. The solution to this would seem to require tobacco be stored under the counter, or in drawers, where it is difficult for customers to see.

Thailand continues to be a leader in tobacco control in the region, so making more out of these important data will not only assist policy and program development in Thailand, but is likely to also influence neighbouring countries.

Ron Borland
Chief Investigator
ITC South East Asia Project
Nigel Gray Distinguished Fellow in Cancer Prevention
Cancer Council Victoria
Australia

คำนำ

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยประชากรและสังคม

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม เป็นหน่วยงานที่ทำงานวิจัยเป็นพันธกิจหลัก ภายใต้ 6 กลุ่มงานวิจัย โดยหนึ่งในกลุ่มงานวิจัยของสถาบันฯ คือ การวิจัยด้านประชากร สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ ในระยะเวลาที่ล่วงเลยมา สถาบันฯ ได้ผลิตผลงานวิจัยที่ถูกใช้เป็นฐานในการพัฒนานโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะมาโดยตลอด สถาบันฯ มีความยินดีอย่างยิ่งที่โครงการวิจัยเรื่อง ผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบ International Tobacco Control Policy Survey – Southeast Asia: ITC-SEA (Thailand) ได้ดำเนินการสำรวจรอบที่ 4 (2552) สำเร็จแล้ว และได้นำเสนอผลการศึกษา ในรูปของรายงานวิจัยที่มีคุณค่ายิ่งฉบับนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษานี้ เป็นหนึ่งในงานวิจัยระยะยาวที่มีอยู่เพียงไม่กี่โครงการ ในประเทศไทย ที่ได้ติดตามสัมภาษณ์กลุ่มวัยรุ่นคนเดิมตั้งแต่รอบที่ 1 (2548) เป็นต้นมา

สถาบันฯ มีความภูมิใจที่ผลงานวิจัยเรื่องนี้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ ในการประเมินผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบต่างๆ ของรัฐบาล และขอสนับสนุนรวมทั้งเป็นกำลังใจให้กับคณะนักวิจัยของโครงการวิจัยนี้ และหวังที่จะเห็นการนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางป้องกันการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น และเพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ปลอดภัยจากควันบุหรี่ได้ในที่สุด

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุรีย์พร พันพิ่ง)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยประชากรและสังคม

กิตติกรรมประกาศ

โครงการติดตามผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบ (International Tobacco Control Policy Surveys) เป็นโครงการร่วมระหว่างประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก เพื่อติดตามผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศต่าง ๆ การสำรวจครั้งที่ 4 นี้ สามารถดำเนินงานสำเร็จเป็นรายงานได้นั้น ได้รับความอนุเคราะห์จากหลายฝ่าย ซึ่งคณะผู้วิจัยขอแสดงความขอบคุณอย่างสูงในความมีน้ำใจและความช่วยเหลือจากท่านและหน่วยงานของท่านที่มีส่วนทำให้การสำรวจครั้งนี้ประสบความสำเร็จและมีโอกาสนำเสนอผลการวิเคราะห์สู่สาธารณชน

ขอบคุณสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่ให้ความอนุเคราะห์แผนที่คลุมเขต พื้นที่ตัวอย่างใหม่ที่สุ่มเพิ่มเติม ทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและเขตเมืองในจังหวัดต่าง ๆ เพิ่มจากการสำรวจในรอบที่ 3 และสำนักงานเขตในพื้นที่กรุงเทพมหานครที่ให้ความอนุเคราะห์บัญชีรายชื่อครัวเรือนในพื้นที่ตัวอย่างเปิดใหม่ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ในทุกอำเภอ ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ประสานงานในพื้นที่ ที่ช่วยประสานงานและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลในพื้นที่ รวมทั้งหน่วยราชการในพื้นที่สำรวจ ได้แก่ กรมช่างอากาศ กองบัญชาการสนับสนุนทหารอากาศ

ขอบคุณคณะทำงานสนาม ที่ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ และขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน ที่กรุณาใช้เวลาตอบแบบสอบถามอย่างจริงจังและตั้งใจ

โครงการ ฯ ขอขอบคุณคณะวิจัยจากหน่วยงานต่างประเทศ ได้แก่ Ron Borland จาก Cancer Council Victoria ประเทศออสเตรเลีย Geoffrey T. Fong จาก University of Waterloo ประเทศแคนาดา Michael K. Cummings จาก Roswell Park Cancer Institute ประเทศสหรัฐอเมริกา

ฉ

สุดท้ายขอขอบคุณ National Institutes of Health (NIH) ที่กรุณาให้ทุนสนับสนุนในการดำเนินโครงการ ITC-SEA ประเทศไทย ผ่านทาง Transdisciplinary Tobacco Use Research Center (TTURC) ประเทศสหรัฐอเมริกา และ Canadian Institute of Health Research (CIHR)

คณะผู้วิจัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสำรวจระดับประเทศเพื่อติดตามผลกระทบเชิงนโยบายในการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย การสำรวจกลุ่มวัยรุ่น รอบที่ 4 (พ.ศ. 2552) ภายใต้โครงการ International Tobacco Control Survey-Southeast Asia (ITC-SEA) รายงานวิจัยนี้เสนอผลการศึกษาในประเด็น อัตราความชุกและพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นไทย ความคิดเห็น ความเชื่อ ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นไทย การรับรู้ของวัยรุ่นไทยเกี่ยวกับการดำเนินงานตามนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย และการเปลี่ยนแปลงนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบต่อวัยรุ่นไทย ที่เกิดขึ้นในระหว่างการสำรวจทั้ง 4 รอบ ในการสำรวจรอบที่ 4 นี้มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 958 คน เป็น เป็นกลุ่มตัวอย่างเก่า 814 คน และเป็นกลุ่มตัวอย่างใหม่ 144 คน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็น วัยรุ่นชายร้อยละ 54.6 และวัยรุ่นหญิงร้อยละ 45.4 กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 17.4 ปี และอัตราความชุกของการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นเท่ากับ 21.5 โดยอัตราความชุกของการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นชายมากกว่าวัยรุ่นหญิง 10 เท่า และเป็นเรื่องที่น่ากังวลเป็นอย่างมากที่มีกลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 10 สูบบุหรี่มากกว่า 10 มวนต่อวัน และกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ร้อยละ 36.9 เคยดื่มเหล้าเบียร์มากกว่า 5 ครั้ง

ในประเด็นของจิตลักษณะและสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่า ประมาณหนึ่งในหกของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ รู้สึกเศร้าหลายครั้งหรือเศร้าตลอดเวลา และกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่รู้สึกไม่ชอบตัวเองสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เกือบ 3 เท่า นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่รู้สึกโดดเดี่ยวหลายครั้งหรือตลอดเวลา มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เกือบ 2 เท่า และประเด็นของบุคคลใกล้ชิดวัยรุ่น ไม่ว่าจะเป็นคนในครอบครัว หรือเพื่อนสนิทมีบทบาทสำคัญกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เกือบทั้งหมด มีเพื่อนสนิทอย่างน้อย 1 คนที่สูบบุหรี่ และอัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นเพิ่มขึ้นตามจำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน

วัยรุ่นส่วนใหญ่ยอมรับว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดี และยอมรับการสูบบุหรี่ของเพศชายมากกว่าเพศหญิง ในส่วนของความรู้เรื่องผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพพบว่า วัยรุ่นจำนวนไม่น้อยที่ยังไม่ทราบว่า การสูบบุหรี่เป็นสาเหตุของโรคเสื่อมสมรรถภาพทางเพศในเพศชาย โรคหลอดเลือดสมอง โรคหัวใจวาย เป็นสาเหตุของเนื้อตายบริเวณปลายมือปลายเท้า และทำให้แท้งบุตร วัยรุ่นส่วนใหญ่สูบบุหรี่ที่ผลิตจากโรงงาน กลุ่มวัยรุ่นมีแนวโน้มที่สูบบุหรี่มีตนเองเพิ่มมากขึ้น และในส่วนของ การโฆษณาส่งเสริมการขายพบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่ เคยเห็นการโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ตามร้านค้าย่อย/ร้านค้าใหญ่ รองลงมาคือ สถานบันเทิงประเภทต่างๆ และผู้ขายเร่ตามท้องถนน

ปัจจัยที่ใช้ทำนายการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ เพศ สถานภาพการศึกษา จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ การดื่มเหล้า/เบียร์ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา พื้นที่ที่อนุญาตให้สูบบุหรี่ในบ้าน ความรู้สึกต่อตนเอง ความเห็นต่อสิ่งที่ตนเองกระทำ ความรู้สึกเศร้า และความถี่ในการเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ใช้ทำนายการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นตัวอย่างพบว่า เพศ จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ และการดื่มเหล้า/เบียร์ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา เป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ทำนายการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในการสำรวจทั้ง 4 รอบ

เมื่อประเมินผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทยโดยใช้ข้อมูลของการสำรวจทั้ง 4 รอบ ในส่วนของนโยบายการห้ามขายบุหรี่ให้กับเด็กต่ำกว่าอายุ 18 ปี พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อายุต่ำกว่า 18 ปีเกือบครึ่ง เคยซื้อบุหรี่ในช่วง 30 วันก่อนการสำรวจ และในประเด็นของมาตรการห้ามวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย พบว่า กลุ่มตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่งเคยเห็นบุหรี่วางโชว์บนชั้นหรือเคาน์เตอร์ ในส่วนของการจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ในบ้าน พบว่า การห้ามสูบบุหรี่ทุกพื้นที่เพิ่มมากขึ้นในทุกรอบการสำรวจ เช่นเดียวกันกับความสำเร็จอย่างต่อเนื่องของนโยบายการปรับเปลี่ยนฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ จากชนิดข้อความเพียงอย่างเดียวมาเป็นรูปภาพประกอบด้วย พบว่า สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ทำให้คิดถึงอันตรายต่อสุขภาพจากการสูบบุหรี่เพิ่มมากขึ้น

Executive Summary

Smoking remains a major health problem in Thailand. Adolescent smoking is of particular concerns since smoking could have great effect on both physical and mental health of adolescent. Most of Thai ongoing programs and policies related to tobacco control primarily target adolescent to curb the negative effects of smoking advertising. The International Tobacco Control (ITC) Thailand Survey aims to evaluate the tobacco control policy employing a cohort survey with replenishment. The main focus in this study was on adolescents. Smoking behavior, knowledge, beliefs, opinions, and attitudes about smoking and tobacco use among adolescents in Thailand were examined. This wave 4 study also highlighted “Stop smoking, stop harming people in public place” campaign including the impacts of the change in policy measures to prevent and reduce smoking such as health warnings on cigarette packages, ban of tobacco advertising at shops or stores, home smoking restriction, and ban of selling tobacco to youth under 18.

The sample size in Wave 4 was 958, including 814 old samples who were recruited in Wave 1, Wave 2, or Wave 3 and 144 replenishments. Fifty four point six percent of samples were male adolescents. The sample average age was 17.4 years old. Most samples were students and many of them were in the secondary school. For those non-students, almost half of them were unemployed, followed by laborers, service workers, and agricultural workers, respectively. Fifty two point seven percent of samples lived in the rural areas. The replenishments because of the selection criteria were younger and less educated, and because of greater drop-out in urban areas, were more likely to live in urban areas comparing to the old samples.

ผล

Proportion of smokers increased in every wave as would be expected with an ageing cohort with a high retention rate. In Wave 4, 21.5 percent of samples were smokers. Smaller proportion of female adolescents smoked within the last 30 days comparing to male. Thirty six point five percent of male samples and 3.4 percent of female samples smoked. The youngest age of those first smoked the whole puff of cigarette was as low as 11 years old while the mean age was 15.2. Older samples were more likely to be smokers. When comparing between students and non-students, proportion of smokers for non-students were higher. The proportions of smokers in the rural and urban areas were quite similar. Bangkok carried the highest percentage of smokers followed by the southern region while the Northern region carried the lowest percentage of smokers. The higher rates in Bangkok are particularly notable as there was more replenishment here and thus the sample had more young people where smoking rates are lower. More than half of smokers smoked everyday and larger than 10 percent of smokers smoked more than 10 cigarettes a day. It should be noted that many adolescent smokers tend to be addicted to smoking. More than half of smokers had a cigarette, or felt like having a cigarette, first thing in the morning. Moreover, smoking and drinking alcohol were found together among adolescent smokers. Thirty six point nine smokers reported that they have ever drunk alcohol or beer more than 5 times.

Examining the emotional state and self esteem of adolescent show that smokers were more likely to feel sad, dissatisfied with themselves, feel that they have done many things wrong, and feel lonely. Smoker had positively attitude toward smoking in general even though most adolescent perceived that smoking is not good thing and is not socially acceptable. Male smoking was viewed as more

acceptable in the society than female smoking. However, a small number of both smokers and non-smokers agreed that smoking represents modern fashion.

Environment could effectively influence smoking behavior of adolescents. Surrounding people such as family members and friends are crucial factor that determine' adolescent smoking. Almost all smokers had at least 1 close friend who smoked. Adolescent smoking rate was lower in the non-smoking household as it was increasing with the number of smokers in the household.

Level of knowledge of health impact of smoking is greatly high among adolescents. Higher than 90 percent of the sample concerned that harms of smoking included lung cancer, oral cavity, chronic obstructive pulmonary disease, and premature aging. However, many have not yet known many health conditions resulted from smoking such as impotence in male, cerebrovascular disease, heart disease, gangrene, and miscarriage.

Building an adequate and effective adolescent immunization to stay away from smoking requires continuous policies and earnest policy enforcement. Such policies to tackle smoking among adolescent have been existed. However, the capacity to enforce in practices has been varied for each policy which has resulted in the various outcomes responded from the relevant parties.

The good success of campaigns and policy enactments to tackle smoking obviously showed on the home smoking restriction campaign and health warnings on cigarette package policy. The proportion of home smoking restriction has apparently increased in Wave 2, Wave 3, and Wave 4 comparing to those found in Wave 1. Similar to the smoking restriction campaign, health warnings on cigarette package policy have successively profound the health

9

concerns on smoking for both smokers and non-smokers. The proportion of adolescents who often notice health warnings on cigarette packages have consistently increased. Moreover, more adolescents highly concerned on health impact from smoking after the change of health warnings on cigarette packages from only messages to be pictures with messages.

Policies have gradually been put in place to curb the negative effect of tobacco advertisements. While the government attempts have gained a lot of momentum so far, one can nevertheless foresee some limitations to its implementation in preventing adolescent from tobacco marketing strategies. Tobacco companies have been quite success on building brand loyalty among adolescents. Two third of adolescents who smoked had usual brand of cigarettes. Despite the recognized bans on both direct and indirect tobacco advertisements, there was a dearth of capability to enforce in practice. More than one third of adolescent have seen tobacco advertisement. The usual sources of tobacco advertisement were shop and grocery. Proportion of adolescent who have seen smoking actors and actresses on televisions and in the theaters have consistently increased. About half of adolescents have seen tobacco products on the shelves or on sales counters. It is noted that images of tobacco products on the shelves or on sales counters that have been seen were not limited to only smokers but also adolescents who are non-smokers as well.

Crucial to the elimination of adolescent tobacco access and the preventing the initiation of tobacco use are the tobacco sale control policies. The sale prohibition to youth under 18 was undertaken but its fragmented enforcements in practice have existed. Many adolescents under 18 had experiences in tobacco purchasing. More than half of adolescents under 18 have ever bought tobacco within the last 30 days prior to the survey. On the other hand, the proportion of

adolescents under 18 who have been rejected to sell tobacco due to their age have been consistently decline over time.

Taking into account government challenges on how to deal with health impact from smoking, “Stop smoking, stop harming people in public place” campaign has aimed at protecting the non-smoker’s health in public. The campaign found itself well-equipped to pose the concern on smoking issues. Almost all adolescents have noticed the campaign which leded new social and health concerns related to smoking among their family members and peers. Among adolescent smokers, many agreed that the campaign could reduce their likelihood to smoke in the future.

Critical issues to be discussed at the future policy planning could include earnest policy enforcements and more comprehensive campaigns to eliminate adolescent smoking and protect non-smokers. For adolescent protection from being targeted of tobacco business, effective measures and campaigns have to be set in motion, which at minimum consists of proactive enforcement planning and awareness-raising tactics. More establishments of campaigns to prohibit smoking at home and schools with the extending plans to cover other public areas should be integrated in the future policies. Existing measures to regulate selling and advertising has not yet resulted in the effective curbing the negative outcomes from tobacco market strategies. Proactive enforcements on the existing bans of tobacco advertising and selling to those under 18 should be instructed. While the current health warning efforts clearly showed the satisfied outcome, they should be instructive to the future planning. Enlarging the health warning size on the pack the cigarette with more verities of pictures and messages could further raise awareness of adolescent on social and health impacts from smoking.

สารบัญ

	หน้า
Foreword	ก
คำนำ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
บทคัดย่อ	ช
Executive Summary	ฅ
สารบัญ	ฅ
สารบัญตาราง	ด
ส่วนที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	7
ส่วนที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	9
2.1 อุตสาหกรรมยาสูบกับวัยรุ่นในประเทศไทย	9
2.2 นโยบาย การดำเนินงาน และการติดตามผลการควบคุมการ บริโภคยาสูบในประเทศไทย	12
2.3 พฤติกรรมการสูบบุหรี่และการเลิกสูบบุหรี่ของวัยรุ่น	21
2.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น	26
2.5 ผลกระทบจากการสูบบุหรี่	33
ส่วนที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	37
3.1 นิยามศัพท์	37
3.2 ประชากร/ครัวเรือนที่ศึกษา	38
3.3 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา	38
3.4 เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล	44
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
3.6 การอบรมพนักงานสัมภาษณ์	47
3.7 การควบคุมคุณภาพข้อมูล	47
3.8 ข้อพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัย	48

	หน้า
ส่วนที่ 4 ผลการวิจัย	51
4.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจากการสำรวจรอบที่ 4	51
4.2 พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในการสำรวจรอบที่ 4	54
4.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในการสำรวจรอบที่ 4	57
4.4 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจากการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4	69
4.5 เปรียบเทียบปัจจัยที่ใช้ในการทำนายการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในการสำรวจรอบที่ 1 ถึงรอบที่ 4	72
4.6 เปรียบเทียบผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบจากการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4	76
ส่วนที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	81
5.1 สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล	82
5.2 ข้อเสนอแนะ	92
บรรณานุกรม	97
ภาคผนวก	
ก ตาราง	109
ข แบบสำรวจครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างเก่า	173
ค แบบสำรวจครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างใหม่ และตารางคิชกริด	175
ง แบบสอบถาม	177
จ รายชื่อผู้ควบคุมงานสนามและพนักงานสัมภาษณ์	195
ช ภาพการปฏิบัติงานภาคสนาม และการควบคุมงานสนาม	197

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
3.1	จำนวนหมู่บ้านหรือเขตแขวงนับ ของพื้นที่ตัวอย่างจำแนกตามเขตเมือง เขตชนบทและภาค	40
3.2	สรุปจำนวนหมู่บ้านที่ตัดออกและเก็บเพิ่มในการสำรวจรอบที่ 4	42
3.3	จำนวนหมู่บ้าน / เขตแขวงนับ ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 จำแนกตามภาคและจังหวัด	42
3.4	จำนวนตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 จำแนกตามภาคและจังหวัด	43
4.1ก	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ และอายุ	109
4.1a	Percentage of sample by gender and age	
4.1ข	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา	110
4.1b	Percentage of sample by educational level	
4.1ค	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ	111
4.1c	Percentage of sample by occupation	
4.1ง	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพสมรส และเขตที่อยู่ อาศัย	112
4.1d	Percentage of sample by marital status and residential area	
4.1จ	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน	113
4.1e	Percentage of sample by number of household member	
4.1ฉ	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน และสถานภาพการสูบบุหรี่	114
4.1f	Percentage of sample by number of smoker in household and smoking status	
4.2ก	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ และสถานภาพการสูบบุหรี่	115
4.2a	Percentage of sample by sex, and smoking status	

ด

ตาราง		หน้า
4.2ข	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุเมื่อสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรก	116
4.2b	Percentage of sample by age at first smoked a whole cigarette	
4.2ค	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จำแนกตามความบ่อยในการสูบบุหรี่และจำนวนบุหรี่ที่สูบต่อวัน	117
4.2c	Percentage of smoking sample by frequency of smoking and number of cigarette smoked per day	
4.2ง	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จำแนกตามการสูบบุหรี่เมื่ออยู่กับพ่อแม่ และประเภทบุหรี่ที่สูบประจำ	118
4.2d	Percentage of smoking sample by smoking in the presence of parents and brand of cigarette	
4.2จ	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จำแนกตามแหล่งที่มาของบุหรี่ ประสบการณ์ในการซื้อบุหรี่ และดื่มเหล้าหรือเบียร์	119
4.2e	Percentage of smoking sample by source of cigarette, cigarette purchasing experience and alcohol consumption	
4.2ฉ	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จำแนกตาม ความรู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นครั้งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้า	120
4.2f	Percentage of smoking sample by feel like having a cigarette first thing in the morning	
4.3.1ก	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ และสถานภาพการสูบบุหรี่	121
4.3.1a	Percentage of sample by age and smoking status	
4.3.1ข	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา และสถานภาพการสูบบุหรี่	122
4.3.1b	Percentage of sample by educational level and smoking status	
4.3.1ค	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ และสถานภาพการสูบบุหรี่	124
4.3.1c	Percentage of sample by occupation and smoking status	

ตาราง	หน้า
4.3.1ง ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพสมรส เขตที่อยู่อาศัย และสถานภาพการสูบบุหรี่	125
4.3.1d Percentage of sample by marital status, residential area and smoking status	
4.3.1จ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ภูมิภาค และสถานภาพการสูบบุหรี่	126
4.3.1e Percentage of sample by gender, region and smoking status	
4.3.1ฉ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน และสถานภาพการสูบบุหรี่	128
4.3.1f Percentage of sample by number of household member and smoking status	
4.3.1ช ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน และสถานภาพการสูบบุหรี่	129
4.3.1g Percentage of sample by number of smoker in household and smoking status	
4.3.2 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการมีพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่	130
4.3.2 Percentage of sample by having older brothers or sisters smoke and smoking status	
4.3.3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่	131
4.3.3 Percentage of sample by number of close friends smoking and smoking status	
4.3.4 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ในการดื่มเหล้า/เบียร์ ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา และสถานภาพการสูบบุหรี่	132
4.3.4 Percentage of sample by alcohol/beer consuming frequency the past month and smoking status	

ท

ตาราง	หน้า
4.3.5 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการนำคำสอนทางศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน และสถานภาพการสูบบุหรี่	133
4.3.5 Percentage of sample by applying religious beliefs in daily life and smoking status	
4.3.6ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้สึกเศร้า ความเห็นต่อการกระทำของตนเอง และสถานภาพการสูบบุหรี่	134
4.3.6a Percentage of sample by feeling of sadness, opinion on self behavior and smoking status	
4.3.6ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้สึกต่อตนเอง ความรู้สึกโดดเดี่ยว และสถานภาพการสูบบุหรี่	135
4.3.6b Percentage of sample by feeling about oneself, feeling alone and smoking status	
4.3.7ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วยกับประเด็นเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ จำแนกตามสถานภาพการสูบบุหรี่	136
4.3.7a Percentage of sample who agree with statements about smoking by smoking status	
4.3.7ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่	137
4.3.7b Percentage of sample by attitude towards smoking and smoking status	
4.3.8 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นต่อบริษัทที่ผลิตยาสูบ และสถานภาพการสูบบุหรี่	138
4.3.8 Percentage of sample by opinion on tobacco companies and smoking status	
4.3.9 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้เรื่องผลกระทบจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ และสถานภาพการสูบบุหรี่	139
4.3.9 Percentage of sample by knowledge on health effect of smoking and smoking status	

ตาราง	หน้า
4.3.10 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็นโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ จำแนกตามแหล่งโฆษณา / ส่งเสริมการขาย และสถานภาพการสูบบุหรี่	140
4.3.10 Percentage of sample who ever seen advertisement/promotion of cigarette by source of advertisement/promotion of cigarette and smoking status	
4.3.11 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็นโฆษณา/ข่าวสารเกี่ยวกับอันตราย จากการสูบบุหรี่ จำแนกตามแหล่งโฆษณา และสถานภาพการสูบบุหรี่	141
4.3.11 Percentage of sample who ever seen advertisement/information about dangers of smoking by source of advertisement and smoking status	
4.3.12ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ในการเห็นฉลากคำเตือน บนซองบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่	142
4.3.12a Percentage of sample by frequency of noticing warning label on cigarette package and smoking status	
4.3.12ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดถึงอันตรายจากการ สูบบุหรี่ต่อสุขภาพของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ และสถานภาพการ สูบบุหรี่	143
4.3.12b Percentage of sample by thinking about the health risk of smoking due to the health warning label on the cigarette pack and smoking status	
4.3.12ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นต่อความ น่าเชื่อถือของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ และสถานภาพ การสูบบุหรี่	144
4.3.12c Percentage of sample by opinion on reliability of warning label on cigarette pack and smoking status	

น

ตาราง	หน้า
4.3.12ง ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ที่ทำให้คนในวัยเดียวกันไม่คิดที่จะสูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่	145
4.3.12d Percentage of sample by effect of warning label in discouraging people your age from smoking and smoking status	
4.3.13ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม การเคยเห็นหรือได้ยินเกี่ยวกับการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่นหยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” และสถานภาพสูบบุหรี่	146
4.3.13a Percentage of sample by ever seen or heard anything about the “Stop harming people, stop smoking in public place” and smoking status	
4.3.13ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ผลของการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” ที่นำไปสู่การพูดคุยระหว่างสมาชิกในครอบครัว เกี่ยวกับการสูบบุหรี่และสุขภาพ และสถานภาพสูบบุหรี่	147
4.3.13b Percentage of sample by result of the “stop harming people, stop smoking in public place” campagin led to discussion amongst your family about smoking and health and smoking status	
4.3.13ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ผลของการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” ที่นำไปสู่การพูดคุยระหว่างสมาชิกในกลุ่มเพื่อน เกี่ยวกับการสูบบุหรี่และสุขภาพ และสถานภาพสูบบุหรี่	148
4.3.13c Percentage of sample by result of the “stop harming people, stop smoking in public place” campagin led to discussion amongst your friend about smoking and health and smoking status	

		บ
ตาราง		หน้า
4.3.13ง	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ความเกี่ยวข้องกับการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” ของคุณ และ สถานภาพสูบบุหรี่	149
4.3.13d	Percentage of sample by relevance with the “stop harming people, stop smoking in public place” campaign of you and smoking status	
4.3.13จ	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม การรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” ทำให้การสูบบุหรี่ ดึงดูดน้อยลง และ สถานภาพสูบบุหรี่	150
4.3.13e	Percentage of sample by the stop smoking, “stop harming people, stop smoking in public place” campaign make smoking seem less cool and smoking status	
4.3.13ฉ	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม การรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” มีผลให้วัยรุ่นที่คุณรู้จัก เลิกสูบบุหรี่หรือ พยายามเลิกสูบบุหรี่ และสถานภาพสูบบุหรี่	151
4.3.13ฟ	Percentage of sample by the “stop harming people, stop smoking in public place” campaign effect to youth quit smoking and trying quit smoking and smoking status	
4.3.13ช	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม การรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” มีผลต่อการสูบบุหรี่ในอนาคตของคุณ และสถานภาพสูบบุหรี่	152
4.3.13g	Percentage of sample by the stop harming people, “stop smoking in public place” campaign effect to smoking in your future and smoking status	
4.4ก	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ และอายุ	153
4.4a	Percentage of sample by gender and age	

ป

ตาราง	หน้า
4.4ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพการศึกษา	154
4.4b Percentage of sample by educational status	
4.4ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา	155
4.4c Percentage of sample by educational level	
4.4ง ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพสมรส และเขตที่อยู่อาศัย	156
4.4d Percentage of sample by marital status and residential area	
4.4จ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน	157
4.4e Percentage of sample by number of household member	
4.1ฉ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน และสถานภาพการสูบบุหรี่	158
4.1f Percentage of sample by number of smoker in household and smoking status	
4.5 ปัจจัยเสี่ยงของการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4	159
4.5 Risk factors of youth smoking in wave 1, wave 2, wave 3, and wave 4 surveys	
4.6.1 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอัตราความชุกของการสูบบุหรี่เพศ และรอบการสำรวจ	161
4.6.1 Percentage of sample by smoking prevalence rate, gender and survey round	
4.6.2ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ซื้อบุหรี่ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่	162
4.6.2a Percentage of sample by experience of buying cigarettes, survey round and smoking status	

ตาราง	หน้า
4.6.2ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ถูกปฏิเสธการขาย บุหรี่เพราะอายุต่ำกว่า 18 ปี รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่	163
4.6.2b Percentage of sample by experience of being refused to sell cigarette because of age lower than 18 years survey round and smoking status	
4.6.3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเคยเห็นการวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่	164
4.6.3 Percentage of sample by ever seen tobacco products displayed at point of sale, survey round and smoking status	
4.6.4 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ในบ้าน รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่	165
4.6.4 Percentage of sample by home smoking restriction, survey round and smoking status	
4.6.5ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ของการเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่	166
4.6.5a Percentage of sample by frequency of seeing warning label on cigarette pack, survey round and smoking status	
4.6.5ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลของฉลากคำเตือนทำให้คิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่	167
4.6.5b Percentage of sample by effect of warning label on thinking about danger of smoking, survey round and smoking status	

ตาราง	หน้า
4.6.5ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลของฉลากคำเตือนที่ทำให้คน ในวัยเดียวกันไม่คิดที่จะสูบบุหรี่ รอบการสำรวจ และสถานภาพการ สูบบุหรี่	168
4.6.5c Percentage of sample by effect of warning label on discourage people your age from smoking, survey round and smoking status	
4.6.6ก. ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ในการเห็นโฆษณา/ ส่งเสริมการขายบุหรี่ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่	169
4.6.6a. Percentage of sample by frequence of noticing advertisement of cigarette, survey round and smoking status	
4.6.6ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามแหล่งที่เคยเห็นโฆษณาบุหรี่ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่	170
4.6.6b Percentage of sample by source of ever seen cigarette advertisement, survey round and smoking status	
4.6.6ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเคยเห็นนักแสดง/ดาราสูบบุหรี่ เวลาที่ดูโทรทัศน์ วิดีโอ หรือภาพยนตร์ รอบการสำรวจและ สถานภาพการสูบบุหรี่	171
4.6.6c Percentage of sample by ever seen images of actors smoking when you watch TV, VDO or cinema, survey round and smoking status	

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บุหรี่ นับได้ว่าเป็นยาเสพติดชนิดหนึ่ง เพราะในบุหรี่มีสารพิษหลายชนิดที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้สูบบุหรี่ เช่น นิโคติน ทาร์ คาร์บอนมอนนอกไซด์ ไฮโดรเจนไซยาไนด์ หรือไนโตรเจนออกไซด์ เป็นต้น สารพิษเหล่านี้จะส่งผลให้ผู้สูบบุหรี่ได้รับอันตรายต่อสุขภาพจนถึงแก่ชีวิตได้ อีกทั้งภายในใบยาสูบมีสารเคมีที่เป็นสารก่อมะเร็ง ทุกครั้งที่สูดควันบุหรี่เข้าปอดสารเคมีเหล่านี้จะสัมผัสกับเซลล์ภายในผ่านปอด ทำให้เซลล์เกิดการกลายพันธุ์และเซลล์เหล่านี้จะกลายเป็นเซลล์มะเร็งในที่สุด

การสูบบุหรี่เป็นปัญหาพฤติกรรมสุขภาพที่สำคัญ เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคต่าง ๆ เช่น โรคหัวใจ มะเร็งปอด ถุงลมโป่งพอง เป็นต้น นอกจากนี้การสูบบุหรี่ในผู้สูงอายุจะเพิ่มอัตราเสี่ยงต่อโรคต่างๆ คาร์บอนมอนนอกไซด์จากบุหรี่จะเข้าไปแทนที่ออกซิเจนในกระแสเลือด ทำให้เลือดมีออกซิเจนน้อย อีกทั้งการสูบบุหรี่ยังทำให้เป็นโรคไตอย่างรุนแรง เป็นหวัดบ่อย เป็นไข้ เจ็บหน้าอก มีเสมหะ และไอแห้ง บุหรี่ยังมีผลเสียในระยะสั้น กล่าวคือทำให้สมรรถภาพทางกายลดลง หัวใจเต้นเร็วขึ้น และความดันโลหิตสูงขึ้นมากเมื่อเทียบกับคนปกติ ส่วนในระยะยาวนั้นการสูบบุหรี่ให้โทษกับระบบต่างๆ ของร่างกาย (ลดความเสี่ยงกระดูก และคณะ 2548)

ข้อมูลจากสถิติองค์การอนามัยโลก พบว่า ในปี ค.ศ. 2010 มีผู้เสียชีวิตจากการเจ็บป่วยที่มีสาเหตุเนื่องจากการสูบบุหรี่ประมาณ 4 ล้านคน และคาดว่าอีก 20 ปี ข้างหน้าทั่วโลกจะมีผู้เสียชีวิตด้วยโรคที่มีสาเหตุมาจากการสูบบุหรี่สูงขึ้นปีละ 10 ล้านคน โดยร้อยละ 70 ของผู้เสียชีวิตจะเป็นประชากรจากประเทศกำลังพัฒนา และองค์การอนามัยโลกยังทำนายว่า อัตราตายจากการสูบบุหรี่ในศตวรรษที่ 21 จะสูงกว่า อัตราตายจากการสูบบุหรี่ในศตวรรษที่ 20 ประมาณ 10 เท่า (WHO, 2010)

ในปัจจุบันการเฝ้าระวังการสูบบุหรี่ในกลุ่มเยาวชนในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก กำลังได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก เนื่องจากอุบัติการณ์การสูบบุหรี่ในกลุ่มเยาวชนมีจำนวนสูงถึง 250 ล้านคน และเยาวชนเหล่านี้จะเสียชีวิตเนื่องจากการสูบบุหรี่ต่อเนื่อง ในอนาคตประมาณร้อยละ 70 ของผู้เสียชีวิตเหล่านี้อยู่ในประเทศกำลังพัฒนา (WHO, 2006) และมีเยาวชนจำนวน 80,000 – 100,000 คนต่อวัน กลายเป็นนักสูบบุหรี่รุ่นใหม่ (Joy de Beyer, 2005) ในสหรัฐอเมริกา พบว่า ระหว่างปี ค.ศ. 2000 – 2008 นักเรียนที่กำลังศึกษาในเกรด 6 – 8 มีอัตราการสูบบุหรี่ลดลง จากร้อยละ 21.6 ในปีค.ศ. 2000 เป็นร้อยละ 14.6 ในปีค.ศ. 2008 และนักเรียนที่กำลังศึกษาในเกรด 9 – 12 มีอัตราการสูบบุหรี่ลดลง จากร้อยละ 6.7 ในปีค.ศ. 2000 เป็นร้อยละ 6.0 ในปีค.ศ. 2008 (California Department of Public Health, 2009) ในประเทศแคนาดา พบว่า ในปี ค.ศ. 2009 ผู้สูบบุหรี่ที่อายุ 15 – 19 ปี ประมาณ ร้อยละ 58 สูบบุหรี่ทุกวัน ซึ่งโดยเฉลี่ยสูบ 11.4 มวนต่อวัน และยังคงพบว่า วัยรุ่นชายสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นหญิงเล็กน้อย (ร้อยละ 14.9 และร้อยละ 10.9 ตามลำดับ) และอัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อยจากร้อยละ 14.8 ในปีค.ศ. 2008 เป็นร้อยละ 13.0 ในปี ค.ศ. 2009 (Reid & Hammond, 2011)

สำหรับกลุ่มประเทศเอเชีย ประเทศอินเดียเป็นประเทศที่มีการบริโภคยาสูบอันดับสามของโลก โดยพบว่า อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นชายสูงกว่าวัยรุ่นหญิงมาก (ร้อยละ 29.9 และร้อยละ 5.6 ตามลำดับ) และวัยรุ่นร้อยละ 40 เริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกเมื่ออายุ 14 ปี (JS Thakur, SR Lenka, S Bhardwaj & R Kumar. 2010) สำหรับประเทศมองโกเลีย มีอัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น ร้อยละ 9.2 โดยวัยรุ่นชายมีอัตราการสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นหญิงมาก (ร้อยละ 15.4 และร้อยละ 4.4 ตามลำดับ) (Rudatsikira, E., Dongog, J., Siziya, S., & Muula, A.S. 2008) การสำรวจในประเทศอินโดนีเซีย พบว่า อัตราการสูบบุหรี่ของเยาวชน (อายุ 15 – 24 ปี) เพศชายสูงกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 50 และร้อยละ 7.6 ตามลำดับ) และอัตราการสูบบุหรี่ของเยาวชนหญิงมีอัตราเพิ่มมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับประชากรหญิงกลุ่มอื่นๆ ซึ่งทำให้เห็นว่าในอนาคตเยาวชนหญิงสูบบุหรี่เพิ่มมากขึ้น (Dewi F.S.T. & Supriyati 2009)

สำหรับในประเทศไทย พบว่า เด็กไทยอายุต่ำกว่า 18 ปี เสพติดบุหรี่เกือบ 5 แสนคน และเยาวชนอายุต่ำกว่า 24 ปี เสพติดบุหรืกว่า 1.5 ล้านคน ซึ่งในแต่ละปีมีเยาวชนที่เป็นนักเสพบุหรืหน้าใหม่ และกลายเป็นผู้เสพประจำ 2 – 3 แสนคน ทดแทนผู้ใหญ่ที่เสียชีวิตเนื่องจากการสูบบุหรื ทำให้จำนวนผู้สูบบุหรืในประเทศไทยคงที่ และพบว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 – 2547 อายุเฉลี่ยของผู้ที่เริ่มสูบบุหรืเท่ากันทั้งชายและหญิงคือ 18 ปี เยาวชนไทยสูบบุหรืเฉลี่ย วันละ 8.3 มวน คิดเป็นเงินประมาณวันละ 20 บาท นอกจากนี้ยังพบว่าบุหรืเป็นสิ่งเสพติดชนิดแรกของวัยรุ่นและเป็นสื่อนำไปสู่การติดยาเสพติดชนิดอื่นที่ร้ายแรงกว่า (ประกิต วาทีสาธกกิจ 2547) และในปี พ.ศ. 2550 มีเยาวชนสูบบุหรืถึง 1.6 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2549 ประมาณ 1 แสนคน (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ 2551) และการศึกษาของ ทวิมา ศิริวิรัมย์ และคณะ (2553) พบว่า วัยรุ่นชายสูบบุหรืร้อยละ 32.1 ขณะที่วัยรุ่นหญิงสูบบุหรืเพียงร้อยละ 2.7 เมื่อเปรียบเทียบผลการสำรวจตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 – พ.ศ. 2551 พบว่า อัตราการสูบบุหรืของวัยรุ่นเพิ่มสูงขึ้นตามลำดับ และยังพบว่าวัยรุ่นที่มีอายุเพิ่มมากขึ้นมีแนวโน้มจะสูบบุหรืมากขึ้น

การป้องกันและแก้ปัญหาวัยรุ่นสูบบุหรืนั้นเป็นเรื่องที่บุคคลหลายฝ่ายหลายหน่วยงานต้องช่วยเหลือกัน ไม่ใช่เป็นเรื่องของแต่ละบุคคลอีกต่อไป ถึงแม้การสูบบุหรืจะเป็นสิทธิส่วนบุคคลก็ตาม แต่โทษของการสูบบุหรืก็สร้างความเดือนร้อนให้แก่ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดตลอดจนสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม สำหรับสถานการณ์และปัญหาการสูบบุหรืของวัยรุ่นมีแนวโน้มที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น ภายใต้กระแสสังคมบริโภคนิยม และการสร้างค่านิยมใหม่ กลยุทธ์ของบริษัทบุหรืที่ทำการผลิตและการตลาดมุ่งทำให้เยาวชนและวัยรุ่นต้องการลองมากขึ้น หรือเข้าใจว่ามีอันตรายลดลง เช่น การผลิตบุหรืรสผลไม้ บุหรืรสอ่อน (Light) หรือน้ำมันทาร์ต่ำ (Low Tar) เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดผลกระทบระยะยาว ต่อเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ จำเป็นอย่างยิ่งที่สังคมไทยต้องดำเนินการป้องกันและควบคุมด้วยมาตรการที่มีประสิทธิภาพ ระบบเฝ้าระวังในด้านข้อมูลข่าวสาร มาตรการเชิงนโยบาย และกฎหมายมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการป้องกันและควบคุมยาสูบของวัยรุ่น การเข้าใจสถานการณ์อย่างเท่าทันนำไปสู่การพัฒนาระบบ

ป้องกันและควบคุมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (นงนิต เจริญงามเสมอ 2552)

ในการประชุมสมัชชาใหญ่องค์การอนามัยโลก ปีค.ศ. 1997 ประเทศสมาชิก 191 ประเทศ ได้เรียกร้องให้มีการดำเนินการจัดทำกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ (Framework Convention on Tobacco Control : FCTC) ซึ่งเป็นข้อตกลงของแต่ละประเทศ ที่จะดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมยาสูบของประเทศนั้น ๆ กรอบอนุสัญญาฯ นี้เป็นความร่วมมือระหว่างนานาชาติฉบับแรก โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ การมุ่งเน้นและให้ความสำคัญต่อสุขภาพมากกว่าผลประโยชน์ทางธุรกิจและการค้า ทั้งนี้กรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบมีสาระสำคัญ คือ **การลดอุปสงค์ (Demand) ของยาสูบ** ได้แก่ การให้การศึกษา การสร้างความตระหนักเรื่องภัยบุหรี่ การเพิ่มราคาและภาษียาสูบ การห้ามโฆษณาส่งเสริมหรือสนับสนุนการขายบุหรี่ การติดฉลากคำเตือน การช่วยให้ผู้สูบบุหรี่เลิกสูบ และ**การลดอุปทาน (Supply)** ได้แก่ การสนับสนุนการปลูกพืชทดแทนยาสูบ มาตรการการจัดการบุหรี่เถื่อน/บุหรี่ลักลอบ/บุหรี่ปลอม เป็นต้น ประเทศไทยเป็น 1 ใน 40 ประเทศที่ได้ลงนามในกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ (FCTC) ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548

โครงการสำรวจผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบ

(International Tobacco Control Policy Survey : ITC) เป็นโครงการสำรวจเพื่อติดตามผลการดำเนินตามอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ (FCTC) ซึ่งปัจจุบันมีการสำรวจใน 20 ประเทศทั่วโลก ครอบคลุม ร้อยละ 50 ของประชากรโลก และร้อยละ 60 ของผู้สูบบุหรี่ทั่วโลก มีประเทศที่เข้าร่วมโครงการประกอบด้วย สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย อังกฤษ ไอร์แลนด์ เยอรมัน ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ นิวซีแลนด์ เม็กซิโก อุรุกวัย บังคลาเทศ จีน เกาหลีใต้ มาเลเซีย ไทย บราซิล อินเดีย ชูदान และสาธารณรัฐมอริเชียส

โครงการสำรวจผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย

(International Tobacco Control Policy Survey - Southeast Asia : ITC - SEA (Thailand)) เป็นโครงการศึกษาผลกระทบในระยะยาว (Longitudinal Study) เพื่อ

ติดตามความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในเรื่องความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ ความเชื่อและทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ รวมทั้งผลกระทบของนโยบายการควบคุมการสูบบุหรี่ที่นำมาใช้ในช่วงระยะเวลาที่ทำการสำรวจ โดยทำการสำรวจทุก 1 ปี ต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 5 ปี และได้ขยายระยะเวลาของโครงการฯ ต่อไปอีก 5 ปี เริ่มดำเนินการสำรวจรอบที่ 1 ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2548 และจะเสร็จสิ้นโครงการในปี พ.ศ. 2558 พื้นที่ทำการสำรวจครอบคลุม กรุงเทพมหานคร และ 4 ภาคของประเทศไทย ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ โดยสุ่มเลือก 2 จังหวัดในแต่ละภาค และแต่ละจังหวัดครอบคลุมทั้งเขตเมือง และเขตชนบท

วัตถุประสงค์หลักของการสำรวจรอบที่ 1 (2548) รอบที่ 2 (2549) และรอบที่ 3 (2551) เป็นการสำรวจอัตราความชุกของการสูบบุหรี่ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ ทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ ความคิดเห็นที่มีต่อบริษัทผลิตยาสูบ ความรู้เรื่องผลกระทบของบุหรี่ต่อสุขภาพ การโฆษณาส่งเสริมการขายบุหรี่ การรับรู้การรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ ความรู้เรื่องผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ การรับรู้เกี่ยวกับการรณรงค์ที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ และการเลิกสูบบุหรี่

สำหรับประเด็นที่ศึกษาเพิ่มเติมในแต่ละรอบของการสำรวจ มีดังนี้

การสำรวจรอบที่ 2 มุ่งเน้นในการติดตามประเด็นที่น่าสนใจเพิ่มเติม คือผลกระทบจากนโยบายที่เปลี่ยนแปลงในระหว่างการสำรวจรอบที่ 1 และรอบที่ 2 คือการใช้ฉลากคำเตือนแบบใหม่ที่เป็นชนิดรูปภาพประกอบข้อความทดแทนแบบเดิมที่เป็นชนิดข้อความเพียงอย่างเดียว การห้ามวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย และการจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่

การสำรวจรอบที่ 3 ได้มีการสำรวจเพิ่มเติมในประเด็นความคิดเห็นต่อการบังคับใช้กฎหมายห้ามการสูบบุหรี่ในผับบาร์ เนื่องจากภายหลังจากการสำรวจรอบที่ 2 รัฐบาลได้มีการออกกฎหมายเพิ่มเติม และในการสำรวจรอบนี้ได้เน้นการเปรียบเทียบผลการสำรวจทั้ง 3 รอบ ในประเด็นของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ และผลกระทบของ

นโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบที่เปลี่ยนแปลงในระหว่างการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 คือ งดสูบบุหรี่ การห้ามวางโซวี่บุหรี่ ณ จุดขาย การจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ และการห้ามโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่

สำหรับการสำรวจรอบที่ 4 เป็นการสำรวจอัตราความชุกของการสูบบุหรี่ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ ทักษะคิดต่อการสูบบุหรี่ ความคิดเห็นที่มีต่อบริษัทผลิตยาสูบ ความรู้เรื่องผลกระทบของบุหรี่ต่อสุขภาพ การโฆษณาส่งเสริมการขายบุหรี่ การรับรู้เกี่ยวกับการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ การติดตามความคิดเห็นต่องดสูบบุหรี่ และการเลิกสูบบุหรี่ **โดยในการสำรวจเพิ่มเติมครั้งนี้ประเด็นที่น่าสนใจ คือ ผลของการรณรงค์ที่เกี่ยวกับการลดควันบุหรี่มือสอง ที่มีข้อความในการรณรงค์ว่า “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ”** รวมทั้งผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบที่เปลี่ยนแปลงในระหว่างการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 คือ งดสูบบุหรี่ การห้ามวางโซวี่บุหรี่ ณ จุดขาย การจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ในบ้าน การห้ามโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ และการห้ามจำหน่ายบุหรี่ให้กับเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์หลัก

เพื่อติดตามผลกระทบของนโยบายและมาตรการในการควบคุมการบริโภคยาสูบที่ดำเนินการในประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2548 – 2558

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อติดตามอัตราความชุกและพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นไทย
2. เพื่อติดตามความคิดเห็น ความเชื่อ ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นไทย
3. เพื่อติดตามการรับรู้ของวัยรุ่นไทยเกี่ยวกับการดำเนินงานตามนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย

4. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นไทยระหว่างการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4
5. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยเสี่ยงของการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นไทยระหว่างการสำรวจในรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4
6. เพื่อประเมินผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบต่อวัยรุ่นไทย โดยเปรียบเทียบผลการสำรวจในรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

โครงการสำรวจผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย ดำเนินการสำรวจคู่ขนานในประชากร 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ใหญ่ที่สูบบุหรี่ และกลุ่มวัยรุ่น (ทั้งที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่) รายงานวิจัยฉบับนี้ นำเสนอเฉพาะผลการสำรวจในกลุ่มวัยรุ่น (อายุ 13 – 22 ปี) สำหรับผลการสำรวจของกลุ่มผู้ใหญ่ที่สูบบุหรี่ ได้นำเสนอแยกในรายงานวิจัยอีกฉบับหนึ่ง (รายงานการสำรวจระดับประเทศ เรื่องผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย กลุ่มผู้สูบบุหรี่ รอบที่ 4 (พ.ศ.2552)

พื้นที่ทำการสำรวจครอบคลุม กรุงเทพมหานคร และ 4 ภาคของประเทศไทย ได้แก่ ภาคเหนือ (เชียงใหม่ แพร่) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (หนองคาย นครราชสีมา) ภาคกลาง (นครปฐม สมุทรสาคร) และภาคใต้ (นครศรีธรรมราช สงขลา) รวม 9 จังหวัด

บททวนวรรณกรรม

2.1 อุตสาหกรรมยาสูบกับวัยรุ่นในประเทศไทย

อุตสาหกรรมยาสูบเป็นธุรกิจที่บั่นทอนสุขภาพของผู้สูบและผู้สัมผัสควันบุหรี่ กฎหมายห้ามการโฆษณาประชาสัมพันธ์บุหรี่ซึ่งเริ่มบังคับใช้ตั้งแต่ปลายปี 2549 ส่งผลให้ ยอดขายบุหรี่ลดลงประมาณร้อยละ 10 ทำให้อุตสาหกรรมยาสูบต้องหันมาพึ่งกลวิธี "การตลาดเพื่อสังคม (Social Marketing)" เพื่อใช้เป็นทางออกในการสร้างภาพลักษณ์ และครองใจผู้คนในสังคม โดยจัดในรูปแบบกิจกรรมเพื่อสังคม ได้แก่ โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น โครงการ "เยาวชนพิทักษ์รักษาสายน้ำ" การให้ทุนการศึกษา การสนับสนุน กิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านศิลปะ กิจกรรมเหล่านี้ เป็นกลยุทธ์ในการโฆษณา แบบผสมผสานเพื่อพัฒนายอดขายในประเทศไทย (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ 2551)

นอกจากใช้กลยุทธ์ การตลาดเพื่อสังคม เพื่อเพิ่มนักสูบบุหรี่รุ่นใหม่ให้มากขึ้น อุตสาหกรรมยาสูบยังได้พัฒนานวัตกรรมในการผลิตที่หลากหลายรูปแบบ และจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ ซึ่งทำการตลาดโดยศึกษากลุ่มเป้าหมายเป็นอย่างดีเพื่อเพิ่มการบริโภค กลุ่มวัยรุ่นเป็นเป้าหมายสำคัญของอุตสาหกรรมบุหรี่ แม้ว่ายอดขายของบุหรี่จะลดลง แต่ วัยรุ่นมีอัตราการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น โดยองค์การอนามัยโลกพบว่าร้อยละ 40 ของเยาวชน ทั่วโลกอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ (Mackay & Ericksen, 2002) ในประเทศ สหรัฐอเมริกาพบว่า อัตราการสูบบุหรี่ของเยาวชนที่กำลังเรียนเกรด 8 ถึงเกรด 10 เพิ่มขึ้นกว่าครึ่งในช่วงปี ค.ศ. 1991-2000 โดยเฉพาะในปี ค.ศ. 2000 ผลการสำรวจ พบว่า หนึ่งในสี่ของนักเรียนที่จบมัธยมปลายสูบบุหรี่ (Nakajima, 2007) ประเทศไทย เป็นอีกประเทศที่ต้องเผชิญกับอัตราการสูบบุหรี่ที่เพิ่มขึ้นในกลุ่มวัยรุ่น โดยในแต่ละปีมี วัยรุ่นไทยเสพติดบุหรี่รายใหม่ และกลายเป็นผู้สูบบุหรี่ประจำเป็นจำนวน 2 - 3 แสน คน มากกว่าผู้ใหญ่ที่เลิกสูบบุหรี่ซึ่งมีเพียงปีละ 2 แสนคน (หริสร์ ทวีพัฒนา 2552 และ

ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ ม.ป.ป) จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2551) พบว่า เยาวชนอายุ 15 – 24 ปี มีอัตราการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 10.9 ในปี พ.ศ. 2549 เป็น ร้อยละ 12.1 ในปี พ.ศ. 2550

บริษัทผู้ผลิตบุหรี่เน้นการทำการตลาดในกลุ่มคนไม่สูบบุหรี่เพื่อสร้างลูกค้ารายใหม่ โดยมีเป้าหมายคือ วัยรุ่น โดยเฉพาะวัยรุ่นหญิง เพราะตลาดส่วนนี้มีโอกาสขยายตัวได้มาก บริษัทผู้ผลิตบุหรี่โน้มน้าวให้ผู้หญิงสนใจบุหรี่ ด้วยการออกแบบผลิตภัณฑ์บุหรี่ให้เหมาะกับผู้หญิงทั้งสีสันทันภายนอก กลิ่น ทั้งยังจูงใจให้เชื่อว่า การสูบบุหรี่ทำให้รูปร่างผอมเพรียว ดูเป็นผู้หญิงเก่ง ทันสมัย เป็นตัวของตัวเอง เท่ๆ และมีเสน่ห์ทางเพศ โดยสื่อผ่านทางภาพยนตร์หรือนิตยสารต่างๆ ส่งผลให้วัยรุ่นหญิงที่อยากมีภาพลักษณ์ดังกล่าวหันมาสูบบุหรี่มากขึ้น (สถาพร จิรัตนานนท์ 2552) องค์การอนามัยโลกระบุว่า ในปี ค.ศ. 2000 ผู้หญิงทั่วโลกกว่า 250 ล้านคนสูบบุหรี่ทุกวัน ในจำนวนนี้ร้อยละ 9 ของผู้หญิงในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาสูบบุหรี่เป็นประจำ (Mackay & Ericksen, 2002) ผลจากการสำรวจการสูบบุหรี่ของเด็กหญิงและวัยรุ่นหญิง 7 ใน 10 ประเทศอาเซียน (รวมทั้งประเทศไทย) โดยมูลนิธิเพื่อสังคมปลอดบุหรี่ (SEATCA) ในปี พ.ศ. 2546- 2549 พบว่า ผู้หญิงเกือบทั้งหมดที่สูบบุหรี่ในปัจจุบัน เริ่มสูบบุหรี่ในช่วงวัยรุ่น (Kin, 2009) องค์การอนามัยโลกได้คาดการณ์ว่าอัตราการสูบบุหรี่ของหญิงไทยจะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2.6 เป็นร้อยละ 15 ในอีก 20 ปีข้างหน้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการเปิดตลาดบุหรี่เสรี (ธัญญลักษณ์ เหล็กพิมาย 2552)

ช่องทางหนึ่งของการโฆษณาบุหรี่ คือ ผ่านสื่อบันเทิง ถึงแม้ประเทศไทยจะมีกฎหมายห้ามโฆษณาบุหรี่ผ่านสื่อ แต่บริษัทบุหรี่เล็งกฎหมายนี้โดยการโฆษณาทางอ้อมผ่านบริษัทภาพยนตร์ในต่างประเทศ เผยแพร่ทางโรงภาพยนตร์ ร้านวิดีโอ สถานีโทรทัศน์ หรือเครือข่ายโทรทัศน์ประเภทเคเบิลซึ่งเป็นวิธีที่ได้ผล และมีเป้าหมายร่วมกันที่วัยรุ่น (สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดลและมูลนิธิธรรมาภิบาลเพื่อการไม่สูบบุหรี่ 2553.) การวิจัยที่ผ่านมายืนยันว่า การโฆษณาผ่านสื่อบันเทิงโดยเฉพาะ

ภาพยนตร์ มีผลต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น การศึกษาของมารวิน โกลด์เบอร์ (2542) พบว่า การดูภาพยนตร์ฮอลลีวู้ด ทำให้วัยรุ่นทดลองสูบบุหรี่สูงขึ้น โดยวัยรุ่นไทยที่ดูภาพยนตร์ในช่วง 2 เดือนที่ผ่านมามากกว่า 3 เรื่อง เคยทดลองสูบบุหรี่ถึงร้อยละ 33.0 ในขณะที่กลุ่มที่ไม่ดูภาพยนตร์ เคยทดลองสูบบุหรี่ร้อยละ 25.0 การดูวิดีโอภาพยนตร์ฮอลลีวู้ดให้ผลในทางเดียวกัน โดยวัยรุ่นที่ดูวิดีโอภาพยนตร์ 4 เรื่องหรือมากกว่า เคยทดลองสูบบุหรี่ร้อยละ 32.0 ในขณะที่กลุ่มวัยรุ่นที่ไม่ดูวิดีโอภาพยนตร์ เคยทดลองสูบบุหรี่ร้อยละ 24.0 เมื่อแยกอิทธิพลของการดูวิดีโอภาพยนตร์ฮอลลีวู้ดที่มีผลต่อการทดลองสูบบุหรี่ของวัยรุ่น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มวัยรุ่นอายุน้อย (14 – 15 ปี) และกลุ่มวัยรุ่นอายุมาก (16 - 17 ปี) พบว่า การดูวิดีโอภาพยนตร์ มีผลต่อการทดลองสูบบุหรี่ของกลุ่มวัยรุ่นอายุน้อยมากกว่ากลุ่มวัยรุ่นอายุมาก นอกจากบุหรี่ ผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบอื่นๆ เช่น บาราอู (ส่วนผสม

ภาพกระบอกสูบบาราอู

(ภาพจากwww.google.com)

ของใบยาสูบกับกากน้ำตาล สีและกลิ่นสังเคราะห์ สูบโดยใช้กระบอกดูดควันบุหรี่ผ่านน้ำ) ซึ่งกลายเป็นแฟชั่นสำหรับกลุ่มวัยรุ่น โดยมีกลยุทธ์ทางการตลาดที่หลอกล่อผู้หญิงและเด็กให้เสพติดยาสูบ ศรีรัช ลาภใหญ่ (2552) ได้ศึกษาการสูบบาราอู พบว่า พฤติกรรมการสูบบาราอูกระทำควบคู่กับการดื่มแอลกอฮอล์ การเที่ยวกลางคืน และการสูบบุหรี่

นอกจากนี้ ยังมีการโฆษณาที่ทำให้เชื่อว่า บาราอูเป็นผลไม้ ไม่อันตราย ไม่เสพติด ไม่มีพิษภัย หรือแม้จะมีอันตรายก็น้อยกว่าบุหรี่ เป็นทางเลือกที่ดีกว่าบุหรี่ ปัจจุบันพบว่า บาราอูได้ขยายตัวไปยังกลุ่มวัยรุ่นอายุน้อยกว่า 15 ปี ส่วนกลุ่มเยาวชนในระดับอุดมศึกษาเริ่มลดความนิยมเนื่องจากมองว่า บาราอู ไม่ทันสมัยเพราะไปแพร่หลายในกลุ่มเด็กมัธยม

แม้ว่า บริษัทผลิตบุหรี่จะพยายามทุกวิถีทางในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีเพื่อเพิ่มลูกค้ารายใหม่ แต่วัยรุ่นส่วนใหญ่ยังมีภูมิต้านทานที่ดีต่อบริษัทผลิตบุหรี่ ผลการสำรวจความคิดเห็นต่อบริษัทผลิตบุหรี่ของโครงการติดตามผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย ในการสำรวจรอบที่ 3 พบว่า วัยรุ่นมากกว่า ร้อยละ 50 เห็นว่า บริษัทที่ผลิตบุหรี่ไม่ควรได้รับอนุญาตให้ทำการส่งเสริมการขายบุหรี่และควรจำกัด

ให้จัดทำของบุหรี่แบบเรียบๆ โดยวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่เห็นด้วยกับทั้ง 2 ประเด็นดังกล่าวมากกว่าวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ วัยรุ่นร้อยละ 29.2 เห็นว่า บริษัทผลิตบุหรี่บิดเบือนความจริงเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ โดยวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าวมากกว่าวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 30.6 และร้อยละ 22.9 ตามลำดับ) และร้อยละ 20.0 ของวัยรุ่นเห็นว่า บริษัทผลิตบุหรี่พยายามทำให้คนรุ่นเดียวกับตนเองหันมาสนใจการสูบบุหรี่ ในส่วนของทัศนคติของวัยรุ่นที่มีต่อบริษัทผลิตบุหรี่ พบว่า วัยรุ่นเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 8.7) ที่มีทัศนคติที่ดีต่อบริษัทที่ผลิตบุหรี่ โดยมองว่า บริษัทที่ผลิตบุหรี่ได้ทำสิ่งที่ดีให้แก่ชุมชน และเมื่อพิจารณาตามสถานการณ์ภาพการสูบบุหรี่ พบว่า วัยรุ่นที่สูบบุหรี่มีความเห็นดังกล่าวในสัดส่วนที่สูงกว่าวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 15.9 และร้อยละ 7.0 ตามลำดับ) (ทวิมา ศิริวิศรี และคณะ 2553)

2.2 นโยบาย การดำเนินงาน และการติดตามผลการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย

2.2.1 นโยบายและการดำเนินการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการบริโภคยาสูบเป็นลำดับต้นๆ ของปัญหาสุขภาพ โดยจะเห็นได้จากการกำหนดนโยบายและดำเนินการควบคุมการบริโภคยาสูบ ทั้งนี้เพื่อควบคุมการจำหน่ายบุหรี่ไม่ให้เป็นไปอย่างแพร่หลาย อาทิ กฎหมายการห้ามขายบุหรี่ให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี การห้ามโฆษณาบุหรี่ การจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่และกำหนดพื้นที่อนุญาตให้สูบบุหรี่ การขึ้นราคา/ภาษีบุหรี่ กฎหมายภาพคำเตือนบนซองบุหรี่ และการห้ามโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย โครงการติดตามผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบได้ติดตามการกำหนดนโยบายต่างๆ จากภาครัฐในแต่ละปี สามารถสรุปนโยบายต่างๆ ที่สัมพันธ์กับรอบการสำรวจของโครงการได้ดังต่อไปนี้

ก. นโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบระยะก่อนการสำรวจรอบที่ 1
(มกราคม 2548)

ก่อนการสำรวจรอบที่ 1 ประเทศไทยกำหนดและบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมการบริโภคยาสูบ ดังต่อไปนี้

- 1) พ.ศ. 2517 มีประกาศกระทรวงสาธารณสุขให้มีฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ โดยพิมพ์ว่า **“การสูบบุหรี่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ”**
- 2) พ.ศ. 2525 เปลี่ยนฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ เป็น **“การสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ”**
- 3) พ.ศ. 2529 มุลินธิหมอบชวบ้าน ซึ่งปัจจุบันคือ มุลินธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ จัดตั้ง **“โครงการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่”**
- 4) พ.ศ. 2532 รัฐบาลก่อตั้งคณะกรรมการควบคุมการบริโภคยาสูบแห่งชาติ (คบยช.) เป็นครั้งแรก และประกาศให้มีการพิมพ์ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ ชนิดที่เป็นข้อความเพียงอย่างเดียว 6 แบบ ได้แก่ สูบแล้วแก่เร็ว ควันบุหรี่จะทำร้ายลูก สูบแล้วจะมีกลิ่นปาก สูบแล้วถุงลมพองตาย ควันบุหรี่ฆ่าคนตายได้ และควันบุหรี่ทำให้เกิดมะเร็งปอด ต่อมารัฐบาลได้ปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมข้อความเป็น 10 แบบ ได้แก่ บุหรี่ทำให้เกิดมะเร็งปอด บุหรี่ทำให้เกิดโรคหัวใจล้มเหลว บุหรี่ทำให้เกิดโรคถุงลมพอง บุหรี่ทำให้เส้นเลือดสมองแตก บุหรือนำไปสู่สิ่งเสพติดอื่น บุหรี่ทำให้สมรรถภาพทางเพศเสื่อม บุหรี่ทำให้แก่เร็ว ควันบุหรี่ฆ่าคุณให้ตายได้ ควันบุหรี่ทำร้ายผู้ใกล้ชิด และควันบุหรี่ทำร้ายลูกในครรภ์
- 5) พ.ศ. 2532 ออกพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ห้ามการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- 6) พ.ศ. 2535 ออกพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 ห้ามสูบบุหรี่ในที่ทำงานและที่สาธารณะ

7) พ.ศ. 2537 ปรับมาตรฐานทางภาษี โดยเก็บภาษีเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 55 เป็นร้อยละ 60 ของราคานูหรือ

พ.ศ. 2538	เพิ่มเป็นร้อยละ 62 ของราคานูหรือ
พ.ศ. 2539	เพิ่มเป็นร้อยละ 68 ของราคานูหรือ
พ.ศ. 2541	เพิ่มเป็นร้อยละ 70 ของราคานูหรือ
พ.ศ. 2543	เพิ่มเป็นร้อยละ 71.5 ของราคานูหรือ
พ.ศ. 2544	เพิ่มเป็นร้อยละ 75 ของราคานูหรือ
พ.ศ. 2549	เพิ่มเป็นร้อยละ 79 ของราคานูหรือ
พ.ศ. 2550	เพิ่มเป็นร้อยละ 80 ของราคานูหรือ
พ.ศ. 2552	เพิ่มเป็นร้อยละ 85 ของราคานูหรือ

(ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ 2550, 2553)

- 8) พ.ศ. 2540 ออกพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ กำหนดเครื่องหมายแสดงพื้นที่อนุญาตให้สูบบุหรี่และเขตห้ามสูบบุหรี่ และสภาพและลักษณะของเขตสูบบุหรี่เพิ่มเติม
- 9) พ.ศ. 2544 ออกพระราชบัญญัติส่งเสริมสุขภาพก่อตั้งสำนักงานส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยกำหนดให้นำเงินร้อยละ 2 ของภาษีนุหรือและสุรามาใช้ในการส่งเสริมสุขภาพให้แก่ประชาชน
- 10) พ.ศ. 2545 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข กำหนดชื่อหรือประเภทของสถานที่สาธารณะที่ให้มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ และกำหนดบริเวณหรือพื้นที่ของสถานที่ดังกล่าวเป็นเขตสูบบุหรี่หรือเขตปลอดนุหรือ และมีการขยายสถานที่สาธารณะให้เป็นเขตปลอดนุหรือเพิ่มเติม
- 11) พ.ศ. 2546 แก้ไขกำหนดชื่อหรือประเภทของสถานที่สาธารณะให้มีการกำหนดเขตปลอดนุหรือและพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ห้ามร้านค้าทุกประเภทขายนุหรือ และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่เด็กที่อายุต่ำกว่า 18 ปี

ข. นโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบระหว่างการสำรวจรอบที่ 1 และรอบที่ 2 (มกราคม 2548 - สิงหาคม 2549)

ระหว่างการสำรวจรอบที่ 1 และรอบที่ 2 ประเทศไทยกำหนดกฎหมายในการควบคุมการบริโภคยาสูบเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

- 1) 25 มีนาคม 2548 กำหนดหลักเกณฑ์แสดงฉลากและข้อความบนซองบุหรี่ โดยเปลี่ยนแปลงฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่จากชนิดข้อความเพียงอย่างเดียว มาเป็นชนิดรูปภาพคำเตือน 4 สี พร้อมข้อความบรรยาย มีทั้งหมด 6 ภาพ และเพิ่มพื้นที่จาก 1 ใน 3 เป็นร้อยละ 50 ของพื้นที่บนซองบุหรี่
- 2) 24 กันยายน 2548 ห้ามร้านขายบุหรี่วางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย
- 3) 30 ธันวาคม 2548 กำหนดเครื่องหมายของเขตสูบบุหรี่และเขตปลอดบุหรี่

ค. นโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบระหว่างการสำรวจรอบที่ 2 และรอบที่ 3 (สิงหาคม 2549 - มกราคม 2551)

ระหว่างการสำรวจรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ประเทศไทยกำหนดและบังคับใช้กฎหมายการควบคุมการบริโภคยาสูบเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

- 1) 1 กันยายน 2549 เพิ่มภาพฉลากคำเตือนพร้อมข้อความบรรยายบนซองบุหรี่ จาก 6 ภาพ เป็น 9 ภาพ และปรับปรุงให้สื่อความหมายให้ชัดเจนขึ้น
- 2) 31 สิงหาคม 2549 ห้ามพิมพ์สรรพคุณบุหรี่ยา รสอ่อน รสเบา ในบุหรี่ซีกาแรต บุหรี่ซีการ์ และยาเส้น
- 3) 4 กันยายน 2549 กำหนดให้บุหรี่ซีกาแรตพิมพ์ฉลากแสดงชื่อสารพิษและสารก่อมะเร็งที่อยู่ในควันบุหรี่ที่ข้างของทั้ง 2 ข้าง โดยกำหนดสารพิษ 2 ตัว ได้แก่ คาร์บอนมอนอกไซด์ และไฮโดรเจนไซยาไนด์ และสารก่อมะเร็ง 3 ตัว ได้แก่ นิโคติน ทาร์ และฟอร์มาลดีไฮด์

- 4) 29 ธันวาคม 2549 ประกาศเพิ่มพื้นที่เป็นเขตปลอดบุหรี่โดยได้ประกาศให้สถานที่หลายแห่งเป็นเขตปลอดบุหรี่ทั้งหมด เช่น โรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาระดับที่ต่ำกว่าอุดมศึกษา ศาสนสถาน หรือสถานที่ประกอบศาสนกิจในนิกาย หรือศาสนาต่าง ๆ เป็นต้น
- 5) 29 พฤศจิกายน 2550 ปรับปรุงชื่อ หรือ ประเภทของสถานที่สาธารณะให้มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ และกำหนดส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่สาธารณะดังกล่าวเป็นเขตสูบบุหรี่หรือเขตปลอดบุหรี่ รวมทั้งกำหนด สภาพ ลักษณะ และมาตรฐานของเขตสูบบุหรี่ หรือเขตปลอดบุหรี่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 โดยกำหนดให้เขตปลอดบุหรี่ต้องมีสภาพและลักษณะดังต่อไปนี้ 1) ต้องแสดงเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่ตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด 2) ไม่มีการสูบบุหรี่ และ 3) ไม่มีอุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสูบบุหรี่

(สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ

กรมควบคุมโรค 2549)

ง. นโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบระหว่างการสำรวจรอบที่ 3 และรอบที่ 4 (มกราคม 2551 – เมษายน 2552)

ระหว่างการสำรวจรอบที่ 3 และรอบที่ 4 ประเทศไทยกำหนดและบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมการบริโภคยาสูบเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

- 1) 23 มกราคม 2551 กระทรวงสาธารณสุขได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการแสดงเครื่องหมายของเขตสูบบุหรี่ และเขตปลอดบุหรี่ ดังนี้

เครื่องหมายแสดงเขตสูบบุหรี่

เครื่องหมายเขตสูบบุหรี่ ให้มีลักษณะเป็นวงกลมพื้นสีขาวมีขอบสีฟ้าหนา 1 ใน 10 ของขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ที่มีความยาวรวมกันไม่ต่ำกว่า 10 เซนติเมตร โดยมีรูปมวนบุหรี่สีเทาและควันสีดำอยู่ตรงกลาง ความกว้างของมวนบุหรี่สีเทาต้องเท่ากับ ความหนาของขอบสีฟ้า และความยาวของมวนบุหรี่สีเทา

ต้องไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง โดยให้มีข้อความ “เขตสูบบุหรี่” หรือข้อความอื่นทำนองเดียวกันด้วยตัวอักษร “อังสนา นิว” (Angsana New) หรือ ตัวอักษรอื่นที่ลักษณะใกล้เคียงกัน เป็นตัวหนาสีแดง มีขนาดไม่น้อยกว่า 50 พอยท์ ประกอบด้วยบริเวณใกล้เคียงกับวงกลมและให้แสดงไว้โดยเปิดเผย และสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน ภายในบริเวณสถานที่ที่จัดไว้เป็นเขตสูบบุหรี่

เครื่องหมายแสดงเขตห้ามสูบบุหรี่

เครื่องหมายของเขตปลอดบุหรี่ ให้มีลักษณะเหมือนกับเครื่องหมายเขตสูบบุหรี่ คือ วงกลมพื้นสีขาว แต่ให้มีขอบสีแดง และมีเส้นสีแดงพาดทับ โดยความหนาของขอบสีแดง และความยาวของบุหรี่ซิกาเรตต้องไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง และมีข้อความ “ห้ามสูบบุหรี่ ฝ่าฝืนมีโทษปรับ

2,000 บาท” หรือข้อความทำนองเดียวกัน การแสดงเครื่องหมายของเขตปลอดบุหรี่ จะต้องจัดแสดงไว้โดยเปิดเผย และสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน หรืออาจจัดแสดงเป็น ป้ายถาวร ป้ายแขวน ป้ายตั้งโต๊ะ หรือ ป้ายสติ๊กเกอร์ ได้ตามความเหมาะสมของสถานที่ สำหรับสถานที่สาธารณะที่กำหนดให้เป็นเขตปลอดบุหรี่ทั้งหมด แต่มีข้อยกเว้นสำหรับบริเวณที่จัดเป็นเขตสูบบุหรี่ไว้เป็นการเฉพาะ ผู้ดำเนินการอาจจัดให้มีข้อความ “ยกเว้น บริเวณที่จัดเป็นเขตสูบบุหรี่” หรือข้อความทำนองเดียวกัน ประกอบด้วยข้อความ “ห้ามสูบบุหรี่ ฝ่าฝืนมีโทษปรับ 2,000 บาท” ก็ได้

2) 27 กุมภาพันธ์ 2551 ได้มีพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 เพื่อควบคุมการใช้สื่อโทรทัศน์ในการโฆษณาส่งเสริมการขายบุหรี่ โดยได้กำหนดให้มีการตรวจพิจารณาภาพยนตร์โดยให้คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ กำหนดด้วยว่า ภาพยนตร์ดังกล่าวจัดอยู่ในภาพยนตร์ประเภทใด (พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ 2551) และใช้การแสดงเครื่องหมายกำกับความเหมาะสมของผู้ชมภาพยนตร์ ในกรณีที่มีความเกี่ยวข้องกับบุหรี่ มีรายละเอียดดังนี้

ของบุหรี่ได้เลย

กลุ่มภาพยนตร์ในระดับทุกวัย หรือ ท ไม่สามารถปรากฏภาพ

กลุ่ม 13+ สามารถปรากฏภาพบุหรี่ได้ในระดับน้อย โดยจะต้อง

พิจารณาจากบริบทของเรื่องที่ไม่สามารถเลี้ยงได้ ปรากฏได้ในจำนวนความถี่น้อยมาก และการปรากฏนั้นต้องนำเสนอให้เห็นผลหรือโทษจากการสูบบุหรี่ที่ชัดเจน โดยต้องไม่เป็นการชี้แนะ ชักจูง หรือสร้างค่านิยม ทักษะคติเชิงบวกในการใช้บุหรี่

กลุ่ม 15+ สามารถปรากฏได้ในระดับปานกลาง โดยจะต้องพิจารณาจากบริบทของเรื่องที่ไม่สามารถเลี้ยงได้ และการปรากฏนั้นควรนำเสนอให้เห็นผลหรือโทษจากการสูบบุหรี่ที่ชัดเจน ไม่เป็นเนื้อหาหลักของเรื่อง ผู้ที่ทำให้ปรากฏอาจเป็นตัวเอกของเรื่องโดยต้องไม่เป็นการชี้แนะ ชักจูง หรือสร้างค่านิยม ทักษะคติเชิงบวกในการใช้บุหรี่

กลุ่ม 18+ และกลุ่ม 20+ สามารถปรากฏได้ในระดับมาก แต่ต้องไม่เป็นการชี้แนะ ชักจูง หรือสร้างค่านิยม ทักษะคติเชิงบวกในการใช้บุหรี่

(พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 2551)

2.2.2 การติดตามผลของนโยบายการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย

การทบทวนวรรณกรรมในส่วนนี้ นำผลการวิจัยที่ผ่านมาเพื่อแสดงให้เห็นว่านโยบายและมาตรการต่างๆ เพื่อควบคุมการบริโภคยาสูบของประเทศไทยที่ผ่านมา มีการบังคับใช้และส่งผลมากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องมีการติดตาม

การห้ามขายบุหรี่ให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี

แม้ว่าประเทศไทยบังคับใช้กฎหมายห้ามขายบุหรี่ให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ตั้งแต่ปี 2546 แต่ผลการสำรวจที่ผ่านมาชี้ว่า เด็กอายุต่ำกว่า 18 ส่วนใหญ่ ยังสามารถเข้าถึงบุหรี่ได้ เช่น การศึกษาของ ลักขณา เตมศิริกุลชัย (2551) พบว่า ร้อยละ 93.6 ของวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 18 ปี สามารถซื้อบุหรี่โดยผู้ขายไม่ได้ขอดูบัตรประชาชน และร้อยละ 68.3 ซื้อบุหรี่แบ่งขายเป็นมวน วัยรุ่นส่วนใหญ่ร้อยละ 91.0 ซื้อบุหรี่จากร้านค้าใกล้บ้าน ในขณะที่ผลจากการสำรวจผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบ รอบที่ 3 พบว่า วัยรุ่นที่สามารถซื้อบุหรี่ได้โดยไม่ถูกปฏิเสธแม้จะอายุไม่ถึง 18 ปี มีสัดส่วนต่ำกว่าการศึกษาข้างต้น กล่าวคือ วัยรุ่นที่สูบบุหรี่ร้อยละ 49.1 และวัยรุ่นที่ไม่ได้สูบบุหรี่ ร้อยละ 58.2

รายงานว่ไม่เคยถูกปฏิเสธ การขายบุหรี่ให้เพราะอายุไม่ถึง 18 ปี (ทวิมา ศิริวิศมี และคณะ 2553)

ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่

การศึกษาที่ผ่านมาชี้ว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่รับรู้เรื่องฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ และเนื้อหาที่ฉลากคำเตือนต้องการสื่อ การศึกษาของทวิมา ศิริวิศมี และคณะ (2553) พบว่า วัยรุ่นอายุ 13 – 21 ปี ทั้งที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ มากกว่าร้อยละ 90 เคยเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ และวัยรุ่นที่เคยเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ มากกว่าร้อยละ 90 เห็นว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ทำให้เกิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ แต่ยังมีวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ ร้อยละ 6.6 ที่เห็นว่าฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ไม่ทำให้เกิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ ในส่วนของความน่าเชื่อถือของฉลากคำเตือนบนซองบุหรือนั้น พบว่า วัยรุ่นร้อยละ 78.2 เห็นว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่มีความน่าเชื่อถือมาก

นอกจากนี้ ผลการศึกษาวัยรุ่นอายุ 13 - 18 ปี ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล ของมณฑล เก่งการพานิช (2551) พบว่า วัยรุ่น ร้อยละ 73.4 เคยเห็นและจำภาพคำเตือนบนซองบุหรี่ได้ โดยวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ ร้อยละ 79.9 เคยเห็นและจำภาพคำเตือนบนซองบุหรี่ได้ สำหรับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพของภาพคำเตือนบนซองบุหรี่ พบว่า วัยรุ่นร้อยละ 77.9 เห็นว่า ภาพคำเตือนบนซองบุหรี่มีประสิทธิภาพมาก โดยวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ ร้อยละ 83.3 เห็นว่า ภาพคำเตือนบนซองบุหรี่มีประสิทธิภาพมาก รองลงมาคือ วัยรุ่นที่เคยสูบบุหรี่ (ร้อยละ 74.2) และวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 53.6)

การห้ามโฆษณาบุหรี่

การโฆษณาบุหรี่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น Pierce et al. (1998) ได้ชี้ว่าการโฆษณาส่งผลโดยตรงต่อการค่อยๆ ติดบุหรี่ของเยาวชน และ Biener and Siegel (2000) ระบุว่าปัจจัยอย่างหนึ่งที่ทำให้วัยรุ่นเริ่มลองสูบบุหรี่คือ การได้เห็นโฆษณาบุหรี่ ปัจจุบันจึงมีมาตรการที่หลากหลายในประเทศต่างๆ ทั่วโลกที่ยับยั้งการโฆษณาบุหรี่ในหมู่เยาวชน

และวัยรุ่น ประเทศไทยก็เป็นอีกประเทศหนึ่งได้มีกฎหมายห้ามโฆษณาบุหรี่มาเป็นระยะเวลากว่า 2 ทศวรรษ

ในอดีต บริษัทบุหรี่สามารถทำการโฆษณาเพื่อขายบุหรี่ได้ แต่หลังจากที่ประเทศไทยมีกฎหมายห้ามโฆษณาบุหรี่ ในปี พ.ศ. 2532 บริษัทบุหรี่จึงเปลี่ยนมาใช้ตัวโชว์บุหรี่มาเป็นแหล่งโฆษณาทางอ้อมที่สำคัญ ต่อมาได้มีกฎหมายห้ามวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2548 ส่งผลให้บริษัทผลิตบุหรี่ต้องใช้งกลยุทธ์อื่น เช่น การขายสินค้าที่มีโลโก้เดียวกับบุหรี่ การให้เงินทุนสนับสนุนกิจกรรมสาธารณะต่างๆ หรือให้เงินช่วยเหลือกับองค์กรต่างๆ และการใช้กลยุทธ์ “เราห่วงเยาวชน” ซึ่งล้วนเป็นการโฆษณาบุหรี่ทางอ้อม

แม้จะมีกฎหมายห้ามการโฆษณาบุหรี่ แต่ในทางปฏิบัติยังมีการโฆษณาทางอ้อมอยู่ทั่วไป จากการสำรวจการโฆษณาบุหรี่ ในร้านค้าในห้างสรรพสินค้า/ซูเปอร์มาร์เก็ต ร้านสะดวกซื้อ ร้านขายของชำ/ขายของใช้ในบ้านทั่วไป และเฟิงชั่วคราว/ล้อเซ็น/ร้านชั่วคราวอยู่บนทางเท้าหรือในซอย เยาวรัตน์ เจริญค้า (2549) พบว่า ร้อยละ 45.4 มีการโฆษณาภายนอกร้าน (โปสเตอร์ การเรียงของบุหรี่ให้เห็นชัดเจน หรือสัญลักษณ์ยี่ห้อบุหรี่ หรือ การโฆษณาในลักษณะอื่น ๆ) การโฆษณาดังกล่าวสามารถมองเห็นได้จากถนน ร้อยละ 32.9 เป็นการโฆษณาที่ติดอยู่บริเวณประตู ร้อยละ 12.2 และร้อยละ 86.5 มีการโฆษณาภายในร้าน การโฆษณาที่อยู่ในระดับสายตาของเด็ก ร้อยละ 48.4

จากการสำรวจประสบการณ์ของวัยรุ่นที่เคยเห็นโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา ของโครงการติดตามผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบ พบว่า วัยรุ่น ร้อยละ 32.5 เคยเห็นโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ตามแหล่งต่างๆ โดย 5 อันดับแรก มีดังนี้ ร้านค้าย่อย/ร้านค้าใหญ่ (ร้อยละ 19.0) ผู้ขายแฉ่ตามท้องถนน (ร้อยละ 13.5) โทรทัศน์ (ร้อยละ 10.6) หนังสือพิมพ์/นิตยสาร (ร้อยละ 9.5) และโปสเตอร์ (ร้อยละ 9.3) เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่า วัยรุ่นที่สูบบุหรี่เคยเห็นการโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ปากกว่าวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่เพียงเล็กน้อย ยกเว้นในร้านค้าย่อย/ร้านค้าใหญ่และหนังสือพิมพ์/นิตยสาร ที่วัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่เคยเห็น

โฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่มากกว่า นอกจากนี้ ยังพบว่า วัยรุ่นที่สูบบุหรี่เคยเห็นการโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ในดีสโก้เทค/คาราโอเกะ/เลาจน์/สถานบันเทิงต่าง ๆ มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ (ทวิมา ศิริวัศมี และคณะ 2553)

การกำหนดเขตปลอดบุหรี่

มาตรการการกำหนดเขตปลอดบุหรี่มีขึ้นเพื่อคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่ ขณะเดียวกันก็มีไว้เพื่อแสดงให้เห็นถึงการไม่ส่งเสริมการสูบบุหรี่ การศึกษาที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่า มาตรการนี้ได้รับความพอใจจากผู้ที่ไม่สูบบุหรี่มากกว่าผู้สูบบุหรี่ จากการสำรวจรอบที่ 3 ของโครงการติดตามผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบ พบว่า วัยรุ่น ร้อยละ 54.5 มีความรู้สึกพอใจมากกับมาตรการห้ามสูบบุหรี่ในผับ บาร์ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างวัยรุ่นที่สูบบุหรี่และวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ พบว่า วัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่พอใจมากกับมาตรการดังกล่าวมากกว่าวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 58.5 และร้อยละ 36.3 ตามลำดับ) สำหรับความคิดเห็นของวัยรุ่นต่อการห้ามสูบบุหรี่ในคอฟฟี่ช็อปและคาเฟ่ พบว่า วัยรุ่น ร้อยละ 59.1 รู้สึกพอใจมาก เมื่อเปรียบเทียบระหว่างวัยรุ่นที่สูบบุหรี่และวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ พบว่า วัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ รู้สึกพอใจมากกับมาตรการดังกล่าวมากกว่าวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 64.0 และร้อยละ 37.3 ตามลำดับ) (ทวิมา ศิริวัศมี และคณะ 2553)

2.3 พฤติกรรมการสูบบุหรี่และการเลิกสูบบุหรี่ของวัยรุ่น

2.3.1 พฤติกรรมการสูบบุหรี่

อัตราการสูบบุหรี่ :

ในการสำรวจพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่นไทย Suwanna Ruanganchansetr และคณะ (2005) พบว่า วัยรุ่นสูบบุหรี่ ร้อยละ 5.4 ในจำนวนนี้ มีร้อยละ 90.4 ที่สูบบุหรี่บ้างเวลา ร้อยละ 6.1 สูบบุหรี่น้อยกว่า 20 มวนต่อเดือน และ ร้อยละ 3.5 สูบบุหรี่มากกว่า 20 มวนต่อเดือน การศึกษาของทวิมา ศิริวัศมี และคณะ (2551) พบว่า วัยรุ่นสูบบุหรี่ ร้อยละ 18.3 และมีถึงร้อยละ 6.5 ที่สูบบุหรี่มากกว่า 20 มวนต่อวัน

ในต่างประเทศ Lee et al. (2005) ศึกษานักเรียนในโรงเรียนมัธยมของประเทศมาเลเซีย พบว่า อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นเท่ากับร้อยละ 14.0

การศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นที่เป็นนักเรียน เกรด 7 - 9; อายุ 13 - 15 ปี ในประเทศเซค ในปี พ.ศ. 2545 พบว่า ร้อยละ 73.2 สูบบุหรี่ โดยอัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นชาย และวัยรุ่นหญิง ไม่แตกต่างกัน (Sovinova H. and other, 2004)

Kyrlesi และคณะ (2007) ศึกษาในนักเรียนในประเทศกรีซ พบว่า ร้อยละ 32.1 รายงานว่า เคยทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยร้อยละ 16.2 เป็นผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบในปัจจุบัน

เพศกับการสูบบุหรี่

ในเรื่องความแตกต่างของวัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิงในการสูบบุหรี่ ศรัณญา เบญจกุล และคณะ (2550) พบว่า วัยรุ่นชายมีโอกาสสูบบุหรี่มากเป็น 67.57 เท่า ของวัยรุ่นหญิง ขณะที่ Rudatsikira และคณะ (2008) พบว่า วัยรุ่นชายในโรงเรียน สูบบุหรี่สูงกว่าวัยรุ่นหญิง 4 เท่า (ร้อยละ 22.0 ร้อยละ 5.2 ตามลำดับ) ส่วนการศึกษาของมณฑล เก่งการพานิช (2551) พบว่า อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นชายสูงกว่าวัยรุ่นหญิงมากกว่า 7 เท่า (ร้อยละ 21.0 ร้อยละ 2.9 ตามลำดับ) ผลการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิง ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา พบว่า วัยรุ่นหญิงสูบบุหรี่มากถึงร้อยละ 6.4 (ธราดล เก่งการพานิช 2552)

ผลจากการศึกษาระยะยาวเรื่องพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นระดับประเทศของทวิมา ศิริวิศมี และคณะ (2553) พบว่า วัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิงมีอัตราการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น โดยในรอบการสำรวจที่ 1 (พ.ศ. 2548) อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิง คือ 20.3 และ 1.5 ตามลำดับ ในรอบการสำรวจที่ 2 (พ.ศ. 2549) อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิง เพิ่มขึ้นเป็น 27.8 และ 2.3 ตามลำดับ และในรอบการสำรวจ

ที่ 3 (พ.ศ. 2551) อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิง เพิ่มขึ้นเป็น 32.1 และ 2.7 ตามลำดับ ซึ่งเห็นได้ว่าอัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นสูบบุหรี่ขึ้นในทุกกรอบของการสำรวจ

อายุกับการสูบบุหรี่

นิทัศน์ ศิริโชติรัตน์ (2551) ได้สำรวจนักเรียนอายุระหว่าง 13 - 15 ปี พบว่า ร้อยละ 13.8 เป็นวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ ใกล้เคียงกับมณฑล กา่งการพาณิชย์ (2551) ที่พบว่า สถานการณ์การสูบบุหรี่ของวัยรุ่น อายุ 13 - 18 ปี ในเขตกรุงเทพและปริมณฑลสูงถึง ร้อยละ 12.1 นอกจากนี้ ศรีธัญญา เบญจกุล และคณะ (2550) พบว่า วัยรุ่นอายุ 15 ปี ขึ้นไปมีโอกาสสูบบุหรี่มากเป็น 4.4 เท่า ของวัยรุ่นอายุน้อยกว่า 15 ปี ซึ่งสอดคล้องกับ ทวิมา ศิริรัศมี (2553) ที่พบว่า อัตราการสูบบุหรี่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นตามอายุที่ เพิ่มขึ้น โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 13 ปี สูบบุหรี่เพียงร้อยละ 8.6 กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 19 ปี สูบบุหรี่เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 25.3 และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 20 ปี สูบบุหรี่เพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ 28.4

อายุเฉลี่ยที่เริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรก

จากการสำรวจพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ สำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2550 พบว่า ในกลุ่มเยาวชนอายุ 15 - 24 ปี เริ่มสูบบุหรี่เมื่ออายุ 16.8 ปี ซึ่งลดลงจากอายุ 18.3 ปี ใน พ.ศ. 2549 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2551, 2549) ธัญญาลักษณณ์ เหล็กพิมาย (2552) สำรวจนักเรียนหญิง พบว่า ร้อยละ 10.2 ของวัยรุ่นหญิงหัดสูบบุหรี่ครั้งแรกในขณะที่มีอายุ ต่ำกว่า 12 ปี ในขณะที่การวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ของศูนย์วิจัยและจัดการ ความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า อายุเฉลี่ยเมื่อเริ่มสูบบุหรี่ของ วัยรุ่นไทยลดลงจาก 18.4 ปี ในปี 2534 เป็น 18.1 ปี ในปี 2549 โดยเฉพาะเพศหญิง อายุเฉลี่ยเมื่อเริ่มต้นสูบบุหรี่ลดลงจาก 21.6 ปี ในปี 2534 เป็น 19.9 ปี ในปี 2549 (ศรีธัญญา เบญจกุล 2552)

การศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ของวัยรุ่นอายุระหว่าง 15 - 20 ปี ในจังหวัดอุดรธานี พบว่า อายุเฉลี่ยที่เริ่มสูบบุหรี่คือ 15.05 ปี และอายุต่ำสุดของการเริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกคือ 13 ปี (กิตติยาภรณ์ ไชคสวัสดิ์ภิญโญ 2548) ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการสำรวจของโครงการติดตามผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบ มหาวิทยาลัยมหิดล วัยรุ่นอายุระหว่าง 13 – 17 ปี พบว่า อายุเฉลี่ยเมื่อเริ่มสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรกคือ 14.7 ปี (ทวิมา ศิริวัศมี 2553)

การศึกษาในประเทศจีนเมื่อ พ.ศ. 2541 พบว่า ประมาณร้อยละ 6 ของวัยรุ่นชาย และร้อยละ 2 ของวัยรุ่นหญิง เริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกเมื่ออายุ 10 ปี (Gonghuan Yang et al., 2004) เมื่อเปรียบเทียบระหว่างประเทศจะเห็นว่า อายุที่เริ่มสูบบุหรี่ในประเทศไทยสูงกว่าในอีกหลายประเทศ เช่น ประเทศยูเครน อาเจนตินา สหรัฐอเมริกา และรัสเซีย เป็นต้น โดยตัวเลขสถิติทั่วโลกระบุว่า ประมาณหนึ่งในสี่ของผู้สูบบุหรี่ทั่วโลกเริ่มสูบบุหรี่มวนแรกในช่วงก่อนอายุ 10 ขวบ โดยผู้ที่สูบบุหรี่ในวัยเยาว์ต่างได้รับแรงผลักดันจากโฆษณา และการส่งเสริมการขายของบริษัทยาสูบ การหาซื้อบุหรี่ได้ง่าย และราคาที่ไม่สูงนักของบุหรี่ (Mackay & Ericksen, 2002)

2.3.2 พฤติกรรมการเลิกสูบบุหรี่ของวัยรุ่น

ผลดีของการเลิกสูบบุหรี่มีมากมายไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพ และด้านสังคม ทั้งในเพศหญิงและชายในทุกกลุ่มอายุ และไม่ว่าจะป่วยด้วยโรคจากการสูบบุหรี่แล้วหรือไม่ก็ตาม ผู้ที่เลิกสูบบุหรี่จะมีอายุยืนยาวกว่าผู้ที่ยังคงสูบบุหรี่อยู่ต่อไป การเลิกสูบบุหรี่ลดโอกาสเสี่ยงในการเกิดมะเร็งปอด มะเร็งในระบบอื่นๆ หัวใจวายกระทันหัน เส้นเลือดในสมองตีบตันกะทันหัน โรคถุงลมโป่งพอง และโรคปอดเรื้อรังอื่นๆ โดยเฉลี่ยผู้หยุดสูบบุหรี่จะมีน้ำหนักตัวเพิ่มมากขึ้นประมาณ 2.3 กิโลกรัม การศึกษาที่ผ่านมา พบว่า วัยรุ่นที่เลิกสูบบุหรี่ความเสี่ยงของการที่จะเสียชีวิตจะลดลงอย่างรวดเร็วเมื่อเทียบกับวัยรุ่นที่ยังคงสูบบุหรี่

ในการสำรวจพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น Suwanna Ruangkanchansetr และคณะ (2005) พบว่า สองในสามของวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ต้องการเลิกสูบบุหรี่ ขณะที่ปรียาพร ชูเอียด (2550) พบว่า ร้อยละ 21.0 เห็นว่า ปัญหาสุขภาพเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้สูบบุหรี่ต้องการเลิกสูบบุหรี่

ประกิต วาทีสาธกกิจ (2550) รายงานว่า วัยรุ่นที่สูบบุหรี่เป็นประจำร้อยละ 83.0 พยายามที่จะเลิกสูบบุหรี่แต่ไม่สำเร็จ ใกล้เคียงกับผลการสำรวจพฤติกรรมกาสูบ บุหรี่ของวัยรุ่นระดับประเทศ (บุปผา ศิริวิศมี และคณะ 2550) ที่พบว่า วัยรุ่นที่สูบบุหรี่ ร้อยละ 77.4 เคยพยายามเลิกสูบบุหรี่แต่ไม่สำเร็จ ขณะที่การศึกษาของปรียาพร ชูเอียด (2550) พบว่า วัยรุ่นที่สูบบุหรี่ ร้อยละ 52.5 เคยหยุดสูบบุหรี่ ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษา ของ Sovinova H. และคณะ (2004) ที่พบว่า วัยรุ่นที่สูบบุหรี่เกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 48.8) รายงานว่า พวกเขาต้องการเลิกสูบบุหรี่ สำหรับวิธีการที่วัยรุ่นที่สูบบุหรี่ใช้เลิกสูบบุหรี่ คือ ค่อย ๆ ลดจำนวนบุหรี่ที่สูบลงครึ่งหนึ่งของการสูบตามปกติ (พัชรราวดี ทองเนื่อง และ คณะ 2550)

ผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2544) พบว่า วัยรุ่นที่สูบบุหรี่มีอัตราการเลิกสูบได้เพียงร้อยละ 2.5 ปรียาพร ชูเอียด 2550 รายงานว่า ร้อยละ 18.0 ของวัยรุ่นที่เลิกสูบบุหรี่กลับไปสูบบุหรี่ใหม่เพราะความเครียด ขณะที่ นิพนธ์ กุลนิตย์ (2538) พบว่า วัยรุ่นหญิงที่สูบบุหรี่มีแนวโน้มจะเลิกสูบบุหรี่ได้ยากกว่าวัยรุ่นชาย เนื่องจากวัยรุ่นหญิงมักจะถูกกดดันจากเพื่อนที่เพิ่มขึ้นหลังหยุดสูบบุหรี่ และความเคยชินที่ได้สูบบุหรี่

บุปผา ศิริวิศมี และคณะ (2550) พบว่า วัยรุ่นที่สูบบุหรี่ถึงร้อยละ 29.2 ที่ไม่มีแผนว่าจะเลิกสูบบุหรี่ การเลิกสูบบุหรี่ ไม่ใช่เรื่องง่าย วัยรุ่นส่วนใหญ่ต่างประสบความ ล้มเหลวในการเลิกสูบบุหรี่ โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นที่พยายามเลิกสูบบุหรี่ด้วยตนเอง และ ไม่ได้ขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น (Breland, et. al., 2009) อัตราความล้มเหลวในการเลิก สูบบุหรี่ของกลุ่มวัยรุ่น คือ ร้อยละ 90 -95 โดยส่วนใหญ่หันกลับมาสูบบุหรี่อีกภายใน ระยะเวลา 1 เดือนภายหลังจากความพยายามเลิกสูบบุหรี่ (Myers, et. al., 2007; Kealey, et. al., 2007; Robinson, et. al., 2003)

2.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น

ในส่วนนี้จะกล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น โดยแบ่งเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยสื่อสาธารณะ/สื่อโฆษณา ปัจจัยด้านความคิดเห็น/ความเชื่อ

2.4.1 ปัจจัยด้านประชากร

เพศ

การศึกษาที่ผ่านมาพบอย่างสอดคล้องกันว่า ผู้ชายสูบบุหรี่ในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้หญิง (ปรียาพร ชูเอียด 2550 มณฑา เก่งการพานิช 2551 ทวีมา ศิริรัศมี และคณะ 2553) โดยอัตราส่วนเพศชายต่อหญิงในการสูบบุหรี่ เท่ากับ 18 : 1 (ประภิต วาทีสาธกกิจ 2548) ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับผลจากการสำรวจพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ ในปี พ.ศ.2549 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ในกลุ่มวัยรุ่น อายุ 15 – 18 ปี มีอัตราส่วนเพศชายต่อหญิงในการสูบบุหรี่ เท่ากับ 7 : 1 (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ 2550) Tawima Sirirassamee et al. (2008) พบว่า วัยรุ่นหญิงมีโอกาสสูบบุหรี่น้อยกว่าวัยรุ่นชายถึงร้อยละ 90

อายุ

จากการศึกษาของ Hammond et al. (2008) พบว่า อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นไทยเพิ่มขึ้นมากที่สุดในช่วงอายุ 16 – 17 ปี โดยเพิ่มจากร้อยละ 3.8 ในช่วงอายุ 16 ปี เป็นร้อยละ 12.8 ในช่วงอายุ 17 ปี ขณะที่ศรีธัญญา เบญจกุล และคณะ (2552) พบว่า ช่วงอายุ 15 – 18 ปี มีอัตราส่วนการสูบบุหรี่เป็นประจำของวัยรุ่นเพิ่มมากที่สุดคือ โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 67.7

การศึกษาวัยรุ่น ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล พบว่า วัยรุ่นอายุ 13 - 18 ปี สูบบุหรี่ร้อยละ 12.1 เมื่อจำแนกตามช่วงอายุ พบว่า วัยรุ่นอายุ 13 - 15 ปี สูบบุหรี่ร้อยละ 6.1 และวัยรุ่นอายุ 16 - 18 ปี สูบบุหรี่ร้อยละ 16.9 (มณฑล เก่งการพาณิชย์ 2551)

การศึกษาของ Sovinova H. et al. (2004) ในประเทศเชค (Czech) รายงานว่า วัยรุ่นอายุ 13 ปี ที่สูบบุหรี่ทุกวัน มีร้อยละ 3.7 ในขณะที่วัยรุ่นอายุ 14 ปี และ 15 ปี ที่สูบบุหรี่ทุกวันสูงขึ้น เป็นร้อยละ 6.5 และร้อยละ 13.7 ตามลำดับ

อาชีพ / การศึกษา

การศึกษาของทวิมา ศิริวัฒน์ และคณะ (2553) พบว่า วัยรุ่นที่ไม่ได้เป็นนักเรียน สูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นที่เป็นนักเรียน (ร้อยละ 36.4 และร้อยละ 13.3 ตามลำดับ) วัยรุ่นที่ประกอบอาชีพกรรมกร สูบบุหรี่ถึงร้อยละ 48.3

วัยรุ่นในโรงเรียนสายอาชีพศึกษามีแนวโน้มที่จะสูบบุหรี่สูงขึ้น ทั้งยังมีอัตราการสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นในโรงเรียนสายสามัญศึกษา คือ ร้อยละ 16 และ ร้อยละ 5.1 ตามลำดับ (สตีเฟน ฮาแมน 2548)

มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่รายงาน ว่า วัยรุ่นที่สูบบุหรี่ เพียงร้อยละ 2.1 เท่านั้นที่มีผลการศึกษาดี เยาวชนที่มีการศึกษาต่ำและออกจากโรงเรียนเร็วจะมีแนวโน้มสูบบุหรี่ที่สูงกว่าผู้ที่ยังคงอยู่ในระบบการศึกษา และวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่มีความปรารถนาที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สูงกว่าวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ถึงกว่าสองเท่า (ประกิต วาทีสาธกกิจ 2550)

จรรยา เศรษฐบุตร และคณะ (2550) ศึกษาในกลุ่มวัยรุ่น อายุระหว่าง 15 - 24 ปี พบว่า ผู้มีการศึกษาน้อยกว่ามีความน่าจะเป็นที่จะสูบบุหรี่มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่า วัยรุ่นที่ทำงานมีความน่าจะเป็นที่จะสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นที่ยังคงเรียนหนังสืออยู่ และวัยรุ่นที่กำลังหางานมีความน่าจะเป็นที่จะสูบบุหรี่สูงกว่่านักเรียน 2.5 เท่า

Tawima Sirirassamee et al. (2008) พบว่า วัยรุ่นที่เป็นนักเรียนมีโอกาสจะสูบบุหรี่น้อยกว่าวัยรุ่นที่ไม่ได้เป็นนักเรียน 3 เท่า นอกจากนี้ การศึกษาของ Gonghuan Yang และคณะ (2004) ที่ศึกษาในเด็กวัยรุ่นจีนอายุระหว่าง 11 – 20 ปี พบว่า วัยรุ่นที่ไม่ได้เป็นนักเรียนมีอัตราการสูบบุหรี่สูงกว่าวัยรุ่นที่เป็นนักเรียน (ร้อยละ 8.3 และร้อยละ 5.2 ตามลำดับ)

2.4.2 ปัจจัยด้านสังคม

ครอบครัว

ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นอย่างมาก เยาวชนที่สูบบุหรี่มักมีพื้นฐานครอบครัวที่มีความกดดันและขาดความอบอุ่น ผู้ปกครองใช้เวลากับลูกไม่เพียงพอ หรืออยู่ในครอบครัวที่สมาชิกในครอบครัวมีพฤติกรรมเสี่ยง เช่น ดื่มแอลกอฮอล์ เล่นการพนัน รายงานของมูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ (ประกาศ ชาติสาธกกิจ 2550) ย้ำถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมในครอบครัวต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น โดยพบว่า วัยรุ่นที่ให้ข้อมูลว่า ผู้ปกครองใช้เวลากับลูกไม่เพียงพอ เป็นวัยรุ่นที่สูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ถึง 3.5 - 4.5 เท่า วัยรุ่นที่สูบบุหรี่มีแนวโน้มที่จะมาจากครอบครัวที่มีสมาชิกชอบดื่มเหล้า หรือเล่นการพนัน 2 – 10 เท่า มีประวัติถูกตบตี หรือถูกทำร้ายภายในบ้านมากกว่าวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ 4 – 12 เท่า นอกจากนี้ รายงานยังกล่าวว่าการมีสมาชิกในครอบครัวสูบบุหรี่ หรือสนับสนุนให้สูบบุหรี่ทำให้วัยรุ่นมีโอกาสติดบุหรี่สูง

การศึกษาของ ศรัณญา เบญจกุล และคณะ (2550) พบว่า การมีสมาชิกในครัวเรือนสูบบุหรี่ตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป ทำให้วัยรุ่นมีโอกาสสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นเป็น 1.42 เท่า ของวัยรุ่นที่อาศัยในครัวเรือนที่ไม่มีสมาชิกสูบบุหรี่ นอกจากนี้ยังพบว่า วัยรุ่นที่อยู่ในครัวเรือนเดียว และอยู่กับญาติๆ หรืออยู่กันเองระหว่างพี่ ๆ น้อง ๆ มีโอกาสสูบบุหรี่สูงกว่าวัยรุ่นที่อาศัยในครัวเรือนขยาย (2.67 เท่า และ 3.96 เท่า ตามลำดับ) การศึกษาของ จรรยา เศรษฐบุตตร และคณะ (2550) ในกลุ่มวัยรุ่น อายุระหว่าง 15 -24 ปี พบว่า วัยรุ่นที่

อาศัยอยู่ในบ้านที่มีคนสูบบุหรี่อยู่ด้วยอย่างน้อย 1 คน จะมีความน่าจะเป็นที่จะสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นที่ในบ้านไม่มีใครสูบบุหรี่ถึง 12 เท่า

จากผลการศึกษาของโครงการติดตามผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบ (ทวิมา ศิริวัศมี และคณะ 2553) พบว่า จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือนน่าจะส่งผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น เนื่องจากเห็นตัวอย่างและเกิดการเลียนแบบพฤติกรรม กล่าวคือ วัยรุ่นที่สูบบุหรี่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีผู้สูบบุหรี่เฉลี่ย 0.9 คน ส่วนวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีผู้สูบบุหรี่เฉลี่ย 0.6 คน นอกจากนี้ วัยรุ่นที่สูบบุหรี่มีพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่ ร้อยละ 29.9 ในขณะที่วัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่มีพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่ในสัดส่วนที่ต่ำกว่ามาก (ร้อยละ 17.7) ในขณะเดียวกัน วัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่มีพี่ชายหรือพี่สาวที่ไม่สูบบุหรี่ ร้อยละ 29.4 ส่วนวัยรุ่นที่สูบบุหรี่มีพี่ชายหรือพี่สาวที่ไม่สูบบุหรี่ ในสัดส่วนต่ำกว่า (ร้อยละ 18.4) แสดงให้เห็นว่า บุคคลใกล้ชิดในครอบครัวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น ซึ่งในประเด็นนี้ Tawima Sirirassamee et al. (2008) ได้วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการไม่สูบบุหรี่ และพบว่า การสูบบุหรี่ของสมาชิกในครัวเรือนเพิ่มความเสี่ยงให้วัยรุ่นสูบบุหรี่ 1.4 เท่า และในวัยรุ่นที่มีพี่ชาย หรือพี่สาวสูบบุหรี่จะมีความเสี่ยงที่จะสูบบุหรี่ 2.3 เท่า เมื่อเทียบกับวัยรุ่นที่พี่ชาย หรือพี่สาวไม่สูบบุหรี่ เมื่อพิจารณาในระดับครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนที่ไม่มีผู้สูบบุหรี่จะมีวัยรุ่นสูบบุหรี่เพียงร้อยละ 14.3 ขณะที่ครัวเรือนที่มีผู้สูบบุหรี่ 1 คน จะมีวัยรุ่นสูบบุหรี่ร้อยละ 20.0 ครัวเรือนที่มีผู้สูบบุหรี่ 2 คนจะมีวัยรุ่นสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 26.5 และครัวเรือนที่มีผู้สูบบุหรี่ 3 – 4 คน จะมีวัยรุ่นสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 48.0 แสดงให้เห็นแนวโน้มว่า ครัวเรือนที่มีจำนวนผู้สูบบุหรี่เพิ่มมากขึ้น อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นก็จะเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

เยาวชนหญิงที่มีแม่หรือพี่สาวสูบบุหรี่จะมีโอกาสที่จะสูบบุหรี่สูงกว่าการที่มีพ่อสูบบุหรี่ และเยาวชนที่สูบบุหรี่จะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงอื่นๆ มากขึ้น เช่น การดื่มเหล้า การใช้ยาเสพติดชนิดอื่นๆ การเที่ยวกลางคืน (ฉันทชาย สิทธิพันธุ์ 2550)

การที่พ่อแม่ หรือสมาชิกในครอบครัวสูบบุหรี่ ช่วยสนับสนุนให้วัยรุ่นสูบบุหรี่อาจเกี่ยวข้องกับความเป็นแหล่งบุหรี่ให้วัยรุ่น Hammond et al. (2008) พบว่า ร้อยละ 3.8 ของวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ในไทย รายงานว่า ได้บุหรี่มาจากที่บ้าน ในขณะที่ร้อยละ 5.4 ของวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ในมาเลเซีย รายงานว่า ได้บุหรี่มาจากที่บ้าน ในขณะที่ผลการศึกษาของ Gonghuan Yang et al. (2004) พบว่า เกือบร้อยละ 5 ของวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ได้บุหรี่มาจากครอบครัวในการสูบบุหรี่ครั้งแรก

เพื่อน

เพื่อน มีอิทธิพลอย่างมากต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น การสำรวจสถิติการสูบบุหรี่ของประชากรไทย ปี พ.ศ. 2549 พบว่า สาเหตุที่เริ่มสูบบุหรี่ 5 อันดับแรกคือ อยากรทดลองสูบ ร้อยละ 44.0 ตามเพื่อน ร้อยละ 32.8 เพื่อเข้าสังคม ร้อยละ 7.1 ความเครียด ร้อยละ 4.2 และเพื่อความโก้ ร้อยละ 3.5 (ธนุช ตริทิพบุตร 2550) ธัญญลักษณ์ เหล็กพิมาย (2552) พบว่า วัยรุ่นหญิงที่สูบบุหรี่ ร้อยละ 32 สูบตามเพื่อนเพื่อให้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน มุลินธิวรรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ รายงานว่า บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่มากที่สุดของวัยรุ่น คือเพื่อนสนิท และการสูบบุหรี่ครั้งแรกมักเกิดจากการชักนำของเพื่อน และหัดสูบครั้งแรกที่บ้านเพื่อน (ประกิต วาทีสาธกกิจ 2550) Tawima Sirirassamee et al. (2008) พบว่า วัยรุ่นที่มีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น 1 คน มีความเสี่ยงที่จะสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น 1.61 เท่า Suwanna Ruanganchansetr et al. (2005) พบว่า วัยรุ่นร้อยละ 8.9 ได้รับอิทธิพลจากเพื่อนเป็นแรงจูงใจให้สูบบุหรี่ และมีถึงร้อยละ 4.2 ที่ได้บุหรี่มาจากเพื่อน

วัยรุ่นที่สูบบุหรี่มักจะมีเพื่อนที่สูบบุหรี่เช่นกัน จากการสอบถามถึงพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของเพื่อนสนิท 5 คน วัยรุ่นที่สูบบุหรี่เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 98.0) มีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่อย่างน้อย 1 คน โดยร้อยละ 45.8 มีเพื่อนสนิททั้ง 5 คนสูบบุหรี่ ขณะที่ร้อยละ 59.2 ของวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ ไม่มีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่ (ทวิมา ศิริวิรัมย์ และคณะ 2553)

การดื่มแอลกอฮอล์

การสูบบุหรี่และการดื่มแอลกอฮอล์เป็นพฤติกรรมเสี่ยงที่มักพบร่วมกัน การสำรวจของโครงการติดตามผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบ พบว่าวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ร้อยละ 80.1 เคยดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีร้อยละ 40.3 ที่เคยดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า 5 ครั้ง ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา และมีร้อยละ 60 ของวัยรุ่นหญิงที่สูบบุหรี่มีเพื่อนสนิทดื่มเหล้าเป็นประจำทุกอาทิตย์ (ทวิมา ศิริวิศมี และคณะ 2553) นอกจากนี้ยังพบว่า วัยรุ่นที่ดื่มเหล้า / เบียร์ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา มีโอกาสสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่ดื่มเหล้า / เบียร์ โดยวัยรุ่นที่ดื่มเหล้า / เบียร์ 1 – 5 ครั้ง มีโอกาสสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น 2.2 เท่า ขณะที่วัยรุ่นที่ดื่มเหล้า / เบียร์มากกว่า 5 ครั้ง มีโอกาสสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นถึง 4 เท่า (ทวิมา ศิริวิศมี และคณะ 2553) ในการวิเคราะห์หลายตัวแปรของ Tawima Sirirassamee et al. (2008) พบว่า การดื่มแอลกอฮอล์มีผลต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น โดยวัยรุ่นที่ดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า 5 ครั้ง ในช่วงหนึ่งเดือน มีแนวโน้มที่จะสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ 3.9 เท่า และวัยรุ่นที่ดื่มแอลกอฮอล์ 1-5 ครั้ง ในช่วงหนึ่งเดือน มีความเสี่ยงที่จะสูบบุหรี่ เท่ากับ 2.5 เท่า เมื่อเทียบกับวัยรุ่นที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ นอกจากนี้การศึกษาของศรีณญา เบญจกุล และคณะ (2550) พบว่า วัยรุ่นที่ใช้สารอื่น ๆ อย่างน้อย 1 ชนิด อาทิ สุรา และยากระตุ้น เป็นต้น มีโอกาสสูบบุหรี่มากเป็น 2.14 เท่า ของวัยรุ่นที่ไม่ใช้สารเสพติด จรรยา เศรษฐบุตร และคณะ (2550) ศึกษาในกลุ่มวัยรุ่น อายุ 15 -24 ปี พบว่า วัยรุ่นที่ดื่มเบียร์มีความเสี่ยงที่จะสูบบุหรี่สูงกว่าวัยรุ่นที่ไม่ดื่มเบียร์ถึง 2.1 เท่า และวัยรุ่นที่ดื่มสุรามีความเสี่ยงที่จะสูบบุหรี่สูงกว่าวัยรุ่นที่ไม่ดื่มสุราถึง 4.5 เท่า

2.4.3 ปัจจัยสื่อสาธารณะ / สื่อโฆษณา

อุตสาหกรรมยาสูบ ใช้การโฆษณาผ่านสื่อต่างๆ เป็นยุทธวิธีหนึ่งในการขยายตลาด ผลการศึกษาในประเทศอังกฤษยืนยันถึงความสัมพันธ์ระหว่างการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นกับฉากสูบบุหรี่ในภาพยนตร์ โดยได้ผลการศึกษาที่สำคัญ 2 ประการ คือ 1) วัยรุ่นที่ชื่นชอบดาราสีที่สูบบุหรี่ในภาพยนตร์มีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ดีต่อการสูบบุหรี่สูงกว่าวัยรุ่นทั่วไปถึง 16 เท่า และ 2) วัยรุ่นที่เคยดูภาพยนตร์ที่มีฉากสูบบุหรี่ให้เห็นบ่อยครั้ง มี

แนวโน้มที่จะลงสูบบุหรี่สูงกว่าวัยรุ่นทั่วไปถึง 3 เท่า ในขณะที่เดียวกัน ข้อสรุปทางวิชาการจาก อังกฤษ แคนาดา ออสเตรเลีย ฮองกง และเยอรมัน ที่ได้ศึกษาเชิงพฤติกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มผู้ชมกับความสัมพันธ์ด้านบุหรี่ปาพยนตร์ พบว่า บุหรี่ในภาพยนตร์มีผลโดยตรงต่อการเริ่มต้นสูบบุหรี่ในกลุ่มเด็ก เยาวชน ทศนคติที่ดีต่อภาพของบุหรี่ปาพยนตร์ในฐานะของบรรทัดฐานทางสังคมและวัฒนธรรมการใช้ชีวิตปกติทั่วไป โดยเฉพาะผู้สูบบุหรี่ที่เป็นดารานำมีผลอย่างมากต่อทัศนคติเชิงบวกในการสูบบุหรี่ (สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว 2552)

บุปผา ศิริวิศรี และคณะ (2549) พบว่า ดารานักแสดงเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นอย่างชัดเจน วัยรุ่นที่เคยเห็นผู้แสดงสูบบุหรี่บ่อยมากมีร้อยละ 9.2 วัยรุ่นที่เคยเห็นผู้แสดงสูบบุหรี่บ้างบางครั้งมีร้อยละ 12.0 ส่วนวัยรุ่นที่ไม่เคยเห็นผู้แสดงสูบบุหรี่เลยมีร้อยละ 8.8 สำหรับกลุ่มวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ร้อยละ 11.7 บอกว่ามีดารานักแสดงที่พวกเขาชื่นชอบสูบบุหรี่

2.4.4 ปัจจัยด้านความคิดเห็น/ความเชื่อ

การสูบบุหรี่ยังเกี่ยวข้องกับความคิดเห็นและความเชื่อของแต่ละบุคคลอีกด้วย ผลการศึกษา พบว่า วัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ ร้อยละ 57.1 เชื่อว่า การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ ในขณะที่วัยรุ่นที่สูบบุหรี่เพียงร้อยละ 29.4 ที่มีความเชื่อดังกล่าว นอกจากนี้ วัยรุ่นที่สูบบุหรี่ ร้อยละ 23.9 ยอมรับได้ที่ผู้ชายอายุ 15 – 25 ปี สูบบุหรี่ ในขณะที่วัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ยอมรับได้เพียงร้อยละ 12.2 ส่วนความคิดเห็นที่มีต่อการสูบบุหรี่ของผู้หญิง พบว่า วัยรุ่นที่สูบบุหรี่ ร้อยละ 10.0 ยอมรับได้ที่ผู้หญิงอายุ 15 – 25 ปี สูบบุหรี่ ในขณะที่วัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ยอมรับได้เพียงร้อยละ 4.2 วัยรุ่นที่สูบบุหรี่ร้อยละ 31.5 เห็นว่า คนอายุรุ่นเดียวกันที่ได้รับความนิยมส่วนใหญ่สูบบุหรี่ ในขณะที่วัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่เห็นด้วยเพียงร้อยละ 16.9 และวัยรุ่นที่สูบบุหรี่มีความเชื่อว่าการสูบบุหรี่เป็นสัญลักษณ์ของความทันสมัยมากกว่าวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 9.5 และร้อยละ 4.9 ตามลำดับ) (ทวิมา ศิริวิศรี และคณะ 2553)

2.5 ผลกระทบจากการสูบบุหรี่

การสูบบุหรี่นั้นนอกจากจะมีผลต่อผู้สูบโดยตรงแล้ว ยังทำให้ผู้อื่นที่อยู่ในระยะของควันบุหรี่สูดเอาพิษจากควันบุหรี่เข้าไปด้วย ทำให้เกิดอันตรายได้เช่นเดียวกับผู้สูบบุหรี่ ในรายงานฉบับนี้จะเน้นถึงผลของการสูบบุหรี่ต่อสติปัญญาของวัยรุ่น และผลของควันบุหรี่มือสองต่อบุคคลข้างเคียง

2.5.1 ผลกระทบต่อระดับสติปัญญาของวัยรุ่นที่สูบบุหรี่

การศึกษาของประเทศอิสราเอลในวัยรุ่นที่สูบบุหรี่อย่างน้อยวันละ 1 มวน พบว่าวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ โดยเฉลี่ยจะมีไอคิวต่ำกว่าวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ และยังพบว่าระดับที่ต่ำกว่าของไอคิวสัมพันธ์กับจำนวนมวนบุหรี่ที่สูบต่อวัน โดยคนที่ยิ่งสูบบุหรี่เป็นจำนวนมากในแต่ละวันระดับไอคิวจะยิ่งต่ำ เมื่อเปรียบเทียบไอคิวระหว่างพี่น้องพบว่า วัยรุ่นที่สูบบุหรี่จะมีไอคิวต่ำกว่าพี่หรือน้องที่ไม่สูบบุหรี่ (มาร์คไวเซอร์ และคณะ (2009) อ้างใน ประกิตวาทีสาธกกิจ 2554)

2.5.2 ผลกระทบต่อผู้ได้รับควันบุหรี่มือสอง

การสูบบุหรี่นั้นนอกจากจะมีโทษต่อผู้สูบเองแล้วยังทำให้ผู้อื่นที่อยู่ในบรรยากาศของการสูบบุหรี่สูดเอาควันพิษเข้าไปด้วย การรับควันบุหรี่เข้าไปโดยที่ไม่ได้สูบบุหรี่ก็ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพได้เรียกว่า การสูบบุหรี่ที่มือสอง (Secondhand smoking) ผลกระทบของควันบุหรี่มือสองมีดังนี้

ผลกระทบจากการสูบบุหรี่ต่อเด็ก

การสูบบุหรี่ระหว่างตั้งครรภ์จะส่งผลอันตรายในระหว่างการคลอด และเป็นอันตรายต่อตัวเด็กก่อนที่อยู่ในครรภ์ โดยสารนิโคตินและคาร์บอนมอนอกไซด์ที่อยู่ในบุหรี่สามารถส่งผลให้แม่คลอดก่อนกำหนด เด็กที่เกิดมามีน้ำหนักน้อย มีความเสี่ยงต่อการตายเฉียบพลัน หรือ มีความผิดปกติทางสมอง เป็นต้น

เด็กแรกคลอดที่ได้รับควันบุหรี่ขณะที่อยู่ในครรภ์จะมีโอกาสเกิดภาวะเสียชีวิตเฉียบพลัน (Sudden infant death syndrome) ได้มากขึ้นในช่วงปีแรก และมีโอกาสเพิ่มมากขึ้นถ้าเด็กยังได้รับควันบุหรี่จากสิ่งแวดล้อมหลังคลอด มารดาที่ให้นมบุตร พบว่านิโคตินที่มารดาได้รับจากควันบุหรี่จะขับออกทางน้ำนมได้และทำให้เด็กได้รับนิโคตินจากนมแม่ด้วย ในเด็กหลังคลอดที่ได้รับควันบุหรี่มือสองอย่างต่อเนื่องมีโอกาสเกิดการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจ และการติดเชื้อในหูบ่อยขึ้น นอกจากนี้ ยังมีโอกาสเป็นโรคหอบหืดและโรคภูมิแพ้มากขึ้น (ฉันทาย สิทธิพันธุ์ 2550) สอดคล้องกับงานวิจัยของมณีรัตน์ ธีระวิวัฒน์ และคณะ (2550) และลักขณา เตมศิริกุลชัย (2550) ที่พบว่าการสูบบุหรี่ของคนในครอบครัวทำให้อุบัติการณ์ของโรคหลอดลมอักเสบ และปอดอักเสบในวัยทารกและในเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี เพิ่มขึ้น และยังมีผลเสียต่อเนื่องในวัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่อีกด้วย

จากการวิจัยเกี่ยวกับโรคระบบทางเดินหายใจส่วนล่างในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ขวบกับการสัมผัสควันบุหรี่มือสอง พบว่า เด็กที่มารดาได้รับควันบุหรี่ขณะตั้งครรภ์จะมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคระบบทางเดินหายใจส่วนล่างสูงกว่าเด็กที่มารดาไม่ได้รับควันบุหรี่ขณะตั้งครรภ์เป็น 1.8 เท่า เด็กที่ได้รับการสัมผัสควันบุหรี่ในบ้าน จะมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคระบบทางเดินหายใจส่วนล่างสูงกว่าเด็กที่ไม่ได้สัมผัสควันบุหรี่ในบ้าน 9.03 เท่า (เนาวรัตน์ เจริญคำ และคณะ 2548)

ผลกระทบจากการสูบบุหรี่ต่อสตรี และสตรีมีครรภ์

สตรีที่ได้รับควันบุหรี่มือสอง จะแก่ก่อนวัยกว่าคนที่ไม่สูบบุหรี่เฉลี่ยเป็นเวลา 10 ปี มีความเสี่ยงที่จะเป็นมะเร็งปอดมากกว่าผู้ที่ไม่ได้รับควันสูบบุหรี่ 10 เท่า มีโอกาสเป็นโรคหัวใจและหลอดเลือดสูงขึ้นอย่างมาก โดยพบว่าจะเกิดอาการหัวใจล้มเหลวมากกว่าผู้หญิงที่ไม่ได้รับควันบุหรี่ 2-6 เท่า และมีอัตราเสี่ยงต่อการเกิดหัวใจวายกะทันหันเพิ่มขึ้น 20 เท่า ผู้หญิงสูบบุหรี่ มีอัตราเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งปากมดลูกสูงกว่าผู้หญิงทั่วไปถึง 4 เท่า มีโอกาสเป็นมะเร็งเต้านมมากกว่าผู้หญิงที่ไม่ได้รับควันสูบบุหรี่ โอกาสเสี่ยงที่จะเป็นโรคกล้ามเนื้อหัวใจไม่อยู่เพิ่มขึ้นมากกว่าผู้หญิงทั่วไปอีก 1 เท่า ผู้หญิงที่รับควัน

บุหรีและรับประทานยาคุมกำเนิดเป็นประจำมีโอกาสเกิดอาการเส้นเลือดหัวใจตีบเฉียบพลันหรือหัวใจวายสูงขึ้น 39 เท่า และมีอัตราการตายมากกว่าผู้ที่ไม่ได้รับควินบุหรีที่กินยาคุมกำเนิดถึง 3 เท่าตัว (ฉันทาย สิทธิพันธุ์ 2550) นอกจากนี้การรับควินบุหรีมือสองเป็นสาเหตุของมะเร็งเต้านมในสตรีที่ไม่ได้สูบบุหรี (ประกิต วาทีสาธกกิจ 2552)

สตรีมีครรภ์ที่ได้รับควินบุหรีเป็นประจำจะประสบปัญหาน้ำหนักตัวขณะตั้งครรภ์เพิ่มขึ้นน้อยกว่าปกติ และมีโอกาสแท้ง คลอดก่อนกำหนด ตกเลือดระหว่างคลอดและหลังคลอดมากเป็น 2 เท่า ของหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่สูบบุหรี (มณีรัตน์ ธีระวิวัฒน์ และคณะ 2550) จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างในหญิงตั้งครรภ์ 1,600 ราย ทั่วประเทศ พบว่าหญิงตั้งครรภ์ที่สูบบุหรี มีโอกาสทำให้ทารกที่อยู่ในครรภ์แท้งถึงร้อยละ 25 มีภาวะรกเกาะต่ำเสี่ยงต่อการตกเลือดได้ น้ำหนักเด็กแรกเกิดน้อย 2,000-2,500 กรัม และความยาวตัวน้อยกว่าปกติ พัฒนาการทางสมองช้า อาจมีความผิดปกติทางด้านระบบประสาท ระบบความจำ (สุรศักดิ์ ธาณีพานิชสกุล 2552)

ผลกระทบจากการสูบบุหรีต่อคู่สมรส

หน่วยระบาดวิทยามะเร็ง จากญี่ปุ่น รายงานว่า ภรรยาที่ไม่สูบบุหรีที่มีสามีเป็นคนสูบบุหรี มีสถิติการเสียชีวิตจากมะเร็งปอดเป็นสองเท่าของภรรยาที่มีสามีเป็นผู้ไม่สูบบุหรี (ประกิต วาทีสาธกกิจ 2552) การศึกษาของฉันทาย สิทธิพันธุ์ (2550) ในผู้หญิงที่มีสามีสูบบุหรี จะมีโอกาสเป็นมะเร็งปอดเพิ่มขึ้น 2-3 เท่าเมื่อเทียบกับผู้หญิงอื่นๆ และมีโอกาสเสียชีวิตก่อนเวลาอันควรสูงขึ้น สอดคล้องกับ Rozov, I (2007) รายงานว่าสตรีที่ไม่มีสูบบุหรี แต่มีคู่สมรสสูบบุหรีมีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งปอดสูงกว่าสตรีที่คู่สมรสไม่สูบบุหรี ในขณะที่ Hackshaw AK. (1998) พบว่า ควินบุหรีมือสองเพิ่มความเสียหายของมะเร็งปอดถึง 24 เท่า ในภรรยาที่สามีสูบบุหรี

คู่สมรสของผู้สูบบุหรี มีโอกาสเป็นมะเร็งปอดมากกว่าคู่แต่งงานของผู้ที่ไม่สูบบุหรี 2 เท่า มีความเสี่ยงที่จะเป็นโรคหัวใจ 3 เท่า และเสียชีวิตเร็วกว่าปกติถึง 4 เท่า (มณีรัตน์ ธีระวิวัฒน์ และคณะ 2550)

ผลกระทบจากการสูบบุหรี่ต่อบุคคลทั่วไป

บุคคลทั่วไป ที่อยู่ในบรรยากาศที่ผู้อื่นสูบบุหรี่อยู่ ควันบุหรี่จะทำให้เกิดอาการ
เคืองตา ปวดศีรษะ คัดจมูก น้ำมูกไหล โดยเฉพาะผู้ที่มีอาการหอบหืด โรคหัวใจ โรค
หลอดลมอักเสบ จะทำให้อาการของโรคกำเริบ (มณีรัตน์ วีระวิวัฒน์ และคณะ 2550)
ประภิต วาทีสาธกกิจ (2552) รายงานว่า การได้รับควันบุหรี่มือสองเป็นสาเหตุของมะเร็ง
ไซนัสในคนที่ไม่สูบบุหรี่ พิษภัยจากควันบุหรี่ยังก่อให้เกิดโรคอีกมากมาย อาทิ มะเร็ง
ปอด มะเร็งในช่องปาก มะเร็งชนิดต่าง ๆ หลอดลมอักเสบเรื้อรัง ถุงลมโป่งพอง
โรคหัวใจหลอดเลือด โรคทางเดินหายใจเรื้อรังในผู้สูงอายุ มะเร็งโพรงจมูก เป็นต้น

ส่วนที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาติดตามผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย (International Tobacco Control Policy Survey: ITC) เป็นการสำรวจติดตามผลระยะยาว (Longitudinal Study) เพื่อประเมินผลของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบที่ถูกนำมาบังคับใช้ในประเทศไทย การสำรวจครั้งนี้เป็นการสำรวจรอบที่ 4 เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลง อัตราความชุก พฤติกรรม ความรู้ ความคิดเห็น การรับรู้ เกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นไทย และเปรียบเทียบผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นระหว่างการสำรวจรอบที่ 1 (มกราคม - กุมภาพันธ์ 2548) รอบที่ 2 (สิงหาคม - กันยายน 2549) รอบที่ 3 (มกราคม - มีนาคม 2551) และรอบที่ 4 (เมษายน - มิถุนายน 2552) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารอบที่ 1 เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของวัยรุ่นไทยในระดับประเทศ ทั้งที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ อายุระหว่าง 13 - 17 ปี และเมื่อทำการสำรวจติดตามในรอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 อายุของกลุ่มตัวอย่างจะเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 1 ปี ในทุกรอบของการสำรวจ ดังนั้น อายุของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 4 จึงอยู่ระหว่าง 13 - 22 ปี

ในส่วนนี้อธิบายถึงนิยามศัพท์ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ เก็บข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การอบรมพนักงานสัมภาษณ์ การควบคุมคุณภาพ ข้อมูล และข้อพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัย

3.1 นิยามศัพท์

บุหรี่ยี่ห้อ หมายถึง บุหรี่ที่ผลิตจากโรงงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ หรือบุหรี่ยี่ห้อที่ไม่ได้ผลิตจากโรงงาน ได้แก่ บุหรี่ที่มวนเองโดยใช้วัสดุหาง่ายในท้องถิ่น อาจเป็นกระดาษ ใบตอง ใบจาก เป็นต้น

วัยรุ่นที่สูบบุหรี่ หมายถึง วัยรุ่นที่ตอบว่า สูบบุหรี่อย่างน้อยหนึ่งวันในช่วง 1 เดือน ที่ผ่านมาจนถึงวันที่ทำการสำรวจ

ครัวเรือน หมายถึง การที่มีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่อาศัยอยู่ในบ้านเท่านั้น สำหรับบุคคลที่อาศัยอยู่ในสถานที่อื่นๆ เช่น สถานสงเคราะห์ บ้านเด็กกำพร้า เรือนจำ เป็นต้น ไม่รวมอยู่ในการศึกษานี้

เขตเมือง หมายถึง พื้นที่ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดให้เป็นเขตเทศบาล นอกเหนือจากนั้นจัดเป็นเขตชนบท

3.2 ประชากร/ครัวเรือนที่ศึกษา

ประชากรที่อยู่ในกรอบของการศึกษาในการสำรวจรอบที่ 1 คือ บุคคลที่มีอายุระหว่าง 13 - 17 ปี ทั้งชายและหญิงในช่วงเวลาที่ทำการสำรวจ และอาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างของการสำรวจในรอบที่ 1 โดยในการสำรวจรอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 ทำการสำรวจติดตามประชากรกลุ่มเดิม และสุ่มตัวอย่างเพิ่มเพื่อทดแทนตัวอย่างที่ติดตามไม่ได้ในแต่ละรอบที่ผ่านมา

3.3 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

การสำรวจรอบที่ 1 (พ.ศ. 2548) สุ่มตัวอย่างจำนวน 1,000 คน อายุระหว่าง 13 - 17 ปี ทั้งชายและหญิง อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างของการศึกษา ทั้งที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ โดยในแต่ละครัวเรือนสุ่มวัยรุ่นเพียงหนึ่งคนเท่านั้น ในการสุ่มตัวอย่างได้ออกแบบให้เป็นตัวแทนในระดับภาค และตัวแทนเขตเมือง/เขตชนบทด้วยการแบ่งเป็นกรุงเทพมหานคร และ 4 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ในแต่ละภาคสุ่ม 2 จังหวัด รวมทั้งหมดสุ่มได้ 9 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ แพร่ นครปฐม สมุทรสาคร นครราชสีมาหนองคาย นครศรีธรรมราช และสงขลา โดยสุ่มตัวอย่างจากทั้งเขตเมืองและเขตชนบท

ในแต่ละจังหวัดที่สุ่มได้ (ยกเว้นกรุงเทพมหานครซึ่งจะอธิบายแยกต่างหาก) สุ่ม 2 อำเภอที่อยู่ในเขตชนบท และ 1 อำเภอที่อยู่ในเขตเมือง การสุ่มอำเภอใช้ขนาดของ

ประชากรเป็นเกณฑ์ สำหรับอำเภอในเขตชนบทของภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้
 สุ่ม 2 ตำบล ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือสุ่ม 4 ตำบล จาก 1 อำเภอ สำหรับอำเภอ
 ที่อยู่ในเขตเมืองสุ่ม 2 ตำบล จาก 1 อำเภอ โดยใช้ขนาดของประชากรในพื้นที่เป็นเกณฑ์
 (Probability Proportional to Size: PPS)

ในการสุ่มขั้นตอนสุดท้าย คือ การสุ่มหมู่บ้านในพื้นที่เขตชนบท และสุ่มหมู่บ้าน/
 เขตแขวน (Census block) ในพื้นที่เขตเมือง จำนวนหมู่บ้านหรือเขตแขวนที่สุ่มขึ้นอยู่กับ
 จำนวนประชากรในแต่ละตำบล รวมทั้งหมด 125 หมู่บ้าน/เขตแขวน แยกตามเขต
 เมือง/ชนบท และกรุงเทพมหานคร ดังนี้

จำนวนหมู่บ้านในเขตชนบทสุ่มได้ทั้งหมด 87 หมู่บ้าน กระจายตามภาค ดังนี้

ภาคเหนือ	18	หมู่บ้าน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	36	หมู่บ้าน
ภาคกลาง	20	หมู่บ้าน
ภาคใต้	13	หมู่บ้าน

สำหรับจำนวนหมู่บ้าน/เขตแขวนที่สุ่มได้ในเขตเมือง (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)
 สุ่มได้ 25 เขตแขวน ดังนี้

ภาคเหนือ	5	หมู่บ้าน / เขตแขวน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	8	หมู่บ้าน / เขตแขวน
ภาคกลาง	9	หมู่บ้าน / เขตแขวน
ภาคใต้	3	หมู่บ้าน / เขตแขวน

ในเขตกรุงเทพมหานคร สุ่ม 13 เขต ในแต่ละเขตสุ่ม 1 เขตแขวน (Census block)
 ข้อมูลเกี่ยวกับเขตแขวนใช้ข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตาราง 3.1 จำนวนหมู่บ้านหรือเขตแฉงนับ ของพื้นที่ตัวอย่างจำแนกตามเขตเมือง เขตชนบท และภาค

ภาค	เขตเมือง (หมู่บ้าน/เขตแฉงนับ)	เขตชนบท (หมู่บ้าน)	รวม
ภาคเหนือ	5	18	23
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	8	36	44
ภาคกลาง	9	20	29
ภาคใต้	3	13	16
กรุงเทพมหานคร	13	0	13
รวม	38	87	125

ในขั้นตอนสุดท้ายของการสุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน/เขตแฉงนับ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างอายุระหว่าง 13 - 17 ปี จำนวน 8 คน โดยมีวิธีการในการสุ่มตัวอย่างคือ เริ่มจาก เมื่อที่มพนักงานสัมภาษณ์เข้าไปที่หมู่บ้าน/เขตแฉงนับ ได้ทำการร่างแผนที่ของหมู่บ้านและจัดทำบัญชีครัวเรือนทุกครัวเรือนที่อยู่ในหมู่บ้านให้เป็นปัจจุบัน หลังจากนั้นทำการสุ่มโดยการจับฉลาก 70 ครัวเรือนจากบัญชีครัวเรือน ครัวเรือนที่สุ่มได้ก่อนจะเป็นครัวเรือนที่พนักงานสัมภาษณ์เข้าไปทำการเก็บข้อมูลก่อน

ในการสุ่มวัยรุ่นที่จะกรอกแบบสอบถาม ได้มีการเก็บข้อมูลครัวเรือน รวมทั้งจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ระบุ อายุ เพศ และสถานภาพการสมรสหรือก่อน โดยใช้แบบสำรวจครัวเรือน (Module A และ Module B) (ภาคผนวก ข) ข้อมูลดังกล่าวเก็บจากสมาชิกของครัวเรือนที่เป็นผู้ใหญ่ ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครัวเรือนประมาณ 2 - 5 นาที

KISH GRID

จำนวน ผู้เข้าข่าย	ตัวเลขตัวสุดท้ายของอายุ									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2
3	3	1	2	3	2	3	1	1	2	3
4	1	2	3	4	2	3	4	1	2	3
5	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2

ในกรณีที่พบว่ามียุวัยรุ่นที่เข้าข่ายเป็นกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 1 คนในแต่ละครัวเรือน จะสุ่มเพียง 1 คน โดยใช้เทคนิคคิชกริด (Kish Grid) (คิชกริด คือ ตารางที่บอกจำนวนวัยรุ่นในครัวเรือนที่อยู่ในข่ายซึ่งอยู่ในแนวนอน สำหรับตารางแนวตั้งจะใช้ตัวเลขตัวสุดท้ายของอายุของสมาชิกครัวเรือนที่เป็นผู้ใหญ่คนแรก)

ในการสำรวจรอบที่ 2 (พ.ศ. 2549) เป็นการติดตามกลุ่มตัวอย่างเดิมจากการสำรวจรอบที่ 1 เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นระหว่างการสำรวจรอบที่ 1 และรอบที่ 2 โดยการสำรวจรอบที่ 2 คณะวิจัยได้ใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถเพื่อติดตามกลุ่มตัวอย่างทั้ง 1,000 ราย ในรอบที่ 1 ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

นอกจากติดตามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเดิมแล้ว **ยังมีการสุ่มตัวอย่างใหม่เพิ่มเติม** ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างเช่นเดียวกับรอบที่ 1 โดยสุ่มในตำบล/แขวงเดียวกับรอบที่ 1 การเพิ่มกลุ่มตัวอย่างใหม่ในการสำรวจรอบที่ 2 มีเหตุผลสำคัญคือ

1. เพื่อทดแทนกลุ่มตัวอย่างเดิมจากรอบที่ 1 ที่ไม่สามารถติดตามเก็บข้อมูลได้ เพื่อให้จำนวนตัวอย่างในแต่ละรอบของการสำรวจ มีจำนวนใกล้เคียงกัน และเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์เชิงสถิติ

2. การเพิ่มกลุ่มตัวอย่างใหม่ในแต่ละรอบของการสำรวจจะช่วยตรวจสอบผลในการวิเคราะห์ข้อมูลว่าจะไม่มีผลกระทบที่เกิดจากการติดตามเก็บข้อมูลซ้ำได้ (Testing effect) เนื่องจากแบบสอบถามในการสำรวจแต่ละรอบใช้คำถามเดิมเป็นหลัก มักมีข้อวิพากษ์เรื่องกลุ่มตัวอย่างเดิมจำคำถามที่เคยถามในรอบก่อนได้ ทำให้คำตอบที่ได้รับ (โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับความรู้) อาจเกิดจากการพัฒนาหรือค้นหาคำตอบจากแหล่งต่างๆ ภายหลังจากกรอกแบบสอบถามในรอบก่อน

ในการสำรวจรอบที่ 3 เป็นการติดตามกลุ่มตัวอย่างเดิมจากการสำรวจรอบที่ 1 และรอบที่ 2 เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระหว่างการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 นอกจากนี้ ได้มีการสุ่มตัวอย่างเพิ่มเติม โดยใช้วิธีการเช่นเดียวกับรอบที่ 2

ในการสำรวจรอบที่ 4 เป็นการติดตามกลุ่มตัวอย่างเดิมจากการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระหว่างการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 โดยได้มีการตัดหมู่บ้านตัวอย่างเดิมออกไป 29 หมู่บ้าน และได้มีการสุ่มหมู่บ้านและตัวอย่างใหม่เพิ่มเติมอีก 18 หมู่บ้าน โดยใช้วิธีการเช่นเดียวกับรอบที่ผ่านมา

จำนวนหมู่บ้านที่ตัดออกและเก็บเพิ่มในการสำรวจรอบที่ 4 สรุปได้ดังนี้

ตาราง 3.2 สรุปจำนวนหมู่บ้านที่ตัดออกและเก็บเพิ่มในการสำรวจรอบที่ 4

จังหวัด	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนหมู่บ้านที่ตัด	จำนวนหมู่บ้านที่	จำนวนหมู่บ้าน
	ใน	ออก	เก็บเพิ่ม	ทั้งหมดใน
	การสำรวจรอบที่ 3 การสำรวจรอบที่ 4 การสำรวจรอบที่ 4 การสำรวจรอบที่ 4			
กรุงเทพฯ ฯ	25	1	7	31
เชียงใหม่	17	3	2	16
แพร่	16	3	1	14
หนองคาย	32	6	3	29
นครราชสีมา	33	5	3	31
นครปฐม	22	3	1	20
สมุทรสาคร	21	3	1	19
นครศรีธรรมราช	13	2	0	11
สงขลา	15	3	0	12
รวม	194	29	18	183

จำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่ทำการสำรวจทั้ง 4 รอบ สรุปได้ดังนี้

ตาราง 3.3 จำนวนหมู่บ้าน / เขตแฉงนับ ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 จำแนกตามภาคและจังหวัด

ภาค	จังหวัด	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
		หมู่บ้านใน	หมู่บ้านใน	หมู่บ้านใน	หมู่บ้านใน
		รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4
กรุงเทพมหานคร		13	19	25	31
เหนือ	เชียงใหม่	12	14	17	16
	แพร่	11	14	16	14
อีสาน	หนองคาย	13	18	32	29
	นครราชสีมา	31	36	33	31
กลาง	นครปฐม	15	19	22	20
	สมุทรสาคร	14	17	21	19
ใต้	นครศรีธรรมราช	8	10	13	11
	สงขลา	8	10	15	12
รวม		125	157	194	183

จำนวนตัวอย่างที่ทำการสำรวจทั้ง 4 รอบ สรุปได้ดังนี้

ตาราง 3.4 จำนวนตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 จำแนกตามภาคและจังหวัด

ภาค	จังหวัด	รอบที่ 1	ติดตาม	เก็บเพิ่ม	รวม	ติดตาม	เก็บเพิ่ม	รวม	ติดตาม	เก็บเพิ่ม	รวม
			ได้ใน รอบที่ 2	ใหม่ รอบที่ 2	ทั้งหมด รอบที่ 2	ได้ใน รอบที่ 3	ใหม่ รอบที่ 3	ทั้งหมด รอบที่ 3	ได้ใน รอบที่ 4	ใหม่ รอบที่ 4	ทั้งหมด รอบที่ 4
กรุงเทพมหานคร		104	57	48	105	60	48	108	91	56	147
เหนือ	เชียงใหม่	96	65	16	81	88	24	112	86	16	102
	แพร่	88	82	24	106	90	16	106	67	8	75
อีสาน	หนองคาย	176	109	40	148	138	48	186	97	24	121
	นครราชสีมา	176	131	40	171	122	40	162	143	24	167
กลาง	นครปฐม	120	108	32	140	112	24	136	116	8	124
	สมุทรสาคร	112	85	24	109	83	32	115	97	8	105
ใต้	นครศรีธรรมราช	62	39	16	55	53	24	77	51	0	51
	สงขลา	66	36	16	52	54	40	94	66	0	66
รวม		1,000	712	256	967	800	296	1,096	814	144	958
อัตราคงอยู่			71.2			82.7			74.2		

3.4 เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลสำหรับวัยรุ่นในการสำรวจรอบที่ 4 เป็นแบบสอบถามประเภทให้ผู้ตอบกรอกคำตอบเอง (Self administered questionnaires) ประกอบด้วยแบบสอบถาม 2 ชุด คือ

1. แบบสอบถามสำหรับวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างเก่า
2. แบบสอบถามสำหรับวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างใหม่

แบบสอบถามทั้ง 2 ชุด ได้ผ่านกระบวนการพัฒนาหลายขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนแรก เริ่มจากการพัฒนาแบบสอบถามภาษาอังกฤษที่ใช้ในการสำรวจในหลายประเทศ ภายใต้โครงการ International Tobacco Control Policy Survey : ITC ในขณะเดียวกันแบบสอบถามชุดนี้ได้ถูกพัฒนาให้คล้ายคลึงกับแบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูลสำหรับวัยรุ่นในประเทศมาเลเซียด้วย

ขั้นตอนที่สอง ปรับเปลี่ยน เพิ่มเติมข้อคำถามให้สอดคล้องกับนโยบาย ข้อบังคับ และกฎหมายใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย

ขั้นตอนที่สาม แปลต้นฉบับแบบสอบถามเป็นภาษาไทย และนำไปทดลองใช้เก็บข้อมูลในอำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ขั้นตอนที่สี่ ปรับปรุงแก้ไข และแปลกลับเป็นภาษาอังกฤษ (Back Translation) อีกครั้งหนึ่ง

ขั้นตอนที่ห้า นำแบบสอบถามชุดที่แปลกลับเป็นภาษาอังกฤษไปเปรียบเทียบกับต้นฉบับเดิม ปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่มีการสื่อความหมายไม่ตรงกันให้ตรงกัน หลังจากนั้นจึงแปลแบบสอบถามเป็นภาษาไทยเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

แบบสอบถามของวัยรุ่น ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับข้อมูลครัวเรือน พฤติกรรมการสูบบุหรี่ ความพยายามในการเลิกสูบบุหรี่ การรับรู้เรื่องอันตรายจากการสูบบุหรี่ การพบเห็นการโฆษณาบุหรี่ ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ การรับรู้เกี่ยวกับการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ การจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ การสูบบุหรี่ของสมาชิกในครัวเรือน การรับรู้

ถึงผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพและสังคม ทศนคติและความเชื่อเกี่ยวกับการสูบบุหรี่และบริษัทที่ผลิตยาสูบ รวมทั้งคำถามเชิงจิตวิทยา ข้อมูลด้านประชากรและสังคมของวัยรุ่นตัวอย่าง

แบบสอบถามทั้ง 2 ชุด ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างเก่าและกลุ่มตัวอย่างใหม่ มีโครงสร้างของแบบสอบถามเหมือนกัน แต่มีรายละเอียดของคำถามบางส่วนที่แตกต่างกันตามลักษณะของวัยรุ่นตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม

รายละเอียดของแบบสอบถามสามารถดูในภาคผนวก ง และ ภาคผนวก จ หรือเว็บไซต์ของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล (www.ipsr.mahidol.ac.th/ipsr/Research/ITC/ITC-Questionnaire-Wave4.htm)

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในแต่ละทีมปฏิบัติงานเก็บข้อมูลภาคสนาม ประกอบด้วย ผู้ควบคุมงานสนาม 1 คน พนักงานสัมภาษณ์ 6 - 7 คน โดยผู้ควบคุมงานสนามทำหน้าที่ประสานงานโดยตรงกับนักวิจัยหลักของโครงการ ในขณะที่เดียวกันคณะนักวิจัยของโครงการได้จัดทีมออกไปควบคุมกำกับเก็บข้อมูลภาคสนามเป็นระยะๆ ตลอดช่วงเดือน เมษายน - มิถุนายน 2552 ซึ่งเป็นช่วงเวลาของการเก็บข้อมูลภาคสนามรอบที่ 4

วิธีการเก็บข้อมูลดำเนินการเช่นเดียวกับการสำรวจรอบที่ 3 โดยแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

แบบที่ 1 การติดตามกลุ่มตัวอย่างเก่าจากการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 จัดทำเป็นบัญชีรายชื่อและที่อยู่ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน โดยได้รับความช่วยเหลือและประสานงานจากผู้ใหญ่บ้านหรือผู้แทน นำพนักงานสัมภาษณ์เข้าไปติดต่อขอความยินยอมในการกรอกแบบสอบถาม เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินยอมให้

ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม พนักงานสัมภาษณ์จึงแจกแบบสอบถามและอธิบายวิธีการกรอกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง

แบบที่ 2 การเปิดหมู่บ้านใหม่เพิ่มเติมจากการสำรวจรอบที่ 3 โดยดำเนินการตามขั้นตอนของการสุ่มตัวอย่างเช่นเดียวกับการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 คือการเก็บข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอนของการสุ่มตัวอย่าง **เริ่มจากการ**ทำแผนที่หมู่บ้านและทำบัญชีครัวเรือนในหมู่บ้าน โดยได้รับความช่วยเหลือและประสานงานจากผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำชุมชน **ขั้นที่สอง** ทำการสุ่มครัวเรือนตัวอย่างโดยการจับฉลาก **ขั้นที่สาม** ผู้ควบคุมงานสนามหาจุดที่ตั้งของครัวเรือนที่สุ่มได้จากขั้นตอนที่สอง **ขั้นที่สี่** พนักงานสัมภาษณ์เข้าติดต่อขอความยินยอมให้สัมภาษณ์ข้อมูลครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่าง เมื่อได้รับความยินยอมแล้ว พนักงานสัมภาษณ์ทำการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสมาชิกในครัวเรือนจากผู้ใหญ่ในครัวเรือน เลือกคนที่เข้าข่ายที่จะกรอกแบบสอบถาม **และขอความยินยอมจากวัยรุ่นตัวอย่างที่จะกรอกแบบสอบถาม** เมื่อวัยรุ่นยินดีให้ความร่วมมือกรอกแบบสอบถามแล้ว พนักงานสัมภาษณ์จึงอธิบายวิธีการกรอกแบบสอบถาม และให้วัยรุ่นใช้เวลากรอกแบบสอบถามตามลำพัง เมื่อกรอกแบบสอบถามเสร็จแล้วให้ส่งแบบสอบถามคืนพนักงานสัมภาษณ์เพื่อทำการตรวจสอบความครบถ้วนของคำตอบ โดยเฉลี่ยวัยรุ่นใช้เวลาประมาณ 30 นาที ในการกรอกแบบสอบถาม

ในกรณีที่วัยรุ่นตัวอย่างไม่อยู่บ้านในขณะที่ทีมวิจัยลงเก็บข้อมูล พนักงานสัมภาษณ์ได้นัดหมายเวลาที่จะกลับไปพบกับวัยรุ่นตัวอย่างอีกครั้ง ถ้ายังไม่พบอีกพนักงานสัมภาษณ์จะติดตามนัดหมายจนครบ 4 ครั้ง ถ้ายังไม่พบวัยรุ่นตัวอย่างก็จะเลือกวัยรุ่นตัวอย่างรายใหม่แทน

โดยทั่วไปเมื่อพบว่า ทั้งวัยรุ่นและผู้ใหญ่ที่เป็นสมาชิกในครัวเรือนอยู่พร้อมกันในครัวเรือน พนักงานสัมภาษณ์ทำการสัมภาษณ์ข้อมูลครัวเรือนจากบุคคลในครัวเรือนที่เป็นผู้ใหญ่ก่อน หลังจากนั้นจึงให้วัยรุ่นกรอกแบบสอบถามตามลำพัง โดยแยกมาจากบริเวณที่สัมภาษณ์ผู้ใหญ่ และระมัดระวังไม่ให้ผู้ใหญ่เข้าไปแทรกแซงการกรอกแบบสอบถามของวัยรุ่น

3.6 การอบรมพนักงานสัมภาษณ์

ในการอบรมผู้ควบคุมงานสนาม และพนักงานสัมภาษณ์ ได้ดำเนินการก่อนออกทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เวลา 4 วัน ใน 2 วันแรกของการอบรม เนื้อหาครอบคลุม วัตถุประสงค์ของการสำรวจ การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ขั้นตอนของการสำรวจ เนื้อหาของแบบสอบถาม เทคนิคการสัมภาษณ์ ข้อพิจารณาเชิงจริยธรรม ในวันที่ 3 ของการอบรม พนักงานสัมภาษณ์และผู้ควบคุมงานสนามได้ออกไปทดลองฝึกปฏิบัติจริงในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่นอกพื้นที่เก็บข้อมูลจริง และในวันที่ 4 ของการฝึกอบรม เป็นการนำเสนอปัญหาที่พบขณะฝึกปฏิบัติงาน และหาข้อยุติเพื่อแก้ไขปัญหาที่พบ

ผู้ควบคุมงานสนามได้รับการอบรมเป็นพิเศษในการเลือกครัวเรือน และเลือกคนที่เป็นตัวอย่างของการสำรวจโดยใช้เทคนิคคิซกริด ในขณะที่เดียวกันผู้ควบคุมงานสนามยังมีหน้าที่ดูแลในเรื่องจำนวนตัวอย่างตามที่กำหนดไว้ในแผนการเก็บข้อมูล เมื่อพบปัญหาต้องรายงานให้นักวิจัยหลักของโครงการทราบทางโทรศัพท์ หรือปรึกษาหารือกันโดยตรงขณะที่ทีมนักวิจัยออกไปเยี่ยมควบคุมกำกับงานสนาม

3.7 การควบคุมคุณภาพข้อมูล

การควบคุมกำกับคุณภาพข้อมูลมีหลายวิธี เพื่อให้แน่ใจว่า ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมามีความถูกต้องและมีคุณภาพ สิ่งแรกคือ ผู้ควบคุมงานสนามในฐานะหัวหน้าทีมได้เดินทางร่วมกับพนักงานสัมภาษณ์ และทำหน้าที่ติดต่อประสานกับผู้นำชุมชน เพื่อเข้าเก็บข้อมูล และให้คำแนะนำพนักงานสัมภาษณ์อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ นอกจากนี้ผู้ควบคุมงานสนามยังมีหน้าที่ดูแลให้การดำเนินการเก็บข้อมูลเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ เมื่อมีปัญหาหรือคำถามนอกเหนือจากความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากการอบรม ผู้ควบคุมงานสนามสามารถติดต่อสอบถามขอคำปรึกษาจากนักวิจัยหลักของโครงการ ฯ ทางโทรศัพท์โดยตรง

คณะนักวิจัยของโครงการได้จัดทำแผนการติดตามงานสนามเพื่อออกเยี่ยมทีมและควบคุมกำกับงานสนาม เพื่อให้แน่ใจว่า พนักงานสัมพันธ์ทุกทีมที่ได้รับการควบคุมกำกับอย่างเพียงพอและทั่วถึงในขณะทำการเก็บข้อมูล ในการเยี่ยมแต่ละครั้งมีการรับฟังความคิดเห็นและปัญหาที่พบในการปฏิบัติงานสนาม พร้อมทั้งให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาที่พบ นอกจากนี้ยังมีการสุ่มตรวจความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่เก็บข้อมูลเสร็จแล้ว เมื่อพบข้อผิดพลาดได้ให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขให้ถูกต้องต่อไป

3.8 ข้อพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ได้พิจารณาประเด็นจริยธรรมในหลายด้าน ได้แก่ โครงร่างการวิจัยได้ผ่านการพิจารณา ของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย การขอความยินยอม การเก็บรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล และการให้สิ่งตอบแทน

โครงร่างการวิจัยและเครื่องมือวิจัยได้ถูกนำเสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและได้รับการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการดังกล่าวให้ดำเนินการวิจัยได้ (IRB:Ref.0517.191/0705)

การขอความยินยอม ได้ทำเป็น 2 ขั้นตอน สำหรับการเก็บข้อมูลจากวัยรุ่น โดยกรณีที่พบว่ามีวัยรุ่นที่เข้าข่ายเป็นกลุ่มตัวอย่างในครัวเรือน **ขั้นแรก** คือการขอความยินยอมจากผู้ปกครองของวัยรุ่นเพื่อขอให้วัยรุ่นกรอกแบบสอบถาม โดยชี้แจงให้ผู้ปกครองได้รับทราบถึงวัตถุประสงค์ของโครงการ ตลอดจนการเก็บรักษาข้อมูลเป็นความลับและใช้เพื่อการวิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น รวมทั้งกรณีที่ผู้ปกครองต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการเพิ่มเติม สามารถติดต่อกับคณะวิจัยที่สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดลได้ เมื่อผู้ปกครองให้ความยินยอมแล้ว **ขั้นที่สอง** เข้าพูดคุยเพื่อขอความยินยอมจากตัววัยรุ่นเองอีกครั้งหนึ่ง โดยวัยรุ่นที่อยู่ในข่ายของกลุ่มตัวอย่างจะได้รับคำชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการ และการเก็บรักษาข้อมูลเป็น

ความลับ เมื่อวัยรุ่นให้ความยินยอมแล้ว พนักงานสัมภาษณ์ได้ขอให้วัยรุ่นลงนามในแบบ
ให้ความยินยอม (Informed consent form) ของโครงการ

ประเด็นเรื่องความเป็นส่วนตัว และการเก็บรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล เป็น
เรื่องที่คณะวิจัยให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยให้วัยรุ่นกรอกแบบสอบถามตามลำพัง
ไม่ให้ผู้ใหญ่ในครัวเรือนเข้ามาแทรกแซง พนักงานสัมภาษณ์จะเห็นข้อมูลภายหลังจากที่
วัยรุ่นกรอกแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว การเก็บรักษาข้อมูลของผู้กรอกเป็นความลับ
และเก็บรักษาในที่ปลอดภัย ไม่เปิดเผยชื่อของวัยรุ่นในรายงานผลการวิจัย

เมื่อเสร็จการกรอกแบบสอบถาม วัยรุ่นได้รับเงินจำนวน 150 บาทจากโครงการ
เพื่อเป็นการแสดงความขอบคุณสำหรับความร่วมมือและชดเชยเวลาที่ใช้ในการกรอก
แบบสอบถาม

ส่วนที่ 4

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยในการสำรวจรอบที่ 4 เรื่องการติดตามผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบภายใต้โครงการ International Tobacco Control Policy Survey – Southeast Asia: ITC-SEA (Thailand) ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นต่างๆ คือ

- 4.1) ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 4
- 4.2) พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในการสำรวจรอบที่ 4
- 4.3) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในการสำรวจรอบที่ 4
- 4.4) ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4
- 4.5) เปรียบเทียบปัจจัยเสี่ยงของการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4
- 4.6) เปรียบเทียบผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4

4.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 4

การสำรวจรอบที่ 4 กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างเก่าในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 ที่ติดตามได้จำนวน 814 คน และกลุ่มตัวอย่างใหม่ที่เก็บเพิ่มในการสำรวจรอบที่ 4 จำนวน 144 คน รวมตัวอย่างทั้งหมด 958 คน

เพศ

ในภาพรวมมีกลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นชายร้อยละ 54.6 และวัยรุ่นหญิงร้อยละ 45.4 เมื่อแยกเป็นกลุ่มตัวอย่างเก่าและกลุ่มตัวอย่างใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเก่าเป็นวัยรุ่นชาย

ร้อยละ 55.2 วิทยาลัยหญิงร้อยละ 44.8 และกลุ่มตัวอย่างใหม่เป็นวิทยาลัยชายร้อยละ 51.4 วิทยาลัยหญิงร้อยละ 48.6 (ตาราง 4.1 ก)

อายุ

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 17.4 ปี กลุ่มตัวอย่างเก่ามีอายุเฉลี่ย 17.9 ปี ส่วนกลุ่มตัวอย่างใหม่มีอายุเฉลี่ย 14.9 ปี จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างเก่ามีอายุเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มตัวอย่างใหม่ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างใหม่เป็นกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 13-17 ปี ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างเก่าเป็นกลุ่มที่ได้ติดตามมาจากการสำรวจในรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 จึงมีอายุเพิ่มมากขึ้นในทุกกรอบของการสำรวจ (ตาราง 4.1 ก)

การศึกษา

การสำรวจนี้ “การศึกษา” หมายถึง ระดับการศึกษาที่วิทยาลัยสำเร็จการศึกษาสูงสุดในช่วงที่ทำการสำรวจ ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 46.1) มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 36.4) ขณะที่กลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 6.2 มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา วิทยาลัยกลุ่มตัวอย่างเก่ามีระดับการศึกษาสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างใหม่ ซึ่งสัมพันธ์กับอายุของกลุ่มตัวอย่างเก่าที่มีอายุเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างใหม่ (ตาราง 4.1 ข)

อาชีพ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 67.7) มีสถานภาพเป็นนักเรียน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ นักเรียน มีเพียงร้อยละ 32.3 ซึ่งในกลุ่มนี้ เกือบครึ่งไม่ได้ประกอบอาชีพ รองลงมาคืออาชีพเป็นกรรมกร ค้าขาย/เสมียน/งานบริการ และเกษตรกร ตามลำดับ เมื่อแยกพิจารณาระหว่างกลุ่มตัวอย่างเก่ากับกลุ่มตัวอย่างใหม่จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างใหม่มีสถานภาพเป็นนักเรียนในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเก่า (ร้อยละ 81.9 และ

ร้อยละ 65.2 ตามลำดับ) สำหรับกลุ่มตัวอย่างใหม่ที่ไม่ใช่นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพ (ตาราง 4.1 ค)

สถานภาพสมรส

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 92.5) เป็นโสด มีผู้แต่งงานแล้วร้อยละ 7.1 และหย่า/แยก เพียงร้อยละ 0.4 (4 ราย) (ตาราง 4.1 ง)

เขตที่อยู่อาศัย

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 52.7 อาศัยอยู่ในเขตชนบท และร้อยละ 47.3 อาศัยอยู่ในเขตเมือง วิทยุณกลุ่มตัวอย่างเก่าอาศัยอยู่ในเขตชนบทในสัดส่วนที่สูงกว่า วิทยุณกลุ่มตัวอย่างใหม่เกือบ 3 เท่า (ร้อยละ 58.1 และร้อยละ 22.2 ตามลำดับ) (ตาราง 4.1 ง)

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.9) อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิก 3 – 4 คน จำนวนสมาชิกของครัวเรือนที่กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ต่ำสุดคือ 1 คน จำนวนสมาชิกของครัวเรือนที่กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่สูงสุดคือ 12 คน ในภาพรวมมีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.1 คน โดยกลุ่มตัวอย่างเก่ามีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.1 คน และกลุ่มตัวอย่างใหม่มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.9 คน (ตาราง 4.1 จ)

จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน

จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือนเฉลี่ยเท่ากับ 0.7 คน (ไม่นับรวมผู้ตอบแบบสอบถาม) ส่วนมาก (ร้อยละ 45.5) อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่มีผู้สูบบุหรี่ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 43.4 อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีผู้สูบบุหรี่ 1 คน และมีเพียงร้อยละ 11.1 ของกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีผู้สูบบุหรี่มากกว่า 1 คน โดยกลุ่มตัวอย่างเก่าอาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีผู้

สูบบุหรี่มากกว่า 1 คน มากกว่ากลุ่มตัวอย่างใหม่ (ร้อยละ 11.7 และร้อยละ 7.6 ตามลำดับ) (ตาราง 4.1ข)

สถานภาพการสูบบุหรี่

ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างสูบบุหรี่ร้อยละ 21.5 เมื่อแยกกลุ่มตัวอย่างเก่าและกลุ่มตัวอย่างใหม่ พบว่า อัตราการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างเก่าสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างใหม่ (ร้อยละ 22.7 และร้อยละ 14.6 ตามลำดับ) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างเก่ามีอายุเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างใหม่ (17.9 ปี และ 14.9 ปี ตามลำดับ) (ตาราง 4.1ข)

4.2 พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในการสำรวจรอบที่ 4

บุหรี่เป็นสิ่งเสพติดที่อาจนำไปสู่การติดยาเสพติดชนิดอื่น ๆ ที่ร้ายแรงกว่า ในแต่ละปี มีเยาวชนไทยที่เป็นนักสูบบุหรี่หน้าใหม่ และกลายเป็นผู้สูบบุหรี่ประจำ 2 – 3 แสนคน (ทริสท์ ทวีพัฒนา 2552)

ในส่วนนี้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับอัตราความชุก และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง

อัตราความชุกของการสูบบุหรี่

ผลการสำรวจรอบที่ 4 พบว่า จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 958 คน มีกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ในช่วง 30 วันก่อนการสำรวจ จำนวน 206 คน แบ่งเป็นวัยรุ่นชาย 191 คน และวัยรุ่นหญิง 15 คน ส่งผลให้อัตราความชุกของการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นเท่ากับ 21.5% วัยรุ่นชายมีอัตราความชุกของการสูบบุหรี่เท่ากับ 36.5% และวัยรุ่นหญิงมีอัตราความชุกของการสูบบุหรี่เท่ากับ 3.4% โดยวัยรุ่นชายมีอัตราความชุกของการสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นหญิงกว่า 10 เท่า (ตาราง 4.2 ก)

อายุเมื่อเริ่มสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรก

ในกลุ่มตัวอย่างที่รายงานว่ายสูบบุหรี่หมดมวนจำนวน 220 ราย พบว่าเริ่มสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรกที่อายุเฉลี่ย 15.2 ปี โดยอายุน้อยที่สุดคือ 11 ปี และอายุมากที่สุดคือ 21 ปี โดยในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 62.7) เริ่มสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรกเมื่ออายุระหว่าง 14 – 16 ปี เป็นที่น่าห่วงใยว่ามีวัยรุ่นสูงถึง 1 ใน 6 ที่เริ่มสูบบุหรี่ตั้งแต่อายุยังน้อยมาก (11 – 13 ปี) (ตาราง 4.2 ข)

ความถี่ในการสูบบุหรี่ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา

มากกว่าครึ่งของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 59.7) รายงานว่า สูบบุหรี่ทุกวัน อีกร้อยละ 16.0 ไม่ได้สูบบุหรี่ทุกวันแต่สูบบุหรี่อย่างน้อยอาทิตย์ละครั้ง และร้อยละ 24.3 สูบบุหรี่น้อยกว่าอาทิตย์ละครั้ง (ตาราง 4.2 ค)

จำนวนบุหรี่ที่สูบต่อวัน

เมื่อถามถึงจำนวนบุหรี่ที่สูบต่อวันในช่วง 7 วันที่ผ่านมา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 67.5) สูบบุหรี่ 2-10 มวนต่อวัน อย่างไรก็ตามเป็นเรื่องที่น่ากังวลเป็นอย่างมากที่มีกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 5.3 สูบบุหรี่มากกว่า 20 มวนต่อวัน และอีกร้อยละ 5.8 สูบบุหรี่ 11-20 มวนต่อวัน ซึ่งถือได้ว่าเป็นปริมาณบุหรี่ที่สูงมากและจัดว่าเป็นผู้เสพติดบุหรี่ (ตาราง 4.2 ค)

การสูบบุหรี่เมื่ออยู่กับพ่อแม่

กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่มากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 55.9) รายงานว่า เคยสูบบุหรี่เมื่ออยู่กับพ่อแม่ ในจำนวนนี้มีร้อยละ 8.3 ที่รายงานว่ายสูบบุหรี่บ่อยเมื่ออยู่กับพ่อแม่ อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 44.2 รายงานว่า ไม่เคยสูบบุหรี่เมื่ออยู่กับพ่อแม่ ซึ่งแสดงว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งของวัยรุ่นที่พ่อแม่รับรู้ว่ายสูบบุหรี่ แต่อีกเกือบครึ่งหนึ่งที่พ่อแม่อาจจะไม่รู้หรือไม่ยอมรับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น (ตาราง 4.2 ง)

ประเภทของบุหรี่ที่สูบประจำ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.9) สูบบุหรี่ที่ผลิตจากโรงงาน โดยร้อยละ 67.5 สูบบุหรี่ที่ผลิตจากโรงงานที่มียี่ห้อประจำ และร้อยละ 19.4 สูบบุหรี่ที่ผลิตจากโรงงานแต่ไม่มียี่ห้อประจำ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 8.7 ที่สูบบุหรี่มีตนเอง ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจรอบที่ 3 (ร้อยละ 5.5) (ทวิมา ศิริวิรัมย์ และคณะ 2553) (ตาราง 4.2 ง)

แหล่งที่มาของบุหรี่และประสบการณ์การซื้อบุหรี่แบ่งขาย

กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 72.8) ซื้อบุหรี่เอง รองลงมา (ร้อยละ 19.9) ได้บุหรี่มาจากเพื่อน และร้อยละ 3.9 มีคนซื้อบุหรี่ให้ มีเพียงร้อยละ 2.4 ที่ตอบว่าได้บุหรี่จากที่บ้าน เมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจในรอบที่ผ่านมา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ ซื้อบุหรี่มาสูบเองเพิ่มมากขึ้น (ร้อยละ 35.8 ร้อยละ 60.7 และร้อยละ 68.2 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 ตามลำดับ) ในขณะที่การได้บุหรี่จากเพื่อนมีแนวโน้มลดลง (ร้อยละ 47.8 ร้อยละ 29.9 และร้อยละ 21.9 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 ตามลำดับ) (ทวิมา ศิริวิรัมย์ และคณะ 2553)

เมื่อถามถึงประสบการณ์การซื้อบุหรี่แบ่งขายในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา พบว่า ร้อยละ 85.9 ของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ตอบว่า เคยซื้อบุหรี่แบ่งขาย ซึ่งชี้ให้เห็นว่าผู้ชายยังไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมายการห้ามแบ่งบุหรี่ขายเป็นมวนอย่างเคร่งครัด (ตาราง 4.2 จ)

ความรู้สึกอยากสูบบุหรี่

สิ่งหนึ่งในการประเมินการติดบุหรี่ คือ ความรู้สึกอยากสูบบุหรี่เมื่อตื่นนอนตอนเช้า เมื่อถามกลุ่มตัวอย่างถึงความรู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นครั้งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้า พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างถึงร้อยละ 66.5 รายงานว่า เคยรู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นครั้งแรกเมื่อตื่นนอน

ตอนเช้า ซึ่งแสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นสองในสามมีอาการติดบุหรี่ ในจำนวนนี้ ร้อยละ 16.0 รู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นครั้งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้าเป็นประจำ (ตาราง 4.2ด)

4.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในการสำรวจรอบที่ 4

ในส่วนนี้ นำเสนอปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ได้แก่ ลักษณะทางประชากร จิตลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ความคิดเห็นต่อการสูบบุหรี่ ความคิดเห็นต่อบริษัทที่ผลิตยาสูบ ความรู้เรื่องผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ แหล่งโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ แหล่งโฆษณา/ข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ ความคิดเห็นต่อฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ การมีพี่ชายหรือพี่สาวที่สูบบุหรี่ จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ การนำคำสอนทางศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

4.3.1 ลักษณะทางประชากร และสถานภาพการสูบบุหรี่

อายุ

กลุ่มตัวอย่างในการสำรวจนี้ มีอายุระหว่าง 13 - 22 ปี ในกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่มีอายุเฉลี่ย 18.0 ปี ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่มีอายุเฉลี่ย 17.3 ปี จากการสำรวจอัตราการสูบบุหรี่ในแต่ละช่วงอายุ พบว่า อัตราการสูบบุหรี่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นตามอายุที่เพิ่มขึ้น ดังจะเห็นได้จากกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 13 ปี ไม่มีผู้สูบบุหรี่เลย ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 16 ปี สูบบุหรี่ร้อยละ 22.1 และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 19 ปี มีอัตราการสูบบุหรี่สูงสุดเท่ากับร้อยละ 27.3 (ตาราง 4.3.1ก)

การศึกษา

ในการสำรวจครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างมีทั้งผู้ที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนและผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือแล้ว สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่กำลังเรียนอยู่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีอัตราการสูบบุหรี่สูงสุด (ร้อยละ 22.3) รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่จบชั้นประถมศึกษาหรือต่ำกว่า (ร้อยละ 14.3) กลุ่มตัวอย่างที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีอัตราการสูบบุหรี่ต่ำสุดคือ ร้อยละ 3.4 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เรียนหนังสือแล้ว พบว่า ส่วนใหญ่มีอัตราการสูบบุหรี่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างที่จบชั้นประถมศึกษาหรือต่ำกว่ามีอัตราการสูบบุหรี่สูงถึงร้อยละ 55.8 (ตาราง 4.3.1ข)

อาชีพ

ในการสำรวจครั้งนี้ อาชีพของกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ นักเรียน และไม่ใช่ นักเรียน เมื่อเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนกับกลุ่มที่ไม่ใช่ นักเรียน พบว่า อัตราการสูบบุหรี่ของกลุ่มที่ไม่ใช่ นักเรียนสูงกว่าอัตราการสูบบุหรี่ในกลุ่มนักเรียน (ร้อยละ 37.9 และร้อยละ 13.7 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มที่ไม่ใช่ นักเรียน พบว่า อาชีพกรรมกรมีอัตราการสูบบุหรี่สูงถึงร้อยละ 47.8 (ตาราง 4.3.1ค)

สถานภาพสมรส

กลุ่มตัวอย่างที่โสด มีอัตราการสูบบุหรี่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่แต่งงานแล้วเล็กน้อย (ร้อยละ 21.7 และร้อยละ 17.6 ตามลำดับ) ซึ่งผลการสำรวจในรอบนี้สอดคล้องกับผลการสำรวจในรอบที่ 2 ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่โสดสูบบุหรี่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่แต่งงานแล้ว (ร้อยละ 15.2 และร้อยละ 9.5 ตามลำดับ) แต่ขัดแย้งกับผลการสำรวจรอบที่ 1 และรอบที่ 3 ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่แต่งงานแล้ว สูบบุหรี่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่โสด (บุปผา ศิริรัมย์ และคณะ 2549 บุปผา ศิริรัมย์ และคณะ 2550 ทวีมา ศิริรัมย์ และคณะ 2553) (ตาราง 4.3.1ง)

เขตที่อยู่อาศัย

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 52.7 อาศัยอยู่ในเขตชนบท และร้อยละ 47.3 อาศัยอยู่ในเขตเมือง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทั้งในเขตชนบทและเขตเมืองไม่สูบบุหรี่ อัตราการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 21.4 และร้อยละ 21.6 ตามลำดับ) ทั้งนี้ อัตราการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในเขตชนบทและเขตเมืองเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจรอบที่ 3 โดยการสำรวจรอบที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างในเขตชนบทสูบบุหรี่ร้อยละ 18.5 ส่วนกลุ่มตัวอย่างในเขตเมืองสูบบุหรี่ร้อยละ 18.0 (ทวิมา ศิริวิศมี และคณะ 2553) (ตาราง 4.3.1ง)

ภูมิภาค

ในการสำรวจครั้งนี้ได้แบ่งพื้นที่สำรวจออกเป็น 5 พื้นที่ คือ กรุงเทพฯ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการสำรวจ พบว่า ในภาพรวม กรุงเทพฯ มีอัตราการสูบบุหรี่สูงสุด (ร้อยละ 29.3) รองลงมา คือ ภาคใต้ (ร้อยละ 28.2) ภาคที่มีอัตราการสูบบุหรี่ต่ำสุดคือ ภาคเหนือ (ร้อยละ 16.9) เมื่อพิจารณารวมกับเพศ พบว่า วิญญาณชายมีอัตราการสูบบุหรี่สูงสุดในภาคใต้ (ร้อยละ 49.3) และมีอัตราการสูบบุหรี่ต่ำสุดในภาคเหนือ (ร้อยละ 26.0) ส่วนวิญญาณหญิงมีอัตราการสูบบุหรี่สูงสุดในกรุงเทพฯ (ร้อยละ 11.3) และมีอัตราการสูบบุหรี่ต่ำสุดในภาคใต้ (ไม่พบว่ามีวิญญาณหญิงสูบบุหรี่เลยในการสำรวจครั้งนี้) เป็นที่น่าสังเกตว่า ภาคใต้มีความแตกต่างสูงสุดในอัตราการสูบบุหรี่ระหว่างวิญญาณชายและวิญญาณหญิง (ตาราง 4.3.1จ)

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกเฉลี่ยของครัวเรือนที่กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่อาศัยอยู่เท่ากับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่อาศัยอยู่คือ 4.1 คน โดยกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในครัวเรือนที่มีขนาดเล็ก (สมาชิกในครัวเรือน 1-2 คน) มีอัตราการสูบบุหรี่สูงสุด คือ ร้อยละ 34.2 ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในครัวเรือนที่มีขนาดกลาง (สมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน) และ

ขนาดใหญ่ (สมาชิกในครัวเรือน มากกว่า 4 คน) มีอัตราการสูบบุหรี่ที่ประมาณร้อยละ 20 (ตาราง 4.3.1ด)

จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน

ในการสำรวจรอบที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนผู้สูบบุหรี่มากกว่า 2 คนขึ้นไป จะมีอัตราการสูบบุหรี่ที่สูงที่สุด (ร้อยละ 28.6) สำหรับครัวเรือนที่ไม่มีผู้สูบบุหรี่เลย หรือมีผู้สูบบุหรี่เพียง 1 คน จะมีอัตราการสูบบุหรี่ที่ประมาณร้อยละ 21 กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีผู้สูบบุหรี่เฉลี่ยเท่ากับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ คือ 0.7 คน ซึ่งแตกต่างจากผลการสำรวจในรอบที่ 3 ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีผู้สูบบุหรี่เฉลี่ย 0.9 คน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีผู้สูบบุหรี่เฉลี่ย 0.6 คน (ตาราง 4.3.1ข)

4.3.2 การมีพี่ชายหรือพี่สาวที่สูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

ในการสำรวจรอบที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ มีพี่ชายหรือพี่สาวที่สูบบุหรี่ในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 38.2 และร้อยละ 32.5 ตามลำดับ) นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่มีพี่ชายหรือพี่สาวที่ไม่สูบบุหรี่ในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 55.7 ร้อยละ 41.5 ตามลำดับ) ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับข้อมูลในรอบที่ผ่านมาที่พบว่า การสูบบุหรี่ของพี่ชายหรือพี่สาวสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น (ตาราง 4.3.2)

4.3.3 จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

จากการสำรวจในรอบที่ผ่านมา พบว่า เพื่อนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในครั้งนี้ ได้สอบถามถึงสถานภาพการสูบบุหรี่ของเพื่อนสนิท 5 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 96.7) มีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่อย่างน้อย 1 คน และมีเพื่อนสนิททั้ง 5

คนสูบบุหรี่สูงถึงหนึ่งในสาม ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 50.1) ไม่มีเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ (ตาราง 4.3.3)

4.3.4. ความถี่ในการดื่มเหล้า/เบียร์ และสถานภาพการสูบบุหรี่

การสูบบุหรี่และดื่มสุราเป็นพฤติกรรมเสี่ยงที่มักทำควบคู่กัน ในการสำรวจรอบนี้ ได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างถึง ความถี่ในการดื่มเหล้า/เบียร์ ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ที่ตอบว่า เคยดื่มเหล้า/เบียร์อย่างน้อย 1 ครั้ง มีสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ถึง 2 เท่า (ร้อยละ 80.1 และร้อยละ 35.2 ตามลำดับ) นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ ที่ตอบว่า เคยดื่มเหล้า/เบียร์มากกว่า 5 ครั้ง ยังมีสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ถึงกว่า 4 เท่า (ร้อยละ 36.9 และร้อยละ 8.1 ตามลำดับ) (ตาราง 4.3.4)

4.3.5 การนำคำสอนทางศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน และสถานภาพการสูบบุหรี่

กลุ่มตัวอย่างจากการสำรวจ นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 97.2) ศาสนาอิสลาม (ร้อยละ 1.9) ศาสนาคริสต์ (ร้อยละ 0.4) และศาสนาอื่น ๆ (ร้อยละ 0.5) เมื่อถามกลุ่มตัวอย่างถึงการนำคำสอนทางศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 65.8) ได้นำคำสอนทางศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวันบางครั้ง เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ไม่เคยนำคำสอนทางศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เกือบ 3 เท่า (ร้อยละ 15.0 และร้อยละ 5.5 ตามลำดับ) ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่นำคำสอนทางศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดเวลามากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เล็กน้อย (ร้อยละ 19.1 และร้อยละ 13.1 ตามลำดับ) (ตาราง 4.3.5)

4.3.6 จิตลักษณะและสถานภาพการสูบบุหรี่

จิตลักษณะของวัยรุ่นมักจะมีผลต่อพฤติกรรมและการแสดงออกของวัยรุ่นในการสำรวจรอบที่ 4 ได้วิเคราะห์ข้อมูลด้านจิตลักษณะของกลุ่มตัวอย่างร่วมกับสถานภาพการสูบบุหรี่ โดยให้กลุ่มตัวอย่างรายงานความรู้สึกของตนเองในช่วง 2 สัปดาห์ก่อนการสำรวจ ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

ความรู้สึกเศร้า

ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 56.8) รู้สึกเศร้าบางครั้ง ร้อยละ 7.4 รู้สึกเศร้าหลายครั้ง มีเพียงร้อยละ 1.7 รู้สึกเศร้าตลอดเวลา และมีร้อยละ 34.1 ที่รายงานว่าไม่เคยรู้สึกเศร้าเลย เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่รู้สึกเศร้านอกเหนือจากกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ โดยกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ร้อยละ 16.1 รายงานว่า รู้สึกเศร้าหลายครั้งหรือเศร้าตลอดเวลา ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เพียงร้อยละ 7.2 ที่รายงานความรู้สึกดังกล่าว นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่รายงานว่า ไม่เคยรู้สึกเศร้านอกเหนือจากกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 36.6 และร้อยละ 25.2 ตามลำดับ) แสดงให้เห็นว่า ความรู้สึกเศร้าน่าจะมีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น (ตาราง 4.3.6ก)

ความเห็นต่อการกระทำของตนเอง

ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 65.2 เห็นว่า การกระทำของตนเองถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 31.6 เห็นว่า ตนเองทำผิดพลาดหลายเรื่อง และมีเพียงร้อยละ 3.1 ที่เห็นว่า ตนเองทำผิดพลาดทุกเรื่อง เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 71.7) เห็นว่า ตนเองทำถูกต้องเป็นส่วนใหญ่นอกจากนี้ มีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เพียงร้อยละ 1.6 ที่เห็นว่า ตนเองทำผิดพลาดทุกเรื่อง ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 49.5) เห็นว่า ตนเองทำผิดพลาดหลายเรื่อง นอกจากนี้ มีกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เห็นว่าการกระทำของตนเองมากถึงร้อยละ 8.7 (ตาราง 4.3.6ก) แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่ไม่สูบบุหรี่พอใจกับการกระทำของตนเองมากกว่าผู้ที่สูบบุหรี่

ความรู้สึกรู้สึกต่อตนเอง

ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 82.4) ที่รู้สึกชอบตัวเอง มีเพียงร้อยละ 14.8 ที่รายงานว่า รู้สึกไม่ชอบตัวเอง และร้อยละ 2.8 ที่รู้สึกเกลียดตัวเอง เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่รายงานว่า รู้สึกไม่ชอบตัวเอง สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เกือบ 3 เท่า (ร้อยละ 29.1 และร้อยละ 10.9 ตามลำดับ) กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่รายงานว่า รู้สึกชอบตัวเองมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 86.8 และร้อยละ 66.0 ตามลำดับ) (ตาราง 4.3.6ข)

ความรู้สึกรู้สึกโดดเดี่ยว

แม้ว่ากลุ่มตัวอย่างมากกว่าสามในสี่ รายงานว่า ไม่รู้สึกโดดเดี่ยว แต่ก็ยังมีกลุ่มตัวอย่างเกือบหนึ่งในสี่ ที่รายงานว่า รู้สึกโดดเดี่ยวหลายครั้งหรือรู้สึกโดดเดี่ยวตลอดเวลา เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่รายงานว่า มีความรู้สึกโดดเดี่ยวหลายครั้งหรือตลอดเวลา มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เกือบ 2 เท่า (ร้อยละ 34.7 และร้อยละ 19.5 ตามลำดับ) (ตาราง 4.3.6ข)

4.3.7 ความคิดเห็นต่อการสูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

ผลจากการสำรวจความคิดเห็นต่อการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เห็นว่า การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ เพียงร้อยละ 31.6 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ เห็นว่า การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจถึงร้อยละ 54.3

กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เห็นว่า สังคมไทยไม่ยอมรับการสูบบุหรี่ในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เพียงเล็กน้อย (ร้อยละ 37.0 และร้อยละ 31.1 ตามลำดับ) สำหรับประเด็นที่ว่า การสูบบุหรี่ทำให้คนอายุน้อยดูเป็นผู้ใหญ่ขึ้นนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ร้อยละ 36.7 เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เห็นด้วยกับประเด็นนี้ในสัดส่วนที่ต่ำกว่าเล็กน้อย (ร้อยละ 30.1)

ประเด็นที่ว่า คนรุ่นราวคราวเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับความนิยมส่วนใหญ่ สูบบุหรี่นั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าวมากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เกือบ 2 เท่า (ร้อยละ 32.2 และร้อยละ 17.4 ตามลำดับ)

สำหรับประเด็นที่ว่า การสูบบุหรี่เป็นสัญลักษณ์ของความทันสมัยนั้น ทั้งกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่เพียงส่วนน้อยที่เห็นด้วยกับความคิดเห็นดังกล่าว อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ก็ยังเห็นด้วยกับความคิดเห็นดังกล่าวมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เกือบ 3 เท่า (ร้อยละ 10.7 และร้อยละ 3.7 ตามลำดับ) ส่วนประเด็นที่ว่า การสูบบุหรี่ช่วยควบคุมน้ำหนักตัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่เพียงส่วนน้อยที่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว แต่กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ก็ยังเห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าวมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เกือบ 3 เท่า (ร้อยละ 8.3 และร้อยละ 2.9 ตามลำดับ)

ในประเด็นที่เกี่ยวกับบทบาทหญิง - ชายกับการสูบบุหรี่ ได้มีการถามถึง การยอมรับการสูบบุหรี่ของผู้ชายและผู้หญิง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ระบุว่า ยอมรับได้ที่ผู้ชายอายุ 15 - 25 ปี สูบบุหรี่ในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่มากกว่า 2 เท่า (ร้อยละ 30.6 และร้อยละ 14.1 ตามลำดับ) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างทั้งที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ยอมรับการที่ผู้หญิงอายุ 15-25 ปี สูบบุหรี่ ในสัดส่วนที่ต่ำมาก (ร้อยละ 9.2 และร้อยละ 5.9 ตามลำดับ) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ ซึ่งให้เห็นว่าวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ยอมรับการสูบบุหรี่ทั้งในผู้หญิงและผู้ชายได้มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ และวัยรุ่นไทยยอมรับการสูบบุหรี่ของผู้ชายมากกว่าการสูบบุหรี่ของผู้หญิง ซึ่งทัศนคติดังกล่าวสอดคล้องกับผลการสำรวจทั้ง 3 รอบที่ผ่านมา ที่ทัศนคติดังกล่าวน่าจะส่งผลให้อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิงไทยต่ำกว่าวัยรุ่นชายมาก และต่ำกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในยุโรปและอเมริกา (Rodu และคณะ 2005 ; Lloyd 2004) ในขณะเดียวกัน วัยรุ่นที่สูบบุหรี่ไม่ถึงหนึ่งในสามที่เห็นว่า การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ยอมรับได้ (ตาราง 4.3.7ก)

ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างเกือบร้อยละ 90 เห็นว่า การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดีถึงไม่ดีมาก และมีเพียงร้อยละ 2.2 ที่เห็นว่า การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ดีถึงดีมาก กลุ่มตัวอย่างที่ไม่

สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 59.6) เห็นว่า การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดีมาก ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เพียงร้อยละ 23.8 ที่เห็นว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดีมาก กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ร้อยละ 5.8 เห็นว่า การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ดีถึงดีมาก ซึ่งมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ถึง 4 เท่า นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ร้อยละ 18.9 ยังเห็นว่าการสูบบุหรี่เป็นเรื่องธรรมดา (ตาราง 4.3.7ข)

4.3.8 ความคิดเห็นต่อบริษัทที่ผลิตยาสูบ และสถานภาพการสูบบุหรี่

ในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่ง เห็นว่า บริษัทที่ผลิตยาสูบไม่ควรได้รับอนุญาตให้ทำการส่งเสริมการขายบุหรี่และควรจำกัดให้จัดทำของบุหรี่แบบเรียบๆ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เห็นด้วยกับทั้ง 2 ประเด็นดังกล่าวมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 24.0 เห็นว่า บริษัทที่ผลิตยาสูบบิดเบือนความจริงเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าวมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 25.4 และร้อยละ 18.9 ตามลำดับ)

ในภาพรวม ร้อยละ 20.0 ของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า บริษัทที่ผลิตยาสูบพยายามทำให้คนรุ่นเดียวกับตนเองหันมาสนใจการสูบบุหรี่ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าวมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 21.4 และร้อยละ 15.0 ตามลำดับ) กลุ่มตัวอย่างเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 9.1) เห็นว่า บริษัทที่ผลิตบุหรี่ได้ทำสิ่งที่ดีให้แก่ชุมชน โดยกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ที่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าวมีสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 12.1 และร้อยละ 8.2 ตามลำดับ) (ตาราง 4.3.8)

4.3.9 ความรู้เรื่องผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ และสถานภาพการสูบบุหรี่

ในการสำรวจความรู้เรื่องผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ ได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า การสูบบุหรี่อาจเป็นสาเหตุของโรคต่าง ๆ เช่น มะเร็ง โรคหัวใจ โรคปอด เป็นต้น ผลการสำรวจ พบว่า ในภาพรวม ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในระดับดีมาก (ตอบ

ถูกต้องสูงกว่า ร้อยละ 90) ได้แก่ การสูบบุหรี่เป็นสาเหตุของโรคมะเร็งปอดในผู้ไม่สูบบุหรี่ที่ได้รับความบุหรี่มือสอง (ร้อยละ 94.4) โรคมะเร็งช่องปาก (ร้อยละ 93.4) โรคถุงลมโป่งพอง (ร้อยละ 92.2) และการสูบบุหรี่ส่งผลให้ผู้สูบบุหรี่แก่เร็วกว่าอายุ (ร้อยละ 94.4)

ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในระดับรองลงมา ได้แก่ การสูบบุหรี่เป็นสาเหตุของโรคเสื่อมสมรรถภาพทางเพศในผู้สูบบุหรี่เพศชาย (ร้อยละ 77.7) โรคหลอดเลือดสมอง (ร้อยละ 71.3) และโรคหัวใจวาย (ร้อยละ 69.7) กลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 56.6 ที่รู้ว่าการสูบบุหรี่เป็นสาเหตุของเนื้อตายบริเวณปลายมือปลายเท้า และร้อยละ 62.5 ที่รู้ว่าการสูบบุหรี่เป็นสาเหตุของการแท้งบุตร โดยกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่มีความรู้เรื่องผลกระทบต่อสุขภาพจากการสูบบุหรี่ดีกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ในทุกข้อคำถาม (ตาราง 4.3.9)

4.3.10 แหล่งโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

ประเทศไทยมีการออกพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2535 โดยมีสาระเกี่ยวกับการห้ามโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ทุกรูปแบบ อย่างไรก็ตาม ในสภาพความเป็นจริงยังมีการส่งเสริมการขายบุหรี่ในสถานที่ต่างๆ จากการสำรวจประสบการณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็นโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา พบว่าแหล่งที่กลุ่มตัวอย่างเคยเห็นโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่มากที่สุด ได้แก่ ร้านค้าย่อย/ร้านค้าใหญ่ (ร้อยละ 36.2) รองลงมาคือ สถานบันเทิงประเภทต่างๆ (ร้อยละ 18.5) และผู้ขายเร่ตามท้องถนน (ร้อยละ 17.7) เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เคยเห็นโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เล็กน้อยในทุกสถานที่ ดังกล่าวข้างต้น (ตาราง 4.3.10)

4.3.11 แหล่งโฆษณา/ข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

เมื่อถามถึง แหล่งโฆษณา/ข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างระบุแหล่งที่เห็นโฆษณา/ข่าวสาร ใน 5 อันดับแรก ได้แก่ ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ (ร้อยละ 86.4) โทรทัศน์ (ร้อยละ 81.6) โปสเตอร์ (ร้อยละ 71.0) หนังสือพิมพ์/นิตยสาร (ร้อยละ 55.0) และโรงภาพยนตร์ (ร้อยละ 42.9) โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งดังกล่าวใกล้เคียงกัน (ตาราง 4.3.11)

4.3.12 ความคิดเห็นต่อฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 90 รายงานว่า เคยเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ โดยกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เคยเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ ในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เล็กน้อย (ร้อยละ 97.1 และร้อยละ 94.1 ตามลำดับ) กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ รายงานว่า เคยเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ป้อมาก ในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ถึง 2 เท่า (ร้อยละ 42.7 และร้อยละ 20.6 ตามลำดับ) (ตาราง 4.3.12ก)

เมื่อถามในประเด็นที่ว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ทำให้เกิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพมากน้อยเพียงใด กลุ่มตัวอย่างทั้งที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่มากกว่าร้อยละ 90 เห็นว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ทำให้เกิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพบ้างเล็กน้อยถึงคิดถึงมาก โดยกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ร้อยละ 53.5 และกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เพียงร้อยละ 29.1 ที่เห็นว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ทำให้เกิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพมาก (ตาราง 4.3.12ข)

ในประเด็นของความน่าเชื่อถือของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 71.9 เห็นว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรือน่าเชื่อถือมาก เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เห็นว่าฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่

มีความน่าเชื่อถือมากในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 74.9 และร้อยละ 61.2 ตามลำดับ) (ตาราง 4.3.12ค)

เมื่อถามว่า ฉลากคำเตือนแบบรูปภาพบนซองบุหรี่มีผลให้คนในวัยเดียวกันไม่คิดที่จะสูบบุหรี่หรือไม่ ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.3) เห็นว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่มีผลทำให้คนในวัยเดียวกันไม่คิดที่จะสูบบุหรี่ เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 90.3) เห็นว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่มีผลทำให้คนในวัยเดียวกันไม่คิดที่จะสูบบุหรี่ ซึ่งมีสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 77.6) (ตาราง 4.3.12ง)

4.3.13 การรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ”

ในช่วงก่อนการสำรวจและในช่วงที่ทำการสำรวจ ได้มีการรณรงค์ผ่านสื่อโทรทัศน์ เพื่อคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ โดยมีสาระของการรณรงค์เพื่อลดการสูบบุหรี่ในที่สาธารณะภายใต้ข้อความว่า “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” ในการสำรวจครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 90 เคยเห็นการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” กลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 80 เห็นว่า การรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” นำไปสู่การพูดคุยระหว่างสมาชิกในครอบครัว เกี่ยวกับผลของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ และกลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 70 เห็นว่า นำไปสู่การพูดคุยในกลุ่มเพื่อนเกี่ยวกับผลของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ โดยสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่มีความเห็นใกล้เคียงกันในทุก 3 ประเด็นดังกล่าวข้างต้น (ตาราง 4.3.13 ก-ค)

เมื่อสอบถามว่า การรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” เกี่ยวข้องกับคุณหรือไม่ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 37.9 เห็นว่า เกี่ยวข้องมาก และร้อยละ 48.1 เห็นว่า เกี่ยวข้องบ้าง โดยกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เห็นว่าการรณรงค์ดังกล่าวเกี่ยวข้องกับตนเองมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ และเมื่อสอบถามว่าการรณรงค์ดังกล่าว ทำให้การสูบบุหรี่ดึงดูดใจน้อยลงหรือไม่ พบว่า ในภาพรวมกลุ่ม

ตัวอย่างร้อยละ 72.1 เห็นว่า ทำให้การสูบบุหรี่ดึงดูดใจน้อยลง โดยกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่มีความเห็นใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 74.6 และร้อยละ 71.5 ตามลำดับ) (ตาราง 4.3.13 ง-จ)

ในประเด็นผลของการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” ต่อการเลิกสูบบุหรี่ของวัยรุ่น พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 57.2 รายงานว่า การรณรงค์ดังกล่าว ทำให้วัยรุ่นที่ตนรู้จักเลิกสูบบุหรี่หรือพยายามเลิกบุหรี่ โดยสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่หรือรายงานในประเด็นดังกล่าวสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่มาก (ร้อยละ 70.5 และร้อยละ 53.6 ตามลำดับ) เมื่อสอบถามว่า การรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” มีผลต่อการสูบบุหรี่ในอนาคตของคุณอย่างไร กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 63.4) รายงานว่า ทำให้โอกาสที่จะสูบบุหรี่ในอนาคตน้อยลง อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 31.0 ตอบว่า การรณรงค์ ดังกล่าวไม่มีผลต่อการตัดสินใจที่จะสูบบุหรี่ในอนาคต เป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เห็นว่า การรณรงค์ดังกล่าว ทำให้มีโอกาสที่จะสูบบุหรี่ในอนาคตน้อยในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 76.7 และร้อยละ 59.8 ตามลำดับ) (ตาราง 4.3.13 ฉ-ช)

4.4 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4

ส่วนนี้แสดงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 โดยในการสำรวจทั้ง 4 รอบ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างเก่าที่ติดตามได้ใน การสำรวจรอบที่ผ่านมา และกลุ่มตัวอย่างใหม่ ในการสำรวจรอบที่ 1 มีกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,000 คน การสำรวจรอบที่ 2 มีกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 962 คน การสำรวจรอบที่ 3 มีกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,096 คน และการสำรวจรอบที่ 4 มีกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 958 คน

เพศ

สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นชายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นหญิงเล็กน้อย และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในทุกรอบการสำรวจรอบ (ร้อยละ 51.7 ร้อยละ 52.3 ร้อยละ 53.1 และร้อยละ 54.6 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 ตามลำดับ) (ตาราง 4.4ก)

อายุ

อายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุกรอบการสำรวจ (14.8 ปี 15.7 ปี 16.6 ปี และ 17.4 ปี 6 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 ตามลำดับ) ทั้งนี้อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเก่าจะมีอายุเพิ่มขึ้นประมาณ 1 ปีในทุกรอบการสำรวจ (ตาราง 4.4ก)

สถานภาพการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นนักเรียน แต่สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพเป็นนักเรียนลดลงในทุกรอบของการสำรวจ (ร้อยละ 89.6 ร้อยละ 82.2 ร้อยละ 78.2 และร้อยละ 67.7 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 ตามลำดับ) (ตาราง 4.4ข)

การศึกษา

ในการสำรวจรอบที่ 1 ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ในการสำรวจรอบที่ 2 การศึกษาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับในการสำรวจรอบที่ 3 และรอบที่ 4 ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสำรวจรอบที่ 4 เกือบครึ่งของกลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จะเห็นได้ว่า ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างมี

แนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกรอบการสำรวจ ซึ่งสัมพันธ์กับอายุของกลุ่มตัวอย่างที่เพิ่มขึ้น (ตาราง 4.4ค)

สถานภาพสมรส

กลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 90 เป็นโสด อย่างไรก็ตาม สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่แต่งงานแล้วมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุกรอบการสำรวจ (ร้อยละ 0.6 ร้อยละ 2.8 ร้อยละ 4.7 และร้อยละ 7.1 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 ตามลำดับ) (ตาราง 4.4ง)

เขตที่อยู่อาศัย

กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งอาศัยอยู่ในเขตชนบท อย่างไรก็ตาม สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในภาพรวม จากร้อยละ 30.4 ในการสำรวจรอบที่ 1 เป็นร้อยละ 47.3 ในรอบที่ 4 (ตาราง 4.4ง)

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ในทุกรอบการสำรวจ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิก 3 – 4 คน อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มที่จะอาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกลดลง โดยกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 7 คนขึ้นไป ลดลง (ร้อยละ 10.4 ร้อยละ 10.1 ร้อยละ 4.7 และร้อยละ 5.1 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 ตามลำดับ) นอกจากนี้ จำนวนสมาชิกเฉลี่ยในครัวเรือนก็ลดลงจาก 4.5 คน ในการสำรวจรอบที่ 1 เป็น 4.1 คน ในการสำรวจรอบที่ 4 (ตาราง 4.4จ)

จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน

ในทุกกรอบการสำรวจ กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกในครัวเรือนสูบบุหรี่เฉลี่ยน้อยกว่า 1 คน กลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 40 อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่มีสมาชิกในครัวเรือนสูบบุหรี่ (ร้อยละ 40.3 ร้อยละ 47.6 ร้อยละ 48.6 และร้อยละ 45.4 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 ตามลำดับ) และกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีผู้สูบบุหรี่ 3 ถึง 6 คน มีแนวโน้มลดลงในทุกกรอบการสำรวจ (ร้อยละ 3.6 ร้อยละ 3.0 ร้อยละ 2.3 และร้อยละ 2.2 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 ตามลำดับ) (ตาราง 4.4ด)

สถานภาพการสูบบุหรี่

สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เพิ่มขึ้นในทุกกรอบของการสำรวจ (ร้อยละ 11.3 ร้อยละ 14.7 ร้อยละ 18.3 และ ร้อยละ 21.5 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 ตามลำดับ) (ตาราง 4.4ข)

4.5 เปรียบเทียบปัจจัยเสี่ยงของการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4

จากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ปัจจัยหลายอย่างมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น เช่น เพศ เพื่อน ครอบครัว โฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ปัจจัยเหล่านี้ อาจเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา สภาพเศรษฐกิจสังคม และนโยบายของรัฐที่มีการปรับเปลี่ยน ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ จึงทำการวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในการสำรวจรอบที่ 4 และทำการเปรียบเทียบกับผลการสำรวจในรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3

ในการศึกษาครั้งนี้ ปัจจัยที่นำมาใช้วิเคราะห์ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. ลักษณะทางประชากร ประกอบด้วย อายุ เพศ เขตที่อยู่อาศัย สถานภาพ การศึกษา
2. ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย ความรู้สึกต่อตนเอง ความเห็นต่อสิ่งที่ตนเอง กระทำ ความรู้สึกเศร้า ความคิดเห็นต่อการสูบบุหรี่ และการบริโภค แอลกอฮอล์
3. ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ จำนวนสมาชิก ในครอบครัวที่สูบบุหรี่ การมีพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่ การจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ ในบ้าน จำนวนแหล่งที่เคยเห็นการโฆษณาบุหรี่ จำนวนแหล่งที่เคยเห็นการ โฆษณาข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ และความถี่ในการเห็น ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ โดยการวิเคราะห์

จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบถดถอยลอจิสติก (Logistic Regression Analysis) เพื่อศึกษาปัจจัยเสี่ยงการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 4 สามารถสรุปผล การศึกษาที่น่าสนใจได้ ดังนี้ (ตาราง 4.5)

- **เพศ** พบว่า เพศเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง โดย กลุ่มตัวอย่างหญิงมีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างชาย ร้อยละ 86
- **สถานภาพการศึกษา** กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน/นักศึกษาที่มีความเสี่ยง ต่อการสูบบุหรี่น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 52
- **จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่** (จากจำนวนเพื่อนสนิท 5 คน) พบว่า หากจำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่เพิ่มขึ้น ความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ของ กลุ่มตัวอย่างก็จะเพิ่มขึ้นด้วย โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนเพื่อนสนิทที่ สูบบุหรี่ เพิ่มขึ้น 1 คน มีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น ร้อยละ 58

- **การดื่มเหล้า/เบียร์ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา** เพิ่มความเสี่ยงในการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง โดยกลุ่มตัวอย่างที่ดื่มเหล้า/เบียร์ 1-5 ครั้งในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา มีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น 2.2 เท่า เปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ดื่มเหล้า/เบียร์ และมีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นตามความถี่ของการดื่มเหล้า/เบียร์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ดื่มเหล้า/เบียร์ มากกว่า 5 ครั้งในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา มีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น 3.8 เท่า เปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ดื่มเหล้า/เบียร์
- **พื้นที่ที่อนุญาตให้สูบบุหรี่ในบ้าน** เพิ่มความเสี่ยงในการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในบ้านที่ไม่อนุญาตให้สูบบุหรี่ในบ้าน มีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในบ้านที่อนุญาตให้สูบบุหรี่ในบ้านได้ทุกพื้นที่ ร้อยละ 63
- **ความรู้สึกต่อตนเอง** กลุ่มตัวอย่างที่รู้สึกไม่ดีต่อตนเองมีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่พึงพอใจในตนเอง กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่รู้สึกไม่ชอบตัวเองมีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่รู้สึกชอบตัวเอง 2.2 เท่า และกลุ่มตัวอย่างที่รู้สึกเกลียดตัวเองมีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่รู้สึกชอบตัวเอง 3.8 เท่า
- **ความเห็นต่อสิ่งที่ตนเองกระทำ** พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่รู้สึกว่าตนเองทำผิดพลาดหลายเรื่องมีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่รู้สึกว่าตนเองทำผิดพลาด 1.9 เท่า
- **ความรู้สึกเศร้า** ของกลุ่มตัวอย่างเพิ่มความเสี่ยงในการสูบบุหรี่ กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่รู้สึกเศร้าหลายครั้ง มีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่รู้สึกเศร้า 2.4 เท่า
- **ความถี่ในการเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่** ส่งผลต่อความเสี่ยงในการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในทิศทางที่ไม่ชัดเจน กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่มีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่บ่อยครั้งมาก ร้อยละ 77 กลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรือนานๆครั้ง มีความ

เสี่ยงต่อการสูบบุหรี่น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่บ่อยครั้งมาก ร้อยละ 69 กลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่บางครั้ง มีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่บ่อยครั้งมาก ร้อยละ 89 กลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่บ่อยครั้ง มีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่บ่อยครั้งมาก ร้อยละ 42 ซึ่งหากสรุปโดยรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่บ่อยครั้งมาก กลับเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงในการสูบบุหรี่มากกว่ากลุ่มอื่นๆ ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่เป็นปัจจัยหนึ่งที่เพิ่มโอกาสในการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง แต่อาจจะท่อนในมุมมองกลับกันว่า สาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างเคยเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่บ่อยครั้งมาก เนื่องจากสูบบุหรี่เป็นประจำ หรือบ่อยมาก จึงเห็นคำเตือนบนซองบุหรี่บ่อยมากด้วยเช่นกัน

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงของการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจทั้ง 4 รอบ พบว่า เพศ จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ และการดื่มเหล้า/เบียร์ ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา เป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญต่อโอกาสการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นการรณรงค์ป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มวัยรุ่น จึงควรดำเนินการด้วยวิธีที่เหมาะสมและสอดคล้องกับปัจจัยหลักเหล่านี้ เช่น จัดการรณรงค์ลดการสูบบุหรี่ควบคู่ไปกับการลดการบริโภคแอลกอฮอล์เพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงที่มักพบร่วมกัน เป็นต้น นอกจากนี้การดำเนินการเพื่อลดการสูบบุหรี่ และป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มวัยรุ่น จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือกันจากทุกๆ ภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ โรงเรียน ผู้ปกครอง และตัววัยรุ่นเอง

ปัจจัยเสี่ยงบางอย่างที่มีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ในกลุ่มตัวอย่าง เฉพาะในการสำรวจบางรอบ ดังนี้

- อายุ และการมีพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่ เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างเฉพาะในการสำรวจรอบที่ 2
- ความคิดเห็นต่อการสูบบุหรี่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างเฉพาะในการสำรวจรอบที่ 3
- การอนุญาตให้สูบบุหรี่ในบ้านเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างเฉพาะในการสำรวจรอบที่ 4
- จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่สูบบุหรี่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 แต่ไม่ใช่ปัจจัยเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 4

สำหรับปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในทุกๆรอบการสำรวจ ได้แก่ เขตที่อยู่อาศัย จำนวนแหล่งที่เคยเห็นการโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ และจำนวนแหล่งที่เคยเห็นการโฆษณา/ข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ (ตาราง 4.5)

4.6 เปรียบเทียบผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4

4.6.1 อัตราความชุกของการสูบบุหรี่

อัตราความชุกของการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างทั้งวัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุกรอบการสำรวจ โดยในการสำรวจรอบที่ 1 กลุ่มตัวอย่างสูบบุหรี่ร้อยละ 11.3 เพิ่มเป็นร้อยละ 15.0 ร้อยละ 18.3 และร้อยละ 21.5 ในการสำรวจรอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 ตามลำดับ โดยกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นชายสูบบุหรี่ร้อยละ 20.3 ในการสำรวจรอบที่ 1 เพิ่มเป็นร้อยละ 27.8 ร้อยละ 32.1 และร้อยละ 36.5 ในการสำรวจรอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นหญิงมีเพียงร้อยละ 1.5 ที่สูบบุหรี่ในการสำรวจรอบที่ 1 เพิ่มเป็นร้อยละ 2.3 ร้อยละ 2.7 และร้อยละ 3.4 ในการสำรวจรอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นชายสูบบุหรี่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นหญิงมากกว่า 10 เท่าในทุกรอบการสำรวจ (ตาราง 4.6.1)

4.6.2 ผลของนโยบายห้ามขายบุหรี่ให้แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี

ประเทศไทยได้ออกพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 ซึ่งมีสาระห้ามขายบุหรี่ให้แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี แต่ในความเป็นจริง ยังมีการขายบุหรี่ให้แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีอยู่ ในการสำรวจทั้ง 4 รอบ ได้ทำการสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ถึงประสบการณ์การซื้อบุหรี่ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 40 เคยซื้อบุหรี่ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา โดยมีสัดส่วนใกล้เคียงกันในทุกรอบของการสำรวจ เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่มากกว่าครึ่ง เคยซื้อบุหรี่ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา โดยสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เคยซื้อบุหรี่เพิ่มสูงขึ้นในการสำรวจรอบที่ 3 และรอบที่ 4 (ร้อยละ 50.8 ร้อยละ 50.0 ร้อยละ 63.5 และร้อยละ 58.0 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 ตามลำดับ) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ประมาณร้อยละ 40 เคยซื้อบุหรี่ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา (ร้อยละ 42.5 ร้อยละ 42.6 ร้อยละ 39.8 และร้อยละ 41.4 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 ตามลำดับ) (ตาราง 4.6.2ก)

เมื่อถามกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่เคยมีประสบการณ์ซื้อบุหรี่ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา ถึงประสบการณ์ของการถูกปฏิเสธการขายบุหรี่เนื่องจากอายุต่ำกว่า 18 ปี พบว่า ในการสำรวจรอบที่ 1 กลุ่มตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่งเคยถูกปฏิเสธการขายบุหรี่และอัตราของการถูกปฏิเสธลดลงในทุกรอบการสำรวจ (ร้อยละ 54.7 ร้อยละ 50.1 ร้อยละ 44.1 และร้อยละ 31.5 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 ตามลำดับ) ซึ่งผลการสำรวจชี้ให้เห็นว่า ควรมีการปรับปรุงมาตรการบังคับใช้กฎหมายการห้ามขายบุหรี่ให้แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เคยถูกปฏิเสธการขายบุหรืมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ในทุกรอบของการสำรวจ (ตาราง 4.6.2ข)

4.6.3 ผลของนโยบายห้ามวางโซว์บุหรี ณ จุดขาย

กระทรวงสาธารณสุขได้มีประกาศห้ามวางโซว์บุหรี ณ จุดขาย ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2548 ซึ่งประกาศดังกล่าวมีผลบังคับใช้หลังการสำรวจรอบที่ 1 (มกราคม – กุมภาพันธ์ 2548) จากการสำรวจรอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 โดยถามกลุ่มตัวอย่างว่า เคยเห็นบุหรีวางโซว์บนชั้นหรือเคาน์เตอร์ในร้านค้า หรือห้างสรรพสินค้า บ้างหรือไม่ พบว่า ในภาพรวม ประมาณครึ่งของกลุ่มตัวอย่างตอบว่า เคยเห็นบุหรีวางโซว์บนชั้นหรือเคาน์เตอร์ ในทุกรอบของการสำรวจ เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี พบว่า กลุ่มวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรีเคยเห็นการวางโซว์บุหรีมากกว่ากลุ่มวัยรุ่นที่สูบบุหรีเล็กน้อย ซึ่งชี้ให้เห็นว่า แม้ประกาศดังกล่าวจะมีผลบังคับใช้มานานถึง 3 ปี แต่ร้านค้าส่วนมากยังคงมีการวางโซว์บุหรีหรืออาจเลี่ยงโดยการทำม่านปิดส่วนจัดวางบุหรีแต่เปิดม่านทิ้งไว้เพื่อให้ผู้ซื้อสามารถมองเห็นซองบุหรี จึงควรมีมาตรการบังคับใช้กฎหมายให้ผู้ขายบุหรีปฏิบัติตามกฎหมายให้เคร่งครัดมากขึ้น (ตาราง 4.6.3)

4.6.4 ผลของนโยบายจำกัดพื้นที่สูบบุหรีในบ้าน

ประเทศไทยได้มีการรณรงค์สิ่งแวดล้อมปลอดบุหรี ซึ่งรวมถึงนโยบายบ้าน/โรงเรียน/โรงพยาบาลปลอดบุหรี โดยมีการรณรงค์งดสูบบุหรีในบ้านโดยใช้สื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ และสื่ออื่น ๆ ผลจากการสำรวจในรอบที่ 1 พบว่า ร้อยละ 27.3 ของกลุ่มตัวอย่างรายงานว่า มีการห้ามสูบบุหรีในบ้าน และเพิ่มมากขึ้นอย่างชัดเจนในการสำรวจรอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 (ร้อยละ 63.6 ร้อยละ 59.8 และร้อยละ 65.8 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี ในการสำรวจรอบที่ 1 พบว่า ทั้งกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรีและไม่สูบบุหรี รายงานว่า มีการห้ามสูบบุหรีในบ้าน ในอัตราที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 29.2 และร้อยละ 27.0 ตามลำดับ) แต่ผลการสำรวจรอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี รายงานว่า มีการห้ามสูบบุหรีในบ้านในอัตราที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรีอย่างชัดเจน (ตาราง 4.6.4)

4.6.5 ผลของนโยบายการปรับเปลี่ยนฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่

ในการสำรวจรอบที่ 1 พบว่า ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 32.3 เห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ที่น้อยถึงน้อยมาก และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 46.2 ร้อยละ 46.5 และร้อยละ 54.1 ในการสำรวจรอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 ตามลำดับ โดยเพิ่มขึ้นทั้งกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่แบบรูปภาพสะดุดตาและเป็นสิ่งที่สังเกตเห็นมากกว่าฉลากคำเตือนแบบที่มีข้อความเพียงอย่างเดียว กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ที่น้อยถึงน้อยมากในอัตราที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ (ตาราง 4.6.5ก)

เมื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ทำให้เกิดถึงอันตรายต่อสุขภาพจากการสูบบุหรี่ที่น้อยเพียงใด ผลจากการสำรวจทั้ง 4 รอบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 90 รายงานว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ทำให้เกิดถึงอันตรายต่อสุขภาพจากการสูบบุหรี่ โดยกลุ่มตัวอย่างรายงานว่ ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ทำให้เกิดถึงอันตรายต่อสุขภาพมาก เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 38.9 ในการสำรวจรอบที่ 1 เป็นร้อยละ 43.4 ในรอบที่ 2 ซึ่งเริ่มเปลี่ยนรูปแบบของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่จากชนิดตัวอักษรอย่างเดียวมาเป็นชนิดที่มีทั้งตัวอักษรและรูปภาพ หลังจากนั้นเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 49.9 ในการสำรวจรอบที่ 3 สำหรับการสำรวจรอบที่ 4 กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 48.2 รายงานว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ทำให้เกิดถึงอันตรายต่อสุขภาพมาก ใกล้เคียงกับการสำรวจรอบที่ 3 เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่รายงานว่ ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ทำให้เกิดถึงอันตรายต่อสุขภาพมาก มีสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ในทุกรอบการสำรวจ (ตาราง 4.6.5ข)

ในการสำรวจรอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 ได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่มีผลให้คนวัยเดียวกันไม่คิดสูบบุหรี่หรือไม่ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 60 เห็นว่ ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่มีผลเพียงเล็กน้อยที่จะทำให้คนวัยเดียวกันไม่คิดสูบบุหรี่ กลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 20 เห็นว่ ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่มีผลมากที่จะทำให้คนวัยเดียวกันไม่คิดสูบบุหรี่ อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างเกือบร้อยละ

20 เห็นว่า ผลการดำเนินงานของบุรีรัมย์ไม่มีผลทำให้คนวัยเดียวกันไม่คิดสูบบุหรี่ โดยผลการสำรวจดังกล่าวสอดคล้องกันในการสำรวจทั้ง 3 รอบ และไม่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มผู้สูบบุหรี่และกลุ่มผู้ไม่สูบบุหรี่ (ตาราง 4.6.5ค)

4.6.6 ผลของนโยบายห้ามโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่

ประเทศไทยมีการออกพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2535 โดยมีสาระเกี่ยวกับการห้ามโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ทุกรูปแบบทั้งทางตรงและทางอ้อม อย่างไรก็ตาม ในสภาพความเป็นจริงยังมีการโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ในสถานที่ต่างๆ จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างถึงการเห็นโฆษณาบุหรี่ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ในการสำรวจทั้ง 4 รอบ พบว่า ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างประมาณ 1 ใน 3 เคยเห็นการโฆษณาบุหรี่บ้างบางครั้ง และประมาณร้อยละ 5 เคยเห็นการโฆษณาบุหรี่บ่อย เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่มีแนวโน้มเคยเห็นการโฆษณาบุหรี่บ่อย สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ในทุกรอบการสำรวจ (ตาราง 4.6.6ก)

เมื่อสอบถามถึงแหล่งที่เคยเห็นโฆษณาบุหรี่ พบว่า ในภาพรวม ร้านค้าย่อย/ร้านค้าใหญ่เป็นแหล่งที่กลุ่มตัวอย่างระบุถึงมากที่สุดในการสำรวจทั้ง 4 รอบ (ร้อยละ 28.4 ร้อยละ 50.3 ร้อยละ 19.0 และร้อยละ 36.2 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 ตามลำดับ) สำหรับการเห็นการโฆษณาจากผู้ขายเร่และสถานบันเทิงต่างๆ ที่มีแนวโน้มลดลงในการสำรวจรอบที่ 3 กลับเพิ่มขึ้นเมื่อติดตามในรอบที่ 4 (ตาราง 4.6.6ข)

เมื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า เคยเห็นนักแสดง/ดาราสูบบุหรี่เวลาที่ดูโทรทัศน์หรือภาพยนตร์หรือไม่ ในการสำรวจรอบที่ 1 กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 36.6 รายงานว่า เคยเห็นบ้างบางครั้ง สัดส่วนดังกล่าวได้เพิ่มขึ้นเกือบ 2 เท่าในการสำรวจรอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 (ร้อยละ 69.4 ร้อยละ 57.1 และร้อยละ 62.4 ตามลำดับ) นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 20 ยังรายงานว่าจะเห็นนักแสดง/ดาราสูบบุหรี่เวลาที่ดูโทรทัศน์หรือภาพยนตร์บ่อยมาก และไม่มี ความแตกต่างกัน ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ (ตาราง 4.6.6ค)

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

โครงการ International Tobacco Control Policy Survey – Southeast Asia: ITC-SEA (Thailand) เป็นการวิจัยศึกษาผลกระทบในระยะยาว เพื่อสำรวจติดตามความเปลี่ยนแปลงในเรื่องความรู้ ความเชื่อและทัศนคติเกี่ยวกับเกี่ยวกับบุหรี่ พฤติกรรมการสูบบุหรี่และผลกระทบของการสูบบุหรี่ รวมทั้งติดตามผลกระทบของนโยบายการควบคุมการสูบบุหรี่ในประเทศไทย ซึ่งรายงานวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะนำเสนอผลการสำรวจในรอบที่ 4 (เมษายน – มิถุนายน 2552) และนำเสนอผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา ระหว่างการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 (ระหว่างปี 2548 – 2552) ที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบที่มีอยู่เดิม และจากนโยบายที่เปลี่ยนแปลงในช่วงระยะเวลาการศึกษา ได้แก่ งดแลกค่าเตือนบนซองบุหรี่ การห้ามวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย การจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ในบ้าน การห้ามโฆษณาการขายบุหรี่ และการห้ามจำหน่ายบุหรี่ให้กับเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี พร้อมทั้งวิเคราะห์การรณรงค์ที่เกี่ยวกับการลดควันบุหรี่มือสอง ที่มีข้อความในการรณรงค์ว่า “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” เป็นประเด็นเพิ่มเติมอีกด้วย

กลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 4 คือ วัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิง อายุระหว่าง 13 - 22 ปี รวมทั้งสิ้น 958 คน ซึ่งประกอบไปด้วยกลุ่มตัวอย่างเก่าจำนวน 814 คนที่ติดตามได้จากการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 และกลุ่มตัวอย่างใหม่ที่สุ่มเพิ่ม 144 คน

5.1 สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

ผลการสำรวจรอบที่ 4

อัตราความชุกของการสูบบุหรี่

ในภาพรวม พบว่า อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นคิดเป็นร้อยละ 21.5 โดยพบว่ามีวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ จำนวน 206 คน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 958 คน เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นชายสูงกว่าวัยรุ่นหญิงมาก อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นชายในการสำรวจรอบที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 36.5 ในขณะที่อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิงมีเพียงร้อยละ 3.4 เมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจทั้ง 3 รอบที่ผ่านมา พบว่า อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นชายมากกว่าวัยรุ่นหญิงมากกว่า 10 เท่า และทั้งวัยรุ่นชาย และวัยรุ่นหญิงมีแนวโน้มสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นสอดคล้องในทุกกรอบของการสำรวจ ซึ่งงานวิจัยอื่นๆ ได้นำเสนอผลการศึกษาที่สอดคล้องกัน คือ เยาวชนชายมีอัตราการสูบบุหรี่สูงกว่าเยาวชนหญิง (World Health Organization, 2010; Sirichotiratana, 2008; มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ 2551) นอกจากนี้องค์การอนามัยโลก ยังได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ที่ทำให้ตระหนักถึงแนวโน้มการสูบบุหรี่ที่เพิ่มขึ้นของเยาวชนชายหญิงทั้งในประเทศไทย และในประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเอเชีย (World Health Organization, 2010) ซึ่งการเพิ่มขึ้นของอัตราการสูบบุหรี่ของเยาวชนสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จทางการตลาดของผู้ค้าบุหรี่ ที่สามารถหลอกล่อและดึงดูดเยาวชนทั้งชายและหญิง ให้เข้ามาเป็นผู้บริโภคยาสูบได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น มาตรการ นโยบาย และแนวทางการรณรงค์ที่มีประสิทธิภาพ ที่สามารถปิดช่องโหว่ของกฎหมายในการควบคุมดูแลไม่ให้เยาวชนตกเป็นกลุ่มเป้าหมายทางการค้าได้ จึงมีความสำคัญอย่างมากในการลดอัตราการสูบบุหรี่ของเยาวชนไทย

พฤติกรรมการสูบบุหรี่

ผลที่ได้จากการสำรวจในรอบที่ 4 ได้ชี้ให้เห็นว่า มีวัยรุ่นจำนวนไม่น้อยที่สูบบุหรี่จัด โดยมากกว่าครึ่งของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่สูบบุหรี่ทุกวัน มากกว่าสองในสามของวัยรุ่น

ที่สูบบุหรี่สูบ 2-10 มวนต่อวัน และวัยรุ่นที่สูบบุหรี่มากกว่า 20 มวนต่อวัน มีสูงถึงร้อยละ 5.3 และเป็นที่น่ากังวลว่า เยาวชนเริ่มสูบบุหรี่ตั้งแต่อายุยังน้อย กลุ่มตัวอย่างที่เคยสูบบุหรี่หมดมวนมีอายุเฉลี่ยเมื่อเริ่มสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรกคือ 15.2 ปี ในขณะที่มีวัยรุ่นเริ่มสูบบุหรี่อายุน้อยที่สุดเมื่ออายุ 11 ปี

การประเมินการติดบุหรี่ของวัยรุ่นส่วนหนึ่งสามารถพิจารณาได้จาก ความรู้สึกอยากสูบบุหรี่เมื่อตื่นนอนตอนเช้า การสำรวจครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นที่สูบบุหรี่มากกว่าครึ่งเคยรู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นครั้งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้า ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีวัยรุ่นจำนวนไม่น้อยที่มีอาการของการติดบุหรี่ นอกจากนี้ พฤติกรรมการสูบบุหรี่เป็นพฤติกรรมเสี่ยงที่มักจะทำให้เกิดควบคู่ไปกับการดื่มสุรา ผลการสำรวจ พบว่า มากกว่า 4 ใน 5 ของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เคยดื่มเหล้าและเบียร์

บุคคลรอบข้างกับการสูบบุหรี่

บุคคลรอบข้างมีบทบาทสำคัญกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น โดยเฉพาะบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด ไม่ว่าจะเป็นคนในครอบครัว หรือเพื่อนฝูง จากการสำรวจในรอบที่ 4 พบว่า มากกว่าครึ่งของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ เคยสูบบุหรี่เมื่ออยู่กับพ่อแม่ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าวัยรุ่นกลุ่มนี้มีพ่อแม่ที่ยอมรับ หรือรับรู้ถึงการสูบบุหรี่ของลูก นอกจากนี้ พบว่า มากกว่าหนึ่งในสามของวัยรุ่นที่สูบบุหรี่มีพี่ชายหรือพี่สาวที่สูบบุหรี่

เมื่อพิจารณาจำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน พบว่า อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นเพิ่มขึ้นตามจำนวนผู้สูบบุหรี่ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือน โดยครัวเรือนที่ไม่มีผู้สูบบุหรี่ มีกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ต่ำกว่าครัวเรือนที่มีผู้สูบบุหรี่ และอัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในครัวเรือนที่มีผู้สูบบุหรี่ 3 – 4 คน สูงกว่าอัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในครัวเรือนที่มีผู้สูบบุหรี่ 2 คนเกือบสองเท่าตัว

เพื่อนมีอิทธิพลสำคัญในการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น เป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เกือบทั้งหมด มีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่อย่างน้อย 1 คน และมากกว่าหนึ่งในสามมี

เพื่อนสนิททั้ง 5 คนสูบบุหรี่ ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ ไม่มีเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่

เมื่อศึกษาปัจจัยเสี่ยงของการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น พบว่า บุคคลรอบข้างที่มีบทบาทสำคัญที่สุดต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นคือ เพื่อน โดยพบว่าโอกาสสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้น เมื่อจำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่มีเพิ่มขึ้น

ผู้ค้าและกลยุทธ์ทางการตลาดกับการสูบบุหรี่

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สูบบุหรี่ที่ผลิตจากโรงงาน ผลจากการสำรวจในรอบที่ 4 พบว่า ในกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ สองในสามสูบบุหรี่ที่ผลิตจากโรงงานที่มียี่ห้อประจำ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จของผู้ผลิตบุหรี่ในการสร้างความภักดีในตราสินค้า (Brand Loyalty) ในหมู่วัยรุ่น ความสำเร็จในการสร้างความภักดีในตราสินค้านี้ มีความสัมพันธ์กับช่องทางการสร้างกำไรมหาศาลของผู้ค้าบุหรี่ เนื่องจากความภักดีในตราสินค้าเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มยอดขาย เปิดโอกาสให้บริษัทสามารถตั้งราคาบุหรี่ได้สูงขึ้นโดยไม่ส่งผลในแง่ลบต่อความต้องการสินค้า และกระตุ้นให้ผู้บริโภคกระตือรือร้นที่จะเสาะหาสินค้ามาบริโภค (Giddens และ Hofmann, 2010) ซึ่งจุดแข็งเหล่านี้กลายเป็นอุปสรรคสำคัญในการรณรงค์ลดการสูบบุหรี่ของประเทศไทย ช่องทางการสร้างกำไรโดยการสร้างความภักดีในตราสินค้าในกลุ่มวัยรุ่นมีแนวโน้มที่จะเพิ่มผลกำไรระยะยาวให้กับบริษัทผู้ผลิตบุหรี่ เนื่องจากผู้บริโภคกลุ่มนี้ เป็นวัยรุ่นที่มีแนวโน้มอายุการบริโภคอีกยาวนาน

ในกลุ่มของวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ พบว่า ประมาณหนึ่งในสิบสูบบุหรี่มวนเอง แต่เมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจในรอบที่ผ่านมา พบว่า แนวโน้มของวัยรุ่นที่สูบบุหรี่มวนเองเพิ่มสูงขึ้น โดย Darrall และ Figgins (1998) พบว่า บุหรี่มวนเองมีราคาถูก จึงดึงดูดให้ผู้สูบบุหรี่หลายคนหันมาสูบบุหรี่แบบมวนเองเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ ผู้สูบบุหรี่แบบมวนเองยังถูกดึงดูดจากรสชาติที่หลากหลายและเป็นธรรมชาติ เนื่องจากปัจจุบันผู้ผลิตได้พยายามปรับปรุงรสชาติยาเส้นให้มีความหลากหลายและแปลกใหม่ ผู้สูบบุหรี่หลายคนเข้าใจผิดคิดว่าการสูบบุหรี่มวนเองปลอดภัยกว่าบุหรี่โรงงาน ซึ่งในความเป็นจริง

แล้วทำให้เกิดโรคร้ายแรงได้เช่นเดียวกับการสูบบุหรี่ที่โรงงาน และยังเพิ่มความเสี่ยงในการเป็นโรคมะเร็งช่องปาก และมะเร็งหลอดอาหาร (Tuyns และ Esteve, 1983) อีกด้วย ดังนั้นจึงควรมีการรณรงค์สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในกลุ่มวัยรุ่นในประเด็นนี้ด้วย

ปัจจุบันเยาวชนกลายเป็นเป้าหมายหลักในการดำเนินกลยุทธ์ทางการตลาดของบริษัทผู้ผลิตและจำหน่ายบุหรี่ทั่วโลก โดยการโฆษณาและการส่งเสริมการขายบุหรี่ส่งผลกระทบต่อตรงต่อการเพิ่มของอัตราการสูบบุหรี่ของเยาวชน (Centers for Disease Control and Prevention (CDC), 1994) ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เยาวชนไทยตกเป็นเหยื่อทางการตลาดของบริษัทผู้ผลิตและจำหน่ายบุหรี่ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2535 จึงมีมาตรการห้ามโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ทุกรูปแบบ อย่างไรก็ตาม ผลที่ได้จากการสำรวจในรอบที่ 4 ชี้ให้เห็นว่าผู้ผลิตและผู้จำหน่ายยังคงมีการลักลอบโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ในลักษณะต่างๆ โดยพบว่ามักกลุ่มตัวอย่างเคยเห็นโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ตามร้านค้าย่อย/ร้านค้าใหญ่ สถานบันเทิง ประเภทต่างๆ และผู้ขายเร่ตามท้องถนน

การจำหน่ายบุหรี่ให้กับเยาวชนไทยเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ต้องได้รับการจับตามองภายใต้กฎหมายควบคุมการบริโภคยาสูบและสุรา มีมาตรการห้ามจำหน่ายบุหรี่และสุราแก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ดังนั้นการซื้อบุหรี่โดยวัยรุ่นที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี จึงเป็นเรื่องที่ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ตามนัยของกฎหมายดังกล่าว แหล่งที่มาของบุหรี่ในกลุ่มวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่จึงคาดว่าจะเป็นมาจากผู้อื่น เช่น เพื่อน คนรู้จัก หรือคนในครอบครัว อย่างไรก็ตาม ผลที่ได้จากการสำรวจในรอบที่ 4 กลับให้ผลที่ไม่สอดคล้องกับข้อบังคับของกฎหมาย กล่าวคือ มากกว่าสองในสามของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่สามารถซื้อบุหรี่เอง และการซื้อบุหรี่มาสูบเองนี้มีเพิ่มมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจในรอบที่ผ่านมา นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่เคยซื้อบุหรี่แบ่งขาย ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีกฎหมายห้ามแบ่งบุหรี่ขายเป็นมวนก็ตาม แต่สัดส่วนของวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ที่เคยซื้อบุหรี่แบ่งขายกลับมีสูงถึงร้อยละ 86

ความรู้และความคิดเห็นต่อการสูบบุหรี่

ความรู้เรื่องผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพมีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ วิทยาลัยควรตระหนักและรับรู้ถึงผลร้ายที่ตามมาทางด้านสุขภาพจากการสูบบุหรี่ เช่น ความเสี่ยงในการเป็นโรคมะเร็ง โรคหัวใจ โรคปอด เพื่อเป็นกำแพงปิดกั้นโอกาสของการเริ่มสูบบุหรี่ และเพิ่มความต้องการเลิกสูบบุหรี่ ซึ่งผลที่ได้จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดมีความรู้ว่า การสูบบุหรี่เป็นสาเหตุของโรคมะเร็งปอด โรคมะเร็งช่องปาก โรคถุงลมโป่งพอง และการส่งผลให้ผู้สูบบุหรี่แก่เร็ว ในขณะที่ยังมีวัยรุ่นจำนวนไม่น้อยที่ยังไม่ทราบว่า การสูบบุหรี่เป็นสาเหตุของโรคเสื่อมสมรรถภาพทางเพศในเพศชาย โรคหลอดเลือดสมอง โรคหัวใจวาย เป็นสาเหตุของเนื้อตายบริเวณปลายมือปลายเท้า และทำให้แท้งบุตร ดังนั้น แนวทางการรณรงค์ให้ความรู้ทางด้านผลกระทบทางสุขภาพ จึงควรประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมในประเด็นดังกล่าว

วัยรุ่นส่วนใหญ่ยอมรับว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดี และมองว่าผู้ที่สูบบุหรี่ไม่เป็นที่ยอมรับในสังคม โดยมีกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นทั้งที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่จำนวนมากที่เห็นว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ และสังคมไทยไม่ยอมรับการสูบบุหรี่ กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นทั้งที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ส่วนน้อยเห็นว่า การสูบบุหรี่เป็นสัญลักษณ์ของความทันสมัย ทำให้คนอายุน้อยดูเป็นผู้ใหญ่ขึ้น ช่วยควบคุมน้ำหนักตัว และคนรุ่นราวคราวเดียวกันที่ได้รับความนิยมส่วนใหญ่สูบบุหรี่ อย่างไรก็ตาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ที่มีความเห็นในเชิงลบต่อการสูบบุหรี่ต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้สูบบุหรี่ ในประเด็นของบทบาทหญิงชายกับการสูบบุหรี่ พบว่า วัยรุ่นไทยยอมรับการสูบบุหรี่ของผู้ชายมากกว่าการสูบบุหรี่ของผู้หญิง และวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ยอมรับการสูบบุหรี่ทั้งในผู้หญิงและผู้ชายได้มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่

การรณรงค์ให้วัยรุ่นได้ตระหนักและรับรู้ถึงผลร้ายที่ตามมาทางด้านสุขภาพจากการสูบบุหรี่พร้อมทั้งสร้างทัศนคติที่ทำให้วัยรุ่นไทยอยู่ห่างจากบุหรี่มีช่องทางที่หลากหลาย เมื่อสำรวจแหล่งโฆษณา/ข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ที่เข้าถึงวัยรุ่น พบว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ โทรทัศน์ ไปสเตอร์ หนังสือพิมพ์/นิตยสาร และโรง

ภาพยนตร์ จัดเป็นแหล่งโฆษณาที่เข้าถึงวัยรุ่นได้มาก กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดเคยเห็น ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ และเห็นว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ทำให้คิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ และมีความน่าเชื่อถือ แม้ว่าสัดส่วนของผู้ที่เห็นด้วยมากในประเด็นนี้จะลดลงไปตามสถานภาพการสูบบุหรี่ของผู้ให้ข้อมูลก็ตาม อย่างไรก็ตามฉลากคำเตือนแบบรูปภาพบนซองบุหรี่ถูกมองว่ามีประสิทธิภาพสูงที่จะทำให้วัยรุ่นไม่คิดที่จะสูบบุหรี่ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูบบุหรี่ ซึ่งความเห็นต่อฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ที่ได้จากการสำรวจนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hammond และคณะ (2006) ที่สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ต่อความรู้ความเข้าใจถึงผลร้ายทางด้านสุขภาพที่เกิดจากการสูบบุหรี่ โดยได้นำเสนอว่า ผู้ที่เคยเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่สามารถระบุถึงโรคที่ตามมาจากการสูบบุหรี่ได้ดีกว่า เช่น โรคมะเร็งปอด และโรคหัวใจ นอกจากนี้ยังได้ยืนยันว่าฉลากคำเตือนแบบรูปภาพ ฉลากคำเตือนที่มีขนาดใหญ่ และฉลากคำเตือนที่เข้าใจง่ายบนซองบุหรี่จะมีประสิทธิภาพสูงในการสร้างความรู้ให้กับผู้บริโภค

ปัจจัยเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่

การศึกษาครั้งนี้ได้ใช้ตัวแปรด้านคุณลักษณะทางประชากร ปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายใน มาวิเคราะห์ความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น ซึ่งเป็นตัวแปรในลักษณะเดียวกันที่ใช้วิเคราะห์ในการสำรวจทั้ง 3 รอบที่ผ่านมา

ผลการวิเคราะห์ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 พบว่า อายุที่เพิ่มขึ้น เพศชาย การมีสถานภาพที่ไม่ใช่นักเรียน จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ที่เพิ่มขึ้น จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่สูบบุหรี่ การมีพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่ ความถี่ที่เพิ่มขึ้นของการดื่มเหล้า/เบียร์ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา การอนุญาตให้สูบบุหรี่ในบ้าน การมองว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งธรรมดา ความรู้สึกไม่ชอบ/เกลียดตัวเอง ความเห็นว่าตนทำผิดพลาดหลายเรื่อง ความรู้สึกเศร้าหลายครั้ง และความถี่ในการเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ เป็นปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะเพศชาย จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ที่เพิ่มขึ้น และความถี่ที่เพิ่มขึ้นของการดื่มเหล้า/เบียร์

ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา เป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญต่อการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง ในทั้ง 4 รอบของการสำรวจ

ผลที่ได้นี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ จรรยา เศรษฐบุตร และ วรชัย ทองไทย (2550) และ รณภพ เอื้อพันธเศรษฐ และกิตติ ศศิวิมลลักษณ์ (2545) ที่พบว่า เพศมีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่อย่างมาก จากการศึกษาของมหาวิทยาลัย Wisconsin (2008) พบว่า เพื่อนเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้วัยรุ่นสูบบุหรี่และเป็นสาเหตุสำคัญของการเริ่มสูบบุหรี่ของวัยรุ่นอีกด้วย และยังรายงานความสัมพันธ์ของการดื่มสุรากับการสูบบุหรี่ของนักเรียนในมลรัฐ Wisconsin ว่านักเรียนที่ดื่มสุราเป็นประจำมีโอกาสสูบบุหรี่สูงกว่าผู้ที่ดื่มสุราเป็นครั้งคราว ทั้งนี้วิทยาลัยทางการศึกษา (College of Education (CEDU), 2010) ณ มหาวิทยาลัย Northern Illinois ได้อธิบายอิทธิพลของเพื่อนต่อการสูบบุหรี่และการเริ่มสูบบุหรี่ของวัยรุ่นว่า วัยรุ่นหลายคนตัดสินใจเริ่มสูบบุหรี่เพื่อให้ได้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อน ซึ่งบุคคลเหล่านี้มักจะได้รับการชักชวนจากเพื่อนให้ลองสูบบุหรี่อย่างน้อยหนึ่งครั้ง และส่วนใหญ่ก็จะไม่สามารถปฏิเสธการชักชวนนั้นได้ ส่วนในประเด็นของการดื่มสุรานั้น การศึกษาครั้งนี้พบว่า บุหรี่เป็นประตูดุยาเสพติดประเภทต่างๆ นักเรียน หรือวัยรุ่นที่สูบบุหรี่จะเริ่มหันไปบริโภคยาเสพติดประเภทอื่นๆ เมื่อความพึงพอใจและความรู้สึกแปลกใหม่ที่ได้รับการสูบบุหรี่ลดลง ซึ่งเหล่านี้จัดเป็นสิ่งเสพติดที่หาง่ายและนิยมในสังคม ในการสำรวจจึงมัก พบว่า วัยรุ่นที่สูบบุหรี่มักดื่มสุรไปด้วย ดังนั้นการรณรงค์ป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มวัยรุ่นจึงควรดำเนินการด้วยวิธีที่เหมาะสมและสอดคล้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นเหล่านี้ โดยเฉพาะปัจจัยทางด้าน เพศ เพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ และการดื่มสุรา

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในการสำรวจทั้ง 4 รอบ

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเด็นการเปลี่ยนแปลงของอัตราการสูบบุหรี่ ความคิดเห็น และการรับรู้ของวัยรุ่น โดยได้รวมการวิเคราะห์นโยบาย การห้ามขายบุหรี่ให้เด็กที่อายุต่ำ

กว่า 18 ปี การห้ามวางโซว์บุหรี ณ จุดขาย การห้ามโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรีในรูปแบบต่างๆ การจำกัดพื้นที่สูบบุหรีในบ้าน และฉลากคำเตือนบนซองบุหรี

ผลกระทบของนโยบายห้ามขายบุหรีให้แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี

การจำหน่ายบุหรีให้กับเด็กและเยาวชนถือเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงบุหรีได้ง่ายขึ้น ดังนั้นนโยบายห้ามขายบุหรีให้แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีที่ถูบบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยลดโอกาสในการเข้าถึงบุหรีของเด็กและเยาวชนได้ทางหนึ่ง จากการสำรวจทั้ง 4 รอบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการซื้อบุหรีเป็นสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง โดยพบว่า เกือบครึ่งของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เคยซื้อบุหรีในช่วง 30 วันก่อนการสำรวจ และสัดส่วนนี้ใกล้เคียงกันในทุกรอบของการสำรวจ และมากกว่าครึ่งของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรีที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี มีประสบการณ์การซื้อบุหรีในช่วง 30 วัน ในขณะที่สัดส่วนของผู้เคยซื้อบุหรีในช่วง 30 วันก่อนการสำรวจในกลุ่มตัวอย่างนี้เพิ่มสูงขึ้นในการสำรวจรอบที่ 3 และ รอบที่ 4 เมื่อพิจารณาถึงประสบการณ์ถูกปฏิเสธการขายบุหรีเนื่องจากอายุต่ำกว่า 18 ปี พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เคยถูกปฏิเสธการขายบุหรีเนื่องจากอายุต่ำกว่า 18 ปี มีสัดส่วนลดลงในทุกรอบการสำรวจ ซึ่งผลการสำรวจชี้ให้เห็นว่า ควรมีการปรับปรุงมาตรการบังคับใช้กฎหมายการห้ามขายบุหรีให้แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ให้เคร่งครัดมากขึ้น

ผลกระทบของการห้ามวางโซว์บุหรี ณ จุดขาย

แม้ประเทศไทยจะมีมาตรการห้ามวางโซว์บุหรี ณ จุดขาย ซึ่งได้มีผลบังคับใช้มากกว่า 4 ปี นั้น ในทุกรอบของการสำรวจกลับพบว่า ประมาณครึ่งของกลุ่มตัวอย่างเคยเห็นบุหรีวางโซว์บนชั้นหรือเคาน์เตอร์ และเป็นที่น่าห่วงใยว่าผู้ที่เคยเห็นบุหรีวางโซว์บนชั้นหรือเคาน์เตอร์นั้น ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงในกลุ่มวัยรุ่นที่สูบบุหรีเท่านั้น ผลการสำรวจทั้ง 4 รอบ ยังพบว่า กลุ่มวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรีเคยเห็นการวางโซว์บุหรี และสัดส่วนของผู้ที่เคยเห็นกลับสูงกว่ากลุ่มวัยรุ่นที่สูบบุหรี ซึ่งเป็นประเด็นที่สะท้อนให้เห็นถึงการปฏิบัติในการวางโซว์บุหรีของผู้จำหน่ายที่ไม่ได้ตอบสนองต่อมาตรการห้ามวางโซว์บุหรี ณ จุดขาย

แม้ว่าผู้จำหน่ายบุหรี่ต่างทราบดีถึงมาตรการการห้ามวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย แต่ในทางปฏิบัติยังมีผู้จำหน่ายที่ยังละเลยมาตรการนี้อยู่ โดยการไม่ปิดม่านบังบุหรี่ทันทีเมื่อผู้จำหน่ายบุหรี่เสร็จแล้ว หรือ เปิดตู้บุหรี่ทิ้งไว้ในระหว่างการจัดวางสินค้าในช่วงที่มีลูกค้าอยู่ในร้าน และมีผู้จำหน่ายบางกลุ่มจงใจแสดงสินค้าบุหรี่ให้ลูกค้าได้เห็นโดยการเปิดม่านทิ้งไว้เพื่อให้ผู้ซื้อสามารถมองเห็นซองบุหรี่

ผลของนโยบายจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ในบ้าน

การจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ในบ้านเป็นนโยบายที่ปกป้องเยาวชนจากการสูบบุหรี่ และจากควันบุหรี่มือสองได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Muller T., 2007; RCP, 2010) ในส่วนของการจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ในบ้านในประเทศไทย พบว่า การรณรงค์งดสูบบุหรี่ในบ้านโดยใช้สื่อโฆษณาทางโทรทัศน์และสื่ออื่น ๆ สะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงในด้านบวก โดยพบว่า การห้ามสูบบุหรี่ทุกพื้นที่ในบ้านเพิ่มมากขึ้นอย่างชัดเจนในการสำรวจรอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 เมื่อเปรียบเทียบกับรอบที่ 1 ซึ่งชี้ถึงผลสำเร็จของการรณรงค์การจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ในบ้าน นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงความตระหนักถึงผลร้ายจากการสูบบุหรี่ทั้งต่อสุขภาพของผู้สูบ และผลกระทบต่อบุคคลรอบข้างของครัวเรือนในสังคมไทยที่มีเพิ่มมากขึ้น

ผลกระทบของนโยบายการปรับเปลี่ยนฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่

นโยบายการปรับเปลี่ยนฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ ได้รับความสำเร็จอย่างต่อเนื่องในการสร้างความตระหนักถึงผลกระทบต่อสุขภาพจากการสูบบุหรี่ในหมู่วัยรุ่น โดยสะท้อนจากผลที่ได้จากการสำรวจทั้ง 4 รอบ ซึ่งพบว่า สัดส่วนของวัยรุ่นที่เห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ป็อยถึงบ่อยมากมีเพิ่มขึ้นตามลำดับ โดยในการสำรวจรอบที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ป็อยถึงบ่อยมาก กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดเห็นว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ทำให้คิดถึงอันตรายต่อสุขภาพจากการสูบบุหรี่ และภายหลังการเปลี่ยนแปลงฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่จากชนิดข้อความเพียงอย่างเดียวมาเป็นรูปภาพ พบว่า สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่

ทำให้คิดถึงอันตรายต่อสุขภาพจากการสูบบุหรี่มากขึ้นตามลำดับ ผลที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hammond และคณะ (2006) ที่พบว่า ฉลาดค่าเตือนบนซองบุหรี่เพิ่มความรู้อย่างเข้าใจถึงผลร้ายทางด้านสุขภาพจากการสูบบุหรี่ และระบุว่าฉลาดค่าเตือนแบบรูปภาพบนซองบุหรี่ มีประสิทธิภาพสูงในการสร้างความรู้ให้กับผู้บริโภค

ผลกระทบของนโยบายห้ามโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่

นโยบายห้ามโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ทั้งทางตรงและทางอ้อมได้มีผลบังคับใช้มากกว่า 20 ปี และเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะในกลุ่มผู้จำหน่ายบุหรี่ที่เป็นตัวแปรสำคัญในการเผยแพร่การโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ในรูปแบบต่าง ๆ ใดก็ตาม ในทุกรอบของการสำรวจ พบว่า ผู้จำหน่ายบุหรี่ยังสามารถโฆษณาและการส่งเสริมการขายบุหรี่ในรูปแบบต่างๆ ได้ในทางปฏิบัติ ดังสะท้อนจากผลจากการสำรวจทั้ง 4 รอบ ซึ่งพบว่า มากกว่าหนึ่งในสามเคยเห็นการโฆษณาบุหรี่ และสิ่งที่น่าตระหนกมากขึ้นคือข้อค้นพบที่ระบุว่า การพบเห็นการโฆษณาบุหรี่บ่อยครั้งนั้น ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่กลุ่มผู้สูบบุหรี่เท่านั้น แต่ยังพบว่า กลุ่มวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่เคยเห็นการโฆษณาบุหรี่บ่อย แม้จะสัดส่วนนี้จะต่ำกว่ากลุ่มวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ แต่ก็มีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย โดยแหล่งสำคัญที่เคยเห็นโฆษณานูหรีคือ ร้านค้าย่อย/ร้านค้าใหญ่ ซึ่งการเปิดโอกาสให้มีการโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ถือเป็นการชักจูงให้วัยรุ่นสนใจการสูบบุหรี่จึงจำเป็นต้องได้รับการควบคุมอย่างเหมาะสม

สื่อโทรทัศน์ที่แสดงภาพบุหรี่และการสูบบุหรี่นับเป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถส่งเสริมให้วัยรุ่นเกิดความสนใจและรู้สึกอยากสูบบุหรี่ การเห็นภาพนักแสดง/ดาราสูบบุหรี่ผ่านจอโทรทัศน์ หรือภาพยนตร์บ่อยครั้ง อาจส่งผลให้วัยรุ่นต้องการสูบบุหรี่ได้ ซึ่งจัดเป็นการโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ในทางอ้อม ผลจากการสำรวจ พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็นนักแสดง/ดาราสูบบุหรี่ในโทรทัศน์ หรือภาพยนตร์บ่อยมาก เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในแต่ละรอบการสำรวจ สะท้อนให้เห็นว่าผู้วางนโยบายควรเข้ามาควบคุมประเด็นนี้มากขึ้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

ผลจากการสำรวจติดตามความเปลี่ยนแปลงในเรื่องความรู้ ความเชื่อและทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ และผลกระทบของการสูบบุหรี่ รวมทั้งการติดตามและเปรียบเทียบผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย จากการสำรวจ รอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 นำไปสู่ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย/เชิงปฏิบัติ

1. แนวโน้มการสูบบุหรี่ที่เพิ่มขึ้นของวัยรุ่นทั้งหญิงและชายในประเทศไทย สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จในการโฆษณาและส่งเสริมการขายของธุรกิจค้าบุหรี่ ที่สามารถดึงดูดวัยรุ่นให้เข้ามาเป็นผู้บริโภคยาสูบเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่ยอมรับว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดี และมองว่าผู้ที่สูบบุหรี่ไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมไทย แต่ยังพบว่า สัดส่วนของวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ที่มีความเห็นในเชิงลบต่อการสูบบุหรี่มีต่ำกว่าสัดส่วนของวัยรุ่นที่ไม่ได้สูบบุหรี่หรืออยู่บ้าง และวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ยอมรับการสูบบุหรี่ทั้งในผู้หญิงและผู้ชายได้มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ ดังนั้นจึงควรมีการกำหนดมาตรการและการรณรงค์ที่มีประสิทธิภาพในการสร้างค่านิยมที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องการสูบบุหรี่ มีการดำเนินมาตรการควบคุมที่เข้มงวด และสามารถปิดช่องโหว่ของกฎหมายในการควบคุมดูแลวัยรุ่นซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายทางการค้าบุหรี่ ไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของธุรกิจการค้าบุหรี่
2. บุคคลรอบข้างมีบทบาทสำคัญกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น โดยเฉพาะบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด ไม่ว่าจะเป็นคนในครอบครัว หรือเพื่อนสนิท โดยเฉพาะเพื่อนมีอิทธิพลสำคัญในการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น ดังนั้นการรณรงค์โดยการวางเป้าหมายในการสร้างสังคมไม่สูบบุหรี่ จะเป็นประโยชน์ในการลดอัตราการสูบบุหรี่ได้เป็นวงกว้าง การรณรงค์เพื่อสร้างสังคมไม่สูบบุหรี่

เป็นอีกความหวังหนึ่งในการลดอัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น ดังจะเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงในด้านบวกภายหลังการรณรงค์งดสูบบุหรี่ในบ้านผ่านสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์และสื่ออื่น ๆ ดังนั้นจึงควรรณรงค์งดสูบบุหรี่ในบ้านและโรงเรียนอย่างจริงจัง และขยายพื้นที่ไปยังชุมชนให้ครอบคลุมทั่วถึง

3. ยังมีวัยรุ่นเคยเห็นโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ตามร้านค้าย่อย/ร้านค้าใหญ่ สถานบันเทิงประเภทต่างๆ และผู้ขายเร่ตามท้องถนน จึงควรมี**มาตรการควบคุมภายใต้มาตรการห้ามโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ทุกรูปแบบอย่างเข้มงวด**
4. วัยรุ่นที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีสามารถซื้อบุหรี่โดยตรงจากผู้ขายได้ และวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่เคยซื้อบุหรี่ที่แบ่งขายเป็นมวน จึงควรมี**การควบคุมภายใต้มาตรการห้ามจำหน่ายบุหรี่แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีอย่างเข้มข้นขึ้น** รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายการห้ามแบ่งบุหรี่ขายเป็นมวนอย่าง**เคร่งครัด**
5. ความรู้เรื่องผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพของวัยรุ่นในปัจจุบันค่อนข้างดี โดยเฉพาะในเรื่องความเสี่ยงในการเป็นโรคมะเร็ง โรคหัวใจ โรคปอดที่เกิดจากบุหรี่ แนวทางการรณรงค์ให้ความรู้ทางด้านผลกระทบทางสุขภาพในปัจจุบัน จึงควร**ประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมในประเด็นของโรคที่วัยรุ่นยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง** เช่น โรคเสื่อมสมรรถภาพทางเพศในเพศชาย โรคหลอดเลือดในสมอง และโรคหัวใจวาย เพื่อให้วัยรุ่นมีความรู้ที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นในประเด็นด้านสุขภาพ
6. นโยบายการปรับเปลี่ยนฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ ได้รับความสำเร็จเป็นอย่างดีในการสร้างความตระหนักถึงผลกระทบต่อสุขภาพจากการสูบบุหรี่ในกลุ่มวัยรุ่น โดยเฉพาะภายหลังการเปลี่ยนแปลงฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่จากชนิดข้อความเพียงอย่างเดียวมาเป็นชนิดรูปภาพประกอบข้อความ

เพื่อให้ได้ผลดีอย่างต่อเนื่อง ฉลากคำเตือนควรคงไว้ในแบบเป็นรูปภาพ ประกอบข้อความ นอกจากนี้ควรเพิ่มขนาดใหญ่ขึ้น เพิ่มรูปภาพ และคำเตือนให้หลากหลายและเข้าใจง่าย พร้อมทั้งจัดแสดงภาพคำเตือนเหล่านี้ในที่สาธารณะด้วย

7. เพิ่มการรณรงค์ที่มีเป้าหมายในการคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่จากควัน บุหรี่มือสองให้กว้างขวางและต่อเนื่อง เช่น การรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” ซึ่งสามารถเข้าถึงวัยรุ่นได้ดี และส่งผลให้ผู้สูบบุหรี่ได้ตระหนักถึงผลเสียจากการสูบบุหรี่ ดังนั้นจึงควรมีการรณรงค์ในลักษณะนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะเชิงวิจัย

1. ควรมีงานวิจัยที่ผสมผสานการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ เกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นซึ่งจะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการลดอัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นได้อย่างครอบคลุม
2. อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิงยังต่ำมากเมื่อเทียบกับวัยรุ่นชาย แสดงให้เห็นถึงช่องทางการจำหน่ายบุหรี่ในกลุ่มผู้บริโภควัยรุ่นหญิงที่ยังสามารถขยายตัวได้อีกมาก ทิศทางการตลาดของผู้ค้าบุหรี่ในปัจจุบันทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศจึงหันไปให้ความสำคัญในการขยายตลาดบุหรี่ไปสู่วัยรุ่นหญิงเพิ่มขึ้น จึงควรมีการวิจัยที่สะท้อนให้เห็นรูปแบบและผลกระทบของกลยุทธ์การตลาดสู่กลุ่มเป้าหมายนี้ รวมทั้งการวิจัยที่ศึกษาช่องทางการดำเนินนโยบายเพื่อป้องกันการสร้างค่านิยมแบบใหม่ของผู้ค้า จะช่วยให้การรณรงค์และวางนโยบายดำเนินไปในทิศทางที่ถูกต้องได้ดีขึ้น
3. แม้ว่าประเทศไทยจะมีมาตรการห้ามจำหน่ายบุหรี่แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี และห้ามโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ทุกรูปแบบ แต่อัตราการสูบบุหรี่ของ

วัยรุ่นยังคงเพิ่มสูงขึ้น วัยรุ่นสามารถซื้อบุหรี่ได้เอง และมีวัยรุ่นเคยเห็นโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ปาโดยตลอด ดังนั้นงานวิจัยที่ศึกษาเพื่อหาช่องทางในการควบคุมบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวให้รัดกุมและจริงจัง ซึ่งจะช่วยลดปัญหาการบริโภคยาสูบของวัยรุ่นได้ดีขึ้น

4. วัยรุ่นในกลุ่มต่างๆ เช่น วัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิง วัยรุ่นที่กำลังศึกษาและวัยรุ่นที่ไม่ได้ศึกษาแล้ว วัยรุ่นในกลุ่มอาชีพต่างๆ และวัยรุ่นในกลุ่มที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน จะมีความแตกต่างกันในด้านความรู้ ค่านิยม และพฤติกรรม จึงควรมีงานวิจัยที่ศึกษาการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในกลุ่มย่อยเหล่านี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและกำหนดแนวทางในการป้องกันการสูบบุหรี่อย่างเหมาะสม

บรรณานุกรม

- กิตติยาภรณ์ ไชคส์สวัสดิ์ภิญโญ. (2548). **พฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ การดื่มสุรา และการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นในจังหวัด อุตรดิตถ์**. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- จรรยา เศรษฐบุตร วรชัย ทองไทย. (2550). **ผู้สูบบุหรี่ วัยรุ่นผู้สูบบุหรี่และผู้รับควันบุหรี่ในพื้นที่เฝ้าระวังทางประชากรกาญจนบุรี**. (รายงานการวิจัย). โครงการกาญจนบุรี สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ฉันทาย สิทธิพันธุ์. (2550). **ผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อสตรี**. สาขาวิชาโรกระบบทางเดินหายใจและเวชบำบัดวิกฤติ ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จดหมายข่าว “สร้างสุข” ปีที่ 4 ฉบับที่ 71 สิงหาคม 2550.
- ธราดล เก่งการพานิช. (2552). **จะช่วยให้วัยรุ่นหญิงไทย...ไม่สูบบุหรี่ได้อย่างไร**. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. ค้นเมื่อ 31 มีนาคม 2553 จาก <http://www.thaihealth.or.th/node/8281>.
- ธนุช ตริทิพบุตร. (2550). **เคเบิลไทยโชว์สัญญาณบุหรี่**. ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ. ค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2553 จาก http://www.trc.or.th/th/news_activity/news_detail.php?ID=2.
- ธัญญลักษณ์ เหล็กพิมาย. (2552). **สถานการณ์การสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิงไทย**. สำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยบูรพา. ค้นเมื่อ 31 มีนาคม 2553 จาก http://www.uniserv.buu.ac.th/forum2/topic.asp?TOPIC_ID=2813.
- นนิด เจริญงามเสมอ. (2552). **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ของเยาวชนอายุ 13-24 ปี ในเขตเทศบาลตำบลนาดี อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี**. (รายงานการวิจัย). โรงพยาบาลนาดี อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี.
- นิทัศน์ ศรีโชติรัตน์. (2551). **วัยรุ่นชาย-หญิงสูบบุหรี่เพิ่ม**. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. ค้นเมื่อ 31 มีนาคม 2553 จาก http://news.sanook.com/social/social_271263.php.

- นิพนธ์ กุลนิตย์. (2538). **ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเริ่มและการเลิกสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เนาวรัตน์ เจริญคำ. (2549). **สรุปผลการวิจัยเรื่องโฆษณาบุหรี่ ณ จุดขาย**. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. ค้นเมื่อ 20 เมษายน 2553 จาก http://www.thaiantitobacco.com/th/index.php?option=com_content&task=view&id=93&Itemid=111.
- เนาวรัตน์ เจริญคำ นิภาพรรณ กังสกุลนิติ สตีเฟ่น ฮาแมนน์ สรศักดิ์ โล่ห์จินดารัตน์. (2548). **โรคระบบทางเดินหายใจส่วนล่างในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ขวบ กับการรับสัมผัสควันบุหรี่มือสอง**. (รายงานผลการวิจัย). คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี ได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- บุปผา ศิริรัศมี จรรยา เศรษฐบุตร ฟิลิป เกสท์ อารีย์ พรหมไม้ วรางคณา ผลประเสริฐ และปรีชา เกนโรจน์. (2549). **ผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย การสำรวจกลุ่มวัยรุ่นระดับประเทศ รอบที่ 1 (พ.ศ. 2548)**. (รายงานผลการวิจัย). นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุปผา ศิริรัศมี ฟิลิป เกสท์ ทวีมา ศิริรัศมี วรางคณา ผลประเสริฐ อรพินทร์ พิทักษ์มหาเกตุ ปรีชา เกนโรจน์. (2550). **ผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย การสำรวจกลุ่มวัยรุ่นระดับประเทศ รอบที่ 2 (พ.ศ. 2549)**. (รายงานผลการวิจัย). นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ทวีมา ศิริรัศมี บุปผา ศิริรัศมี อารี จำปากลาง ปรีชา เกนโรจน์ วีรนุช ก้อนแก้ว สุรัตนา พรวิวัฒนาชัย. (2553). **ผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย การสำรวจกลุ่มวัยรุ่นระดับประเทศ รอบที่ 3 (พ.ศ. 2551)**. (รายงานผลการวิจัย). นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ประภิต วาทีสาธกกิจ. (2547). **ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการสูบบุหรี่โดยเฉพาะของเด็กไทย**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่.
- ประภิต วาทีสาธกกิจ. (2548). **วิเคราะห์และข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหา**. มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ กรมการคณะกรรมการควบคุมการบริโภคยาสูบแห่งชาติ.
- ประภิต วาทีสาธกกิจ. (2550). **ข้อเท็จจริง : เยาวชนไทยกับการสูบบุหรี่**. มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่.
- ประภิต วาทีสาธกกิจ. (2552). **ไปดูเงินควบคุมยาสูบ**. **วารสารสมาร์ท**, (115).
- ประภิต วาทีสาธกกิจ. (2552). **ควันบุหรี่มือสองกับการเกิดมะเร็ง**. **วารสารสมาร์ท**, (117).
- ปรียาพร ชูเอียด นรลักษ์ณ์ เอื้อกิจ. (2550). **ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของนักศึกษาวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบน ประเทศไทย**. **วารสารควบคุมยาสูบ**, 1 (2), 43-55.
- พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551. (2551). **ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนที่ 42 ก วันที่ 4 มีนาคม 2551. ค้นเมื่อ 7 เมษายน 2553 จาก <http://www.culture.go.th/download/newsfile/20100202174251.pdf>**.
- พัชราวดี ทองเนื่อง สุนิดา ปรีชาวงษ์ นรลักษ์ณ์ เอื้อกิจ (2550). **เจตคติ การคล้อยตาม กลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม กับความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของผู้หญิงอาชีพบริการ**. **วารสารควบคุมยาสูบ**, 1 (2), 2-13.
- มณฑา เก่งการพานิช ลักษณ์า เต็มศิริกุลชัย. (2551). **ประสิทธิผลของภาพคำเตือนบนซองบุหรี่ในทัศนคติของเยาวชนไทย**. **วารสารควบคุมยาสูบ**, 2 (2), 14-26.
- มณีรัตน์ ธีระวิวัฒน์ สุปรียา ตันสกุล นิรัตน์ อิมามี วิทยา เทียนจวง พงศ์พันธ์ อันตระวิگانนท์. (2550). **ผลการใช้หลักสูตรโรงเรียนปลอดบุหรี่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล**. **วารสารควบคุมยาสูบ**, 1 (1), 47-58.
- มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่. (2551). **การสำรวจความคิดเห็นสถานบันเทิงปลอดบุหรี่ของสำนักแอมแบคโพลล์ กรกฎาคม 2549**. **วารสารเพื่อคนรุ่นใหม่ไม่สูบบุหรี่**, 97 (9), 5.

- มารวิณ โกลด์เบอร์ค. (2542). **ภาพยนตร์ส่งเสริมการสูบบุหรี่จริงหรือ**. ในเอกสารประกอบเวทีสาธารณะ เรื่อง เรตติ้งภาพยนตร์ : เครื่องมือป้องกันเยาวชนติดบุหรี่ วันที่ 5 มีนาคม 2553 ห้องดวงกมล โรงแรมสยามซิตี จัดโดย สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล มูลนิธิรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- มาร์คไวเซอร์ และคณะ (2009) อ้างใน ประกิจ วาทีสาธกกิจ **วัยรุ่นที่สูบบุหรี่มีไอคิวต่ำ** ค้นเมื่อ 22 สิงหาคม 2554 จาก http://www.thaihealth.or.th/health_content/special_report/15149.
- รณภพ เอื้อพันธเศรษฐ และกิตติ ศศิวิมลลักษณ์. (2545). พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันการเจ็บป่วยของประชาชน ในโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่. **วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม**, 25(3). ค้นเมื่อ 8 ธันวาคม 2553) จาก <http://advisor.anamai.moph.go.th/253/bookVol25No3.html>.
- ลดดา เลื่องตระกูล และคณะ. (2548). **การศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นไทยในเขตกรุงเทพมหานคร**. (รายงานผลการวิจัย) กรุงเทพฯ. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- ลักขณา เต็มศิริกุลชัย. (2550). **เคเบิลไทยโซวล์สัญลักษณ์บุหรี่**. ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ. ค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2553 จาก http://www.trc.or.th/th/news_activity/news_detail.php?ID=2.
- ลักขณา เต็มศิริกุลชัย. (2551). **พบเด็กวัยรุ่นสูบบุหรี่เพิ่ม-เสียเงินซื้อวันละ 12 บาท**. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. ค้นเมื่อ 20 เมษายน 2553 จาก http://news.sanook.com/social/social_271241.php.
- ศรีรัช ลาภใหญ่. (2552). บารากู่. **วารสารสมาร์ท**, (116), 13.
- ศรัณญา เบญจกุล สุณีย์ สว่างศรี ปพิชญา คงพร. (2550). ประสิทธิภาพของโครงการค่ายเยาวชนไทยรุ่นใหม่ห่างไกลบุหรี่. **วารสารควบคุมยาสูบ**, 1 (2), 14-28.
- ศรัณญา เบญจกุลและคณะ. (2552). **การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป พ.ศ.2543-2549**. ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ. (ม.ป.ป.). **ผลการสำรวจพฤติกรรม การสูบบุหรี่ของเยาวชนไทยอายุ 11 – 24 ปี พ.ศ.2550.** คณะสาธารณสุข ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ. (2550). **มาตรการทางเศรษฐกิจกับ การบริโภคยาสูบ.** ค้นเมื่อ 13 พฤศจิกายน 2552. จาก www.trc.or.th.
- ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ. (2553). **สรุปสถานการณ์การควบคุม การบริโภคยาสูบประเทศไทย พ.ศ. 2552.** คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหิดล.
- สตีเฟน ฮาแมน และคณะ. (2548). การทบทวนองค์ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภค ยาสูบ. **วารสารควบคุมยาสูบ**, 1 (2), 45.
- สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล และมูลนิธิวิจัยเพื่อ การไม่สูบบุหรี่. (2553). **พลังของภาพยนตร์ที่บริษัทบุหรี่ไม่เคยมองข้าม.** ในเอกสารประกอบเวทีสาธารณะ เรื่อง เวทีตั้งภาพยนตร์ : เครื่องมือป้องกัน เยาวชนติดบุหรี่ กรุงเทพฯ : สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล และมูลนิธิวิจัยเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล และมูลนิธิวิจัยเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว.
- สถาพร จิรัตนานนท์. (2552). **จะช่วยให้วัยรุ่นหญิงไทย...ไม่สูบบุหรี่ได้อย่างไร.** ค้น เมื่อ 31 มีนาคม 2553 จาก <http://www.thaihealth.or.th/node/8281>.
- สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล. (2552). แนวคิด เกี่ยวกับบุหรี่ในหนัง ตามระดับความเหมาะสมของภาพยนตร์. **วารสารสมาร์ท**, (116), 4-5.
- สุรศักดิ์ ฐานิพานิชสกุล. (2552). **จะช่วยให้วัยรุ่นหญิงไทยไม่สูบบุหรี่ได้อย่างไร.** ค้น เมื่อ 31 มีนาคม 2553 จาก <http://www.thaihealth.or.th/node/8281>.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2550). **สถิติสำคัญเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของคนไทย.** ค้นเมื่อ 31 มีนาคม 2553 จาก <http://www.thaihealth.or.th/node/4438>.

- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2551). **รายงานประจำปี 2551** กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). ค้นเมื่อ วันที่ 28 สิงหาคม 2554 จาก http://www.thaihealth.or.th/partner/books_rec/11212.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2551). **อุตสาหกรรมบุหรี่ตลาดในม่านควัน ธุรกิจที่ผิดต่อจริยธรรมบุคคล บั่นทอนสุขภาพของผู้สูบ-ผู้สัมผัส.** ค้นเมื่อ 22 มีนาคม 2553 จาก http://www.saf.or.th/THAI/ARTICLE /article /data/O_16.html.
- สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2549). **ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2549 เรื่องกำหนดชื่อหรือประเภทของสถานที่สาธารณะที่ให้มี การคุ้มครองสุขภาพของผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ และกำหนดส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่สาธารณะดังกล่าว เป็นเขตสูบบุหรี่หรือเขตปลอดบุหรี่ รวมทั้งกำหนด สภาพ ลักษณะ และมาตรฐานของเขตสูบบุหรี่หรือเขตปลอดบุหรี่.** ค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2551 จาก <http://www.thaiantitobacco.com>.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2544). **การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2544.** ค้นเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2555 จาก http://www.thaiantialcohol.com/th/index.php?option=com_content&task=view&id=66 &Itemid=69.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2549). **การสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2549.** สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2551). **ผลการสำรวจการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2550.** กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
- หริศร์ ทวีพัฒนา. (2552). **เยาวชนกับอุตสาหกรรมบุหรี่. วารสารสมาร์ท, (115), 10.**
- Biener, L. & Michael S. (2000). Tobacco Marketing and Adolescent Smoking: More Support for a Causal Inference. *American Journal of Public Health, 90 (3), 407-411.*

- Breland, A.B., Colby, S., Dino, G., Smith, G., & Taylor, M. (2009). **Youth smoking cessation interventions: Treatments, barriers, and recommendations for Virginia**. Richmond, Virginia: Virginia Commonwealth University, Institute for Drug and Alcohol Studies, Retrieved June, 15, 2011 from <http://www.vcu.edu/idas/vytp/reports/index.html>.
- California Department of Public Health. (2009). **Youth Smoking. California Department of Public Health California Tobacco Control Program**. Retrieved September, 10, 2010 from <http://www.cdph.ca.gov>.
- CEDU University of Northern Illinois. (2010) **Adolescent Smoking (2.)** Retrieve December, 8, 2010 from <http://www.cedu.niu.edu/~shumow/iit/AdolescentSmoking.pdf>.
- Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (1994) **Changes in the Cigarette Brand Preference of Adolescent Smokers, U.S. 1989-1993**. Morbidity and Mortality Weekly Report.
- College of Education. (2010). **Adolescent Smoking**. Northern Illinois University. Retrieve December, 8, 2010 from <http://www.cedu.niu.edu/~shumow/iit/AdolescentSmoking.pdf>.
- Darrall, K. G., Figgins, J. A. (1998) Roll-your-own Smoke Yields: Theoretical and Practical Aspects. **Tobacco Control**, 7, 168-175.
- David Hammond, Foong Kin, Aree prohmno, Nipapun Kungskulniti, Tan Y. Lian, Sharad K. Sharma, Buppha Sirirassamee, Ron Borland & Geoffrey T. Fong. (2008). Patterns of Smoking Among Adolescents in Malaysia and Thailand : Findings From the International Tobacco Control Southeast Asia Survey. **Asia Pac J Public Health** 2008, 20, 193.
- Dewi F.S.T. & Supriyati. (2009). **Why youth in developing countries start smoking? : a study in Yogyakarta Municipality, Indonesia**. Retrieve March, 15, 2010 from <http://www.dfid.gov.uk/r4d/PDF/Outputs/RITC/Indonesia-publication-Dewi-Supriyati.pdf>.

- Emmanuel Rudatsikira, Adamson S Muula, Seter Siziya and Ronald H Mataya. (2008). Correlates of cigarette smoking among school-going adolescent in Thailand : findings from the Thai global youth tobacco survey 2005 [Electronic Version]. **International Archives of Medicine**. 1 (8).
- Giddens, N. and Hofmann, A. (2010). **Building your brand with flanker brands**. Retrieve January, 27, 2012 from <http://www.extension.iastate.edu/agdm/wholefarm/pdf/c5-51.pdf>.
- Gonghuan Yang, Jiemin Ma, Ai Ping Chen, Shannon Brown, Carl E Taylor & Jonathan M Samet. (2004). Smoking among adolescents in China : 1998 survey findings. **International Journal of Epidemiology**, 33, 5.
- Hackshaw AK. (1998). Lung cancer and passive smoking. **Stat Methods Res**. 1998; 7: 119-36.
- Hammond D., Fong G. T., McNeill A., Borland. R, Cummings K. M. (2006) Effectiveness of cigarette warning labels in informing smokers about the risks of smoking: findings from the International Tobacco Control (ITC) Four Country Survey. **Tobacco Control**,15, 19–25.
- Joy de Beyer. (2005). **The economic impact of tobacco consumption in Africa**. Retrieve March, 15, 2010 from <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/16190256>.
- JS Thakur, SR Lenka, S Bhardwaj & R Kumar. (2010). **Why youth smoke? An exploratory community-based study from Chandigarh Union Territory of Northern India**. Retrieve July, 20, 2010 from <http://www.indianjcancer.com/text.asp?2010/47/5/59/63871>
- Kealey, K.A., Ludman, E.J., Mann, S.L., Marek, P.M., Phares, M.M., Riggs, K.R., Peterson, A.V. (2007). Overcoming barriers to recruitment and retention in adolescent smoking cessation. **Nicotine & Tobacco Research**, 9 (2), 257–270.

- Kin, F. (2009). **Smoking Among Girls and Young Women in Asean Countries: A Regional Summary**. The Rockefeller Foundation and Thai Health Promotion Foundation (ThaiHealth).
- Kyrlesi A., Soteriases ES., Warren CW., Dremastinou J., Papastergiou P., Jones NR., Hadjichristodoulou C.. (2004). Tobacco use among students aged 13 – 15 years in Greece : the GYTS project. **BMC Public Health**, 8 (7), 3.
- Lee LK, Paul CY, Kam CW & Jagmohni K. 2005. Smoking among secondary school students in Negeri Sembilan, Malaysia. In **Asia Pacifica Journal Public Health**. 2005, 17 (2), 130-136.
- Mackay, J & Ericksen, M. (2002). **The Tobacco Atlas**. World Health Organization. Retrieve June, 15, 2011 from http://www.who.int/tobacco/statistics/tobacco_atlas/en/.
- Muller T. (2007). **Breaking the cycle of children's exposure to tobacco smoke**. London: Br Med Assoc.
- Myers, M.G., MacPherson, L., Jones, L.R., & Aarons, G.A. (2007). Measuring adolescent smoking cessation strategies: instrument development and initial validation. **Nicotine & Tobacco Research**, 9 (11), 1131-1138.
- Nakajima,R. (2007). Measuring Peer Effect on Youth Smoking Behavior. **Journal of Economics Studies**, 74, 897-935.
- Pierce, J. P., Won S. C., Elizabeth A. G., Arthur J. F., & Charles C. B.. 1998. Tobacco Industry Promotion of Cigarettes and Adolescent Smoking. **Journal of the American Medical Association**, 279 (7), 511-515.
- RCP. (2010). **Passive smoking and children: a report by the Tobacco Advisors Group of the Royal College of Physicians**. RCP.
- Reid J.L. & Hammond, D. (2009) **Tobacco Use in Canada: Patterns and Trends**, 2009 Edition (v2).Waterloo, ON: Propel Centre for Population Health Impact, University of Waterloo.

- Robinson, L.A., Vander Weg, M.W., Riedel, B.W., Klesges, R.C., & McLain-Allen, B. (2003). Start to stop : results of a randomised controlled trial of a smoking cessation programme for teens. *Tobacco Control*. 12 (4).
- Rozov, I. (2007). **Passive smoking does cause ling cancer, do not let them fool you.** Retrieve January, 27, 2012 from <http://www.who.int/inf-pr-1998/en/pr98-29.html>
- Rudatsikira, E., Dongog, J., Siziya, S., & Muula, A.S. (2008) Prevalence and determinants of adolescent smoking in Mongolia. *Singapore Med J*. 49 (1), 57-62.
- Sirichotiratana, N., Sovann, S., Aditama, T Y. Krishnan, M., Kyaing, N N., Miguel-Baquilod, M., Hai, P T. , Sinha, D N. , Warren, C W. , & Jones, N R. (2008). Linking data to tobacco control program action among students aged 13-15 in Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) member states, 2000-2006. *Tobacco Control*,17 (6), 372-378.
- Sovinova H., & Csemy L., (2004). Smoking behavior of Czech adolescents: results of the global youth tobacco survey in the Czech republic, 2002. *Cent Eur Journal Public Health* 2004, 12 (1), 26-31.
- Suwanna Ruangchanasetr, Adisak Plitpankarnpim, Priyasuda Hetrakul and Ronnchai Kongsakon. (2005). Youth risk behavior survey : Bangkok, Thailand. *journal of Adolescent Health*, 36, 227-235.
- Tawima Sirirassamee, Buppha Sirirassamee, Aree Jampaklay, Teeranoot Konkaew, Ron Borland, Geoffrey T. Fong, & David Hammon. (2008). Risk Factors of Tobacco use Among Thai Adolescents. Finding from International Tobacco Control Policy Survey Southeast Asia (ICT-SEA). *J Med Assoc Thai*, 9 (2).
- Tuyns AJ, & Estève J. P., (1983) Commercial and Hand-rolled Cigarette Smoking in Oesophageal Cancer. *International Journal of Epidemiology*, 110–113.
- University of Wisconsin. (2008) **Factors Associated with Youth Smoking in Wisconsin.** Retrieve January, 30, 2012 from <http://sep.uwcarbone.wisc>.

edu/downloads/Documents/program_policy_reports/Factors%20Associated%20with%20Youth%20Smoking%20in%20Wisconsin.pdf.

World Health Organization. (2006). **Tobacco Free Initiatives**. Retrieve December, 16, 2008 from http://www.searo.who.int/EN/Section_1174/section1462/defaultasp#contactus.

World Health Organization. (2010). **Brief Profile on Gender and Tobacco in South-East Asia Region**. Retrieve January, 30, 2012 from http://www.searo.who.int/LinkFiles/TFI_profile-Gender-Tobacco-sear.pdf.

World Health Organization. (2010). **World health statistics 2010**. Retrieve July, 20, 2010 from <http://www.who.int/whosis/whostat/2010/en/index.html>.

ตาราง 4.1ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ และอายุ
Table 4.1a Percentage of sample by gender and age

ภาคผนวก ก

ลักษณะ Characteristics	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 4 The sample in wave 4 survey (n=958)	กลุ่มตัวอย่างเก่า การสำรวจรอบที่ 4 The recontact sample in wave 4 survey (n=814)	กลุ่มตัวอย่างใหม่ การสำรวจรอบที่ 4 The replenishment sample in wave 4 survey (n=144)
เพศ Gender			
ชาย Male	54.6	55.2	51.4
หญิง Female	45.4	44.8	48.6
รวม Total	100.0	100.0	100.0
อายุ(ปี) Age (Years)			
13	2.9	0.0	19.4
14	6.9	3.9	23.6
15	9.6	7.2	22.9
16	11.8	10.4	19.4
17	19.7	20.6	14.6
18	18.1	21.3	0.0
19	13.4	15.7	0.0
20 ปีขึ้นไป 20 and more than 20	17.6	20.8	0.0
รวม Total	100.0	100.0	100.0
อายุเฉลี่ย Mean age	17.4	17.9	14.9
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุ Standard deviation of age	2.1	1.9	1.3

ตาราง 4.1ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา
Table 4.1b Percentage of sample by educational level

การศึกษา Educational level	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 4 <i>The sample in wave 4 survey</i> (n=958)	กลุ่มตัวอย่างเก่า การสำรวจรอบที่ 4 <i>The recontact sample in wave 4 survey</i> (n=814)	กลุ่มตัวอย่างใหม่ การสำรวจรอบที่ 4 <i>The replenishment sample in wave 4 survey</i> (n=144)
ประถมศึกษา Primary school	6.2	5.4	10.4
มัธยมศึกษาปีที่ 1 Secondary School Year 1	3.9	1.0	20.1
มัธยมศึกษาปีที่ 2 Secondary School Year 2	9.1	6.4	24.3
มัธยมศึกษาปีที่ 3 Secondary School Year 3	23.4	22.4	29.2
มัธยมศึกษาปีที่ 4 Secondary School Year 4	9.2	9.2	9.0
มัธยมศึกษาปีที่ 5 Secondary School Year 5	15.8	17.4	6.3
มัธยมศึกษาปีที่ 6 Secondary School Year 6	21.1	24.7	0.7
สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษา Higher than Secondary School	11.5	13.5	0.0
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.1ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม อาชีพ
 Table 4.1c Percentage of sample by occupation

อาชีพ Occupation	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 4 <i>The sample in wave 4 survey</i> (n=958)	กลุ่มตัวอย่างเก่า การสำรวจรอบที่ 4 <i>The recontact sample in wave 4 survey</i> (n=814)	กลุ่มตัวอย่างใหม่ การสำรวจรอบที่ 4 <i>The replenishment sample in wave 4 survey</i> (n=144)
นักเรียน Student	67.7	65.2	81.9
ไม่ใช่ นักเรียน Non - student	32.3	34.8	18.1
ไม่มีอาชีพ Unemployed	12.2	12.3	11.8
กรรมกร Labourer	7.2	7.5	5.6
เกษตรกรรม Agriculture	4.5	5.3	0.0
ค้าขาย / เสมียน / งานบริการ Commerce/ Clerk / Service	6.4	7.5	0.0
อื่นๆ (งานวิชาการ/ลูกจ้างส่วนราชการ/การขนส่งและคมนาคม/หมอดู/ทหารเกณฑ์) <i>Others (Academic/Government employee Transportation and Communication/Fortune teller/drafted soldier)</i>	2.0	2.2	0.7
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.1ง ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพสมรส และเขตที่อยู่อาศัย
Table 4.1d Percentage of sample by marital status and residential area

ลักษณะ Characteristics	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 4 <i>The sample in wave 4 survey</i> (n=958)	กลุ่มตัวอย่างเก่า การสำรวจรอบที่ 4 <i>The recontact sample in wave 4 survey</i> (n=814)	กลุ่มตัวอย่างใหม่ การสำรวจรอบที่ 4 <i>The replenishment sample in wave 4 survey</i> (n=144)
สถานภาพสมรส Marital Status			
โสด Single	92.5	91.6	97.2
แต่งงาน Married	7.1	7.9	2.8
หย่า/แยก Divorced	0.4	0.5	0.0
รวม Total	100.0	100.0	100.0
เขตที่อยู่อาศัย Residential area			
ชนบท Rural	52.7	58.1	22.2
เมือง Urban	47.3	41.9	77.8
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.1จ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน
 Table 4.1e Percentage of sample by number of household member

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน) Number of household member (person)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 4 <i>The sample in wave 4 survey</i> (n=958)	กลุ่มตัวอย่างเก่า การสำรวจรอบที่ 4 <i>The recontact sample in wave 4 survey</i> (n=814)	กลุ่มตัวอย่างใหม่ การสำรวจรอบที่ 4 <i>The replenishment sample in wave 4 survey</i> (n=144)
1	0.1	0.1	0.0
2	3.9	3.6	5.6
3	32.7	31.7	38.2
4	34.2	34.8	31.3
5	16.7	16.6	17.4
6	7.3	7.7	4.9
7 - 12	5.1	5.5	2.8
รวม Total	100.0	100.0	100.0
จำนวนสมาชิกเฉลี่ยในครัวเรือน <i>Mean number of household member</i>	4.1	4.1	3.9
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน <i>Standard deviation</i>	1.3	1.3	1.1

ตาราง 4.1จ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.1f Percentage of sample by number of smoker in household and smoking status

ลักษณะ Characteristics	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 4 <i>The sample in wave 4 survey</i> (n=958)	กลุ่มตัวอย่างเก่า การสำรวจรอบที่ 4 <i>The recontact sample in wave 4 survey</i> (n=814)	กลุ่มตัวอย่างใหม่ การสำรวจรอบที่ 4 <i>The replenishment sample in wave 4 survey</i> (n=144)
จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน (คน) Number of smoker in household (person)			
0	45.5	45.7	43.8
1	43.4	42.6	48.6
2	8.9	9.2	6.9
3 - 4	2.2	2.5	0.7
รวม Total	100.0	100.0	100.0
จำนวนผู้สูบบุหรี่เฉลี่ยในครัวเรือน <i>Mean of number of smoker in household</i>	0.7	0.7	0.7
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน <i>Standard deviation</i>	0.8	0.8	0.7
สถานภาพการสูบบุหรี่ Smoking status			
สูบบุหรี่ Smoker	21.5	22.7	14.6
ไม่สูบบุหรี่ Non – smoker	78.5	77.3	85.4
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.2ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.2a Percentage of sample by sex, and smoking status

สถานภาพการสูบบุหรี่ Smoking status	เพศ Gender		ภาพรวม Overall (n=958)
	ชาย Male (n=523)	หญิง Female (n=435)	
สูบบุหรี่ Smoker	36.5	3.4	21.5
ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker	63.5	96.6	78.5
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.2ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุเมื่อสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรก
Table 4.2b Percentage of sample by age at first smoked a whole cigarette

อายุเมื่อสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรก(ปี) Age at first smoked a whole cigarette (year)	ร้อยละ Percent (n =220)*
11 - 13	15.9
14 - 16	62.7
17 - 19	20.5
20 - 22	0.9
รวม Total	100.0

อายุเฉลี่ยเมื่อเริ่มสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรก (ปี) Mean of age at first smoked a whole cigarette (year) (S.D.) 15.2 (1.8)

*นับเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เคยสูบบุหรี่หมดมวน Include specifically ever smoked a whole cigarette

ตาราง 4.2ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จำแนกตามความบ่อยในการสูบบุหรี่ และจำนวนบุหรี่ที่สูบต่อวัน
 Table 4.2c Percentage of smoking sample by frequency of smoking and number of cigarette smoked per day

พฤติกรรมการสูบบุหรี่ Smoking behavior	ร้อยละ Percent
ความถี่ในการสูบบุหรี่ช่วง 30 วันที่ผ่านมา Frequency of smoking during the last 30 days	(n =206)
สูบ 1 – 2 วัน Smoke 1 or 2 days	11.2
สูบบางวันแต่น้อยกว่าอาทิตย์ละครั้ง Smoke some days, but less than once a week	13.1
สู้อาทิตย์ละครั้งแต่ไม่ได้สูบทุกวัน Smoke at least once a week, but not every day	16.0
สูบทุกวัน Smoke every day	59.7
รวม Total	100.0
จำนวนบุหรี่ที่สูบต่อวันในช่วง 7 วันที่ผ่านมา Number of cigarette smoke per day in the past 7 days	(n =206)
ไม่ได้สูบเลย None	6.3
สูบไม่ถึง 1 มวน Smoke less than 1 cigarettes	8.3
สูบวันละ 1 มวน Smoke 1 cigarette	6.8
สูบวันละ 2 – 5 มวน Smoke 2-5 cigarettes	39.3
สูบวันละ 6-10 มวน Smoke 6-10 cigarettes	28.2
สูบวันละ 11 – 20 มวน Smoke 11-20 cigarettes	5.8
สูบมากกว่า 20 มวน Smoke more than 20 cigarettes	5.3
รวม Total	100.0

ตาราง 4.2ง ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จำแนกตามการสูบบุหรี่เมื่ออยู่กับพ่อแม่ และประเภทบุหรี่ที่สูบประจำ
 Table 4.2d Percentage of smoking sample by smoking in the presence of parents and brand of cigarette

พฤติกรรมสูบบุหรี่ Smoking status	ร้อยละ Percent
การสูบบุหรี่เมื่ออยู่กับพ่อแม่ Smoking in the presence of your parents	(n =206)
ไม่เคยสูบ Never	44.2
สูบบางครั้ง Sometimes	47.6
สูบบ่อย Often	8.3
รวม Total	100.0
ประเภทบุหรี่ที่สูบประจำ Brand of cigarettes usually smoke	(n =206)
บุหรี่โรงงานยี่ห้อประจำ Usual brand factory cigarette	67.5
บุหรี่โรงงานไม่มียี่ห้อประจำ No usual brand factory cigarette	19.4
บุหรี่มวนเอง Hand-rolled cigarettes	8.7
ไม่รู้จำยี่ห้อ / จำไม่ได้ Don't know, can't remember	4.4
รวม Total	100.0

ตาราง 4.2จ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จำแนกตามแหล่งที่มาของบุหรี่ ประสบการณ์ในการซื้อบุหรี่ และดื่มเหล้าหรือเบียร์

Table 4.2e Percentage of smoking sample by source of cigarette, cigarette purchasing experience and alcohol consumption

พฤติกรรมกาสูบบุหรี Smoking status		ร้อยละ Percent
แหล่งที่มาของบุหรี Source of cigarette		(n =206)
ซื้อเอง Buy for oneself		72.8
มีคนซื้อให้ Someone buys for me		3.9
ได้จากเพื่อน Get cigarettes from friends		19.9
ได้จากที่บ้าน Get cigarettes from home		2.4
อื่น ๆ Other		1.0
รวม Total		100.0
ประสบการณ์ในการซื้อบุหรีแบ่งขายในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา Experience of buying single cigarettes in the past 30 days		(n =206)
ไม่เคยซื้อ No		14.1
เคยซื้อ Yes		85.9
รวม Total		100.0
ดื่มเหล้าหรือเบียร์ ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา Experience of drinking alcohol/beer in the past 30 days		(n=958)
ไม่เคย Never		55.1
1-5 ครั้ง 1-5 times		30.6
มากกว่า 5 ครั้ง More than 5 times		14.3
รวม Total		100.0

ตาราง 4.2ฉ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จำแนกตาม ความรู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นครั้งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้า
 Table 4.2f Percentage of smoking sample by feel like having a cigarette first thing in the morning

ความรู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นครั้งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้า Feel like having a cigarette first thing in the morning	ร้อยละ Percent (n =206)
ไม่เคย No, never	33.5
เคย – บางครั้ง Yes, sometimes	50.5
เคย – เป็นประจำ Yes, always	16.0
รวม Total	100.0

ตาราง 4.3.1ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.1a Percentage of sample by age and smoking status

ลักษณะ Characteristics	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	รวม Total (n=958)
อายุ (ปี) Age (years)			
13	0.0	100.0	100.0 (n = 28)
14	6.1	93.9	100.0 (n = 66)
15	19.6	80.4	100.0 (n = 92)
16	22.1	77.9	100.0 (n = 113)
17	18.0	82.0	100.0 (n = 189)
18	27.2	72.8	100.0 (n = 173)
19	27.3	72.7	100.0 (n = 128)
มากกว่า 20 ปี More than 20 years	25.4	74.6	100.0 (n = 169)
อายุเฉลี่ย Mean of age	18.0	17.3	17.4
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุ Standard deviation of age	1.9	2.1	2.1

ตาราง 4.3.1ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.1b Percentage of sample by educational level and smoking status

ระดับการศึกษา Educational level	สูบบุหรี่ Smoker	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker	ภาพรวม Overall
ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ Currently enrolled in school	(n=89)	(n=560)	(n=649)
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า Primary School or lower	14.3	85.7	100.0 (n = 7)
มัธยมศึกษาปีที่ 1 Secondary School Year 1	3.4	96.6	100.0 (n = 29)
มัธยมศึกษาปีที่ 2 Secondary School Year 2	13.7	86.3	100.0 (n = 73)
มัธยมศึกษาปีที่ 3 Secondary School Year 3	11.2	88.8	100.0 (n = 89)
มัธยมศึกษาปีที่ 4 Secondary School Year 4	12.9	87.1	100.0 (n = 85)
มัธยมศึกษาปีที่ 5 Secondary School Year 5	12.2	87.8	100.0 (n = 148)
มัธยมศึกษาปีที่ 6 Secondary School Year 6	22.3	77.7	100.0 (n = 121)
สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย Higher than Secondary School	11.3	88.7	100.0 (n = 97)

ตาราง 4.3.1ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา และสถานภาพการสูบบุหรี่ (ต่อ)

Table 4.3.1b Percentage of sample by educational level and smoking status (continued)

ระดับการศึกษา Educational level	สูบบุหรี่ Smoker	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker	ภาพรวม Overall
ผู้ไม่ได้ศึกษาอยู่ Not – currently enrolled in school	(n=117)	(n=192)	(n=309)
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า Primary School or lower	55.8	44.2	100.0 (n = 52)
มัธยมศึกษาปีที่ 1 Secondary School Year 1	37.5	62.5	100.0 (n = 8)
มัธยมศึกษาปีที่ 2 Secondary School Year 2	57.1	42.9	100.0 (n = 14)
มัธยมศึกษาปีที่ 3 Secondary School Year 3	40.7	59.3	100.0 (n = 135)
มัธยมศึกษาปีที่ 4 Secondary School Year 4	33.3	66.7	100.0 (n = 3)
มัธยมศึกษาปีที่ 5 Secondary School Year 5	0.0	100.0	100.0 (n = 3)
มัธยมศึกษาปีที่ 6 Secondary School Year 6	21.0	79.0	100.0 (n = 81)
สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย Higher than Secondary School	30.8	69.2	100.0 (n = 13)

ตาราง 4.3.1ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.1c Percentage of sample by occupation and smoking status

อาชีพ Occupation	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	รวม Total (n=958)
นักเรียน Student	13.7	86.3	100.0 (n= 649)
ไม่ใช่ นักเรียน Non - student	37.9	62.1	100.0 (n =309)
ไม่มีอาชีพ Unemployed	35.9	64.1	100.0(n=117)
กรรมกร Labourer	47.8	52.2	100.0(n=69)
เกษตรกรรม Agriculture	32.6	67.4	100.0(n=43)
ค้าขาย/เสมียน/งานบริการ Commerce/ Clerk / Service	26.2	73.8	100.0(n=61)
อื่น ๆ(งานวิชาการ/ลูกจ้างส่วนราชการ/การขนส่งและคมนาคม/หมอดู/ทหารเกณฑ์)	63.2	36.8	100.0(n=19)
Others (artist / government employee Transiton and Communication)			

ตาราง 4.3.1ง ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพสมรส เขตที่อยู่อาศัย และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.1d Percentage of sample by marital status, residential area and smoking status

ลักษณะ Characteristics	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	รวม Total (n=958)
สถานภาพสมรส Marital status			
โสด Single	21.7	78.3	100.0 (n=886)
แต่งงาน Married	17.6	82.4	100.0 (n=68)
หย่า/แยก Divorced	50.0	50.0	100.0 (n=4)
เขตที่อยู่อาศัย Residential area			
ชนบท Rural	21.4	78.6	100.0 (n=505)
เมือง Urban	21.6	78.4	100.0 (n=453)

ตาราง 4.3.1จ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ภูมิภาค และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.1e Percentage of sample by gender, region and smoking status

สถานภาพการสูบบุหรี่/ภูมิภาค Smoking status/Region	เพศ Gender		ภาพรวม Overall
	ชาย Male	หญิง Female	
กรุงเทพมหานคร Bangkok	(n=94)	(n=53)	(n=147)
สูบบุหรี่ Smoker	39.4	11.3	29.3
ไม่สูบบุหรี่ Non – smoker	60.6	88.7	70.7
รวม Total	100.0	100.0	100.0
ภาคกลาง Central	(n=124)	(n=105)	(n=229)
สูบบุหรี่ Smoker	31.5	1.9	17.9
ไม่สูบบุหรี่ Non – smoker	68.5	98.1	82.1
รวม Total	100.0	100.0	100.0
ภาคเหนือ North	(n=104)	(n=73)	(n=177)
สูบบุหรี่ Smoker	26.0	4.1	16.9
ไม่สูบบุหรี่ Non – smoker	74.0	95.9	83.1
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.1จ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ภูมิภาค และสถานภาพการสูบบุหรี่ (ต่อ)

Table 4.3.1e Percentage of sample by gender region and smoking status (continued)

สถานภาพการสูบบุหรี่/ภูมิภาค Smoking status/Region	เพศ Gender		ภาพรวม Overall
	ชาย Male	หญิง Female	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ Northeast	(n=134)	(n=154)	(n=288)
สูบบุหรี่ Smoker	41.0	2.6	20.5
ไม่สูบบุหรี่ Non – smoker	59.0	97.4	79.5
รวม Total	100.0	100.0	100.0
ภาคใต้ South	(n=67)	(n=50)	(n=117)
สูบบุหรี่ Smoker	49.3	0.0	28.2
ไม่สูบบุหรี่ Non – smoker	50.7	100.0	71.8
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.1จ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.1f Percentage of sample by number of household member and smoking status

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน) Number of household member (persons)	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	รวม Total (n=958)
1 - 2	34.2	65.8	100.0 (n= 38)
3 - 4	20.6	79.4	100.0 (n= 641)
5 - 12	21.9	78.1	100.0 (n= 279)
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย Mean of number of household member	4.1	4.1	4.1
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนสมาชิกในครัวเรือน Standard deviation of number of household member	1.4	1.3	1.3

ตาราง 4.3.1ช ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.1 g Percentage of sample by number of smoker in household and smoking status

จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน (คน) Number of smoker in household (persons)	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	รวม Total (n=958)
0	21.8	78.2	100.0 (n=435)
1	21.3	78.7	100.0 (n=417)
2	18.8	81.2	100.0 (n=85)
3-4	28.6	71.4	100.0 (n=21)
จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือนเฉลี่ย <i>Mean of number of smoker in household</i>	0.7	0.7	0.7
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน <i>Standard deviation of number of smoker in household</i>	0.8	0.8	0.8

ตาราง 4.3.2 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการมีพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.2 Percentage of sample by having older brothers or sisters smoke and smoking status

การมีพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่*	สูบบุหรี่ Smoker (n=123)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=422)	ภาพรวม Overall (n=545)
มีพี่ชาย/พี่สาวที่ไม่สูบบุหรี่ Have older brother or sister who do not smoke	41.5	55.7	52.5
มีพี่ชาย/พี่สาวที่สูบบุหรี่ Have older brother or sister who smoke	38.2	32.5	33.8
มีพี่ชาย/พี่สาวแต่ไม่ทราบว่าสูบบุหรี่หรือไม่ Do not know if they smoke	20.3	11.8	13.8
รวม Total	100.0	100.0	100.0

*ไม่นับรวม ไม่มีพี่ชาย/พี่สาว Not include those who have no older brother or sister

ตาราง 4.3.3

ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.3

Percentage of sample by number of close friends smoking and smoking status

จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ (คน) Number of close friends smoking (persons)	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=751)*	ภาพรวม Overall (n=957)*
ไม่มี None	3.4	50.1	40.0
1	4.9	12.0	10.4
2	12.6	16.8	15.9
3	24.8	10.1	13.3
4	20.4	5.1	8.4
5	34.0	6.0	12.0
รวม Total	100.0	100.0	100.0

*ไม่รวม ไม่ทราบ/ไม่ตอบ Not include do not know/ do not answer

ตาราง 4.3.4 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ในการดื่มเหล้า/เบียร์ ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.4 Percentage of sample by alcohol/beer consuming frequency the past month and smoking status

ความถี่ในการดื่มเหล้า/เบียร์ ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา Frequency in drinking alcohol/beer in the past 1 month	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	ภาพรวม Overall (n=958)
ไม่เคย Never	19.9	64.8	55.1
1 – 5 ครั้ง 1 – 5 times	43.2	27.1	30.6
มากกว่า 5 ครั้ง More than 5 times	36.9	8.1	14.3
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.5 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการนำคำสอนทางศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.5 Percentage of sample by applying religious beliefs in daily life and smoking status

การนำคำสอนทางศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน Applying religious beliefs in daily life	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	ภาพรวม Overall (n=958)
ไม่เคยใช้เลย Never	15.0	5.5	7.5
แทบจะไม่มีเลย Almost never	14.6	7.3	8.9
ใช้บางครั้ง Sometimes	57.3	68.1	65.8
ใช้ตลอดเวลา All the time	13.1	19.1	17.8
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.6ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้สึกเศร้า ความเห็นต่อการกระทำของตนเอง และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.6a Percentage of sample by feeling of sadness, opinion on self behavior and smoking status

จิตลักษณะ Psychological characteristics	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	ภาพรวม Overall (n=958)
ความรู้สึกเศร้า Feeling of sadness in last 2 weeks			
ไม่เคยเศร้าเลย Not at all	25.2	36.6	34.1
เศร้าบางครั้ง Once in a while	58.7	56.3	56.8
เศร้าหลายครั้ง Many times	11.2	6.4	7.4
เศร้าตลอดเวลา Most of the time	4.9	0.8	1.7
รวม Total	100.0	100.0	100.0
ความเห็นต่อการกระทำของตนเอง Opinion on self doing			
ทำถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ Do most things OK	41.7	71.7	65.2
ทำผิดพลาดหลายเรื่อง Do many things wrong	49.5	26.7	31.6
ทำผิดพลาดทุกเรื่อง Do everything wrong	8.7	1.6	3.1
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.6ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้สึกต่อตนเอง ความรู้สึกโดดเดี่ยว และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.6b Percentage of sample by feeling about oneself, feeling alone and smoking status

จิตลักษณะ Psychological characteristics	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	ภาพรวม Overall (n=958)
ความรู้สึกต่อตนเอง Feeling about oneself			
ชอบตัวเอง Like myself	66.0	86.8	82.4
ไม่ชอบตัวเอง Do not like myself	29.1	10.9	14.8
เกลียดตัวเอง Hate myself	4.9	2.3	2.8
รวม Total	100.0	100.0	100.0
ความรู้สึกโดดเดี่ยว Feel alone			
ไม่รู้สึกโดดเดี่ยว Not feel alone	65.4	80.6	77.3
รู้สึกโดดเดี่ยวหลายครั้ง Feel alone many times	29.8	17.6	20.2
รู้สึกโดดเดี่ยวตลอดเวลา Feel alone all the time	4.9	1.9	2.5
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.7ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วยกับประเด็นเกี่ยวกับการสูบบุหรี่จำแนกตามสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.7a Percentage of sample who agree with statements about smoking by smoking status

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ Opinion on smoking	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	ภาพรวม Overall (n=958)
• การสูบบุหรี่เป็นสิ่งน่ารังเกียจ Smoking is disgusting	31.6	54.3	49.4
• สังคมไทยไม่ยอมรับการสูบบุหรี่ Thai society disapproves of smoking	31.1	37.0	35.7
• การสูบบุหรี่ทำให้คนอายุน้อยดูเป็นผู้ใหญ่ขึ้น Smoking makes young people look more mature	30.1	36.7	35.3
• คนอายุรุ่นฉันที่ได้รับความนิยมส่วนใหญ่สูบบุหรี่ Most of the popular people my age smoke	32.2	17.4	20.6
• การสูบบุหรี่เป็นสัญลักษณ์ของความทันสมัย Smoking is a sign of being modern	10.7	3.7	5.2
• การสูบบุหรี่ช่วยควบคุมน้ำหนักตัว Smoking helps to control body weight	8.3	2.9	4.1
• เป็นการยอมรับได้ที่ผู้ชายอายุ 15-25 ปี สูบบุหรี่ It is acceptable for young men (aged 15-25) to smoke	30.6	14.1	17.7
• เป็นการยอมรับได้ที่ผู้หญิงอายุ 15-25 ปี สูบบุหรี่ It is acceptable for young women (aged 15-25) to smoke	9.2	5.9	6.6

ตาราง 4.3.7ข

ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.7b

Percentage of sample by attitude towards smoking and smoking status

ทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ Attitude towards smoking	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	ภาพรวม Overall (n=958)
การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่เลวร้ายมาก Smoking is very bad.	23.8	59.6	51.9
การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่เลว Smoking is bad.	51.5	34.2	37.9
การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่เลวไม่เลว Smoking is normal thing.	18.9	5.1	8.0
การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ดี Smoking is good thing.	1.9	0.7	0.9
การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ดีมาก Smoking is very good thing.	3.9	0.5	1.3
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.8 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นต่อบริษัทที่ผลิตยาสูบ และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.8 Percentage of sample by opinion on tobacco companies and smoking status

ความคิดเห็นต่อบริษัทที่ผลิตยาสูบ Opinion on tobacco companies	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	ภาพรวม Overall (n=958)
<ul style="list-style-type: none"> บริษัทที่ผลิตยาสูบไม่ควรได้รับอนุญาตให้ทำการส่งเสริมการขายบุหรี่ Tobacco companies should not be allowed to promote cigarettes at all. 	39.3	61.3	56.6
<ul style="list-style-type: none"> บริษัทที่ผลิตยาสูบควรจำกัดให้จัดทำซองบุหรี่แบบเรียบๆ ห้ามใช้สีล้นสวยงาม โดยมีเพียงชื่อบุหรี่และคำเตือนเกี่ยวกับสุขภาพเท่านั้น Tobacco companies should be required to sell cigarettes in plain packaging that is, in packs with only the brand name and the health warnings, but without colourful designs on the rest of the pack. 	39.3	54.4	51.1
<ul style="list-style-type: none"> บริษัทที่ผลิตยาสูบปิดเบือนความจริงเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ Tobacco companies lie about the dangers of smoking. 	18.9	25.4	24.0
<ul style="list-style-type: none"> บริษัทที่ผลิตยาสูบพยายามทำให้คนรุ่นเดียวกับวัยรุ่นหันมาสูบบุหรี่ Tobacco companies try to get people my age to smoke. 	15.0	21.4	20.0
<ul style="list-style-type: none"> บริษัทที่ผลิตยาสูบได้ทำสิ่งที่ดีให้แก่ชุมชน Tobacco companies do good things for the community. 	12.1	8.2	9.1

ตาราง 4.3.9 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้เรื่องผลกระทบจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.9 Percentage of sample by knowledge on health effect of smoking and smoking status

ความรู้เรื่องผลกระทบต่อสุขภาพจากการสูบบุหรี่ knowledge on health effect of smoking	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	ภาพรวม Overall (n=958)
• โรคมะเร็งปอดในผู้ไม่สูบบุหรี่ที่ได้รับควันบุหรี่มือสอง Lung cancer in non-smokers from second hand smoke	90.3	95.5	94.4
• แก่เร็วกว่าอายุ Premature ageing	89.8	95.6	94.4
• โรคมะเร็งช่องปากในผู้ที่สูบบุหรี่ Mouth cancer	90.8	94.1	93.4
• โรคถุงลมโป่งพอง Chronic Obstructive Pulmonary Disease	86.9	93.6	92.2
• โรคเสื่อมสมรรถภาพทางเพศในผู้สูบบุหรี่เพศชาย Impotence in male smoker	71.8	79.3	77.7
• โรคหลอดเลือดสมอง (ลิ่มเลือดอุดตันในสมอง) Stroke in smokers (blood clots in the brain)	67.0	72.5	71.3
• โรคหัวใจวาย Heart Failure	60.7	72.2	69.7
• ทำให้ทารกในครรภ์แท้ง Miscarriage (of a baby)	55.8	64.4	62.5
• เนื้อตายและเน่า (มักเกิดกับอวัยวะส่วนปลาย เช่น มือ เท้า ทำให้ชา ผิวหนัง เปลี่ยนเป็น สีดำและเน่า และต้องตัดทิ้ง) Gangrene (Parts of the body, usually the feet, lose feelings, turn black and start to decay)	48.1	58.9	56.6

ตาราง 4.3.10 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็นโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ จำแนกตามแหล่งโฆษณา / ส่งเสริมการขาย และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.10 Percentage of sample who ever seen advertisement/promotion of cigarette by source of advertisement/promotion of cigarette and smoking status

แหล่งโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ Source of advertisement/promotion of cigarette (ตอบได้มากกว่า 1) (Select all that apply)	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	ภาพรวม Overall (n=958)
• ร้านค้าย่อย / ร้านค้าใหญ่ Shops or stores	36.9	36.0	36.2
• ดิสโก้เทค / คาราโอเกะ / เลาจน์ / สถานบันเทิงต่าง ๆ Entertainment venues	22.3	17.4	18.5
• ผู้ขายเร่ตามท้องถนน Street vendors	23.8	16.1	17.7
• คอฟฟี่ช็อป coffee shop	11.2	9.2	9.6

ตาราง 4.3.11 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็นโฆษณา/ข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ จำแนกตามแหล่งโฆษณา และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.11 Percentage of sample who ever seen advertisement/information about dangers of smoking by source of advertisement and smoking status

แหล่งโฆษณา/ข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ Source of advertisement/information about dangers of smoking (ตอบได้มากกว่า 1) (Select all that apply)	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	ภาพรวม Overall (n=958)
• บนซองบุหรี่ On cigarette pack	86.9	86.3	86.4
• โทรทัศน์ Television	76.7	83.0	81.6
• โปสเตอร์ Poster	61.2	73.7	71.0
• หนังสือพิมพ์ / นิตยสาร Newspapers/magazines	53.2	55.5	55.0
• ในโรงหนัง ก่อนหรือหลังฉายภาพยนตร์ Before or after film show	43.7	42.7	42.9
• ป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ Billboards	39.3	38.4	38.6
• วิทยุ Radio	36.4	36.0	36.1
• ดิสโก้เทค / คาราโอเกะ / เลาจน์ / สถานบันเทิงต่าง ๆ Entertainment venues	38.3	34.7	35.5

ตาราง 4.3.12ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ในการเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.12a Percentage of sample by frequency of noticing warning label on cigarette package and smoking status

ความถี่ในการเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ Frequency of seeing warning label on cigarette package	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	ภาพรวม Overall (n=958)
ไม่เคยเห็น Never	2.9	5.9	5.2
เคย - เห็นนาน ๆ ครั้ง Rarely	11.1	18.2	16.7
เคย - เห็นบ้างบางครั้ง Sometimes	8.3	28.3	24.0
เคย - เห็นบ่อย Often	35.0	27.0	28.7
เคย - เห็นบ่อยมาก Very often	42.7	20.6	25.4
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.12ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.12b Percentage of sample by thinking about the health risk of smoking due to the health warning label on the cigarette pack and smoking status

ความคิดเห็นถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ ของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ Opinion on of warning label on cigarette pack made think about the health risks of smoking	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	ภาพรวม Overall (n=958)
ไม่เคยทำให้คิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพเลย Not at all	4.9	5.9	5.6
ทำให้คิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพบ้างเล็กน้อย A little	65.0	39.4	44.9
ทำให้คิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพมาก A lot	29.1	53.5	48.2
ไม่เคยเห็นคำเตือนบนซองบุหรี่ Never seen any warning labels	1.0	1.2	1.3
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.12ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นต่อความน่าเชื่อถือของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.12c Percentage of sample by opinion on reliability of warning label on cigarette pack and smoking status

ความคิดเห็นต่อความน่าเชื่อถือของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ Opinion on reliability of warning label on cigarette package	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	ภาพรวม Overall (n=958)
ไม่น่าเชื่อถือ Not at all believable	3.4	2.5	2.7
น่าเชื่อถือเล็กน้อย A little believable	35.4	22.6	25.4
น่าเชื่อถือมาก Very believable	61.2	74.9	71.9
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.12ง

ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ที่ทำให้คนในวัยเดียวกันไม่คิดที่จะสูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.12d

Percentage of sample by effect of warning label in discouraging people your age from smoking and smoking status

ผลของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ ที่ทำให้คนในวัยเดียวกันไม่คิดที่จะสูบบุหรี่ Effect of warning label in discouraging people your age from smoking	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	ภาพรวม Overall (n=958)
ไม่มีผลทำให้คนวัยเดียวกันไม่คิดที่จะสูบบุหรี่เลย Not at all	9.7	22.3	19.6
มีผลทำให้คนวัยเดียวกันไม่คิดที่จะสูบบุหรี่เล็กน้อย A little	68.9	64.2	65.2
มีผลทำให้คนวัยเดียวกันไม่คิดที่จะสูบบุหรี่มาก A lot	21.4	13.4	15.1
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.13ก

ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม การเคยเห็นหรือได้ยินเกี่ยวกับการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่นหยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” และสถานภาพสูบบุหรี่

Table 4.3.13a

Percentage of sample by ever seen or heard anything about the “stop harming people, stop smoking in public place” and smoking status

การเคยเห็นหรือได้ยินเกี่ยวกับการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” Ever seen or heard anything about the “Stop harming people, stop smoking in public place”	สูบบุหรี่ Smoker (n= 206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n= 752)	ภาพรวม Overall (n=958)
ไม่เคย No	6.3	5.3	5.5
เคย Yes	93.7	94.7	94.5
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.13ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ผลของการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” ที่นำไปสู่การพูดคุยระหว่างสมาชิกในครอบครัว เกี่ยวกับการสูบบุหรี่และสุขภาพ และสถานภาพสูบบุหรี่

Table 4.3.13b Percentage of sample by result of the “stop harming people, stop smoking in public place” campagin led to discussion amongst your family about smoking and health and smoking status

ผลของการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” ที่นำไปสู่การพูดคุยระหว่างสมาชิกในครอบครัว เกี่ยวกับการสูบบุหรี่และสุขภาพ Result about the “Stop harming people, stop smoking in public place” campagin led to discussion amongst your family about smoking and health*	สูบบุหรี่ Smoker (n=193)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=715)	ภาพรวม Overall (n=908)
ไม่ใช่ No	14.5	16.2	15.9
ใช่ Yes	85.5	83.8	84.1
รวม Total	100.0	100.0	100.0

* ไม่นับรวม ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยเห็นการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ”

Not include, respondent never seen the stop harming people, stop smoking in public place campaign.

ตาราง 4.3.13ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ผลของการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” ที่นำไปสู่การพูดคุยระหว่างสมาชิกในกลุ่มเพื่อน เกี่ยวกับการสูบบุหรี่และสุขภาพ และสถานภาพสูบบุหรี่

Table 4.3.13c Percentage of sample by result of the “stop harming people, stop smoking in public place” campagin led to discussion amongst your friend about smoking and health and smoking status

ผลของการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” ที่นำไปสู่การพูดคุยระหว่างสมาชิกในกลุ่มเพื่อนเกี่ยวกับการสูบบุหรี่และสุขภาพ result about the “Stop harming people, stop smoking in public place”campagin led to discussion amongst your friend about smoking*	สูบบุหรี่ Smoker (n=193)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=715)	ภาพรวม Overall (n=908)
ไม่ใช่ No	22.8	24.5	24.1
ใช่ Yes	77.2	75.5	75.9
รวม Total	100.0	100.0	100.0

* ไม่นับรวม ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยเห็นการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ”

Not include, respondent never seen the stop harming people, stop smoking in public place campaign.

ตาราง 4.3.13ง ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ความเกี่ยวข้องกับการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” ของคุณ และสถานภาพสูบบุหรี่

Table 4.3.13d Percentage of sample by relevance with the “stop harming people, stop smoking in public” campaign of you and smoking status

ความเกี่ยวข้องกับการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” ของคุณ Relevantion with the stop harming people, stop smoking public campaign of you*	สูบบุหรี่ Smoker (n=193)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=715)	ภาพรวม Overall (n=908)
ไม่เกี่ยวข้องเลย Not at all relevant to you	7.8	15.7	14.0
เกี่ยวข้องบ้าง Somewhat relevant to you	51.3	47.3	48.1
เกี่ยวข้องมาก Very relevant to you	40.9	37.1	37.9
รวม Total	100.0	100.0	100.0

* ไม่นับรวม ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยเห็นการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ”

Not include, respondent never seen the stop harming people, stop smoking in public place campaign.

ตาราง 4.3.13จ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม การรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” ทำให้การสูบบุหรี่ ดึงดูดน้อยลง และสถานภาพสูบบุหรี่

Table 4.3.13e Percentage of sample by the “stop harming people, stop smoking in public place” campaign make smoking seem less cool and smoking status

การรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” ทำให้การสูบบุหรี่ดึงดูดน้อยลง The stop harming people, stop smoking public campaign make smoking seem less cool*	สูบบุหรี่ Smoker (n=193)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=715)	ภาพรวม Overall (n=908)
ไม่ใช่ No	25.4	28.5	27.9
ใช่ Yes	74.6	71.5	72.1
รวม Total	100.0	100.0	100.0

* ไม่นับรวม ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยเห็นการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ”

Not include, respondent never seen the stop harming people, stop smoking in public place campaign.

ตาราง 4.3.13ฉ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม การรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” มีผลให้วัยรุ่นที่คุ้นจัก เลิกสูบบุหรี่หรือพยายามเลิกสูบบุหรี่ และสถานภาพสูบบุหรี่

Table 4.3.13f Percentage of sample by the “stop harming people, stop smoking in public place” campaign effect to youth quit smoking and trying quit smoking and smoking status

การรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” มีผลให้วัยรุ่นที่คุ้นจัก เลิกสูบบุหรี่หรือพยายามเลิกสูบบุหรี่ The stop harming people, stop smoking public campaign effect to youth quit smoking and trying quit smoking*	สูบบุหรี่ Smoker (n=193)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=715)	ภาพรวม Overall (n=908)
ไม่ใช่ No	29.5	46.4	42.8
ใช่ Yes	70.5	53.6	57.2
รวม Total	100.0	100.0	100.0

* ไม่นับรวม ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยเห็นการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ”

Not include, respondent never seen the stop harming people, stop smoking in public place campaign.

ตาราง 4.3.13ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม การรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” มีผลต่อการสูบบุหรี่ในอนาคตของคุณ และสถานภาพสูบบุหรี่

Table 4.3.13g Percentage of sample by the “stop harming people, stop smoking in public place” campaign effect to smoking in your future and smoking status

การรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” มีผลต่อการสูบบุหรี่ในอนาคตของคุณ The stop harming people, stop smoking public campaign effect to smoking in your future*	สูบบุหรี่ Smoker (n= 193)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n= 715)	ภาพรวม Overall (n= 908)
โอกาสที่จะสูบบุหรี่ในอนาคตน้อย Less likely to smoke in the future	76.7	59.8	63.4
โอกาสที่จะสูบบุหรี่ในอนาคตเพิ่มมากขึ้น More likely to smoke in the future	10.9	4.2	5.6
ไม่มีผลต่อการตัดสินใจที่จะสูบบุหรี่ในอนาคต Made no difference to whether I will smoke in the future	12.4	36.0	31.0
รวม Total	100.0	100.0	100.0

* ไม่นับรวม ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยเห็นการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ”

Not include, respondent never seen the stop harming people, stop smoking in public place campaign

ตาราง 4.4ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ และอายุ
 Table 4.4a Percentage of sample by gender and age

ลักษณะ Characteristics	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 1 The sample in wave 1 survey (n=1,000)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 2 The sample in wave 2 survey (n= 962)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 3 The sample in wave 3 survey (n=1,096)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 4 The sample in wave 4 survey (n=958)
เพศ Gender				
ชาย Male	51.7	52.3	53.1	54.6
หญิง Female	48.3	47.7	46.9	45.4
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0
อายุ (ปี) Age (Years)				
13	22.6	6.2	6.4	2.9
14	24.6	16.7	8.1	6.9
15	22.5	22.3	10.4	9.6
16	14.9	21.9	21.8	11.8
17	15.4	19.5	23.7	19.7
18	0.0	10.3	14.9	18.1
19	0.0	2.9	7.9	13.4
20 ปีขึ้นไป 20 and more than 20	0.0	0.0	6.7	17.6
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0
อายุเฉลี่ย Mean age	14.8	15.7	16.6	17.4
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุ Standard deviation of age	1.4	1.5	1.9	2.1

ตาราง 4.4ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพการศึกษา
Table 4.4b Percentage of sample by educational status

สถานภาพการศึกษา Educational status	กลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง
	การสำรวจรอบที่ 1 The sample in wave 1 survey (n=1,000)	การสำรวจรอบที่ 2 The sample in wave 2 survey (n= 962)	การสำรวจรอบที่ 3 The sample in wave 3 survey (n=1,096)	การสำรวจรอบที่ 4 The sample in wave 4 survey (n=958)
นักเรียน Student	89.6	82.2	78.2	67.7
ไม่ใช่ นักเรียน Non - student	10.4	17.8	21.8	32.3
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.4ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา
Table 4.4c Percentage of sample by educational level

การศึกษา Educational level	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 1 The sample in wave 1 survey (n=1,000)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 2 The sample in wave 2 survey (n=962)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 3 The sample in wave 3 survey (n=1,096)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 4 The sample in wave 4 survey (n=958)
ประถมศึกษา Primary school	27.0	7.5	9.9	6.2
มัธยมศึกษาปีที่ 1 Secondary School Year 1	21.8	8.5	6.7	3.9
มัธยมศึกษาปีที่ 2 Secondary School Year 2	23.4	23.9	13.4	9.1
มัธยมศึกษาปีที่ 3 Secondary School Year 3	17.3	29.4	28.6	23.4
มัธยมศึกษาปีที่ 4 Secondary School Year 4	9.0	15.9	16.9	9.2
มัธยมศึกษาปีที่ 5 Secondary School Year 5	1.2	9.5	14.6	15.8
มัธยมศึกษาปีที่ 6 Secondary School Year 6	0.2	4.5	7.2	21.1
สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษา Higher than Secondary School	0.1	0.8	2.7	11.5
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.4ง ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพสมรส และเขตที่อยู่อาศัย
Table 4.4d Percentage of sample by marital status and residential area

ลักษณะ Characteristics	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 1 The sample in wave 1 survey (n=1,000)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 2 The sample in wave 2 survey (n=962)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 3 The sample in wave 3 survey (n=1,096)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 4 The sample in wave 4 survey (n=958)
สถานภาพสมรส Marital Status				
โสด Single	99.4	97.1	95.3	92.5
แต่งงาน Married	0.6	2.8	4.7	7.1
หย่า/แยก Divorced	0.0	0.1	0.1	0.4
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0
เขตที่อยู่อาศัย Residential area				
ชนบท Rural	69.6	62.1	63.5	52.7
เมือง Urban	30.4	37.9	36.5	47.3
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.4จ

ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

Table 4.4e

Percentage of sample by number of household member

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน) Number of household member (persons)	กลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง
	การสำรวจรอบที่ 1 The sample in wave 1 survey (n=1,000)	การสำรวจรอบที่ 2 The sample in wave 2 survey (n=962)	การสำรวจรอบที่ 3 The sample in wave 3 survey (n=1,096)	การสำรวจรอบที่ 4 The sample in wave 4 survey (n=958)
1	0.4	0.3	0.1	0.1
2	4.9	5.7	5.1	3.9
3	20.1	22.7	37.5	32.7
4	36.4	33.9	31.6	34.2
5	18.5	17.7	14.2	16.7
6	9.3	9.6	6.8	7.3
7 – 14	10.4	10.1	4.7	5.1
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวนสมาชิกเฉลี่ยในครัวเรือน <i>Mean number of household member</i>	4.5	4.4	4.0	4.1
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน <i>Standard deviation</i>	1.6	1.7	1.3	1.3

ตาราง 4.4ฉ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.4f Percentage of sample by number of smoker in household and smoking status

ลักษณะ Characteristics	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 1 The sample in wave 1 survey (n=1,000)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 2 The sample in wave 2 survey (n=962)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 3 The sample in wave 3 survey (n=1,096)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 4 The sample in wave 4 survey (n=958)
จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน (คน) Number of smoker in household (persons)				
0	40.3	47.6	48.6	45.4
1	43.8	42.4	41.5	43.5
2	12.3	7.1	7.6	8.9
3 - 6	3.6	3.0	2.3	2.2
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวนผู้สูบบุหรี่เฉลี่ยในครัวเรือน <i>Mean of number of smoker in household</i>	0.8	0.7	0.6	0.7
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน <i>Standard deviation</i>	0.9	0.8	0.7	0.8
สถานภาพการสูบบุหรี่ Smoking status				
สูบบุหรี่ <i>Smoker</i>	11.3	14.7	18.3	21.5
ไม่สูบบุหรี่ <i>Non – smoker</i>	88.7	85.3	81.7	78.5
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.5 ปัจจัยเสี่ยงของการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4

Table 4.5 Risk factors of youth smoking in wave 1, wave 2, wave 3, and wave 4 surveys

ตัวแปร Variables	การสำรวจ รอบที่ 1 Wave 1 survey (n=993)	การสำรวจ รอบที่ 2 Wave 2 survey (n=949)	การสำรวจ รอบที่ 3 Wave 3 survey (n=1,085)	การสำรวจ รอบที่ 4 Wave 4 survey (n=957)
ลักษณะทางประชากร				
• อายุ Age	0.97	1.25*	0.99	1.07
• เพศ Gender (ref = male)	0.14***	0.10***	0.12***	0.14***
• เขตที่อยู่อาศัย Residential area (ref = urban)	1.05	1.10	1.36	0.68
• สถานภาพการศึกษา educational status (ref = non – student)	0.68	0.33***	0.58*	0.48**
ปัจจัยภายใน				
• ความรู้สึกต่อตนเอง Feeling about oneself (ref: Like myself)				
- ไม่ชอบตัวเอง Do not like myself	2.05	1.88	2.02	2.16*
-เกลียดตัวเอง Hate myself	2.02	1.08	2.84***	3.83*
• ความเห็นต่อสิ่งที่ตนเองกระทำ Opinion on self doing (ref: Do most things ok)				
- ทำผิดพลาดหลายเรื่อง Do some things wrong	1.58	3.16***	1.33	1.91*
- ทำผิดพลาดทุกเรื่อง Do everything wrong	0.23	2.78	2.75	2.32
• ความรู้สึกเศร้า Feeling of sadness (ref: Not sad at all)				
- เศร้าบางครั้ง Sad once in a while	0.94	1.05	1.25	1.51
- เศร้าหลายครั้ง Sad many times	3.56*	1.36	1.44	2.43*
- เศร้าตลอดเวลา Sad most of the time	1.13	1.72	3.14	2.88
• ความคิดเห็นต่อการสูบบุหรี่ Opinion on smoking (ref: Very bad)				
- การสูบบุหรี่เป็นสิ่งไม่ดี Bad	1.22	0.75	1.33	0.67
- การสูบบุหรี่เป็นสิ่งธรรมดา Normal	2.15	1.93	2.16*	1.43
• การดื่มเหล้า/เบียร์ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา Drink in last month (ref = never)				
- เคยดื่ม 1-5 ครั้ง 1-5 times	5.09***	2.55**	2.19**	2.17**
- เคยดื่มมากกว่า 5 ครั้ง More than five times	8.20***	3.99***	3.94***	3.78***
ปัจจัยภายนอก				
• จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ Number of close friends smoke	1.74***	1.61***	1.88***	1.58***
• จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่สูบบุหรี่ Number of smoker in household	3.68***	1.44*	1.52*	0.80
• มีพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่ Older sibling smoke (ref= none)	0.82	2.34**	1.36	0.80

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 *** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001

* Significant at 0.05 level ** Significant at 0.01 level *** Significant at 0.001 level

ตาราง 4.5 ปัจจัยเสี่ยงของการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 (ต่อ)

Table 4.5 Risk factors of youth smoking in wave 1, wave 2, wave 3, and wave 4 surveys (continued)

ตัวแปร Variables	การสำรวจ รอบที่ 1 Wave 1 survey (n=993)	การสำรวจ รอบที่ 2 Wave 2 survey (n=949)	การสำรวจ รอบที่ 3 Wave 3 survey (n=1,085)	การสำรวจ รอบที่ 4 Wave 4 survey (n=957)
• พื้นที่ที่อนุญาตให้สูบบุหรี่ในบ้าน Home area allowed to smoke (ref=allowed everywhere)				
- ไม่อนุญาตให้สูบบุหรี่ในบ้าน Not allowed anywhere	1.75	1.43	0.96	0.37**
- อนุญาตให้สูบได้บ้างเวลา/บางพื้นที่ในบ้าน Allowed some place/ sometimes	1.17	0.73	0.50	0.72
• จำนวนแหล่งที่เคยเห็นการโฆษณาบุหรี่/ส่งเสริม การขายบุหรี่ Number of media outlets seen tobacco advertisement	0.93	0.97	0.99	0.98
• จำนวนแหล่งที่เคยเห็นการโฆษณา/ข่าวสาร เกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ Number of media outlets seen information about danger of smoking	0.98	0.95	1.04	0.94
• ความบ่อยในการเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ Frequency of notice health warning on cigarette pack (ref: very often)				
- ไม่เคยเห็น Never	0.69	0.77	0.41	0.23*
- เห็นนานๆ ครั้ง Rarely	0.96	0.34*	0.63	0.31**
- เห็นบางครั้ง Sometimes	0.77	0.34*	0.57	0.11***
- เห็นบ่อย Often	1.04	1.73	1.22	0.58*
- 2 log likelihood	324.08***	366.99***	494.74***	520.849***
n	993	949	1085	957

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 *** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001

* Significant at 0.05 level ** Significant at 0.01 level *** Significant at 0.001 level

ตาราง 4.6.1 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอัตราความชุกของการสูบบุหรี่ เพศ และรอบการสำรวจ

Table 4.6.1 Percentage of sample by smoking prevalence rate, gender and survey round

อัตราความชุกของ การสูบบุหรี่ Smoking prevalence rate	รอบที่ 1 Wave 1			รอบที่ 2 Wave 2			รอบที่ 3 Wave 3			รอบที่ 4 Wave 4		
	ชาย Male (n=523)	หญิง Female (n=477)	รวม Total (n=1,000)	ชาย Male (n=507)	หญิง Female (n=455)	รวม Total (n=962)	ชาย Male (n=582)	หญิง Female (n=514)	รวม Total (n=1,096)	ชาย Male (n=523)	หญิง Femal (n=435)	รวม Total (n=958)
	สูบบุหรี่ Smoker	20.3	1.5	11.3	27.8	2.3	15.0	32.1	2.7	18.3	36.5	3.4
ไม่สูบบุหรี่ Non – smoker	79.7	98.5	88.7	72.2	97.7	85.0	67.9	97.3	81.7	63.5	96.6	78.5
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.6.2ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ซื้อบุหรี่ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.6.2a Percentage of sample by experience of buying cigarettes, survey round and smoking status

ประสบการณ์ซื้อบุหรี่ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา Experience of buying cigarettes in the past 30 days	สูบบุหรี่ Smoker				ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker				ภาพรวม Overall			
	รอบที่ 1 Wave 1 (n=120)*	รอบที่ 2 Wave 2 (n=108)*	รอบที่ 3 Wave 3 (n=126)*	รอบที่ 4 Wave 4 (n=128)*	รอบที่ 1 Wave 1 (n=880)*	รอบที่ 2 Wave 2 (n=726)*	รอบที่ 3 Wave 3 (n=646)*	รอบที่ 4 Wave 4 (n=532)*	รอบที่ 1 Wave 1 (n=1,000)*	รอบที่ 2 Wave 2 (n=834)*	รอบที่ 3 Wave 3 (n=772)*	รอบที่ 4 Wave 4 (n=660)*
เคยซื้อ Yes	50.8	50.0	63.5	58.0	42.5	42.6	39.8	41.4	43.5	43.5	43.7	44.7
ไม่เคยซื้อ No	49.2	50.0	36.5	41.4	57.5	57.4	60.2	58.6	56.5	56.5	56.3	55.3
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

* ตัวอย่างอายุต่ำกว่า 18 ปี * Age lower than 18 years

ตาราง 4.6.2ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ถูกปฏิเสธการขายบุหรี่เพราะอายุต่ำกว่า 18 ปี รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.6.2b Percentage of sample by experience of being refused to sell cigarette because of age lower than 18 years survey round and smoking status

ประสบการณ์ซื้อบุหรี่ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา Experience of buying cigarettes in the past 30 days	สูบบุหรี่ Smoker				ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker				ภาพรวม Overall			
	รอบที่ 1 Wave 1 (n=95)*	รอบที่ 2 Wave 2 (n=100)*	รอบที่ 3 Wave 3 (n=116)*	รอบที่ 4 Wave 4 (n=119)*	รอบที่ 1 Wave 1 (n=481)*	รอบที่ 2 Wave 2 (n=457)*	รอบที่ 3 Wave 3 (n=335)*	รอบที่ 4 Wave 4 n=284)*	รอบที่ 1 Wave 1 (n=576)*	รอบที่ 2 Wave 2 (n=557)*	รอบที่ 3 Wave 3 (n=451)*	รอบที่ 4 Wave 4 (n=403)*
ไม่เคยถูกปฏิเสธ No	23.2	36.0	49.1	62.2	49.7	53.0	58.2	71.1	45.3	49.9	55.9	68.5
เคยถูกปฏิเสธ Yes	76.8	64.0	50.9	37.8	50.3	47.0	41.8	28.9	54.7	50.1	44.1	31.5
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

* ตัวอย่างอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่เคยซื้อบุหรี่ * Age lower than 18 years who ever bought cigarette.

ตาราง 4.6.3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเคยเห็นการวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.6.3 Percentage of sample by ever seen tobacco products displayed at point of sale, survey round and smoking status

การเคยเห็นการวางโชว์ บุหรี่ ณ จุดขาย	สูบบุหรี่ Smoker				ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker				ภาพรวม Overall			
	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4
Ever seen tobacco products displayed at point of sale	Wave 1	Wave 2	Wave 3	Wave 4	Wave 1	Wave 2	Wave 3	Wave 4	Wave 1	Wave 2	Wave 3	Wave 4
		(n=141)	(n=200)*	(n=206)		(n=820)*	(n=894)*	(n=751)*		(n=961)*	(n=1,094)*	(n=957)*
ไม่เคย No		53.9	51.0	53.9		51.3	44.2	48.1		51.7	45.4	49.3
เคย Yes		46.1	49.0	46.1		48.7	55.8	51.9		48.3	54.6	50.7
รวม Total		100.0	100.0	100.0		100.0	100.0	100.0		100.0	100.0	100.0

* ไม่รวม ไม่ทราบ/ไม่ตอบ * Not include do not know/do not answer

ตาราง 4.6.4 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ในบ้าน รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.6.4 Percentage of sample by home smoking restriction, survey round and smoking status

การจำกัดพื้นที่ สูบบุหรี่ในบ้าน Home smoking restriction	สูบบุหรี่ Smoker				ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker				ภาพรวม Overall			
	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4
	Wave 1 (n=120)	Wave 2 (n=141)	Wave 3 (n=201)	Wave 4 (n=206)	Wave 1 (n=880)	Wave 2 (n=819)*	Wave 3 (n=893)*	Wave 4 (n=752)	Wave 1 (n=1,000)	Wave 2 (n=960)*	Wave 3 (n=1,094)*	Wave 4 (n=958)
สูบบุหรี่ได้ทุกพื้นที่ Smoking is allowed everywhere.	20.0	21.3	17.9	16.0	12.0	11.1	8.2	6.1	13.0	12.6	10.0	8.2
สูบบุหรี่ได้บางพื้นที่ Smoking is allowed somewhere.	50.8	31.2	38.8	37.9	60.9	22.5	28.3	22.7	59.7	23.8	30.3	26.0
ไม่ให้สูบบุหรี่ในบ้าน Smoking is not allowed anywhere.	29.2	47.5	43.3	46.1	27.0	66.4	63.5	71.1	27.3	63.6	59.8	65.8
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

* ไม่รวม ไม่ทราบ/ไม่ตอบ * Not include do not know/do not answer

ตาราง 4.6.5ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ของการเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.6.5a Percentage of sample by frequency of seeing warning label on cigarette pack, survey round and smoking status

ความถี่ของการเห็นฉลากคำ เตือนบนซองบุหรี่ Frequency of seeing warning label on cigarette pack	สูบบุหรี่ Smoker				ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker				ภาพรวม Overall			
	รอบที่ 1 Wave 1 (n=120)	รอบที่ 2 Wave 2 (n=141)	รอบที่ 3 Wave 3 (n=201)	รอบที่ 4 Wave 4 (n=206)	รอบที่ 1 Wave 1 (n=880)	รอบที่ 2 Wave 2 (n=820)*	รอบที่ 3 Wave 3 (n=895)	รอบที่ 4 Wave 4 (n=752)	รอบที่ 1 Wave 1 (n=1,000)	รอบที่ 2 Wave 2 (n=961)*	รอบที่ 3 Wave 3 (n=1,096)	รอบที่ 4 Wave 4 (n=958)
ไม่เคยเห็น Never	9.2	2.8	2.0	2.9	21.4	8.7	10.6	5.9	19.9	7.8	9.0	5.2
เคยเห็นนาน ๆ ครั้ง Rarely	16.7	6.4	13.4	11.2	20.1	20.7	20.8	18.2	19.7	18.6	19.4	16.7
เคยเห็นบ้างบางครั้ง Sometime	18.3	13.5	14.4	8.3	29.4	29.8	27.4	28.3	28.1	27.4	25.0	24.0
เคยเห็นบ่อย Often	35.0	44.0	44.3	35.0	17.0	22.1	22.7	27.0	19.2	25.3	26.6	28.7
เคยเห็นบ่อยมาก Very often	20.8	33.3	25.9	42.7	12.0	18.8	18.5	20.6	13.1	20.9	19.9	25.4
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

* ไม่รวม ไม่ทราบ/ไม่ตอบ * Not include do not know/do not answer

ตาราง 4.6.5ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลของฉลากคำเตือนทำให้คิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.6.5b Percentage of sample by effect of warning label on thinking about danger of smoking, survey round and smoking status

ผลของฉลากคำเตือน ทำให้คิดถึงอันตราย	สูบบุหรี่ Smoker				ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker				ภาพรวม Overall			
	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4
จากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ Effect of warning label on thinking about danger of smoking	รอบที่ 1 Wave 1 (n=114)*	รอบที่ 2 Wave 2 (n=141)	รอบที่ 3 Wave 3 (n=197)*	รอบที่ 4 Wave 4 (n=206)	รอบที่ 1 Wave 1 (n=819)*	รอบที่ 2 Wave 2 (n=820)*	รอบที่ 3 Wave 3 (n=892)*	รอบที่ 4 Wave 4 (n=752)	รอบที่ 1 Wave 1 (n=933)*	รอบที่ 2 Wave 2 (n=961)*	รอบที่ 3 Wave 3 (n=1,089)*	รอบที่ 4 Wave 4 (n=958)
ไม่เคยคิด Not at all	11.0	6.4	6.6	4.9	10.4	7.3	6.3	5.9	10.5	7.2	6.3	5.6
คิดบ้างเล็กน้อย A little	65.1	56.7	62.9	65.0	48.7	45.4	36.8	39.4	50.6	47.0	41.5	44.9
คิดมาก A lot	23.9	34.0	30.5	29.1	40.9	45.0	54.1	53.5	38.9	43.4	49.9	48.2
ไม่เคยเห็นฉลากคำเตือนด้าน สุขภาพบนซองบุหรี่ Never seen any warning labels	0.0	2.8	0.0	1.0	0.0	2.3	2.8	1.3	0.0	2.4	2.3	1.3
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

* ไม่รวม ไม่ทราบ/ไม่ตอบ * Not include do not know/do not answer

ตาราง 4.6.5ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลของฉลากคำเตือนที่ทำให้คนในวัยเดียวกันไม่คิดที่จะสูบบุหรี่ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.6.5c Percentage of sample by effect of warning label on discourage people your age from smoking, survey round and smoking status

ผลของฉลากคำเตือน ที่ทำให้คนในวัยเดียวกัน ไม่คิดที่จะสูบบุหรี่ Effect of warning label on discourage people your age from smoking	สูบบุหรี่ Smoker				ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker				ภาพรวม Overall			
	รอบที่ 1 Wave 1	รอบที่ 2 Wave 2	รอบที่ 3 Wave 3	รอบที่ 4 Wave 4	รอบที่ 1 Wave 1	รอบที่ 2 Wave 2	รอบที่ 3 Wave 3	รอบที่ 4 Wave 4	รอบที่ 1 Wave 1	รอบที่ 2 Wave 2	รอบที่ 3 Wave 3	รอบที่ 4 Wave 4
	(n=141)	(n=200)*	(n=206)		(n=820)*	(n=872)*	(n=752)		(n=961)*	(n=1,072)*	(n=958)	
ไม่มีผลเลย Not at all	15.6	12.5	9.7		19.8	21.4	22.3		19.1	19.8	19.6	
มีผลเล็กน้อย A little	61.7	63.5	68.9		60.2	58.3	64.2		60.5	59.2	65.2	
มีผลมาก A lot	22.7	24.0	21.4		20.0	20.3	13.4		20.4	21.0	15.1	
ไม่เคยเห็นฉลากคำเตือนด้าน สุขภาพบนซองบุหรี่ Never seen any warning labels	0.0	0.0	0.0		0.0	0.0	0.0		0.0	0.0	0.0	
รวม Total	100.0	100.0	100.0		100.0	100.0	100.0		100.0	100.0	100.0	

* ไม่รวม ไม่ทราบ/ไม่ตอบ * Not include do not know/do not answer

ตาราง 4.6.6ก. ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ในการเห็นโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.6.6a. Percentage of sample by frequency of noticing advertisement of cigarette, survey round and smoking status

ความถี่ในการเห็นโฆษณาบุหรี่ ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา Frequency of seeing advertisement in the past 12 months	สูบบุหรี่ Smoker				ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker				ภาพรวม Overall			
	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4
	Wave 1	Wave 2	Wave 3	Wave 4	Wave 1	Wave 2	Wave 3	Wave 4	Wave 1	Wave 2	Wave 3	Wave 4
	(n=120)	(n=141)	(n=201)	(n=206)	(n=880)	(n=820)	(n=895)	(n=752)	(n=1,000)	(n=961)	(n=1,096)	(n=958)
ไม่เคยเห็น Never	50.8	60.3	55.7	55.3	63.3	54.6	61.5	55.2	61.8	55.5	60.4	55.2
เคยเห็นบ้างบางครั้ง Sometimes	33.3	29.8	22.4	32.5	28.0	35.2	29.2	31.8	28.6	34.4	27.9	31.9
เคยเห็นบ่อย Often	9.2	8.5	9.0	7.3	3.3	4.9	3.6	6.3	4.0	5.4	4.6	6.5
ไม่ค่อยไปดูกีฬา คอนเสิร์ต ฯลฯ Hardly attend sports, concerts	6.7	1.4	12.9	4.9	5.5	5.2	5.8	6.8	5.6	4.7	7.1	6.4
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.6.6ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามแหล่งที่เคยเห็นโฆษณาบุหรี่ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.6.6b Percentage of sample by source of ever seen cigarette advertisement, survey round and smoking status

แหล่งที่เคยเห็น การโฆษณาบุหรี่ ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา Source of ever seen cigarette advertisement in the past 6 months (ตอบได้มากกว่า 1) (Select all that apply)	สูบบุหรี่ Smoker				ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker				ภาพรวม Overall			
	รอบที่ 1 Wave 1 (n=120)	รอบที่ 2 Wave 2 (n=141)	รอบที่ 3 Wave 3 (n=201)	รอบที่ 4 Wave 4 (n=206)	รอบที่ 1 Wave 1 (n=880)	รอบที่ 2 Wave 2 (n=820)	รอบที่ 3 Wave 3 (n=895)	รอบที่ 4 Wave 4 (n=752)	รอบที่ 1 Wave 1 (n=1,000)	รอบที่ 2 Wave 2 (n=961)	รอบที่ 3 Wave 3 (n=1,096)	รอบที่ 4 Wave 4 (n=958)
ร้านค้าย่อย/ร้านค้าใหญ่ Shops and stores	30.8	51.1	15.9	36.9	28.1	50.1	19.7	36.0	28.4	50.3	19.0	36.2
ดิสโก้เทค/คาราโอเกะ เลานจ์/ สถานบันเทิงต่างๆ Discos/Karaoke/ Lounges/ other entertainment venues	25.8	34.8	14.4	22.3	17.4	25.7	8.0	17.4	18.4	27.1	9.2	18.5
ผู้ขายเร่ตามท้องถนน Street vendor	19.2	34.0	14.0	23.8	16.7	25.0	13.4	16.1	17.0	26.3	13.5	17.7

ตาราง 4.6.6ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเคยเห็นนักแสดง/ดาราสูบบุหรี่ เวลาที่ดูโทรทัศน์ วิดีโอ หรือภาพยนตร์ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.6.6c Percentage of sample by ever seen images of actors smoking when you watch TV, VDO or cinema, survey round and smoking status

การเคยเห็นนักแสดง/ดารา สูบบุหรี่ เวลาที่ดูโทรทัศน์ วิดีโอ หรือภาพยนตร์ Ever seen images of actors smoking when you watch TV, VDO or cinema	สูบบุหรี่ Smoker				ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker				ภาพรวม Overall			
	รอบที่ 1 Wave 1 (n=120)	รอบที่ 2 Wave 2 (n=141)	รอบที่ 3 Wave 3 (n=201)	รอบที่ 4 Wave 4 (n=206)	รอบที่ 1 Wave 1 (n=880)	รอบที่ 2 Wave 2 (n=821)	รอบที่ 3 Wave 3 (n=895)	รอบที่ 4 Wave 4 (n=752)	รอบที่ 1 Wave 1 (n=1,000)	รอบที่ 2 Wave 2 (n=962)	รอบที่ 3 Wave 3 (n=1,096)	รอบที่ 4 Wave 4 (n=958)
ไม่เคยเห็น Never	30.8	19.7	24.9	12.6	37.6	17.8	19.7	14.1	36.8	18.1	20.6	13.8
เคย - เห็นบ้างบางครั้ง Sometimes	45.0	62.7	55.7	64.6	35.5	70.5	57.4	61.8	36.6	69.4	57.1	62.4
เคย - เห็นบ่อยมาก Very Often	20.0	13.4	17.4	20.4	25.5	10.8	21.9	22.6	24.8	11.2	21.1	22.1
ไม่ค่อยได้ดูโทรทัศน์ วิดีโอ ภาพยนตร์ Hardly ever watch TV, video, or movies	4.2	4.2	2.0	2.4	1.5	0.8	1.0	1.5	1.8	1.3	1.2	1.7
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.1ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ และอายุ
Table 4.1a Percentage of sample by gender and age

ภาคผนวก ก

ลักษณะ Characteristics	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 4 The sample in wave 4 survey (n=958)	กลุ่มตัวอย่างเก่า การสำรวจรอบที่ 4 The recontact sample in wave 4 survey (n=814)	กลุ่มตัวอย่างใหม่ การสำรวจรอบที่ 4 The replenishment sample in wave 4 survey (n=144)
เพศ Gender			
ชาย Male	54.6	55.2	51.4
หญิง Female	45.4	44.8	48.6
รวม Total	100.0	100.0	100.0
อายุ(ปี) Age (Years)			
13	2.9	0.0	19.4
14	6.9	3.9	23.6
15	9.6	7.2	22.9
16	11.8	10.4	19.4
17	19.7	20.6	14.6
18	18.1	21.3	0.0
19	13.4	15.7	0.0
20 ปีขึ้นไป 20 and more than 20	17.6	20.8	0.0
รวม Total	100.0	100.0	100.0
อายุเฉลี่ย Mean age	17.4	17.9	14.9
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุ Standard deviation of age	2.1	1.9	1.3

ตาราง 4.1ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา
Table 4.1b Percentage of sample by educational level

การศึกษา Educational level	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 4 <i>The sample in wave 4 survey</i> (n=958)	กลุ่มตัวอย่างเก่า การสำรวจรอบที่ 4 <i>The recontact sample in wave 4 survey</i> (n=814)	กลุ่มตัวอย่างใหม่ การสำรวจรอบที่ 4 <i>The replenishment sample in wave 4 survey</i> (n=144)
ประถมศึกษา Primary school	6.2	5.4	10.4
มัธยมศึกษาปีที่ 1 Secondary School Year 1	3.9	1.0	20.1
มัธยมศึกษาปีที่ 2 Secondary School Year 2	9.1	6.4	24.3
มัธยมศึกษาปีที่ 3 Secondary School Year 3	23.4	22.4	29.2
มัธยมศึกษาปีที่ 4 Secondary School Year 4	9.2	9.2	9.0
มัธยมศึกษาปีที่ 5 Secondary School Year 5	15.8	17.4	6.3
มัธยมศึกษาปีที่ 6 Secondary School Year 6	21.1	24.7	0.7
สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษา Higher than Secondary School	11.5	13.5	0.0
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.1ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม อาชีพ
 Table 4.1c Percentage of sample by occupation

อาชีพ Occupation	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 4 <i>The sample in wave 4 survey</i> (n=958)	กลุ่มตัวอย่างเก่า การสำรวจรอบที่ 4 <i>The recontact sample in wave 4 survey</i> (n=814)	กลุ่มตัวอย่างใหม่ การสำรวจรอบที่ 4 <i>The replenishment sample in wave 4 survey</i> (n=144)
นักเรียน Student	67.7	65.2	81.9
ไม่ใช่ นักเรียน Non - student	32.3	34.8	18.1
ไม่มีอาชีพ Unemployed	12.2	12.3	11.8
กรรมกร Labourer	7.2	7.5	5.6
เกษตรกรรม Agriculture	4.5	5.3	0.0
ค้าขาย / เสมียน / งานบริการ Commerce/ Clerk / Service	6.4	7.5	0.0
อื่นๆ (งานวิชาการ/ลูกจ้างส่วนราชการ/การขนส่งและคมนาคม/หมอดู/ทหารเกณฑ์) <i>Others (Academic/Government employee Transportation and Communication/Fortune teller/drafted soldier)</i>	2.0	2.2	0.7
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.1ง ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพสมรส และเขตที่อยู่อาศัย
Table 4.1d Percentage of sample by marital status and residential area

ลักษณะ Characteristics	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 4 <i>The sample in wave 4 survey</i> (n=958)	กลุ่มตัวอย่างเก่า การสำรวจรอบที่ 4 <i>The recontact sample in wave 4 survey</i> (n=814)	กลุ่มตัวอย่างใหม่ การสำรวจรอบที่ 4 <i>The replenishment sample in wave 4 survey</i> (n=144)
สถานภาพสมรส Marital Status			
โสด Single	92.5	91.6	97.2
แต่งงาน Married	7.1	7.9	2.8
หย่า/แยก Divorced	0.4	0.5	0.0
รวม Total	100.0	100.0	100.0
เขตที่อยู่อาศัย Residential area			
ชนบท Rural	52.7	58.1	22.2
เมือง Urban	47.3	41.9	77.8
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.1จ
Table 4.1e

ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน
Percentage of sample by number of household member

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน) Number of household member (person)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 4 <i>The sample in wave 4 survey</i> (n=958)	กลุ่มตัวอย่างเก่า การสำรวจรอบที่ 4 <i>The recontact sample in wave 4 survey</i> (n=814)	กลุ่มตัวอย่างใหม่ การสำรวจรอบที่ 4 <i>The replenishment sample in wave 4 survey</i> (n=144)
1	0.1	0.1	0.0
2	3.9	3.6	5.6
3	32.7	31.7	38.2
4	34.2	34.8	31.3
5	16.7	16.6	17.4
6	7.3	7.7	4.9
7 - 12	5.1	5.5	2.8
รวม Total	100.0	100.0	100.0
จำนวนสมาชิกเฉลี่ยในครัวเรือน <i>Mean number of household member</i>	4.1	4.1	3.9
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน <i>Standard deviation</i>	1.3	1.3	1.1

ตาราง 4.1จ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.1f Percentage of sample by number of smoker in household and smoking status

ลักษณะ Characteristics	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 4 <i>The sample in wave 4 survey</i> (n=958)	กลุ่มตัวอย่างเก่า การสำรวจรอบที่ 4 <i>The recontact sample in wave 4 survey</i> (n=814)	กลุ่มตัวอย่างใหม่ การสำรวจรอบที่ 4 <i>The replenishment sample in wave 4 survey</i> (n=144)
จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน (คน) Number of smoker in household (person)			
0	45.5	45.7	43.8
1	43.4	42.6	48.6
2	8.9	9.2	6.9
3 - 4	2.2	2.5	0.7
รวม Total	100.0	100.0	100.0
จำนวนผู้สูบบุหรี่เฉลี่ยในครัวเรือน <i>Mean of number of smoker in household</i>	0.7	0.7	0.7
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน <i>Standard deviation</i>	0.8	0.8	0.7
สถานภาพการสูบบุหรี่ Smoking status			
สูบบุหรี่ Smoker	21.5	22.7	14.6
ไม่สูบบุหรี่ Non – smoker	78.5	77.3	85.4
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.2ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.2a Percentage of sample by sex, and smoking status

สถานภาพการสูบบุหรี่ Smoking status	เพศ Gender		ภาพรวม Overall (n=958)
	ชาย Male (n=523)	หญิง Female (n=435)	
สูบบุหรี่ Smoker	36.5	3.4	21.5
ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker	63.5	96.6	78.5
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.2ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุเมื่อสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรก
 Table 4.2b Percentage of sample by age at first smoked a whole cigarette

อายุเมื่อสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรก(ปี) Age at first smoked a whole cigarette (year)	ร้อยละ Percent (n =220)*
11 - 13	15.9
14 - 16	62.7
17 - 19	20.5
20 - 22	0.9
รวม Total	100.0

อายุเฉลี่ยเมื่อเริ่มสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรก (ปี) Mean of age at first smoked a whole cigarette (year) (S.D.) 15.2 (1.8)

*นับเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เคยสูบบุหรี่หมดมวน Include specifically ever smoked a whole cigarette

ตาราง 4.2ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จำแนกตามความบ่อยในการสูบบุหรี่ และจำนวนบุหรี่ที่สูบต่อวัน
 Table 4.2c Percentage of smoking sample by frequency of smoking and number of cigarette smoked per day

พฤติกรรมการสูบบุหรี่ Smoking behavior	ร้อยละ Percent
ความถี่ในการสูบบุหรี่ช่วง 30 วันที่ผ่านมา Frequency of smoking during the last 30 days	(n =206)
สูบ 1 – 2 วัน Smoke 1 or 2 days	11.2
สูบบางวันแต่น้อยกว่าอาทิตย์ละครั้ง Smoke some days, but less than once a week	13.1
สูบอาทิตย์ละครั้งแต่ไม่ได้สูบทุกวัน Smoke at least once a week, but not every day	16.0
สูบทุกวัน Smoke every day	59.7
รวม Total	100.0
จำนวนบุหรี่ที่สูบต่อวันในช่วง 7 วันที่ผ่านมา Number of cigarette smoke per day in the past 7 days	(n =206)
ไม่ได้สูบเลย None	6.3
สูบไม่ถึง 1 มวน Smoke less than 1 cigarettes	8.3
สูบวันละ 1 มวน Smoke 1 cigarette	6.8
สูบวันละ 2 – 5 มวน Smoke 2-5 cigarettes	39.3
สูบวันละ 6-10 มวน Smoke 6-10 cigarettes	28.2
สูบวันละ 11 – 20 มวน Smoke 11-20 cigarettes	5.8
สูบมากกว่า 20 มวน Smoke more than 20 cigarettes	5.3
รวม Total	100.0

ตาราง 4.2ง ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จำแนกตามการสูบบุหรี่เมื่ออยู่กับพ่อแม่ และประเภทบุหรี่ที่สูบประจำ
 Table 4.2d Percentage of smoking sample by smoking in the presence of parents and brand of cigarette

พฤติกรรมสูบบุหรี่ Smoking status	ร้อยละ Percent
การสูบบุหรี่เมื่ออยู่กับพ่อแม่ Smoking in the presence of your parents	(n =206)
ไม่เคยสูบ Never	44.2
สูบบางครั้ง Sometimes	47.6
สูบบ่อย Often	8.3
รวม Total	100.0
ประเภทบุหรี่ที่สูบประจำ Brand of cigarettes usually smoke	(n =206)
บุหรี่โรงงานยี่ห้อประจำ Usual brand factory cigarette	67.5
บุหรี่โรงงานไม่มียี่ห้อประจำ No usual brand factory cigarette	19.4
บุหรี่มวนเอง Hand-rolled cigarettes	8.7
ไม่รู้จำยี่ห้อ / จำไม่ได้ Don't know, can't remember	4.4
รวม Total	100.0

ตาราง 4.2จ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จำแนกตามแหล่งที่มาของบุหรี่ ประสบการณ์ในการซื้อบุหรี่ และดื่มเหล้าหรือเบียร์

Table 4.2e Percentage of smoking sample by source of cigarette, cigarette purchasing experience and alcohol consumption

พฤติกรรมกาสูบบุหรี Smoking status		ร้อยละ Percent
แหล่งที่มาของบุหรี Source of cigarette		(n =206)
ซื้อเอง Buy for oneself		72.8
มีคนซื้อให้ Someone buys for me		3.9
ได้จากเพื่อน Get cigarettes from friends		19.9
ได้จากที่บ้าน Get cigarettes from home		2.4
อื่น ๆ Other		1.0
รวม Total		100.0
ประสบการณ์ในการซื้อบุหรีแบ่งขายในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา Experience of buying single cigarettes in the past 30 days		(n =206)
ไม่เคยซื้อ No		14.1
เคยซื้อ Yes		85.9
รวม Total		100.0
ดื่มเหล้าหรือเบียร์ ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา Experience of drinking alcohol/beer in the past 30 days		(n=958)
ไม่เคย Never		55.1
1-5 ครั้ง 1-5 times		30.6
มากกว่า 5 ครั้ง More than 5 times		14.3
รวม Total		100.0

ตาราง 4.2ฉ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จำแนกตาม ความรู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นครั้งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้า
 Table 4.2f Percentage of smoking sample by feel like having a cigarette first thing in the morning

ความรู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นครั้งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้า Feel like having a cigarette first thing in the morning	ร้อยละ Percent (n =206)
ไม่เคย No, never	33.5
เคย – บางครั้ง Yes, sometimes	50.5
เคย – เป็นประจำ Yes, always	16.0
รวม Total	100.0

ตาราง 4.3.1ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.1a Percentage of sample by age and smoking status

ลักษณะ Characteristics	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	รวม Total (n=958)
อายุ (ปี) Age (years)			
13	0.0	100.0	100.0 (n = 28)
14	6.1	93.9	100.0 (n = 66)
15	19.6	80.4	100.0 (n = 92)
16	22.1	77.9	100.0 (n = 113)
17	18.0	82.0	100.0 (n = 189)
18	27.2	72.8	100.0 (n = 173)
19	27.3	72.7	100.0 (n = 128)
มากกว่า 20 ปี More than 20 years	25.4	74.6	100.0 (n = 169)
อายุเฉลี่ย Mean of age	18.0	17.3	17.4
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุ Standard deviation of age	1.9	2.1	2.1

ตาราง 4.3.1ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.1b Percentage of sample by educational level and smoking status

ระดับการศึกษา Educational level	สูบบุหรี่ Smoker	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker	ภาพรวม Overall
ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ Currently enrolled in school	(n=89)	(n=560)	(n=649)
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า Primary School or lower	14.3	85.7	100.0 (n = 7)
มัธยมศึกษาปีที่ 1 Secondary School Year 1	3.4	96.6	100.0 (n = 29)
มัธยมศึกษาปีที่ 2 Secondary School Year 2	13.7	86.3	100.0 (n = 73)
มัธยมศึกษาปีที่ 3 Secondary School Year 3	11.2	88.8	100.0 (n = 89)
มัธยมศึกษาปีที่ 4 Secondary School Year 4	12.9	87.1	100.0 (n = 85)
มัธยมศึกษาปีที่ 5 Secondary School Year 5	12.2	87.8	100.0 (n = 148)
มัธยมศึกษาปีที่ 6 Secondary School Year 6	22.3	77.7	100.0 (n = 121)
สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย Higher than Secondary School	11.3	88.7	100.0 (n = 97)

ตาราง 4.3.1ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา และสถานภาพการสูบบุหรี่ (ต่อ)

Table 4.3.1b Percentage of sample by educational level and smoking status (continued)

ระดับการศึกษา Educational level	สูบบุหรี่ Smoker	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker	ภาพรวม Overall
ผู้ไม่ได้ศึกษาอยู่ Not – currently enrolled in school	(n=117)	(n=192)	(n=309)
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า Primary School or lower	55.8	44.2	100.0 (n = 52)
มัธยมศึกษาปีที่ 1 Secondary School Year 1	37.5	62.5	100.0 (n = 8)
มัธยมศึกษาปีที่ 2 Secondary School Year 2	57.1	42.9	100.0 (n = 14)
มัธยมศึกษาปีที่ 3 Secondary School Year 3	40.7	59.3	100.0 (n = 135)
มัธยมศึกษาปีที่ 4 Secondary School Year 4	33.3	66.7	100.0 (n = 3)
มัธยมศึกษาปีที่ 5 Secondary School Year 5	0.0	100.0	100.0 (n = 3)
มัธยมศึกษาปีที่ 6 Secondary School Year 6	21.0	79.0	100.0 (n = 81)
สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย Higher than Secondary School	30.8	69.2	100.0 (n = 13)

ตาราง 4.3.1ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ และสถานภาพการสูบบุหรี่
Table 4.3.1c Percentage of sample by occupation and smoking status

อาชีพ Occupation	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	รวม Total (n=958)
นักเรียน Student	13.7	86.3	100.0 (n= 649)
ไม่ใช่ นักเรียน Non - student	37.9	62.1	100.0 (n =309)
ไม่มีอาชีพ Unemployed	35.9	64.1	100.0(n=117)
กรรมกร Labourer	47.8	52.2	100.0(n=69)
เกษตรกรรม Agriculture	32.6	67.4	100.0(n=43)
ค้าขาย/เสมียน/งานบริการ Commerce/ Clerk / Service	26.2	73.8	100.0(n=61)
อื่น ๆ(งานวิชาการ/ลูกจ้างส่วนราชการ/การขนส่งและคมนาคม/หมอดู/ทหารเกณฑ์)	63.2	36.8	100.0(n=19)
Others (artist / government employee Transiton and Communication)			

ตาราง 4.3.1ง ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพสมรส เขตที่อยู่อาศัย และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.1d Percentage of sample by marital status, residential area and smoking status

ลักษณะ Characteristics	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	รวม Total (n=958)
สถานภาพสมรส Marital status			
โสด Single	21.7	78.3	100.0 (n=886)
แต่งงาน Married	17.6	82.4	100.0 (n=68)
หย่า/แยก Divorced	50.0	50.0	100.0 (n=4)
เขตที่อยู่อาศัย Residential area			
ชนบท Rural	21.4	78.6	100.0 (n=505)
เมือง Urban	21.6	78.4	100.0 (n=453)

ตาราง 4.3.1จ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ภูมิภาค และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.1e Percentage of sample by gender, region and smoking status

สถานภาพการสูบบุหรี่/ภูมิภาค Smoking status/Region	เพศ Gender		ภาพรวม Overall
	ชาย Male	หญิง Female	
กรุงเทพมหานคร Bangkok	(n=94)	(n=53)	(n=147)
สูบบุหรี่ Smoker	39.4	11.3	29.3
ไม่สูบบุหรี่ Non – smoker	60.6	88.7	70.7
รวม Total	100.0	100.0	100.0
ภาคกลาง Central	(n=124)	(n=105)	(n=229)
สูบบุหรี่ Smoker	31.5	1.9	17.9
ไม่สูบบุหรี่ Non – smoker	68.5	98.1	82.1
รวม Total	100.0	100.0	100.0
ภาคเหนือ North	(n=104)	(n=73)	(n=177)
สูบบุหรี่ Smoker	26.0	4.1	16.9
ไม่สูบบุหรี่ Non – smoker	74.0	95.9	83.1
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.1จ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ภูมิภาค และสถานภาพการสูบบุหรี่ (ต่อ)

Table 4.3.1e Percentage of sample by gender region and smoking status (continued)

สถานภาพการสูบบุหรี่/ภูมิภาค Smoking status/Region	เพศ Gender		ภาพรวม Overall
	ชาย Male	หญิง Female	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ Northeast	(n=134)	(n=154)	(n=288)
สูบบุหรี่ Smoker	41.0	2.6	20.5
ไม่สูบบุหรี่ Non – smoker	59.0	97.4	79.5
รวม Total	100.0	100.0	100.0
ภาคใต้ South	(n=67)	(n=50)	(n=117)
สูบบุหรี่ Smoker	49.3	0.0	28.2
ไม่สูบบุหรี่ Non – smoker	50.7	100.0	71.8
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.1จ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.1f Percentage of sample by number of household member and smoking status

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน) Number of household member (persons)	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	รวม Total (n=958)
1 – 2	34.2	65.8	100.0 (n= 38)
3 – 4	20.6	79.4	100.0 (n= 641)
5 - 12	21.9	78.1	100.0 (n= 279)
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย Mean of number of household member	4.1	4.1	4.1
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนสมาชิกในครัวเรือน Standard deviation of number of household member	1.4	1.3	1.3

ตาราง 4.3.1ช ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.1 g Percentage of sample by number of smoker in household and smoking status

จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน (คน) Number of smoker in household (persons)	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	รวม Total (n=958)
0	21.8	78.2	100.0 (n=435)
1	21.3	78.7	100.0 (n=417)
2	18.8	81.2	100.0 (n=85)
3-4	28.6	71.4	100.0 (n=21)
จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือนเฉลี่ย <i>Mean of number of smoker in household</i>	0.7	0.7	0.7
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน <i>Standard deviation of number of smoker in household</i>	0.8	0.8	0.8

ตาราง 4.3.2 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการมีพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.2 Percentage of sample by having older brothers or sisters smoke and smoking status

การมีพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่*	สูบบุหรี่ Smoker (n=123)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=422)	ภาพรวม Overall (n=545)
มีพี่ชาย/พี่สาวที่ไม่สูบบุหรี่ Have older brother or sister who do not smoke	41.5	55.7	52.5
มีพี่ชาย/พี่สาวที่สูบบุหรี่ Have older brother or sister who smoke	38.2	32.5	33.8
มีพี่ชาย/พี่สาวแต่ไม่ทราบว่าสูบบุหรี่หรือไม่ Do not know if they smoke	20.3	11.8	13.8
รวม Total	100.0	100.0	100.0

*ไม่นับรวม ไม่มีพี่ชาย/พี่สาว Not include those who have no older brother or sister

ตาราง 4.3.3

ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.3

Percentage of sample by number of close friends smoking and smoking status

จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ (คน) Number of close friends smoking (persons)	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=751)*	ภาพรวม Overall (n=957)*
ไม่มี None	3.4	50.1	40.0
1	4.9	12.0	10.4
2	12.6	16.8	15.9
3	24.8	10.1	13.3
4	20.4	5.1	8.4
5	34.0	6.0	12.0
รวม Total	100.0	100.0	100.0

*ไม่รวม ไม่ทราบ/ไม่ตอบ Not include do not know/ do not answer

ตาราง 4.3.4 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ในการดื่มเหล้า/เบียร์ ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.4 Percentage of sample by alcohol/beer consuming frequency the past month and smoking status

ความถี่ในการดื่มเหล้า/เบียร์ ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา Frequency in drinking alcohol/beer in the past 1 month	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	ภาพรวม Overall (n=958)
ไม่เคย Never	19.9	64.8	55.1
1 – 5 ครั้ง 1 – 5 times	43.2	27.1	30.6
มากกว่า 5 ครั้ง More than 5 times	36.9	8.1	14.3
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.5 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการนำคำสอนทางศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.5 Percentage of sample by applying religious beliefs in daily life and smoking status

การนำคำสอนทางศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน Applying religious beliefs in daily life	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	ภาพรวม Overall (n=958)
ไม่เคยใช้เลย Never	15.0	5.5	7.5
แทบจะไม่มีเลย Almost never	14.6	7.3	8.9
ใช้บางครั้ง Sometimes	57.3	68.1	65.8
ใช้ตลอดเวลา All the time	13.1	19.1	17.8
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.6ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้สึกเศร้า ความเห็นต่อการกระทำของตนเอง และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.6a Percentage of sample by feeling of sadness, opinion on self behavior and smoking status

จิตลักษณะ Psychological characteristics	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	ภาพรวม Overall (n=958)
ความรู้สึกเศร้า Feeling of sadness in last 2 weeks			
ไม่เคยเศร้าเลย Not at all	25.2	36.6	34.1
เศร้าบางครั้ง Once in a while	58.7	56.3	56.8
เศร้าหลายครั้ง Many times	11.2	6.4	7.4
เศร้าตลอดเวลา Most of the time	4.9	0.8	1.7
รวม Total	100.0	100.0	100.0
ความเห็นต่อการกระทำของตนเอง Opinion on self doing			
ทำถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ Do most things OK	41.7	71.7	65.2
ทำผิดพลาดหลายเรื่อง Do many things wrong	49.5	26.7	31.6
ทำผิดพลาดทุกเรื่อง Do everything wrong	8.7	1.6	3.1
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.6ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้สึกต่อตนเอง ความรู้สึกโดดเดี่ยว และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.6b Percentage of sample by feeling about oneself, feeling alone and smoking status

จิตลักษณะ Psychological characteristics	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	ภาพรวม Overall (n=958)
ความรู้สึกต่อตนเอง Feeling about oneself			
ชอบตัวเอง Like myself	66.0	86.8	82.4
ไม่ชอบตัวเอง Do not like myself	29.1	10.9	14.8
เกลียดตัวเอง Hate myself	4.9	2.3	2.8
รวม Total	100.0	100.0	100.0
ความรู้สึกโดดเดี่ยว Feel alone			
ไม่รู้สึกโดดเดี่ยว Not feel alone	65.4	80.6	77.3
รู้สึกโดดเดี่ยวหลายครั้ง Feel alone many times	29.8	17.6	20.2
รู้สึกโดดเดี่ยวตลอดเวลา Feel alone all the time	4.9	1.9	2.5
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.7ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วยกับประเด็นเกี่ยวกับการสูบบุหรี่จำแนกตามสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.7a Percentage of sample who agree with statements about smoking by smoking status

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ Opinion on smoking	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	ภาพรวม Overall (n=958)
• การสูบบุหรี่เป็นสิ่งน่ารังเกียจ Smoking is disgusting	31.6	54.3	49.4
• สังคมไทยไม่ยอมรับการสูบบุหรี่ Thai society disapproves of smoking	31.1	37.0	35.7
• การสูบบุหรี่ทำให้คนอายุน้อยดูเป็นผู้ใหญ่ขึ้น Smoking makes young people look more mature	30.1	36.7	35.3
• คนอายุรุ่นฉันที่ได้รับความนิยมส่วนใหญ่สูบบุหรี่ Most of the popular people my age smoke	32.2	17.4	20.6
• การสูบบุหรี่เป็นสัญลักษณ์ของความทันสมัย Smoking is a sign of being modern	10.7	3.7	5.2
• การสูบบุหรี่ช่วยควบคุมน้ำหนักตัว Smoking helps to control body weight	8.3	2.9	4.1
• เป็นการยอมรับได้ที่ผู้ชายอายุ 15-25 ปี สูบบุหรี่ It is acceptable for young men (aged 15-25) to smoke	30.6	14.1	17.7
• เป็นการยอมรับได้ที่ผู้หญิงอายุ 15-25 ปี สูบบุหรี่ It is acceptable for young women (aged 15-25) to smoke	9.2	5.9	6.6

ตาราง 4.3.7ข

ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.7b

Percentage of sample by attitude towards smoking and smoking status

ทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ Attitude towards smoking	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	ภาพรวม Overall (n=958)
การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่เลวร้ายมาก Smoking is very bad.	23.8	59.6	51.9
การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่เลว Smoking is bad.	51.5	34.2	37.9
การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่เลวไม่เลว Smoking is normal thing.	18.9	5.1	8.0
การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ดี Smoking is good thing.	1.9	0.7	0.9
การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ดีมาก Smoking is very good thing.	3.9	0.5	1.3
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.8 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นต่อบริษัทที่ผลิตยาสูบ และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.8 Percentage of sample by opinion on tobacco companies and smoking status

ความคิดเห็นต่อบริษัทที่ผลิตยาสูบ Opinion on tobacco companies	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	ภาพรวม Overall (n=958)
<ul style="list-style-type: none"> บริษัทที่ผลิตยาสูบไม่ควรได้รับอนุญาตให้ทำการส่งเสริมการขายบุหรี่ Tobacco companies should not be allowed to promote cigarettes at all. 	39.3	61.3	56.6
<ul style="list-style-type: none"> บริษัทที่ผลิตยาสูบควรจำกัดให้จัดทำซองบุหรี่แบบเรียบๆ ห้ามใช้สีล้นสวยงาม โดยมีเพียงชื่อบุหรี่และคำเตือนเกี่ยวกับสุขภาพเท่านั้น Tobacco companies should be required to sell cigarettes in plain packaging that is, in packs with only the brand name and the health warnings, but without colourful designs on the rest of the pack. 	39.3	54.4	51.1
<ul style="list-style-type: none"> บริษัทที่ผลิตยาสูบปิดเบือนความจริงเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ Tobacco companies lie about the dangers of smoking. 	18.9	25.4	24.0
<ul style="list-style-type: none"> บริษัทที่ผลิตยาสูบพยายามทำให้คนรุ่นเดียวกับวัยรุ่นหันมาสูบบุหรี่ Tobacco companies try to get people my age to smoke. 	15.0	21.4	20.0
<ul style="list-style-type: none"> บริษัทที่ผลิตยาสูบได้ทำสิ่งที่ดีให้แก่ชุมชน Tobacco companies do good things for the community. 	12.1	8.2	9.1

ตาราง 4.3.9 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้เรื่องผลกระทบจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.9 Percentage of sample by knowledge on health effect of smoking and smoking status

ความรู้เรื่องผลกระทบต่อสุขภาพจากการสูบบุหรี่ knowledge on health effect of smoking	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	ภาพรวม Overall (n=958)
• โรคมะเร็งปอดในผู้ไม่สูบบุหรี่ที่ได้รับควันบุหรี่มือสอง Lung cancer in non-smokers from second hand smoke	90.3	95.5	94.4
• แก่เร็วกว่าอายุ Premature ageing	89.8	95.6	94.4
• โรคมะเร็งช่องปากในผู้ที่สูบบุหรี่ Mouth cancer	90.8	94.1	93.4
• โรคถุงลมโป่งพอง Chronic Obstructive Pulmonary Disease	86.9	93.6	92.2
• โรคเสื่อมสมรรถภาพทางเพศในผู้สูบบุหรี่เพศชาย Impotence in male smoker	71.8	79.3	77.7
• โรคหลอดเลือดสมอง (ลิ่มเลือดอุดตันในสมอง) Stroke in smokers (blood clots in the brain)	67.0	72.5	71.3
• โรคหัวใจวาย Heart Failure	60.7	72.2	69.7
• ทำให้ทารกในครรภ์แท้ง Miscarriage (of a baby)	55.8	64.4	62.5
• เนื้อตายและเน่า (มักเกิดกับอวัยวะส่วนปลาย เช่น มือ เท้า ทำให้ชา ผิวหนัง เปลี่ยนเป็น สีดำและเน่า และต้องตัดทิ้ง) Gangrene (Parts of the body, usually the feet, lose feelings, turn black and start to decay)	48.1	58.9	56.6

ตาราง 4.3.10 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็นโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ จำแนกตามแหล่งโฆษณา / ส่งเสริมการขาย และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.10 Percentage of sample who ever seen advertisement/promotion of cigarette by source of advertisement/promotion of cigarette and smoking status

แหล่งโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ Source of advertisement/promotion of cigarette (ตอบได้มากกว่า 1) (Select all that apply)	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	ภาพรวม Overall (n=958)
• ร้านค้าย่อย / ร้านค้าใหญ่ Shops or stores	36.9	36.0	36.2
• ดิสโก้เทค / คาราโอเกะ / เลาจน์ / สถานบันเทิงต่าง ๆ Entertainment venues	22.3	17.4	18.5
• ผู้ขายเร่ตามท้องถนน Street vendors	23.8	16.1	17.7
• คอฟฟี่ช็อป coffee shop	11.2	9.2	9.6

ตาราง 4.3.11 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็นโฆษณา/ข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ จำแนกตามแหล่งโฆษณา และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.11 Percentage of sample who ever seen advertisement/information about dangers of smoking by source of advertisement and smoking status

แหล่งโฆษณา/ข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ Source of advertisement/information about dangers of smoking (ตอบได้มากกว่า 1) (Select all that apply)	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	ภาพรวม Overall (n=958)
• บนซองบุหรี่ On cigarette pack	86.9	86.3	86.4
• โทรทัศน์ Television	76.7	83.0	81.6
• โปสเตอร์ Poster	61.2	73.7	71.0
• หนังสือพิมพ์ / นิตยสาร Newspapers/magazines	53.2	55.5	55.0
• ในโรงหนัง ก่อนหรือหลังฉายภาพยนตร์ Before or after film show	43.7	42.7	42.9
• ป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ Billboards	39.3	38.4	38.6
• วิทยุ Radio	36.4	36.0	36.1
• ดิสโก้เทค / คาราโอเกะ / เลาจน์ / สถานบันเทิงต่าง ๆ Entertainment venues	38.3	34.7	35.5

ตาราง 4.3.12ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ในการเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.12a Percentage of sample by frequency of noticing warning label on cigarette package and smoking status

ความถี่ในการเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ Frequency of seeing warning label on cigarette package	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	ภาพรวม Overall (n=958)
ไม่เคยเห็น Never	2.9	5.9	5.2
เคย - เห็นนาน ๆ ครั้ง Rarely	11.1	18.2	16.7
เคย - เห็นบ้างบางครั้ง Sometimes	8.3	28.3	24.0
เคย - เห็นบ่อย Often	35.0	27.0	28.7
เคย - เห็นบ่อยมาก Very often	42.7	20.6	25.4
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.12ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.12b Percentage of sample by thinking about the health risk of smoking due to the health warning label on the cigarette pack and smoking status

ความคิดเห็นถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ ของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ Opinion on of warning label on cigarette pack made think about the health risks of smoking	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	ภาพรวม Overall (n=958)
ไม่เคยทำให้คิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพเลย Not at all	4.9	5.9	5.6
ทำให้คิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพบ้างเล็กน้อย A little	65.0	39.4	44.9
ทำให้คิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพมาก A lot	29.1	53.5	48.2
ไม่เคยเห็นคำเตือนบนซองบุหรี่ Never seen any warning labels	1.0	1.2	1.3
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.12ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นต่อความน่าเชื่อถือของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.12c Percentage of sample by opinion on reliability of warning label on cigarette pack and smoking status

ความคิดเห็นต่อความน่าเชื่อถือของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ Opinion on reliability of warning label on cigarette package	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	ภาพรวม Overall (n=958)
ไม่น่าเชื่อถือ Not at all believable	3.4	2.5	2.7
น่าเชื่อถือเล็กน้อย A little believable	35.4	22.6	25.4
น่าเชื่อถือมาก Very believable	61.2	74.9	71.9
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.12ง

ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ที่ทำให้คนในวัยเดียวกันไม่คิดที่จะสูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.12d

Percentage of sample by effect of warning label in discouraging people your age from smoking and smoking status

ผลของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ ที่ทำให้คนในวัยเดียวกันไม่คิดที่จะสูบบุหรี่ Effect of warning label in discouraging people your age from smoking	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	ภาพรวม Overall (n=958)
ไม่มีผลทำให้คนวัยเดียวกันไม่คิดที่จะสูบบุหรี่เลย Not at all	9.7	22.3	19.6
มีผลทำให้คนวัยเดียวกันไม่คิดที่จะสูบบุหรี่เล็กน้อย A little	68.9	64.2	65.2
มีผลทำให้คนวัยเดียวกันไม่คิดที่จะสูบบุหรี่มาก A lot	21.4	13.4	15.1
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.13ก

ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม การเคยเห็นหรือได้ยินเกี่ยวกับการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่นหยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” และสถานภาพสูบบุหรี่

Table 4.3.13a

Percentage of sample by ever seen or heard anything about the “stop harming people, stop smoking in public place” and smoking status

การเคยเห็นหรือได้ยินเกี่ยวกับการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” Ever seen or heard anything about the “Stop harming people, stop smoking in public place”	สูบบุหรี่ Smoker (n= 206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n= 752)	ภาพรวม Overall (n=958)
ไม่เคย No	6.3	5.3	5.5
เคย Yes	93.7	94.7	94.5
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.13ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ผลของการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” ที่นำไปสู่การพูดคุยระหว่างสมาชิกในครอบครัว เกี่ยวกับการสูบบุหรี่และสุขภาพ และสถานภาพสูบบุหรี่

Table 4.3.13b Percentage of sample by result of the “stop harming people, stop smoking in public place” campagin led to discussion amongst your family about smoking and health and smoking status

ผลของการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” ที่นำไปสู่การพูดคุยระหว่างสมาชิกในครอบครัว เกี่ยวกับการสูบบุหรี่และสุขภาพ Result about the “Stop harming people, stop smoking in public place” campagin led to discussion amongst your family about smoking and health*	สูบบุหรี่ Smoker (n=193)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=715)	ภาพรวม Overall (n=908)
ไม่ใช่ No	14.5	16.2	15.9
ใช่ Yes	85.5	83.8	84.1
รวม Total	100.0	100.0	100.0

* ไม่นับรวม ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยเห็นการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ”

Not include, respondent never seen the stop harming people, stop smoking in public place campaign.

ตาราง 4.3.13ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ผลของการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” ที่นำไปสู่การพูดคุยระหว่างสมาชิกในกลุ่มเพื่อน เกี่ยวกับการสูบบุหรี่และสุขภาพ และสถานภาพสูบบุหรี่

Table 4.3.13c Percentage of sample by result of the “stop harming people, stop smoking in public place” campagin led to discussion amongst your friend about smoking and health and smoking status

ผลของการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” ที่นำไปสู่การพูดคุยระหว่างสมาชิกในกลุ่มเพื่อนเกี่ยวกับการสูบบุหรี่และสุขภาพ result about the “Stop harming people, stop smoking in public place”campagin led to discussion amongst your friend about smoking*	สูบบุหรี่ Smoker (n=193)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=715)	ภาพรวม Overall (n=908)
ไม่ใช่ No	22.8	24.5	24.1
ใช่ Yes	77.2	75.5	75.9
รวม Total	100.0	100.0	100.0

* ไม่นับรวม ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยเห็นการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ”
Not include, respondent never seen the stop harming people, stop smoking in public place campaign.

ตาราง 4.3.13ง ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ความเกี่ยวข้องกับการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” ของคุณ และ สถานภาพสูบบุหรี่

Table 4.3.13d Percentage of sample by relevance with the “stop harming people, stop smoking in public” campaign of you and smoking status

ความเกี่ยวข้องกับการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” ของคุณ Relevantion with the stop harming people, stop smoking public campaign of you*	สูบบุหรี่ Smoker (n=193)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=715)	ภาพรวม Overall (n=908)
ไม่เกี่ยวข้องเลย Not at all relevant to you	7.8	15.7	14.0
เกี่ยวข้องบ้าง Somewhat relevant to you	51.3	47.3	48.1
เกี่ยวข้องมาก Very relevant to you	40.9	37.1	37.9
รวม Total	100.0	100.0	100.0

* ไม่นับรวม ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยเห็นการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ”

Not include, respondent never seen the stop harming people, stop smoking in public place campaign.

ตาราง 4.3.13จ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม การรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” ทำให้การสูบบุหรี่ ดึงดูดน้อยลง และสถานภาพสูบบุหรี่

Table 4.3.13e Percentage of sample by the “stop harming people, stop smoking in public place” campaign make smoking seem less cool and smoking status

การรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” ทำให้การสูบบุหรี่ดึงดูดน้อยลง The stop harming people, stop smoking public campaign make smoking seem less cool*	สูบบุหรี่ Smoker (n=193)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=715)	ภาพรวม Overall (n=908)
ไม่ใช่ No	25.4	28.5	27.9
ใช่ Yes	74.6	71.5	72.1
รวม Total	100.0	100.0	100.0

* ไม่นับรวม ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยเห็นการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ”

Not include, respondent never seen the stop harming people, stop smoking in public place campaign.

ตาราง 4.3.13ฉ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม การรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” มีผลให้วัยรุ่นที่คุ้นจัก เลิกสูบบุหรี่หรือพยายามเลิกสูบบุหรี่ และสถานภาพสูบบุหรี่

Table 4.3.13f Percentage of sample by the “stop harming people, stop smoking in public place” campaign effect to youth quit smoking and trying quit smoking and smoking status

การรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” มีผลให้วัยรุ่นที่คุ้นจัก เลิกสูบบุหรี่หรือพยายามเลิกสูบบุหรี่ The stop harming people, stop smoking public campaign effect to youth quit smoking and trying quit smoking*	สูบบุหรี่ Smoker (n=193)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=715)	ภาพรวม Overall (n=908)
ไม่ใช่ No	29.5	46.4	42.8
ใช่ Yes	70.5	53.6	57.2
รวม Total	100.0	100.0	100.0

* ไม่นับรวม ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยเห็นการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ”

Not include, respondent never seen the stop harming people, stop smoking in public place campaign.

ตาราง 4.3.13ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม การรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” มีผลต่อการสูบบุหรี่ในอนาคตของคุณ และสถานภาพสูบบุหรี่

Table 4.3.13g Percentage of sample by the “stop harming people, stop smoking in public place” campaign effect to smoking in your future and smoking status

การรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” มีผลต่อการสูบบุหรี่ในอนาคตของคุณ The stop harming people, stop smoking public campaign effect to smoking in your future*	สูบบุหรี่ Smoker (n= 193)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n= 715)	ภาพรวม Overall (n= 908)
โอกาสที่จะสูบบุหรี่ในอนาคตน้อย Less likely to smoke in the future	76.7	59.8	63.4
โอกาสที่จะสูบบุหรี่ในอนาคตเพิ่มมากขึ้น More likely to smoke in the future	10.9	4.2	5.6
ไม่มีผลต่อการตัดสินใจที่จะสูบบุหรี่ในอนาคต Made no difference to whether I will smoke in the future	12.4	36.0	31.0
รวม Total	100.0	100.0	100.0

* ไม่นับรวม ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยเห็นการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ”

Not include, respondent never seen the stop harming people, stop smoking in public place campaign

ตาราง 4.4ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ และอายุ
 Table 4.4a Percentage of sample by gender and age

ลักษณะ Characteristics	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 1 The sample in wave 1 survey (n=1,000)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 2 The sample in wave 2 survey (n= 962)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 3 The sample in wave 3 survey (n=1,096)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 4 The sample in wave 4 survey (n=958)
เพศ Gender				
ชาย Male	51.7	52.3	53.1	54.6
หญิง Female	48.3	47.7	46.9	45.4
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0
อายุ (ปี) Age (Years)				
13	22.6	6.2	6.4	2.9
14	24.6	16.7	8.1	6.9
15	22.5	22.3	10.4	9.6
16	14.9	21.9	21.8	11.8
17	15.4	19.5	23.7	19.7
18	0.0	10.3	14.9	18.1
19	0.0	2.9	7.9	13.4
20 ปีขึ้นไป 20 and more than 20	0.0	0.0	6.7	17.6
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0
อายุเฉลี่ย Mean age	14.8	15.7	16.6	17.4
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุ Standard deviation of age	1.4	1.5	1.9	2.1

ตาราง 4.4ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพการศึกษา
Table 4.4b Percentage of sample by educational status

สถานภาพการศึกษา Educational status	กลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง
	การสำรวจรอบที่ 1 The sample in wave 1 survey (n=1,000)	การสำรวจรอบที่ 2 The sample in wave 2 survey (n= 962)	การสำรวจรอบที่ 3 The sample in wave 3 survey (n=1,096)	การสำรวจรอบที่ 4 The sample in wave 4 survey (n=958)
นักเรียน Student	89.6	82.2	78.2	67.7
ไม่ใช่ นักเรียน Non - student	10.4	17.8	21.8	32.3
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.4ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา
 Table 4.4c Percentage of sample by educational level

การศึกษา Educational level	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 1 The sample in wave 1 survey (n=1,000)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 2 The sample in wave 2 survey (n=962)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 3 The sample in wave 3 survey (n=1,096)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 4 The sample in wave 4 survey (n=958)
ประถมศึกษา Primary school	27.0	7.5	9.9	6.2
มัธยมศึกษาปีที่ 1 Secondary School Year 1	21.8	8.5	6.7	3.9
มัธยมศึกษาปีที่ 2 Secondary School Year 2	23.4	23.9	13.4	9.1
มัธยมศึกษาปีที่ 3 Secondary School Year 3	17.3	29.4	28.6	23.4
มัธยมศึกษาปีที่ 4 Secondary School Year 4	9.0	15.9	16.9	9.2
มัธยมศึกษาปีที่ 5 Secondary School Year 5	1.2	9.5	14.6	15.8
มัธยมศึกษาปีที่ 6 Secondary School Year 6	0.2	4.5	7.2	21.1
สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษา Higher than Secondary School	0.1	0.8	2.7	11.5
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.4ง ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพสมรส และเขตที่อยู่อาศัย
 Table 4.4d Percentage of sample by marital status and residential area

ลักษณะ Characteristics	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 1 The sample in wave 1 survey (n=1,000)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 2 The sample in wave 2 survey (n=962)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 3 The sample in wave 3 survey (n=1,096)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 4 The sample in wave 4 survey (n=958)
สถานภาพสมรส Marital Status				
โสด Single	99.4	97.1	95.3	92.5
แต่งงาน Married	0.6	2.8	4.7	7.1
หย่า/แยก Divorced	0.0	0.1	0.1	0.4
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0
เขตที่อยู่อาศัย Residential area				
ชนบท Rural	69.6	62.1	63.5	52.7
เมือง Urban	30.4	37.9	36.5	47.3
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.4จ

ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

Table 4.4e

Percentage of sample by number of household member

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน) Number of household member (persons)	กลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง
	การสำรวจรอบที่ 1 The sample in wave 1 survey (n=1,000)	การสำรวจรอบที่ 2 The sample in wave 2 survey (n=962)	การสำรวจรอบที่ 3 The sample in wave 3 survey (n=1,096)	การสำรวจรอบที่ 4 The sample in wave 4 survey (n=958)
1	0.4	0.3	0.1	0.1
2	4.9	5.7	5.1	3.9
3	20.1	22.7	37.5	32.7
4	36.4	33.9	31.6	34.2
5	18.5	17.7	14.2	16.7
6	9.3	9.6	6.8	7.3
7 – 14	10.4	10.1	4.7	5.1
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวนสมาชิกเฉลี่ยในครัวเรือน <i>Mean number of household member</i>	4.5	4.4	4.0	4.1
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน <i>Standard deviation</i>	1.6	1.7	1.3	1.3

ตาราง 4.4ฉ

ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.4f

Percentage of sample by number of smoker in household and smoking status

ลักษณะ Characteristics	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 1 The sample in wave 1 survey (n=1,000)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 2 The sample in wave 2 survey (n=962)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 3 The sample in wave 3 survey (n=1,096)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 4 The sample in wave 4 survey (n=958)
จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน (คน) Number of smoker in household (persons)				
0	40.3	47.6	48.6	45.4
1	43.8	42.4	41.5	43.5
2	12.3	7.1	7.6	8.9
3 - 6	3.6	3.0	2.3	2.2
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวนผู้สูบบุหรี่เฉลี่ยในครัวเรือน <i>Mean of number of smoker in household</i>	0.8	0.7	0.6	0.7
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน <i>Standard deviation</i>	0.9	0.8	0.7	0.8
สถานภาพการสูบบุหรี่ Smoking status				
สูบบุหรี่ <i>Smoker</i>	11.3	14.7	18.3	21.5
ไม่สูบบุหรี่ <i>Non – smoker</i>	88.7	85.3	81.7	78.5
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.5 ปัจจัยเสี่ยงของการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4

Table 4.5 Risk factors of youth smoking in wave 1, wave 2, wave 3, and wave 4 surveys

ตัวแปร Variables	การสำรวจ รอบที่ 1 Wave 1 survey (n=993)	การสำรวจ รอบที่ 2 Wave 2 survey (n=949)	การสำรวจ รอบที่ 3 Wave 3 survey (n=1,085)	การสำรวจ รอบที่ 4 Wave 4 survey (n=957)
ลักษณะทางประชากร				
• อายุ Age	0.97	1.25*	0.99	1.07
• เพศ Gender (ref = male)	0.14***	0.10***	0.12***	0.14***
• เขตที่อยู่อาศัย Residential area (ref = urban)	1.05	1.10	1.36	0.68
• สถานภาพการศึกษา educational status (ref = non – student)	0.68	0.33***	0.58*	0.48**
ปัจจัยภายใน				
• ความรู้สึกต่อตนเอง Feeling about oneself (ref: Like myself)				
- ไม่ชอบตัวเอง Do not like myself	2.05	1.88	2.02	2.16*
-เกลียดตัวเอง Hate myself	2.02	1.08	2.84***	3.83*
• ความเห็นต่อสิ่งที่ตนเองกระทำ Opinion on self doing (ref: Do most things ok)				
- ทำผิดพลาดหลายเรื่อง Do some things wrong	1.58	3.16***	1.33	1.91*
- ทำผิดพลาดทุกเรื่อง Do everything wrong	0.23	2.78	2.75	2.32
• ความรู้สึกเศร้า Feeling of sadness (ref: Not sad at all)				
- เศร้าบางครั้ง Sad once in a while	0.94	1.05	1.25	1.51
- เศร้าหลายครั้ง Sad many times	3.56*	1.36	1.44	2.43*
- เศร้าตลอดเวลา Sad most of the time	1.13	1.72	3.14	2.88
• ความคิดเห็นต่อการสูบบุหรี่ Opinion on smoking (ref: Very bad)				
- การสูบบุหรี่เป็นสิ่งไม่ดี Bad	1.22	0.75	1.33	0.67
- การสูบบุหรี่เป็นสิ่งธรรมดา Normal	2.15	1.93	2.16*	1.43
• การดื่มเหล้า/เบียร์ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา Drink in last month (ref = never)				
- เคยดื่ม 1-5 ครั้ง 1-5 times	5.09***	2.55**	2.19**	2.17**
- เคยดื่มมากกว่า 5 ครั้ง More than five times	8.20***	3.99***	3.94***	3.78***
ปัจจัยภายนอก				
• จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ Number of close friends smoke	1.74***	1.61***	1.88***	1.58***
• จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่สูบบุหรี่ Number of smoker in household	3.68***	1.44*	1.52*	0.80
• มีพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่ Older sibling smoke (ref= none)	0.82	2.34**	1.36	0.80

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 *** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001

* Significant at 0.05 level ** Significant at 0.01 level *** Significant at 0.001 level

ตาราง 4.5 ปัจจัยเสี่ยงของการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 (ต่อ)

Table 4.5 Risk factors of youth smoking in wave 1, wave 2, wave 3, and wave 4 surveys (continued)

ตัวแปร Variables	การสำรวจ รอบที่ 1 Wave 1 survey (n=993)	การสำรวจ รอบที่ 2 Wave 2 survey (n=949)	การสำรวจ รอบที่ 3 Wave 3 survey (n=1,085)	การสำรวจ รอบที่ 4 Wave 4 survey (n=957)
• พื้นที่ที่อนุญาตให้สูบบุหรี่ในบ้าน Home area allowed to smoke (ref=allowed everywhere)				
- ไม่อนุญาตให้สูบบุหรี่ในบ้าน Not allowed anywhere	1.75	1.43	0.96	0.37**
- อนุญาตให้สูบได้บ้างเวลา/บางพื้นที่ในบ้าน Allowed some place/ sometimes	1.17	0.73	0.50	0.72
• จำนวนแหล่งที่เคยเห็นการโฆษณาบุหรี่/ส่งเสริม การขายบุหรี่ Number of media outlets seen tobacco advertisement	0.93	0.97	0.99	0.98
• จำนวนแหล่งที่เคยเห็นการโฆษณา/ข่าวสาร เกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ Number of media outlets seen information about danger of smoking	0.98	0.95	1.04	0.94
• ความบ่อยในการเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ Frequency of notice health warning on cigarette pack (ref: very often)				
- ไม่เคยเห็น Never	0.69	0.77	0.41	0.23*
- เห็นนานๆ ครั้ง Rarely	0.96	0.34*	0.63	0.31**
- เห็นบางครั้ง Sometimes	0.77	0.34*	0.57	0.11***
- เห็นบ่อย Often	1.04	1.73	1.22	0.58*
- 2 log likelihood	324.08***	366.99***	494.74***	520.849***
n	993	949	1085	957

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 *** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001

* Significant at 0.05 level ** Significant at 0.01 level *** Significant at 0.001 level

ตาราง 4.6.1 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอัตราความชุกของการสูบบุหรี่ เพศ และรอบการสำรวจ

Table 4.6.1 Percentage of sample by smoking prevalence rate, gender and survey round

อัตราความชุกของ การสูบบุหรี่ Smoking prevalence rate	รอบที่ 1 Wave 1			รอบที่ 2 Wave 2			รอบที่ 3 Wave 3			รอบที่ 4 Wave 4		
	ชาย Male (n=523)	หญิง Female (n=477)	รวม Total (n=1,000)	ชาย Male (n=507)	หญิง Female (n=455)	รวม Total (n=962)	ชาย Male (n=582)	หญิง Female (n=514)	รวม Total (n=1,096)	ชาย Male (n=523)	หญิง Femal (n=435)	รวม Total (n=958)
	สูบบุหรี่ Smoker	20.3	1.5	11.3	27.8	2.3	15.0	32.1	2.7	18.3	36.5	3.4
ไม่สูบบุหรี่ Non – smoker	79.7	98.5	88.7	72.2	97.7	85.0	67.9	97.3	81.7	63.5	96.6	78.5
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.6.2ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ซื้อบุหรี่ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.6.2a Percentage of sample by experience of buying cigarettes, survey round and smoking status

ประสบการณ์ซื้อบุหรี่ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา Experience of buying cigarettes in the past 30 days	สูบบุหรี่ Smoker				ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker				ภาพรวม Overall			
	รอบที่ 1 Wave 1 (n=120)*	รอบที่ 2 Wave 2 (n=108)*	รอบที่ 3 Wave 3 (n=126)*	รอบที่ 4 Wave 4 (n=128)*	รอบที่ 1 Wave 1 (n=880)*	รอบที่ 2 Wave 2 (n=726)*	รอบที่ 3 Wave 3 (n=646)*	รอบที่ 4 Wave 4 (n=532)*	รอบที่ 1 Wave 1 (n=1,000)*	รอบที่ 2 Wave 2 (n=834)*	รอบที่ 3 Wave 3 (n=772)*	รอบที่ 4 Wave 4 (n=660)*
เคยซื้อ Yes	50.8	50.0	63.5	58.0	42.5	42.6	39.8	41.4	43.5	43.5	43.7	44.7
ไม่เคยซื้อ No	49.2	50.0	36.5	41.4	57.5	57.4	60.2	58.6	56.5	56.5	56.3	55.3
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

* ตัวอย่างอายุต่ำกว่า 18 ปี * Age lower than 18 years

ตาราง 4.6.2ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ถูกปฏิเสธการขายบุหรี่เพราะอายุต่ำกว่า 18 ปี รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.6.2b Percentage of sample by experience of being refused to sell cigarette because of age lower than 18 years survey round and smoking status

ประสบการณ์ซื้อบุหรี่ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา Experience of buying cigarettes in the past 30 days	สูบบุหรี่ Smoker				ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker				ภาพรวม Overall			
	รอบที่ 1 Wave 1 (n=95)*	รอบที่ 2 Wave 2 (n=100)*	รอบที่ 3 Wave 3 (n=116)*	รอบที่ 4 Wave 4 (n=119)*	รอบที่ 1 Wave 1 (n=481)*	รอบที่ 2 Wave 2 (n=457)*	รอบที่ 3 Wave 3 (n=335)*	รอบที่ 4 Wave 4 n=284)*	รอบที่ 1 Wave 1 (n=576)*	รอบที่ 2 Wave 2 (n=557)*	รอบที่ 3 Wave 3 (n=451)*	รอบที่ 4 Wave 4 (n=403)*
ไม่เคยถูกปฏิเสธ No	23.2	36.0	49.1	62.2	49.7	53.0	58.2	71.1	45.3	49.9	55.9	68.5
เคยถูกปฏิเสธ Yes	76.8	64.0	50.9	37.8	50.3	47.0	41.8	28.9	54.7	50.1	44.1	31.5
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

* ตัวอย่างอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่เคยซื้อบุหรี่ * Age lower than 18 years who ever bought cigarette.

ตาราง 4.6.3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเคยเห็นการวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.6.3 Percentage of sample by ever seen tobacco products displayed at point of sale, survey round and smoking status

การเคยเห็นการวางโชว์ บุหรี่ ณ จุดขาย	สูบบุหรี่ Smoker				ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker				ภาพรวม Overall			
	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4
Ever seen tobacco products displayed at point of sale	Wave 1	Wave 2	Wave 3	Wave 4	Wave 1	Wave 2	Wave 3	Wave 4	Wave 1	Wave 2	Wave 3	Wave 4
		(n=141)	(n=200)*	(n=206)		(n=820)*	(n=894)*	(n=751)*		(n=961)*	(n=1,094)*	(n=957)*
ไม่เคย No		53.9	51.0	53.9		51.3	44.2	48.1		51.7	45.4	49.3
เคย Yes		46.1	49.0	46.1		48.7	55.8	51.9		48.3	54.6	50.7
รวม Total		100.0	100.0	100.0		100.0	100.0	100.0		100.0	100.0	100.0

* ไม่รวม ไม่ทราบ/ไม่ตอบ * Not include do not know/do not answer

ตาราง 4.6.4 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ในบ้าน รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.6.4 Percentage of sample by home smoking restriction, survey round and smoking status

การจำกัดพื้นที่ สูบบุหรี่ในบ้าน Home smoking restriction	สูบบุหรี่ Smoker				ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker				ภาพรวม Overall			
	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4
	Wave 1 (n=120)	Wave 2 (n=141)	Wave 3 (n=201)	Wave 4 (n=206)	Wave 1 (n=880)	Wave 2 (n=819)*	Wave 3 (n=893)*	Wave 4 (n=752)	Wave 1 (n=1,000)	Wave 2 (n=960)*	Wave 3 (n=1,094)*	Wave 4 (n=958)
สูบบุหรี่ได้ทุกพื้นที่ Smoking is allowed everywhere.	20.0	21.3	17.9	16.0	12.0	11.1	8.2	6.1	13.0	12.6	10.0	8.2
สูบบุหรี่ได้บางพื้นที่ Smoking is allowed somewhere.	50.8	31.2	38.8	37.9	60.9	22.5	28.3	22.7	59.7	23.8	30.3	26.0
ไม่ให้สูบบุหรี่ในบ้าน Smoking is not allowed anywhere.	29.2	47.5	43.3	46.1	27.0	66.4	63.5	71.1	27.3	63.6	59.8	65.8
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

* ไม่รวม ไม่ทราบ/ไม่ตอบ * Not include do not know/do not answer

ตาราง 4.6.5ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ของการเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.6.5a Percentage of sample by frequency of seeing warning label on cigarette pack, survey round and smoking status

ความถี่ของการเห็นฉลากคำ เตือนบนซองบุหรี่ Frequency of seeing warning label on cigarette pack	สูบบุหรี่ Smoker				ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker				ภาพรวม Overall			
	รอบที่ 1 Wave 1 (n=120)	รอบที่ 2 Wave 2 (n=141)	รอบที่ 3 Wave 3 (n=201)	รอบที่ 4 Wave 4 (n=206)	รอบที่ 1 Wave 1 (n=880)	รอบที่ 2 Wave 2 (n=820)*	รอบที่ 3 Wave 3 (n=895)	รอบที่ 4 Wave 4 (n=752)	รอบที่ 1 Wave 1 (n=1,000)	รอบที่ 2 Wave 2 (n=961)*	รอบที่ 3 Wave 3 (n=1,096)	รอบที่ 4 Wave 4 (n=958)
ไม่เคยเห็น Never	9.2	2.8	2.0	2.9	21.4	8.7	10.6	5.9	19.9	7.8	9.0	5.2
เคยเห็นนาน ๆ ครั้ง Rarely	16.7	6.4	13.4	11.2	20.1	20.7	20.8	18.2	19.7	18.6	19.4	16.7
เคยเห็นบ้างบางครั้ง Sometime	18.3	13.5	14.4	8.3	29.4	29.8	27.4	28.3	28.1	27.4	25.0	24.0
เคยเห็นบ่อย Often	35.0	44.0	44.3	35.0	17.0	22.1	22.7	27.0	19.2	25.3	26.6	28.7
เคยเห็นบ่อยมาก Very often	20.8	33.3	25.9	42.7	12.0	18.8	18.5	20.6	13.1	20.9	19.9	25.4
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

* ไม่รวม ไม่ทราบ/ไม่ตอบ * Not include do not know/do not answer

ตาราง 4.6.5ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลของฉลากคำเตือนทำให้คิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.6.5b Percentage of sample by effect of warning label on thinking about danger of smoking, survey round and smoking status

ผลของฉลากคำเตือน ทำให้คิดถึงอันตราย	สูบบุหรี่ Smoker				ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker				ภาพรวม Overall			
	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4
จากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ Effect of warning label on thinking about danger of smoking	รอบที่ 1 Wave 1 (n=114)*	รอบที่ 2 Wave 2 (n=141)	รอบที่ 3 Wave 3 (n=197)*	รอบที่ 4 Wave 4 (n=206)	รอบที่ 1 Wave 1 (n=819)*	รอบที่ 2 Wave 2 (n=820)*	รอบที่ 3 Wave 3 (n=892)*	รอบที่ 4 Wave 4 (n=752)	รอบที่ 1 Wave 1 (n=933)*	รอบที่ 2 Wave 2 (n=961)*	รอบที่ 3 Wave 3 (n=1,089)*	รอบที่ 4 Wave 4 (n=958)
ไม่เคยคิด Not at all	11.0	6.4	6.6	4.9	10.4	7.3	6.3	5.9	10.5	7.2	6.3	5.6
คิดบ้างเล็กน้อย A little	65.1	56.7	62.9	65.0	48.7	45.4	36.8	39.4	50.6	47.0	41.5	44.9
คิดมาก A lot	23.9	34.0	30.5	29.1	40.9	45.0	54.1	53.5	38.9	43.4	49.9	48.2
ไม่เคยเห็นฉลากคำเตือนด้าน สุขภาพบนซองบุหรี่ Never seen any warning labels	0.0	2.8	0.0	1.0	0.0	2.3	2.8	1.3	0.0	2.4	2.3	1.3
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

* ไม่รวม ไม่ทราบ/ไม่ตอบ * Not include do not know/do not answer

ตาราง 4.6.5ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลของฉลากคำเตือนที่ทำให้คนในวัยเดียวกันไม่คิดที่จะสูบบุหรี่ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.6.5c Percentage of sample by effect of warning label on discourage people your age from smoking, survey round and smoking status

ผลของฉลากคำเตือน ที่ทำให้คนในวัยเดียวกัน ไม่คิดที่จะสูบบุหรี่ Effect of warning label on discourage people your age from smoking	สูบบุหรี่ Smoker				ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker				ภาพรวม Overall			
	รอบที่ 1 Wave 1	รอบที่ 2 Wave 2	รอบที่ 3 Wave 3	รอบที่ 4 Wave 4	รอบที่ 1 Wave 1	รอบที่ 2 Wave 2	รอบที่ 3 Wave 3	รอบที่ 4 Wave 4	รอบที่ 1 Wave 1	รอบที่ 2 Wave 2	รอบที่ 3 Wave 3	รอบที่ 4 Wave 4
	(n=141)	(n=200)*	(n=206)		(n=820)*	(n=872)*	(n=752)		(n=961)*	(n=1,072)*	(n=958)	
ไม่มีผลเลย Not at all	15.6	12.5	9.7		19.8	21.4	22.3		19.1	19.8	19.6	
มีผลเล็กน้อย A little	61.7	63.5	68.9		60.2	58.3	64.2		60.5	59.2	65.2	
มีผลมาก A lot	22.7	24.0	21.4		20.0	20.3	13.4		20.4	21.0	15.1	
ไม่เคยเห็นฉลากคำเตือนด้าน สุขภาพบนซองบุหรี่ Never seen any warning labels	0.0	0.0	0.0		0.0	0.0	0.0		0.0	0.0	0.0	
รวม Total	100.0	100.0	100.0		100.0	100.0	100.0		100.0	100.0	100.0	

* ไม่รวม ไม่ทราบ/ไม่ตอบ * Not include do not know/do not answer

ตาราง 4.6.6ก. ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ในการเห็นโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.6.6a. Percentage of sample by frequency of noticing advertisement of cigarette, survey round and smoking status

ความถี่ในการเห็นโฆษณาบุหรี่ ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา Frequency of seeing advertisement in the past 12 months	สูบบุหรี่ Smoker				ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker				ภาพรวม Overall			
	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4
	Wave 1	Wave 2	Wave 3	Wave 4	Wave 1	Wave 2	Wave 3	Wave 4	Wave 1	Wave 2	Wave 3	Wave 4
	(n=120)	(n=141)	(n=201)	(n=206)	(n=880)	(n=820)	(n=895)	(n=752)	(n=1,000)	(n=961)	(n=1,096)	(n=958)
ไม่เคยเห็น Never	50.8	60.3	55.7	55.3	63.3	54.6	61.5	55.2	61.8	55.5	60.4	55.2
เคยเห็นบ้างบางครั้ง Sometimes	33.3	29.8	22.4	32.5	28.0	35.2	29.2	31.8	28.6	34.4	27.9	31.9
เคยเห็นบ่อย Often	9.2	8.5	9.0	7.3	3.3	4.9	3.6	6.3	4.0	5.4	4.6	6.5
ไม่ค่อยไปดูกีฬา คอนเสิร์ต ฯลฯ Hardly attend sports, concerts	6.7	1.4	12.9	4.9	5.5	5.2	5.8	6.8	5.6	4.7	7.1	6.4
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.6.6ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามแหล่งที่เคยเห็นโฆษณาบุหรี่ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.6.6b Percentage of sample by source of ever seen cigarette advertisement, survey round and smoking status

แหล่งที่เคยเห็น การโฆษณาบุหรี่ ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา Source of ever seen cigarette advertisement in the past 6 months (ตอบได้มากกว่า 1) (Select all that apply)	สูบบุหรี่ Smoker				ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker				ภาพรวม Overall			
	รอบที่ 1 Wave 1	รอบที่ 2 Wave 2	รอบที่ 3 Wave 3	รอบที่ 4 Wave 4	รอบที่ 1 Wave 1	รอบที่ 2 Wave 2	รอบที่ 3 Wave 3	รอบที่ 4 Wave 4	รอบที่ 1 Wave 1	รอบที่ 2 Wave 2	รอบที่ 3 Wave 3	รอบที่ 4 Wave 4
	(n=120)	(n=141)	(n=201)	(n=206)	(n=880)	(n=820)	(n=895)	(n=752)	(n=1,000)	(n=961)	(n=1,096)	(n=958)
ร้านค้าย่อย/ร้านค้าใหญ่ Shops and stores	30.8	51.1	15.9	36.9	28.1	50.1	19.7	36.0	28.4	50.3	19.0	36.2
ดิสโก้เทค/คาราโอเกะ เลานจ์/ สถานบันเทิงต่างๆ Discos/Karaoke/ Lounges/ other entertainment venues	25.8	34.8	14.4	22.3	17.4	25.7	8.0	17.4	18.4	27.1	9.2	18.5
ผู้ขายเร่ตามท้องถนน Street vendor	19.2	34.0	14.0	23.8	16.7	25.0	13.4	16.1	17.0	26.3	13.5	17.7

ตาราง 4.6.6ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเคยเห็นนักแสดง/ดาราสูบบุหรี่ เวลาที่ดูโทรทัศน์ วิดีโอ หรือภาพยนตร์ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.6.6c Percentage of sample by ever seen images of actors smoking when you watch TV, VDO or cinema, survey round and smoking status

การเคยเห็นนักแสดง/ดารา สูบบุหรี่ เวลาที่ดูโทรทัศน์ วิดีโอ หรือภาพยนตร์ Ever seen images of actors smoking when you watch TV, VDO or cinema	สูบบุหรี่ Smoker				ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker				ภาพรวม Overall			
	รอบที่ 1 Wave 1 (n=120)	รอบที่ 2 Wave 2 (n=141)	รอบที่ 3 Wave 3 (n=201)	รอบที่ 4 Wave 4 (n=206)	รอบที่ 1 Wave 1 (n=880)	รอบที่ 2 Wave 2 (n=821)	รอบที่ 3 Wave 3 (n=895)	รอบที่ 4 Wave 4 (n=752)	รอบที่ 1 Wave 1 (n=1,000)	รอบที่ 2 Wave 2 (n=962)	รอบที่ 3 Wave 3 (n=1,096)	รอบที่ 4 Wave 4 (n=958)
ไม่เคยเห็น Never	30.8	19.7	24.9	12.6	37.6	17.8	19.7	14.1	36.8	18.1	20.6	13.8
เคย - เห็นบ้างบางครั้ง Sometimes	45.0	62.7	55.7	64.6	35.5	70.5	57.4	61.8	36.6	69.4	57.1	62.4
เคย - เห็นบ่อยมาก Very Often	20.0	13.4	17.4	20.4	25.5	10.8	21.9	22.6	24.8	11.2	21.1	22.1
ไม่ค่อยได้ดูโทรทัศน์ วิดีโอ ภาพยนตร์ Hardly ever watch TV, video, or movies	4.2	4.2	2.0	2.4	1.5	0.8	1.0	1.5	1.8	1.3	1.2	1.7
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ภาคผนวก ข

Module A

โครงการติดตามผลกระทบนโยบายการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย แบบสำรวจครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างเก่าจากรอบที่ 3 (Household Recontact Form)

Form Completed

Interviewer ID -

ข้อมูลจากรอบที่ 3

ภาค	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ลำดับครัวเรือน	ลำดับบุคคล

ที่อยู่ ที่สามารถติดต่อได้ :

ชื่อหัวหน้าครัวเรือน :

ที่อยู่ : รหัสไปรษณีย์

โทรศัพท์ (บ้าน) โทรศัพท์ (มือถือ)

ชื่อผู้ให้ข้อมูลครัวเรือน E-mail

การเปลี่ยนแปลงข้อมูลในรอบที่ 4

ชื่อหัวหน้าครัวเรือน :

ที่อยู่ : รหัสไปรษณีย์

โทรศัพท์ (บ้าน) โทรศัพท์ (มือถือ)

ชื่อผู้ให้ข้อมูลครัวเรือน E-mail

บันทึกการติดตาม					
ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	เวลา	บันทึกผล	นัดครั้งต่อไป	
				วัน/เดือน/ปี	เวลา
1.
2.
3.
4.

ข้อสรุปสำหรับการปฏิเสธการสัมภาษณ์ (ในวงกลม)

1. ครัวเรือนไม่พบ	4. ไม่ปลอดภัย	7. ไม่มีคำตอบ - ช่วงเวลาสำรวจเสร็จสิ้น
2. ครัวเรือนย้ายออกไป ตามหาไม่ได้	5. ติดต่อไม่ได้ - สภาพอากาศ	10. ไม่มีใครสามารถตอบได้
3. ครัวเรือนย้ายออกไป ติดต่อไม่ได้	6. ไม่มีคำตอบ - หลังจากพยายาม 4 ครั้ง	11. ไม่สามารถสำรวจได้เนื่องจากเหตุผลอื่น ๆ โปรดระบุ
		12. การติดต่อสำเร็จ - ทำการสำรวจ

Module B

แบบสำรวจครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างเก่าจากรอบที่ 3 (Household Recontact Form)

LQ :

ลำดับที่	ชื่อผู้ให้ข้อมูล	ประเภทของผู้ให้ข้อมูลในรอบที่ 3	รหัสผลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลในรอบที่ 4*	บันทึกผล	การเปลี่ยนแปลงที่อยู่ใหม่ใช่/ไม่ใช่	สามารถขอสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ใช่/ไม่ใช่	รหัสพนักงานสัมภาษณ์
1		ผู้ชายที่สุบบุหรื					
2		ผู้หญิงที่สุบบุหรื					
3		วัยรุ่น					
4							

*รหัสผลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล

1. ไม่สำเร็จ (หลังจากพยายาม 4 ครั้ง)	5. การปฏิเสธ
2. มีปัญหาเรื่องภาษา	6. ไม่สำเร็จ (การเริ่มต้น , ผู้ให้สัมภาษณ์ขอสิ้นสุดการให้ข้อมูลก่อนสิ้นสุดการสัมภาษณ์)
3. ทูพผลภาพทางกาย หรือใจ	7. สำเร็จ
4. การปฏิเสธของตัวแทน	8. ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของครัวเรือน และติดต่อไม่ได้ หรือตามหาไม่พบ

กรอกที่อยู่ใหม่ของผู้ให้ข้อมูลได้ในกรณีที่ในอีก 1 ปีข้างหน้าผู้ให้สัมภาษณ์คาดว่าจะย้ายที่อยู่

ที่อยู่ใหม่ เลขที่ _____ ถนน _____
 หมู่ที่ _____ ตำบล _____
 อำเภอ _____ จังหวัด _____
 เบอร์โทร (บ้าน) _____ เบอร์มือถือ _____

กรอกชื่อและที่อยู่ของผู้ที่สามารถติดต่อผู้ให้ข้อมูลได้ในกรณีอีก 1 ปีข้างหน้าผู้ให้สัมภาษณ์คาดว่าจะย้ายที่อยู่

ชื่อ-สกุล _____
 ความสัมพันธ์กับผู้ตอบแบบสอบถาม _____
 ที่อยู่ เลขที่ _____ ถนน _____ หมู่ที่ _____
 ตำบล _____ อำเภอ _____ จังหวัด _____
 เบอร์โทร (บ้าน) _____ เบอร์มือถือ _____

ภาคผนวก ค

Module A

โครงการติดตามผลกระทบนโยบายการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย แบบสำรวจครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างใหม่ในรอบที่ 4 (Household Enumeration Form)

Form Completed

Interviewer ID -

ข้อมูลรอบที่ 4

ภาค
 จังหวัด
 อำเภอ
 ตำบล
 หมู่บ้าน
 ลำดับครัวเรือน
 ลำดับบุคคล

ที่อยู่ ที่สามารถติดต่อได้ :

ชื่อหัวหน้าครัวเรือน :

ที่อยู่ : รหัสไปรษณีย์

โทรศัพท์ (บ้าน) โทรศัพท์ (มือถือ)

ชื่อผู้ให้ข้อมูลครัวเรือน E-mail

บันทึกการติดตาม					
ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	เวลา	บันทึกผล	นัดครั้งต่อไป	
				วัน/เดือน/ปี	เวลา
1.
2.
3.
4.

ข้อสรุปสำหรับการปฏิเสธการสัมภาษณ์ (ในวงกลม)	
1. ที่บ้านไม่พบ	7. ไม่มีคำตอบ - ช่วงเวลาสำรวจเสร็จสิ้น
2. บ้านไม่มีคนอยู่	8. การปฏิเสธของครัวเรือน
3. ไม่ใช่ครัวเรือน เช่น สถานที่ทำงาน	9. มีปัญหาเรื่องภาษา
4. ไม่ปลอดภัย	10. ไม่มีใครสามารถตอบได้
5. ติดต่อไม่ได้ - สภาพอากาศ	11. ไม่สามารถสำรวจได้เนื่องจากเหตุผลอื่นๆ ระบุ
6. ไม่มีคำตอบ - หลังจากพยายาม 4 ครั้ง	12. การติดต่อสำเร็จ - ทำการสำรวจ

ถ้าครัวเรือนปฏิเสธการให้สัมภาษณ์ :

1. จำนวนคนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนอายุ 18 ปี ขึ้นไป =

2. จำนวนคนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่สูบบุหรี่เป็นประจำ =

Module B

แบบสำรวจครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างใหม่ในรอบที่ 4 (Household Enumeration Form)

LQ :

--	--	--

ลำดับที่	ชื่อสมาชิกในครัวเรือน (กลุ่มผู้ใหญ่อายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป)	เพศ ชาย/หญิง	พฤติกรรมการสูบบุหรี่ สูบ/ไม่สูบ	อายุ (อายุเต็มปี)	ผู้ตอบ แบบสอบถาม ใช่/ไม่ใช่	บันทึกผล
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
ชื่อสมาชิกในครัวเรือน (กลุ่มเด็กอายุ 13 - 17 ปี)						
1						
2						
3						
4						
5						

จำนวนเด็กที่อายุต่ำกว่า 5 ปีในครัวเรือน	=		จำนวนผู้ชายที่สูบบุหรี่ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในครัวเรือน	=	
จำนวนเด็กที่อายุระหว่าง 5-12 ปีในครัวเรือน	=		จำนวนผู้หญิงที่สูบบุหรี่ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในครัวเรือน	=	
จำนวนเด็กที่อายุระหว่าง 13-17 ปีในครัวเรือน	=		จำนวนผู้ชายที่ไม่สูบบุหรี่ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในครัวเรือน	=	
			จำนวนผู้หญิงที่ไม่สูบบุหรี่ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในครัวเรือน	=	

ID	ประเภทของผู้ให้ข้อมูล	ชื่อผู้เข้าข่ายที่ถูกเลือก	รหัสผลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล *	รหัสพนักงานสัมภาษณ์
1	ผู้ชายที่สูบบุหรี่			
2	ผู้หญิงที่สูบบุหรี่			
3				
4	วัยรุ่น			

KISH GRID

จำนวน ผู้เข้าชาย	ตัวเลขตัวสุดท้ายของอายุ									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2
3	3	1	2	3	2	3	1	1	2	3
4	1	2	3	4	2	3	4	1	2	3
5	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2

- * รหัสผลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล
0. ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของครัวเรือน และติดต่อไม่ได้ หรือตามหาไม่พบ
 1. ไม่สำเร็จ (หลังจากพยายาม 4 ครั้ง)
 2. มีปัญหาเรื่องภาษา
 3. ทูพพลภาพทางกาย หรือใจ
 4. การปฏิเสธของตัวแทน
 5. การปฏิเสธ
 6. ไม่สำเร็จ (การเริ่มต้น , ผู้ให้สัมภาษณ์ขอสิ้นสุดการให้ข้อมูลก่อน สิ้นสุดการสัมภาษณ์)
 7. สำเร็จ

ภาคผนวก ง

โครงการ International Tobacco Control Policy Survey (Thailand)

การสำรวจระดับประเทศ รอบที่ 4 (พ.ศ. 2552)

ดำเนินการโดย : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

		ID
ร่วมกับ	ภาค	_____
สถาบันมะเร็งแห่งชาติ ทั่วประเทศ	จังหวัด	_____
และ	อำเภอ	_____
มหาวิทยาลัยวอเทอร์ลู ประเทศแคนาดา	ตำบล	_____
	หมู่บ้าน	_____
แบบสอบถามสำหรับวัยรุ่น	ลำดับครัวเรือน	_____
(กลุ่มตัวอย่างใหม่ในรอบที่ 4)	ลำดับบุคคล	_____

ชื่อหัวหน้าครัวเรือน	_____				
ชื่อผู้ให้ข้อมูลครัวเรือน	_____				
ชื่อผู้ตอบแบบสอบถาม	_____				
บ้านเลขที่	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	_____		
ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	_____		
หมายเลขโทรศัพท์ บ้าน	มือถือ		_____		
ทำเลที่ตั้ง	1. เมือง	2. ชนบท	_____		
พนักงานสัมภาษณ์ : บันทึกผลความพยายามติดต่อขอให้ตอบแบบสอบถาม					
ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	เวลา	บันทึกผล	นัดครั้งต่อไป	
				วัน/เดือน/ปี	เวลา
1.					
2.					
3.					
4.					
เริ่มกรอกข้อมูลเวลา	จบการกรอกข้อมูลเวลา	รวม	นาที		
พนักงานสัมภาษณ์	วันที่	เดือน	พ.ศ.	2552	
ผู้ควบคุมงานสนาม	วันที่	เดือน	พ.ศ.	2552	
ผู้ตรวจแบบสอบถาม	วันที่	เดือน	พ.ศ.	2552	
ผู้ลงรหัส	วันที่	เดือน	พ.ศ.	2552	

ใบแสดงความยินยอมการเข้าร่วมโครงการ

เรียน ผู้ให้ข้อมูล

ด้วย สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล กำลังดำเนินการสำรวจเพื่อติดตามผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย รอบที่ 4 ปี พ.ศ. 2552 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของวัยรุ่นเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ ซึ่งจะนำไปเสนอแนะเชิงนโยบายในการป้องกันและลดการสูบบุหรี่

สถาบันฯ จึงขอเวลา และขออนุญาตท่านกรอกข้อมูลลงในแบบสอบถาม ข้อมูลที่ท่านให้ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับตัวท่านหรือบุคคลอื่นที่ท่านเอ่ยถึง ทางสถาบันฯ จะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ และจะใช้เพื่อ การวิจัยเท่านั้น ข้อมูลจะถูกนำไปวิเคราะห์ในภาพรวมและนำเสนอเป็นรายงานการวิจัยที่ไม่ปรากฏชื่อผู้ให้ข้อมูล ในการสำรวจครั้งนี้ท่านมีสิทธิ์ที่จะให้หรือไม่ให้ข้อมูลก็ได้แล้วแต่ความสมัครใจของท่าน

สถาบันฯ หวังว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ ถ้าท่านมีคำถามใด ที่เกี่ยวกับการสำรวจหรือมีข้อสงสัยประการใด โปรดติดต่อสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ตามที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ที่ให้ไว้ข้างล่างนี้

ขอได้รับความขอบคุณอย่างสูงจากสถาบันฯ

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์พร พันพั่ง)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170 โทรศัพท์ 0 2441 0201 - 4

ข้าพเจ้าได้รับทราบวัตถุประสงค์ของการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ จากการอ่านด้วยตนเอง หรือให้พนักงานสนามของโครงการอ่านให้ฟังแล้ว ข้าพเจ้ายินดีให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และได้ลงลายมือชื่อ หรือให้พนักงานสนามผู้ที่อ่านให้ข้าพเจ้าฟัง ลงลายมือชื่อในใบแสดงความยินยอมให้ข้อมูลแทนข้าพเจ้า

ลงชื่อ

พนักงานสนาม (ลงนามแทน)

วันที่ เดือน พ.ศ.2552

ลงชื่อ

ผู้ตอบแบบสอบถาม

วันที่ เดือน พ.ศ.2552

คำแนะนำสำหรับการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับทัศนคติของวัยรุ่นเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ และประสพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ ทั้งบุหรี่ที่ผลิตจากโรงงาน และบุหรี่มวนเอง (ยาเส้น) คุณอาจจะจำคำถามบางข้อที่คุณเคยตอบในการสำรวจเมื่อปีที่แล้ว

กรุณาอ่านคำถามแต่ละข้อด้วยความตั้งใจ และตอบอย่างตรงไปตรงมาตามความเป็นจริง คำตอบที่ได้รับจากคุณจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ แม้แต่คนในครอบครัวของคุณก็จะไม่ทราบข้อมูลนี้

วิธีการตอบคำถาม : ให้ใช้ดินสอวงกลมรอบข้อที่เป็นคำตอบที่คุณเลือก โดยเลือกตอบเพียงหนึ่งคำตอบเท่านั้น **ยกเว้น** ข้อที่มีคำแนะนำว่าให้ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ, ข้อที่ให้ข้าม หรือให้เขียนคำตอบลงในช่องว่างตามคำแนะนำ

กรุณาตอบทุกคำถาม แม้คำตอบของคุณจะตอบว่า “ไม่ทราบ”

ถ้าไม่เข้าใจ หรือมีข้อสงสัยในคำถามข้อใด กรุณาถามพนักงานสัมภาษณ์ทันที

พนักงานสัมภาษณ์ : ให้อธิบายวิธีตอบแบบสอบถามก่อนที่จะให้ผู้ตอบลงมือตอบแบบสอบถาม ถ้าพนักงานสัมภาษณ์ยังอยู่ที่บ้านของผู้ตอบแบบสอบถามก็สามารถช่วยตอบข้อสงสัยของผู้ตอบแบบสอบถามได้ ถ้าพนักงานสัมภาษณ์ต้องไปบ้านอื่นต่อไป ให้ตรวจสอบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจคำแนะนำดีแล้ว ก่อนที่จะปล่อยให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบตามลำพัง

หลังจากผู้ตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว ให้พนักงานสัมภาษณ์ตรวจสอบความครบถ้วนของคำตอบ ถ้าพบว่าข้อใดที่ยังไม่มีคำตอบ ให้ขอให้ผู้ตอบ ตอบเพิ่มเติมจนครบทุกข้อ

เกณฑ์การคัดเลือกวัยรุ่นที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามต้องมีคุณลักษณะดังนี้คือ

1. อายุระหว่าง 13 – 17 ปี (อายุเต็มปี)
2. มีความตั้งใจที่จะอาศัยอยู่ในครัวเรือนนี้ในอีก 2 ปี ข้างหน้า

ถ้าไม่แน่ใจ หรือคาดว่าจะเปลี่ยนที่อยู่ กรุณากรอกรายละเอียดในหน้าสุดท้ายของแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับคนในครัวเรือน

ลำดับที่	1.1 ชื่อ - นามสกุล	1.1.1 ผู้ตอบ แบบสอบถาม 1. ใช่ 2. ไม่ใช่	1.2 อายุ (เต็มปี)	1.2.1 วัน/ เดือน/ปี เกิด	1.3 เพศ 1.ชาย 2.หญิง	1.4 ความสัมพันธ์ กับ หัวหน้า ครัวเรือน (ดูรหัส)	1.5 สถานภาพ สมรส 1. โสด 2. สมรส 3. หม้าย 4. หย่า 5. แยก
ผู้ใหญ่ (อายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป)							
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
เด็ก (อายุระหว่าง 13-17 ปี)							
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							

รหัสข้อ 1.4 ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือน

0 หัวหน้าครัวเรือน	3 แม่	6 พี่น้อง	9 หลาน	12 เพื่อน
1 คู่สมรส	4 บุตร	7 เขย	10 เหลน	13 ผู้อาศัย
2 พ่อ	5 บุตรของบุตร	8 สะใภ้	11 ญาติ	14 อื่น ๆ (ระบุ).....

- 10ก (BR12310) คุณสูบบุหรี่ี่ห้อยอะไรเป็นประจำ
1. บุหรี่โรงงานยี่ห้อ (ระบุ) _____
 2. ไม่มียี่ห้อประจำ
 3. บุหรี่มวนเอง
 4. ไม่รู้จักยี่ห้อ / จำไม่ได้

- 11 (BR12638) ตามความคิดของคุณ บุหรือนอก มีรสชาติดีกว่าหรือแยกว่าบุหรืไทย
1. ดีกว่า
 2. เหมือน ๆ กัน
 3. แยกว่า
 4. ไม่ทราบ

ในการเลือกบุหรืที่คุณสูบบุหรี่เป็นประจำ คุณตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผลข้อใด

สิ่งที่พิจารณาในการเลือกบุหรื	1. ใช่	2. ไม่ใช่
11ก (BR12636) รสชาติของบุหรื	1.	2.
11ข (BR12626) ราคาบุหรื	1.	2.
11ค (BR12616) อาจจะไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของคุณ	1.	2.

- 12 (SO12101) โดยปกติ (หรือส่วนใหญ่) คุณได้บุหรืมาอย่างไร
1. ซื้อเอง
 2. มีคนซื้อให้
 3. ได้จากเพื่อน
 4. ได้จากที่บ้าน
 5. อื่น ๆ (ระบุ) _____
- 13 (PU12105) ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา คุณได้ซื้อบุหรืสำหรับตัวเองบ้างหรือไม่
1. ไม่ซื้อ
 2. ซื้อ
- 14 (SO12311) ปกติแล้วคุณซื้อบุหรืหรือยาเส้นสำหรับตัวเองจากที่ไหน
1. จากผู้ขายเร่ตามถนน
 2. จากร้านสะดวกซื้อ
 3. จากซูเปอร์มาร์เก็ต
 4. จากคอฟฟี่ช็อป หรือร้านอาหาร
 5. จากเครื่องขายบุหรือัตโนมัติ
 6. จากเพื่อน
 7. อื่น ๆ (ระบุ) _____
 8. ไม่เคยซื้อบุหรื
- 15 (PU12200) ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยซื้อบุหรืที่แบ่งขายเป็นมวน บ้างหรือไม่
1. ไม่เคยซื้อ (ข้ามไปข้อที่ 16.)
 2. เคยซื้อ (ตอบข้อ 15ข, 15ง)
- 16 (SO12313) คุณซื้อบุหรืที่แบ่งขายเป็นมวนครั้งล่าสุดที่ไหน
1. จากร้านขายของชำ
 2. จากผู้ขายเร่ตามถนน
 3. จากร้านขายหนังสือพิมพ์
 4. จากคอฟฟี่ช็อป
 5. จากเพื่อน
 6. จากบาร์ ร้านอาหาร ดิสโก้เทค
 7. อื่น ๆ (ระบุ) (SO12313o) _____
- 17 (PU12431). คุณซื้อบุหรืที่แบ่งขายเป็นมวน ในราคามวนละเท่าไร
1. _____ บาท/มวน
 2. จำราคาไม่ได้
- 18 (SO12103) เมื่อต้องการสูบบุหรื คุณหาบุหรืมาสูบได้ง่ายหรือยากแค่ไหน
1. ยากมาก
 2. ยากเล็กน้อย
 3. ค่อนข้างง่าย
 4. ง่ายมาก
 5. ไม่ทราบ,ไม่แน่ใจ
- 19 (SB12014) คุณเคยสูบบุหรื หรือรู้สึกอยากสูบบุหรืเป็นครั้งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้าบ้างหรือไม่
1. ไม่เคย
 2. เคย - บางครั้ง
 3. เคย - เป็นประจำ

กรุณาตอบว่า ข้อความต่อไปนี้เกิดขึ้นกับคุณบ่อยเพียงใด

- 22 (SB12035) หลังจากหยุดสูบบุหรี่ไประยะหนึ่ง ฉันรู้สึกต้องการสูบบุหรี่เพื่อลดอาการกระสับกระส่ายและหงุดหงิด
1. ถูก - บ่อยครั้ง	2. ถูก - บางครั้ง
3. ถูก - น้อยครั้ง	4. ไม่ถูกเลย
- 23 (SB12036) เมื่อเปรียบเทียบกับตอนที่ฉันเริ่มสูบบุหรี่ใหม่ ขณะนี้ฉันต้องการสูบบุหรี่มากกว่าแต่ก่อน เพื่อให้รู้สึกหายอยากบุหรี่
1. ถูก - บ่อยครั้ง	2. ถูก - บางครั้ง
3. ถูก - น้อยครั้ง	4. ไม่ถูกเลย
- 24 (SB12037) ถ้าฉันไม่สูบบุหรี่ซัก 2-3 ชั่วโมง ฉันจะรู้สึกนึกอยากสูบบุหรี่
1. ถูก - บ่อยครั้ง	2. ถูก - บางครั้ง
3. ถูก - น้อยครั้ง	4. ไม่ถูกเลย
- 25 (QA12220) คุณเคยพยายามเลิกสูบบุหรี่ครั้งสุดท้ายเมื่อใด
1. ภายใน 1 เดือนที่ผ่านมา	2. ภายใน 1 ปีที่ผ่านมา
3. เกินกว่า 1 ปี	4. ไม่เคยพยายามเลิกสูบบุหรี่
- 26 (BQ12155) ข้อใดต่อไปนี้อธิบายความคิดเกี่ยวกับการเลิกสูบบุหรี่ของคุณ
0. ตอนนี้ฉันเลิกสูบบุหรี่แล้ว
 1. ฉันมีแผนว่าจะเลิกสูบบุหรี่ภายใน 1 เดือนข้างหน้า
 2. ฉันมีแผนว่าจะเลิกสูบบุหรี่ภายใน 6 เดือนข้างหน้า
 3. ฉันมีแผนว่าจะเลิกสูบบุหรี่แต่ไม่ใช่ภายใน 6 เดือนข้างหน้า
 4. ฉันไม่มีแผนว่าจะเลิกสูบบุหรี่
- 27 (BQ12151) คุณต้องการเลิกสูบบุหรี่มากเพียงใด
1. ไม่ต้องการเลิกเลย	2. ต้องการเล็กน้อย	3. ต้องการบ้าง
4. ต้องการมาก	5. ฉันเลิกสูบบุหรี่แล้ว	
- 28 (BQ12161) คุณคิดว่า ในอีกหนึ่งปีข้างหน้า คุณจะสูบบุหรี่มากน้อยเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับปัจจุบัน
1. สูบบุหรี่เพิ่มขึ้นมาก	2. สูบบุหรี่เพิ่มขึ้นเล็กน้อย	3. สูบบุหรี่เท่าเดิม
4. สูบบุหรี่ลดลงเล็กน้อย	5. สูบบุหรี่ลดลงมาก	6. ไม่สูบบุหรี่เลย
- 29 (PS12209) คุณเคยรู้สึกเสียใจบ้างไหมที่เริ่มสูบบุหรี่
1. เสียใจมาก	2. เสียใจบ้าง	3. ไม่เคยเสียใจเลย

ส่วนที่ 3 ส่วนนี้ต้องตอบทุกคน

- 30 (AD12165) ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา เคยมีแพทย์หรือพยาบาลพูดคุยกับคุณเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่บ้างหรือไม่
1. ไม่เคย	2. เคย	3. ไม่เคยไปพบแพทย์หรือพยาบาลในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา

- 31 (AD12166) ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยเขียนในห้องเรียนเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่บ้างหรือไม่
1. ไม่เคย
 2. เคย
 3. ไม่แน่ใจ
 4. ไม่ได้เรียนหนังสือในปีที่ผ่านมา
- 32 (PU12107) ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา คุณเคยซื้อบุหรี่ให้เพื่อนหรือสมาชิกในครอบครัวบ้างหรือไม่
1. ไม่เคย
 2. เคย
- 33 (PU12109) ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา เคยมีใครปฏิเสธการขายบุหรี่ให้คุณเพราะอายุของคุณไม่ถึง 18 ปีบ้างหรือไม่
1. ไม่เคยถูกปฏิเสธ
 2. เคยถูกปฏิเสธ
 3. ไม่เคยพยายามซื้อบุหรี่ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา
- 34 (LM12105) คุณเคยเห็น หรือเคยได้ยินเกี่ยวกับรสชาติของบุหรี่ เช่น รสช็อคโกแลต, รสคาปูชิโน หรือรสสตอเบอร์รี่ บ้างหรือไม่
1. ไม่เคย
 2. เคย
- 36 (BQ12126) เมื่อใครบางคนได้เริ่มต้นสูบบุหรี่เป็นประจำแล้ว คุณคิดว่าเป็นการง่ายหรือยากที่จะเลิกสูบบุหรี่
1. ยากมาก
 2. ค่อนข้างยาก
 3. ค่อนข้างง่าย
 4. ง่ายมาก
 5. ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ
- 37 (BQ12156) ถ้าเพื่อนสนิทของคุณยื่นบุหรี่ให้คุณ คุณจะสูบหรือไม่
1. ไม่สูบแน่นอน
 2. อาจจะไม่สูบ
 3. อาจสูบ
 4. ต้องสูบแน่นอน
- 38 (BQ12157) ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งใน 1 ปีข้างหน้า คุณคิดว่าคุณจะสูบบุหรี่หรือไม่
1. ไม่สูบแน่นอน
 2. อาจจะไม่สูบ
 3. อาจสูบ
 4. ต้องสูบแน่นอน
- 38ก (ST12251) คุณเคยใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่น ๆ นอกเหนือจากบุหรี่บ้างหรือไม่ เช่น ชิการ์ หรือไฮก้า (สูบควันผ่านน้ำโดยใช้กระบอกขนาดใหญ่)
1. ไม่เคยใช้
 2. เคย - เคยใช้อะไร
-
 บันทึกรายชื่อผลิตภัณฑ์ที่เคยใช้
- 34ข (ST12252o) _____
- 34ค (ST12253o) _____
- 31ง (ST12254o) _____
- 39 (DI12237) ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา คุณเคยสังเกตเห็น คนรุ่นเดียวกับคุณสูบบุหรี่บ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคยสังเกตเห็น
 2. เคยสังเกตเห็น 1-2 ครั้ง
 3. เคยสังเกตเห็นบางครั้ง
 4. เคยสังเกตเห็นบ่อยครั้งแต่ไม่ทุกวัน
 5. เคยสังเกตเห็นทุกวัน

ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่

- 40 (WL12203) ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา คุณเคยสังเกตเห็นคำเตือนเกี่ยวกับสุขภาพบนซองบุหรี่ บ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคยเห็น
 2. เคย - เห็นนาน ๆ ครั้ง
 3. เคย - เห็นบ้างบางครั้ง
 4. เคย - เห็นบ่อย
 5. เคย - เห็นบ่อยมาก
- 41 (WL12411) คำเตือนบนซองบุหรี่ทำให้คุณคิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพมากน้อยเพียงใด
1. ไม่เคยคิด
 2. คิดบ้างเล็กน้อย
 3. คิดมาก
 4. ไม่เคยเห็นคำเตือนบนซองบุหรี่
- 42 (WL12505) คุณคิดว่าฉลากคำเตือนบนซองบุหรือนำมาเชื่อถือเพียงใด
1. ไม่น่าเชื่อถือ
 2. น่าเชื่อถือเล็กน้อย
 3. น่าเชื่อถือมาก
- 43 (WL12509) คุณคิดว่าฉลากคำเตือนด้านสุขภาพบนซองบุหรือนำมาเชื่อถือเพียงใด
1. ไม่น่าเชื่อถือ
 2. น่าเชื่อถือเล็กน้อย
 3. น่าเชื่อถือมาก
- 44 (WL12509) คุณคิดว่าฉลากคำเตือนด้านสุขภาพบนซองบุหรือนำมาเชื่อถือเพียงใด
1. ไม่น่าเชื่อถือ
 2. น่าเชื่อถือเล็กน้อย
 3. น่าเชื่อถือมาก
- 45 (WL12509) คุณคิดว่าฉลากคำเตือนด้านสุขภาพบนซองบุหรือนำมาเชื่อถือเพียงใด
1. ไม่น่าเชื่อถือ
 2. น่าเชื่อถือเล็กน้อย
 3. น่าเชื่อถือมาก

การรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่

- 44 (AD12702) ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยสังเกตเห็นการรณรงค์เพื่อลดการสูบบุหรี่ตามสื่อต่างๆ (เช่น โทรทัศน์ วิทยุ ป้ายโฆษณา โปสเตอร์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร) บ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคยเห็น
 2. เคย - เห็นบางครั้ง
 3. เคย - เห็นบ่อย
 4. เคย - เห็นบ่อยมาก
- 45 ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยเห็นการรณรงค์ หรือข่าวสาร เกี่ยวกับอันตรายของการสูบบุหรี่ หรือ การสนับสนุนให้เลิกสูบบุหรี่จากแหล่งต่อไปนี้บ้างหรือไม่ (ตอบทุกข้อ) (วงกลมรอบหมายเลข 1. หรือ หมายเลข 2. ที่ท่านเลือก)

แหล่ง	1. ไม่เคยเห็น	2. เคยเห็น
45ก (AD12711) โทรทัศน์		
45ข (AD12716) วิทยุ		
45ค (AD12725) โปสเตอร์		
45ง (AD12726) ป้ายโฆษณาขนาดใหญ่		
45จ (AD12731) หนังสือพิมพ์ / นิตยสาร		
45ฉ (AD12721) ในโรงหนัง ก่อนหรือหลัง การฉายภาพยนตร์		
45ช (AD12723) ดิสโก้เทค / คาราโอเกะ / เลาน์ / สถานบันเทิงต่าง ๆ		
45ซ (AD12741) บนซองบุหรี่		

- 46 (AD12100) ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยเห็นหรือได้ยินเกี่ยวกับการรณรงค์ "หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ" บ้างหรือไม่
1. ไม่เคย
 2. เคย
- 47 (AD12145) โฆษณารณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ดังกล่าวทำให้เกิดการพูดคุยเกี่ยวกับผลของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพในครอบครัวของคุณใช่หรือไม่
1. ไม่ใช่
 2. ใช่
 3. ไม่เคยเห็นการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่

- 48 (AD12146) โฆษณารณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ดังกล่าวทำให้เกิดการพูดคุยเกี่ยวกับผลของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ **ในกลุ่มเพื่อน** ของคุณใช่หรือไม่
1. ไม่ใช่ 2. ใช่ 3. ไม่เคยเห็นการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่
- 49 (AD12043) คุณเห็นว่า การรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” เกี่ยวข้องกับคุณหรือไม่
1. ไม่เกี่ยวข้องเลย 2. เกี่ยวข้องบ้าง 3. เกี่ยวข้องมาก
4. ไม่ทราบเกี่ยวกับการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ”
- 50 (AD12042) การรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” ทำให้วัยรุ่นที่คุ้นเคย เลิกสูบบุหรี่หรือพยายามเลิกสูบบุหรี่ใช่หรือไม่
1. ไม่ใช่ 2. ใช่
3. ไม่ทราบเกี่ยวกับการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ”
- 51 (AD12011) การรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” ทำให้การสูบบุหรี่ดึงดูดใจน้อยลง
1. ไม่ใช่ 2. ใช่
3. ไม่ทราบเกี่ยวกับการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ”
- 52 (AD12013) การรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ” มีผลต่อการสูบบุหรี่ในอนาคตของคุณอย่างไร
1. โอกาสที่จะสูบบุหรี่ในอนาคตน้อยลง 2. โอกาสที่จะสูบบุหรี่ในอนาคตเพิ่มมากขึ้น
3. ไม่มีผลต่อโอกาสที่จะสูบบุหรี่ในอนาคต
4. ไม่ทราบเกี่ยวกับการรณรงค์ “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ”

การโฆษณา การส่งเสริมการขายบุหรี่

- 53 (AD12201) ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยสังเกตเห็นสิ่งกระตุ้นที่ทำให้คุณอยากสูบบุหรี่หรือคิดถึงการสูบบุหรี่ (เช่น การโฆษณาบุหรี่ และภาพการสูบบุหรี่) บ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคยเห็น 2. เคย - เห็นบางครั้ง
3. เคย - เห็นบ่อย 4. เคย - เห็นบ่อยมาก
- 54 ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยสังเกตเห็นการโฆษณาส่งเสริมการขายบุหรี่ หรือผลิตภัณฑ์ยาสูบจากแหล่งต่อไปนี้บ้างหรือไม่ (ตอบทุกข้อ) (วงกลมรอบหมายเลข 1. หรือหมายเลข 2. ที่ท่านเลือก)

แหล่ง	1. ไม่เคยเห็น	2. เคยเห็น
54ก (AD12235) คอฟฟี่ช็อป	1.	2.
54ข (AD12231) ร้านค้าย่อย / ร้านค้าใหญ่	1.	2.
54ช (AD12237) ดิสโก้เทค / คาราโอเกะ / เลาจน์/ สถานบันเทิงต่าง ๆ	1.	2.
54ซ (AD12233) ผู้ขายเร่ตามท้องถนน	1.	2.

- 55 (AD12560o) ถ้าเคยเห็นจากโฆษณาจากที่ใดก็ตาม ระบุชื่อบุหรี่ที่คุณเห็นการโฆษณาครั้งล่าสุด
1. ยี่ห้อ _____
2. จำไม่ได้ 3. ไม่เคยเห็นการโฆษณาส่งเสริมการขายบุหรี่ ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา

- 56 (AD12623) ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา คุณเคยเห็นนุหรือวางขายบนชั้น หรือเคาน์เตอร์ในร้านค้า หรือห้างสรรพสินค้า ที่คนไปซื้อนุหรือหรือผลิตภัณฑ์ยาสูบบ้างหรือไม่
1. ไม่เคย
 2. เคย
- 57 (AD12239) ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา เมื่อคุณไปดูการแข่งขันกีฬา เทียวชมงานมหกรรมแสดงสินค้า คอนเสิร์ต หรือไปเที่ยวงานในชุมชน คุณเคยเห็นโฆษณาหรือป้ายแคไหน
1. ไม่เคยเห็น
 2. เคย - เห็นบ้างบางครั้ง
 3. เคย - เห็นบ่อย
 4. ไม่ค่อยไปดูกีฬา คอนเสิร์ต ฯลฯ
- 58 (AD12511) ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยเห็นการแข่งขัน หรือรางวัลที่เกี่ยวข้องกับนุหรือบ้างหรือไม่
1. ไม่เคย
 2. เคย
- 59 (AD12502) **ตัวคุณเอง** มีของใช้ เช่น หมวก เสื้อยืด หรือเสื้อผ้าอื่นๆ ที่มีชื่อยี่ห้อหรือโลโก้หรือบ้างหรือไม่
1. ไม่มี
 2. มี
- 60 (AD12503) คุณจะใช้ หรือสวมใส่เสื้อยืด หมวก หน้ากากมือถือหรือของใช้อื่น ๆ ที่มีชื่อยี่ห้อหรือรูปภาพนุหรือบ้างหรือไม่
1. ไม่ใช้แน่นอน
 2. อาจจะไม่ใช้
 3. อาจจะใช้
 4. ใช้แน่นอน
 5. ไม่ทราบ
- 61 (AD12611) ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา เวลาที่คุณดูโทรทัศน์ วีดีโอ หรือภาพยนตร์ คุณเคยเห็นนักแสดง/ดารานุหรือบ้างหรือไม่
1. ไม่เคยเห็น
 2. เคย - เห็นบ้างบางครั้ง
 3. เคย - เห็นบ่อยมาก
 4. ไม่ค่อยได้ดูโทรทัศน์ วีดีโอภาพยนตร์
- 62 (AD12612) เท่าที่คุณทราบ มีนักแสดง/ดาราที่คุณชื่นชอบที่คนที่คุณนุหรือ
1. ไม่มีใครเลย
 2. มีนุหรือบ้างบางคน
 3. นุหรือทุกคน
 4. ไม่มีดาราที่ชื่นชอบ
 5. ไม่ทราบ
- 64 (AD12169) เมื่อคุณดูทีวี คุณเคยสังเกตเห็นภาพคนนุหรือหรือของนุหรือ ที่ถูกทำให้มองเห็นไม่ชัด หรือเลือนลางบ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคยเห็น
 2. เคย - เห็นบ้างบางครั้ง
 3. เคย - เห็นบ่อยมาก
 4. ไม่ค่อยได้ดูโทรทัศน์
- 65 (AD12167) การเห็นภาพคนนุหรือหรือของนุหรือ ที่ถูกทำให้มองเห็นไม่ชัด หรือเลือนลาง ทำให้คุณอยากนุหรือมากน้อยเพียงใด
1. ไม่อยากนุหรือเลย
 2. อยากนุหรือเล็กน้อย
 3. อยากนุหรือบ้าง
 4. อยากนุหรือมาก
 5. ไม่เคยสังเกตเห็นภาพดังกล่าว
- 65ก (AD12168) การเห็นภาพคนนุหรือหรือของนุหรือ ที่ถูกทำให้มองเห็นไม่ชัด ช่วยเตือนให้คุณคิดว่าคุณไม่ควรนุหรือบ้างหรือไม่
1. ไม่ช่วยเตือนเลย
 2. ช่วยเตือนเล็กน้อย
 3. ช่วยเตือนบ้าง
 4. ช่วยเตือนมาก
 5. ไม่เคยสังเกตเห็นภาพดังกล่าว

การห้ามสูบบุหรี่

- 66 (ET12221) ข้อความใดต่อไปนี้เป็นไปได้ถึงกฎการสูบบุหรี่ภายในบ้านของคุณได้ดีที่สุด
- อนุญาตให้สูบบุหรี่ได้ทุกที่ภายในบ้าน
 - อนุญาตให้สูบบุหรี่ได้บางพื้นที่ภายในบ้านหรือบางเวลาหรือบางคน
 - ไม่อนุญาตให้สูบบุหรี่ทุกที่ภายในบ้าน
- 67 (ET12217) ในช่วง 7 วันที่ผ่านมา มีสมาชิกในครอบครัว สูบบุหรี่ภายในบ้านของคุณขณะที่คุณอยู่บ้าน บ่อยแค่ไหน
- ไม่มี
 - มี 1 – 2 ครั้ง
 - มี 3 – 6 ครั้ง
 - มีทุกวัน
- 68 (ET12218) ในช่วง 7 วันที่ผ่านมา มีแขกที่มาเยี่ยมบ้าน สูบบุหรี่ภายในบ้านของคุณขณะที่คุณอยู่บ้าน บ่อยแค่ไหน
- ไม่มีแขกมาเยี่ยมบ้านในช่วง 7 วันที่ผ่านมา
 - ไม่มีแขกสูบบุหรี่ในบ้าน
 - มี 1 – 2 ครั้ง
 - มี 3 – 6 ครั้ง
 - มีทุกวัน

ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่

- 69 (KN12242) คุณคิดว่าการสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้สูบบุหรี่หรือไม่
- ไม่เป็นอันตรายแน่นอน
 - อาจไม่เป็นอันตราย
 - อาจเป็นอันตราย
 - เป็นอันตรายอย่างแน่นอน
- 70 (LM12102) คุณคิดว่า เป็นไปได้หรือไม่ที่บุหรี่บางชนิดจะมีอันตรายน้อยกว่าบุหรี่ชนิดอื่น หรือบุหรี่ทุกชนิดมีอันตรายเท่ากัน
- บุหรี่บางชนิดมีอันตรายน้อยกว่าบุหรี่ชนิดอื่น
 - บุหรี่ทุกชนิดมีอันตรายเท่ากัน
- 71 (KN12252) คุณคิดว่าควันบุหรี่เป็นอันตรายต่อผู้ที่ไม่สูบบุหรี่หรือไม่
- ไม่เป็นอันตรายแน่นอน
 - อาจไม่เป็นอันตราย
 - อาจเป็นอันตราย
 - เป็นอันตรายอย่างแน่นอน
- 72 ตามความเข้าใจหรือความเชื่อของคุณ คุณคิดว่าการสูบบุหรี่เป็นสาเหตุของโรคต่อไปนี้หรือไม่ (ตอบทุกข้อ) (วงกลมรอบหมายเลข 1. หรือหมายเลข 2. ที่ท่านเลือก)

โรค	1. ไม่ใช่	2. ใช่
72ก (KN12256) โรคมะเร็งช่องปากในผู้ที่สูบบุหรี่	1.	2.
72ข (KN12231) โรคเสื่อมสมรรถภาพทางเพศในผู้สูบบุหรี่เพศชาย	1.	2.
72ค (KN12251) โรคมะเร็งปอดในผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ จากการรับควันบุหรี่	1.	2.
72จ (KN12103) แก่เร็วกว่าอายุ	1.	2.
72ฉ (KN12221) โรคหลอดเลือดสมอง (ลิ้มเลือดอุดตันในสมอง)	1.	2.
72ช (KN12250) โรคถุงลมโป่งพอง	1.	2.
72ฎ (KN12249) โรคหัวใจวาย	1.	2.
72ฏ (KN12247) เนื้อตายและเน่า (มักเกิดกับอวัยวะส่วนปลายเช่น มือ เท้า ทำให้ขา ผิวหนัง เปลี่ยนเป็นสีดำและเน่า และต้องตัดทิ้ง)	1.	2.
72ฐ (KN12245) ทำให้ทารกในครรภ์แท้ง	1.	2.

- 73ก (PS12339) คุณคิดว่าการสูบบุหรี่ทำให้ชายหนุ่มดูน่าดึงดูดใจมากหรือน้อยกว่าการไม่สูบบุหรี่
- ดึงดูดใจน้อยกว่า
 - ดึงดูดใจมากกว่า
 - ไม่แตกต่างจากคนที่ไม่สูบบุหรี่

- 73ข (PS12321) คุณคิดว่าการสูบบุหรี่ทำให้หญิงสาวดูน่าดึงดูดใจมากหรือน้อยกว่าการไม่สูบบุหรี่
1. ดึงดูดใจน้อยกว่า
 2. ดึงดูดใจมากกว่า
 3. ไม่แตกต่างจากคนที่ไม่สูบบุหรี่
- 73ค (PS12331) พ่อแม่ หรือผู้ปกครองของคุณจะยอมรับหรือไม่ยอมรับกับการที่คุณจะสูบบุหรี่
1. ไม่ยอมรับ
 2. ยอมรับ
 3. พ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่มีความคิดเห็น
 4. ไม่ทราบ

ความเชื่อเกี่ยวกับการสูบบุหรี่

(ตอบทุกข้อ) วงกลมรอบหมายเลข 1. , 2. หรือหมายเลข 3. ที่ท่านเลือก

ข้อความ	1. เห็นด้วย	2. ไม่แน่ใจ	3. ไม่เห็นด้วย
73ง (PS12225) การสูบบุหรี่ช่วยควบคุมน้ำหนักตัว	1.	2.	3.
73จ (PS12233) สังคมไทยไม่ยอมรับการสูบบุหรี่	1.	2.	3.
73ฉ (PS12242) การสูบบุหรี่เป็นสัญลักษณ์ของความทันสมัย	1.	2.	3.
73ช (PS12341) คนอายุรุ่นฉันที่ได้รับความนิยมส่วนใหญ่สูบบุหรี่	1.	2.	3.
73ซ (PS12323) เป็นการยอมรับได้ที่ผู้ชายอายุ 15 – 25 ปี สูบบุหรี่	1.	2.	3.
73ฎ (PS12325) เป็นการยอมรับได้ที่ผู้หญิงอายุ 15 – 25 ปี สูบบุหรี่	1.	2.	3.
73ฏ (PS12327) การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ	1.	2.	3.
73ฐ (PS12329) การสูบบุหรี่ทำให้คนอายุน้อยดูเป็นผู้ใหญ่ขึ้น	1.	2.	3.

- 74ก (PS12342) ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา มีเพื่อนของคุณได้เริ่มสูบบุหรี่บ้างหรือไม่
1. ไม่มี
 2. มี
- 74ข (DI12241) ในบรรดาเพื่อนสนิทที่สุด 5 คนที่ใช้เวลาร่วมกันเป็นส่วนใหญ่กับคุณ มีกี่คนที่สูบบุหรี่
0. 0 คน
 1. 1 คน
 2. 2 คน
 3. 3 คน
 4. 4 คน
 5. 5 คน
- 75 (DI12301) คุณมีความเห็นโดยรวมต่อการสูบบุหรี่อย่างไร
1. การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดีมาก
 2. การสูบบุหรี่เป็นสิ่งไม่ดี
 3. การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดีไม่เลว
 4. การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ดี
 5. การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ดีมาก

ความเชื่อเกี่ยวกับบริษัทที่ผลิตยาสูบ

(ตอบทุกข้อ) (วงกลมรอบหมายเลข 1. , 2. หรือหมายเลข 3. ที่ท่านเลือก)

ข้อความ	1. เห็นด้วย	2. ไม่แน่ใจ	3. ไม่เห็นด้วย
76ก (IN12209) บริษัทที่ผลิตยาสูบไม่ควรได้รับอนุญาตให้ทำการส่งเสริมการขายบุหรี่	1.	2.	3.
76ข (IN12220) บริษัทที่ผลิตยาสูบควรถูกจำกัดให้จัดทำของบุหรี่แบบเรียบๆ ห้ามใช้สีล้นสวยงาม โดยมีเพียงชื่อบุหรี่และคำเตือนเกี่ยวกับสุขภาพเท่านั้น	1.	2.	3.
76ค (IN12229) บริษัทที่ผลิตยาสูบบิดเบือนความจริงเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่	1.	2.	3.
76ง (IN12225) บริษัทที่ผลิตยาสูบได้ทำสิ่งที่ดีให้แก่ชุมชน	1.	2.	3.
76จ (IN12227) บริษัทที่ผลิตยาสูบพยายามทำให้คนรุ่นเดียวกับคุณหันมาสูบบุหรี่	1.	2.	3.

ข้อความและคำถามต่อไปนี้เป็นคำถามทั่วไป ไม่เกี่ยวข้องกับการสอบบุหรื

- 77 (PS12343) ฉันทำสิ่งที่พ่อแม่ไม่ต้องการให้ฉันทำ
 1. ไม่เคยทำ 2. เคยทำบางครั้ง 3. เคยทำบ่อย
- 77ข (PS12335) พ่อแม่รับฟังในสิ่งที่ฉันพูด / บอก
 1. ไม่เคยฟัง 2. เคยฟังบางครั้ง 3. เคยฟังบ่อย
- 77ค (PS12337) พ่อแม่มีกฎระเบียบที่ให้ฉันปฏิบัติตาม
 1. ไม่มี 2. มีบางครั้ง 3. มีบ่อยครั้ง

(ตอบทุกข้อ) (วงกลมรอบหมายเลข 1. , 2. หรือหมายเลข 3. ที่ท่านเลือก)

ข้อความ	1. เห็นด้วย	2. ไม่แน่ใจ	3. ไม่เห็นด้วย
77ง (DI12211) ฉันคิดตลอดเวลา ว่าสิ่งที่ฉันทำในวันนี้ จะมีผลต่อ	1.	2.	3.
77จ (DI12412) ฉันมีความคิดดี ๆ เกี่ยวกับเป้าหมายระยะยาวของชีวิตของฉัน	1.	2.	3.
77ฉ (DI12421) ก่อนการตัดสินใจ ฉันมักปรึกษากับเพื่อนสนิทและรับฟังความคิดเห็นของเขา	1.	2.	3.
77ช (DI12422) ฉันจะยอมเลิกทำกิจกรรมที่ฉันชอบ ถ้าครอบครัวของฉันไม่เห็นด้วย	1.	2.	3.
77ซ (DI12423) ฉันพอใจที่ตัวเองให้แตกต่างจากผู้อื่น	1.	2.	3.
77ฌ (DI12424) ฉันรู้สึกหงุดหงิด เมื่อคนอื่นทำได้ดีกว่าฉันในบางเรื่อง	1.	2.	3.

- 77ฎ (DI12703) ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา คุณเคยดื่มเหล้า – เบียร์ กี่ครั้ง
 1. ไม่เคยดื่ม 2. เคยดื่ม, 1- 5 ครั้ง 3. เคยดื่ม, มากกว่า 5 ครั้ง
- 77ฏ (DI12414) ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ผลการเรียนของคุณเป็นอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนนักเรียนในชั้นเดียวกัน
 1. ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 2. อยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 3. สูงกว่าค่าเฉลี่ย 4. ไม่ได้เรียนหนังสือ
- 77ฐ (DI12415) ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยมีปัญหากับผู้มีอำนาจที่โรงเรียน หรือที่ทำงาน หรือที่อื่นบ้างหรือไม่
 1. ไม่เคย 2. เคยบางครั้ง 3. เคยบ่อย
- 77ฑ (DI12417) ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา จนถึงวันนี้ ข้อความใดต่อไปนี้ที่บอกถึงความรู้สึกของคุณได้ดีที่สุด
 1. ฉันไม่รู้สึกเศร้าเลย 2. ฉันรู้สึกเศร้าบางครั้ง
 3. ฉันรู้สึกเศร้าหลายครั้ง 4. ฉันรู้สึกเศร้าตลอดเวลา
- 77ฒ (DI12418) ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา จนถึงวันนี้ ข้อความใดต่อไปนี้ที่บอกถึงการกระทำของคุณได้ดีที่สุด
 1. ฉันทำสิ่งถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ 2. ฉันทำสิ่งผิดพลาดในหลายเรื่อง
 3. ฉันทำสิ่งผิดพลาดทุกเรื่อง
- 77ณ (DI12419) ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา จนถึงวันนี้ ข้อความใดต่อไปนี้ที่บอกถึงความรู้สึกของคุณได้ดีที่สุด
 1. ฉันเกลียดตัวเอง 2. ฉันไม่ชอบตัวเอง 3. ฉันชอบตัวเอง
- 77ด (DI12411) ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา จนถึงวันนี้ ข้อความใดต่อไปนี้ที่บอกถึงความรู้สึกของคุณได้ดีที่สุด
 1. ฉันไม่รู้สึกโดดเดี่ยว 2. ฉันรู้สึกโดดเดี่ยวหลายครั้ง 3. ฉันรู้สึกโดดเดี่ยวตลอดเวลา

การนับถือศาสนา

- 78 (DE12662) คุณนับถือศาสนาอะไร
- อิสลาม
 - คริสต์
 - ฮินดู
 - พุทธ
 - ขงจื้อ เต๋า ลัทธิจีนโบราณอื่นๆ
 - ความเชื่อแบบชนเผ่า, ความเชื่อพื้นบ้าน
 - อื่นๆ(ระบุ) _____
 - ไม่นับถือศาสนาใดๆ
- 79 (DE12666) ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา คุณนำหลักคำสอนทางศาสนา เป็นเครื่องชี้นำในการใช้ชีวิตประจำวันของคุณบ่อยแค่ไหน
- ไม่เคยใช้เลย
 - แทบจะไม่มีใช้เลย
 - ใช้บางครั้ง
 - ใช้ตลอดเวลา
 - ไม่นับถือศาสนาใดๆ

ข้อมูลประชากร / อื่น ๆ

- 80 (ET12227) คุณมีพี่ชายหรือพี่สาวที่สูบบุหรี่หรือไม่
- ไม่มีพี่ชายหรือพี่สาว
 - มีพี่ชายหรือพี่สาวที่สูบบุหรี่
 - ไม่มีพี่ชายหรือพี่สาวที่สูบบุหรี่
 - ไม่ทราบว่าพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่หรือไม่
- 81 (DE12213) ตามปกติในแต่ละเดือน คุณได้รับเงินสำหรับใช้จ่ายส่วนตัวเดือนละเท่าไร
- ไม่ได้รับเงินเดือนหรือค่าใช้จ่ายส่วนตัว
 - น้อยกว่า 100 บาท
 - 100-499 บาท
 - 500-999 บาท
 - 1,000-1,499 บาท
 - 1,500-1999 บาท
 - 2,000 – 3,999บาท
 - 4,000 บาทหรือมากกว่า
- 82 (DE12231) ปัจจุบัน คุณทำอาชีพอะไร
- นักเรียน/นักศึกษาอย่างเดียว
 - นักเรียน/นักศึกษา และทำงาน
 - ทำงานอย่างเดียว
 - ว่างงาน
 - อื่นๆ (ระบุ) _____
- 83 (DE12311) การศึกษาขั้นสูงสุดที่คุณเรียนจบคือ _____
- 84 (birth) วันเกิดของคุณคือ วันที่ _____ เดือน _____ ปี พ.ศ. _____
- 85 (SEAGend) เพศ
- ชาย
 - หญิง
- 86 (DE12866) ปัจจุบันคุณอาศัยอยู่กับใคร
- พ่อและแม่
 - แม่
 - พ่อ
 - ญาติ
 - หอพักนักศึกษา
 - บ้านที่พักของตนเอง
 - อื่นๆ (ระบุ) _____
- 87 (DE12953) คุณมีแหล่งที่สามารถใช้อินเทอร์เน็ต ได้หรือไม่
- ได้ (ตอบข้อต่อไป)
 - ไม่ได้
- ↓
- 88 ถ้าคุณสามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้ หากมีการสำรวจแบบนี้ทางอินเทอร์เน็ต คุณสนใจที่จะเข้าร่วมหรือไม่
- สนใจ
 - ไม่สนใจ

ขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถามจนครบถ้วน

โครงการนี้จะดำเนินการสำรวจทุก 1 ปี ดังนั้น ในอีก 1 ปีข้างหน้า จะขอกลับมาขอให้คุณตอบแบบสอบถามอีก

เพื่อให้แน่ใจว่า ในการสำรวจครั้งต่อไปเราจะติดต่อคุณได้ จึงขอที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ รวมทั้งเบอร์โทรศัพท์ของคุณไว้เพื่อการติดต่อในคราวต่อไป

คุณมีแนวโน้มจะเปลี่ยนที่อยู่ และเบอร์โทรศัพท์ในอีก 1 ปี ข้างหน้าหรือไม่ ถ้าใช่ขอที่อยู่ และเบอร์โทรศัพท์ใหม่

พนักงานสัมภาษณ์ : ถ้ายืนยันที่อยู่เดิมไม่ต้องถามที่อยู่ใหม่ แต่ต้องถาม ชื่อ ที่อยู่ ของญาติ หรือเพื่อนสนิทของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่อยู่ใหม่ เลขที่ ถนน..... หมู่ที่ ตำบล.....
อำเภอ..... จังหวัด.....
เบอร์โทรศัพท์ เบอร์มือถือ

ชื่อ-สกุล
ความสัมพันธ์กับผู้ตอบแบบสอบถาม.....
ที่อยู่ เลขที่ ถนน..... หมู่ที่ ตำบล.....
อำเภอ..... จังหวัด.....
เบอร์โทรศัพท์ เบอร์มือถือ

ใบสำคัญรับเงิน

ข้าพเจ้า ได้รับเงินค่าเสียเวลาในการตอบแบบสอบถามจากโครงการ “*Tobacco Control Policy Survey (Thailand)*” จำนวน 150 บาท (หนึ่งร้อยห้าสิบบาทถ้วน) แล้วจึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ ผู้ตอบแบบสอบถาม

()

วันที่ เดือน พ.ศ. 2552

ภาคผนวก จ

รายชื่อผู้ควบคุมงานสนามและพนักงานสัมภาษณ์

ผู้ควบคุมงานสนาม

1. น.ส. ธัญจิราภา เมืองนก
2. น.ส. ปิยะวรรณ จันทร์หอม
3. น.ส. วิภาวดี แต่งวงษ์

พนักงานสัมภาษณ์

1. น.ส. ชนาธิป อัจหาญ	10. น.ส. วรีพร จันทร์เพ็ญ
2. นาย เทอดตระกูล สุขเสณี	11. นาย วีระยุทธ แซ่เจีย
3. น.ส. เปรมปรีดา หลี่ล้วน	12. น.ส. ศิริพร รุจิวัตร
4. นาย พันธุ์ศักดิ์ ชาวดวง	13. น.ส. สายรุ้ง ปราวภูรัตน์
5. น.ส. พิชญ์ญาภักดิ์ แก้วเกตุ	14. นาย สุรเชษฐ เทศไฉ
6. น.ส. พิมพ์ใจ ชัยศิริ	15. น.ส. สิริกานต์ ฮั่นพิพัฒน์
7. นาย ภาณุพงศ์ เจริญวรรณ	16. นาย อติศักดิ์ (ไม่มีนามสกุล)
8. นาย ราเชนทร์ รุ่งวาชี	17. น.ส. อธิศา เลิศทรัพย์สุรีย์
9. น.ส. วรรณนา นวนกลอง	18. นาย อภิสิตธิ์ เตียนขุนทด

ภาคผนวก จ

ภาพการปฏิบัติงานสนาม และการควบคุมงานสนาม

